

รายงานความก้าวหน้าระยะที่ ๑

โครงการ

**“รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของตำบลโคกหล่อ
อำเภอเมือง จังหวัดตรัง”**

โดย ส.ต.อ.สมหวัง เกลี้ยงทอง และคณะ

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยสำนักงานภาค

รายงานความก้าวหน้าระยะที่ ๑

โครงการ

“รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของตำบลโคกหล่อ

อำเภอเมือง จังหวัดตรัง”

รายชื่อทีมวิจัย

ส.ต.อ.สมหวัง เกลี้ยงทอง

นางสาวพิราวรรณ คงแทน

นางสาววันเพ็ญ กลัวผิด

นางสาววันดี ศรีสุวรรณ

นางสาวพรประภา สิ้นธุนาวา

นางนวพร เบญจนราพันธ์

นางโสภา คงมา

นางสาวขนิษฐา จุลบล

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยสำนักงานภาค

คำนำ

“สวัสดิการชุมชน” ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นเรื่องราวที่มีอยู่แล้ว แทรกอยู่ในวิถีชีวิต แทรกอยู่ในกิจวัตรประจำวันของคนในชุมชนมาก่อนที่จะมีคำว่า “สวัสดิการ” เพียงแต่เป็นสิ่งที่เคยชิน ไม่ค่อยมีใครพูดถึง และหากจะพูดถึง สวัสดิการ มักถูกตีความหมายไปในทางการช่วยเหลือในรูปแบบของเงินทุน การให้การสงเคราะห์ ซึ่งมีหลายต่อหลายหน่วยงานเข้าไปดูแล ทุ่มเทให้กับชุมชน ประเด็นก็คือ ตรงกับสิ่งที่คนในชุมชนหรือเปล่า ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงหรือยัง ทำอย่างไรจึงจะให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบสวัสดิการที่ตรงกับความต้องการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล หรืออบต. เป็นหน่วยงานที่ดูแลใกล้ชิดคนในชุมชนมากที่สุด รองรับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยตรง สามารถทำได้ตามกำลังความสามารถ และความเหมาะสมของคนในชุมชน ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดไว้ชัดเจนถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของชุมชนในการเรียนรู้ ดำเนินการ บนพื้นฐานความคิดความต้องการของคนในท้องถิ่น เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ นำไปสู่ความเข้มแข็งในชุมชน

การจัดสวัสดิการจึงเป็นการพยายามจัดสรรสวัสดิการเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับคนในชุมชน รวมไปถึงการแบ่งปันสิ่งดี ๆ ในสังคม ให้อยู่ดีมีสุข ซึ่งการอยู่ดีมีสุขไม่ได้หมายถึงความร่ำรวย แต่หมายถึงความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีควรจะเป็น ควรจะได้ มีการเอื้ออาทร มีการแบ่งปัน มีการพูดคุยกันในชุมชน เพื่อหาทางออกหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

โครงการวิจัย “รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของตำบลโคกหล่ออำเภอเมือง จังหวัดตรัง” อยู่ระหว่างศึกษาแบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับชุมชน ขณะนี้เดินมาได้ครึ่งทาง สิ่งที่เราคาดว่าจะมีคุณค่าต่อชุมชนก็คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้นำมาทบทวน คิดคำนึง ก่อนที่จะวางยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นในอนาคต

ทีมวิจัย

สิงหาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาของโครงการ	๓
ประเด็นคำถาม	๕
วัตถุประสงค์	๕
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๕
วิธีดำเนินการ	๕
รายชื่อทีมวิจัย	๖
บทที่ ๒ การดำเนินงาน	
๒.๑ กิจกรรมสัมภาษณ์ชุมชน	๑๒
๒.๒ เวที กิจกรรม การประชุม	๖๗
บทที่ ๓ สรุปข้อมูล	
๓.๑ บ้านโคกยูง หมู่ที่ ๓	๘๕
๓.๒ บ้านโคกยูง หมู่ที่ ๘	๕๒
๓.๓ บ้านโคกหล่อ หมู่ที่ ๔	๕๔
๓.๔ บ้านโคกหล่อ หมู่ที่ ๕	๕๗
๓.๕ บ้านนาหมื่นราษฎร์ หมู่ที่ ๗	๑๐๐
๓.๖ บ้านนาหมื่นราษฎร์ หมู่ที่ ๖	๑๐๓
บทที่ ๔ สรุปผลการดำเนินงาน	๑๐๗

บทที่ 1

บทนำ

ชื่อโครงการ

“รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของตำบลโคกหล่ออำเภอเมือง จังหวัดตรัง”

ความเป็นมา

ตำบลโคกหล่อเป็น 1 ใน 14 ตำบลของอำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวนหมู่บ้าน ตำบลโคกหล่อ มีจำนวน 12 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศใต้ ประมาณ 2 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาเดินทางจาก อำเภอเมืองถึงตำบลโคกหล่อประมาณ 5 นาที โดยมีอาณาเขตจรดกับ

ทิศเหนือ	จรดกับ	ตำบลทับเที่ยง	อำเภอเมืองตรัง
ทิศใต้	จรดกับ	ตำบลทุ่งค่าย	อำเภอย่านตาขาว
ทิศตะวันออก	จรดกับ	ตำบลบ้านควน	อำเภอเมืองตรัง
ทิศตะวันตก	จรดกับ	ตำบลควนปริง	อำเภอเมืองตรัง

ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปลักษณะภูมิประเทศของตำบลโคกหล้อมีลักษณะเป็นที่ราบ ทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ชุมชนและเกษตรกรรม ทางด้านทิศตะวันตกและทางทิศใต้มี ลักษณะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและป่าสงวนฯ มีประชากรอาศัยอยู่ทั้งสิ้น 9,942 คน แยกเป็น ชาย 4,834 คน หญิง 5,108 คน คนในชุมชนส่วนใหญ่ถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อในเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และคนในชุมชนก็ยังเคารพนับถือ หลวงพ่อกาแก้วการาม (วัดสาริการาม) เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

ในอดีตที่ผ่านมา ตำบลโคกหล่อเป็นตำบลที่คนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยรู้จักกันมากนัก ตำบลโคก หล่อยังเป็นตำบลที่มีลักษณะเป็นแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท แม้ว่าตำบลโคกหล่อจะเป็นแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบทแต่ วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนก็ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและ กัน วิถีชีวิตส่วนใหญ่พึ่งพิงธรรมชาติที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ทุกครอบครัวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม โดยการทำนาปลูกข้าวไว้สำหรับบริโภคภายในครัวเรือน อาหารการกินอื่นๆ เช่น ผัก ปลา ฯลฯ ก็สามารถหาได้ตามธรรมชาติที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ตามแม่น้ำลำคลอง

เมื่อชุมชนมีการขยายใหญ่ขึ้น จากชุมชนที่เคยอยู่กันอย่างเรียบง่ายก็เปลี่ยนไป ผู้คนเริ่มมากขึ้น การประกอบอาชีพต่าง ๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงไป จากที่เคยมีการทำนาปลูกข้าวเพื่อเอาไว้กินในครัวเรือนก็เริ่ม

หายไป พื้นที่นาส่วนใหญ่ถูกขายให้กับนายทุนเพื่อทำบ้านจัดสรร ศูนย์การค้า หน่วยงานราชการหลายหน่วยงานเข้าไปอยู่ในพื้นที่ ทรัพยากรกับวิถีชีวิตเริ่มเปลี่ยนไป โดยเฉพาะช่วง 3 - 4 ปีที่ผ่านมา มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ที่นาเดิมกลายเป็นบ้านจัดสรร อาชีพเกษตรเริ่มเปลี่ยนเป็นรับจ้าง ค้าขาย ทำห้องพักให้เช่า วิถีชีวิตเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะทางเศรษฐกิจ ผู้คนหลากหลายเข้าไปอยู่ในพื้นที่มากขึ้น ทั้งเข้ามาประกอบอาชีพ การศึกษา เป็นต้น เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา คนในชุมชนเริ่มอยู่กันอย่างห่างเหิน ต่างคนต่างประกอบอาชีพ ต่างคนต่างทำมาหากิน ไม่ได้อยู่กันฉันท์พี่น้อง ญาติมิตรอย่างแต่ก่อน

ขณะเดียวกัน เมื่อตำบลโคกหล่อมีจำนวนประชากรมากขึ้น สวัสดิการในด้านต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนในชุมชนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสาธารณสุข โภชนาการ ด้านสาธารณะสุขหรือด้านอื่น ๆ ก็ตาม ซึ่งการจัดสวัสดิการเหล่านี้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานในส่วนราชการที่ต้องคอยดูแลให้ความช่วยเหลือและจัดสรรสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ให้กับชุมชน สวัสดิการของชุมชนตำบลโคกหล่อในขณะนี้ มีหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ที่ทำหน้าที่กระจายสวัสดิการไปยังชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับชุมชน ในขณะที่นโยบายปัจจุบันรัฐบาลมีการถ่ายโอนอำนาจมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น และยังให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพื่อให้อำนาจในการบริหารท้องถิ่นตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

การจัดสวัสดิการชุมชนในตำบลโคกหล่อขณะนี้บางส่วนก็เป็นความรับผิดชอบของผู้นำชุมชน และบางส่วนก็อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ ทำให้การดำเนินงานที่ผ่านมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากการจัดสวัสดิการในชุมชนยังไม่สามารถกระจายเข้าสู่คนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง สวัสดิการบางด้านจำเป็นที่จะต้องรอการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาดูแล แต่บางครั้งสวัสดิการที่ชุมชนได้รับไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอกับจำนวนคนในชุมชน และสวัสดิการส่วนหนึ่งผู้นำชุมชนก็เป็นผู้จัดสรรโดยมีคณะกรรมการที่แต่งตั้งมาจากคนในชุมชนและผู้นำชุมชน ซึ่งบางครั้งไม่เป็นธรรมสำหรับคนในชุมชนอย่างแท้จริง เนื่องจากใช้วิธีคัดเลือกแบบพวกพ้อง (เส้นสาย) ทำให้การกระจายสวัสดิการไปสู่คนชุมชนในตำบลโคกหล่อเกิดขึ้นอย่างไม่ชัดเจน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด มีศักยภาพ มีความสามารถตามโอกาส ตามนโยบายที่ต้องการกระจายอำนาจของรัฐบาล มีหน้าที่ที่จะต้องเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึงและเหมาะสม ลดความซ้ำซ้อน ต้องการให้เกิดความชัดเจนขึ้นในชุมชน และต้องการให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางรูปแบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน จึงต้องการศึกษารูปแบบในการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับชุมชนตำบลโคกหล่อ เพื่อเกิดเป็นรูปแบบในการบริหารจัดการด้านสวัสดิการชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป.

ประเด็นคำถาม

แนวทางในการจัดสวัสดิการชุมชนแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพของตำบล
โคกหล่อควรจะเป็นอย่างไร

- รูปแบบของสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชนตำบลโคกหล่อเป็นอย่างไร
- รูปแบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับชุมชนตำบลโคกหล่อควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อต้องการทราบรูปแบบหรือลักษณะในการจัดสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชนตำบลโคกหล่อ
2. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาการจัดสวัสดิการ
3. เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดสวัสดิการในชุมชนที่มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ได้ทราบรูปแบบ/ลักษณะการจัดสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชนตำบลโคกหล่อ
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสวัสดิการที่ตรงกับความต้องการของชุมชน
- ได้รูปแบบการจัดสวัสดิการในชุมชนที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

วิธีการดำเนินการ/กิจกรรม

- 1 ประชุมทีมงาน ที่ปรึกษา หัวหน้าโครงการ ทีมวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการร่วมกัน
- 2 เก็บข้อมูลชุมชน ซึ่งทีมวิจัยจะเป็นผู้ลงพื้นที่ไปพูดคุยกับคนในชุมชนเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา รวมถึงเรื่องราวต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิการ ของชุมชนตำบลโคกหล่อ จากคนในชุมชนตำบลโคกหล่อ
- 3 สรุปข้อมูลชุมชน โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการลงพื้นที่ทั้งหมดที่ได้รับมาสรุปข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง
- 4 ตรวจสอบข้อมูลชุมชน โดยการจัดเวทีประชาชนให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพูดคุยประวัติและเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง เมื่อได้ข้อมูลจากคนในชุมชน ทีมวิจัยก็จะทำการสรุปข้อมูลอีกครั้งหนึ่งซึ่งข้อมูลเหล่านี้คือข้อมูลพื้นฐานส่วนใหญ่ที่ได้จากคนในชุมชนเกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้สึก ที่ชุมชนมีต่อสวัสดิการที่เกิดขึ้นในตำบลโคกหล่อ

5. ทีมวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการ โดยจัดเป็นแยกเป็นหมวดหมู่ เช่นกลุ่มที่มีการจัดสวัสดิการ คนในชุมชนที่ได้รับสวัสดิการคนที่อยู่ในชุมชนแต่ละหมู่บ้าน

6. ทีมวิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาทำการวิเคราะห์สรุป

7. จัดเวทีในหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน เชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นกลุ่มที่จัดสวัสดิการหรือผู้ให้สวัสดิการ ผู้ที่ได้รับสวัสดิการ เป็นต้น รวมถึงคนในชุมชนที่ไม่ได้รับสวัสดิการด้วยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการจัดสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพต่อไป และรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากเวทีประชาชนเพื่อจัดเวทีระดับตำบล

8. จัดเวทีระดับตำบลเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการจัดสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพและนำไปปฏิบัติได้จริงในชุมชน

9. ทีมวิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเสนอผลงานวิจัยต่อชุมชนพร้อมนิทรรศการโครงการ

รายชื่อทีมวิจัย

1. นางสาวพิราวรรณ	คงแทน	หัวหน้าโครงการ
2. ศ.ต.อ. สมหวัง	เกลี้ยงทอง	ทีมวิจัย
3. นางสาววันเพ็ญ	กล้วผิด	ทีมวิจัย
4. นางสาววันดี	ศรีสุวรรณ	ทีมวิจัย
5. นางสาวพรประภา	สินธุนาวา	ทีมวิจัย
6. นางสาวนพร	เบญจนาพันธ์	ทีมวิจัย
7. นางโสภา	คงมา	ทีมวิจัย
8. นางสาวนิษฐา	จุลบล	ทีมวิจัย

ทีมที่ปรึกษา

1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ
2. ผู้จัดการสหกรณ์ตำบลโคกหล่อ
3. ประธานชมรมกีฬา
4. สมาชิก อบต. โคกหล่อ 12 หมู่บ้าน
5. กำนัน / ผู้ใหญ่บ้านตำบลโคกหล่อ
6. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลโคกหล่อ
7. หัวหน้าสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดตรัง

ประวัติส่วนตัวของหัวหน้าทีมวิจัย

ชื่อ นางสาวพิราวรรณ คงแทน อายุ 23 ปี ชื่อเล่น ออยด์
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 4/1 หมู่ที่ 7 ตำบลโคกหล่อ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คณะบัญชี
สถานศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ โทรศัพท์ 0-7522-5799, 0-75225-889

ประวัติส่วนตัวของทีมวิจัย ท่านที่ 2

ชื่อ ส.ต.อ. สมหวัง เกลียงทอง
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 201 หมู่ที่ 10 ตำบลโคกหล่อ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
วุฒิการศึกษา ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์
สถานศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ โทรศัพท์ 0-7522-5799, 0-75225-889
คติประจำใจ ใช้สติเป็นเครื่องควบคุมปัญญา เหตุผล เพราะคนเราหากไม่มีสติเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ไม่สามารถแก้ไขได้ แต่หากมีสติรู้จักคิดก็จะเกิดปัญญาทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี

ประวัติส่วนตัวของทีมวิจัย ท่านที่ 3

ชื่อ นางสาวจินตนา กาญจนานิจ อายุ 32 ปี ชื่อเล่น ป๊าว
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 1 ตำบลโคกหล่อ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีศิลปศาสตร์ สาขาการพัฒนาชุมชน
สถานศึกษา สถาบันราชภัฏภูเก็ต เมื่อ ปี 2545
สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ โทรศัพท์ 0-7522-5799, 0-75225-889
คติประจำใจ ทำวันนี้ให้ดีที่สุด เหตุผล เพราะคนเราหากทำปัจจุบันให้ดีไม่ได้ในอนาคตก็ไม่สามารถจะทำอะไรให้ดีขึ้นได้เช่นกัน ถึงแม้ว่าจะได้รับการศึกษาในระดับสูงแล้วก็ตามหากไม่รู้จักรับรู้ทุกอย่างที่ต้องทำในวันนี้หรืองานที่ได้รับมอบหมายให้ทำในวันนี้ให้ดีไม่ได้ งานต่อไปที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเราก็ไม่สามารถทำให้ดีได้เช่นกัน

ประวัติส่วนตัวของทีมวิจัย ท่านที่ 4

ชื่อ
ที่อยู่
วุฒิการศึกษา
สถานศึกษา
ประสบการณ์
คติประจำใจ

ประวัติส่วนตัวของทีมวิจัย ท่านที่ 5

ชื่อ
ที่อยู่
วุฒิการศึกษา
สถานศึกษา
ประสบการณ์
คติประจำใจ

ประวัติส่วนตัวของทีมวิจัย ท่านที่ 6

ชื่อ	นางสาวพรประภา สิ้นธุนาวา
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรีรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโทสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตำแหน่ง	นักพัฒนาสังคม
สถานที่ทำงาน	สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงพัฒนาสังคม
คติประจำใจ	คิดดี พูดดี ทำดี

ประวัติส่วนตัวของทีมวิจัย ท่านที่ 7

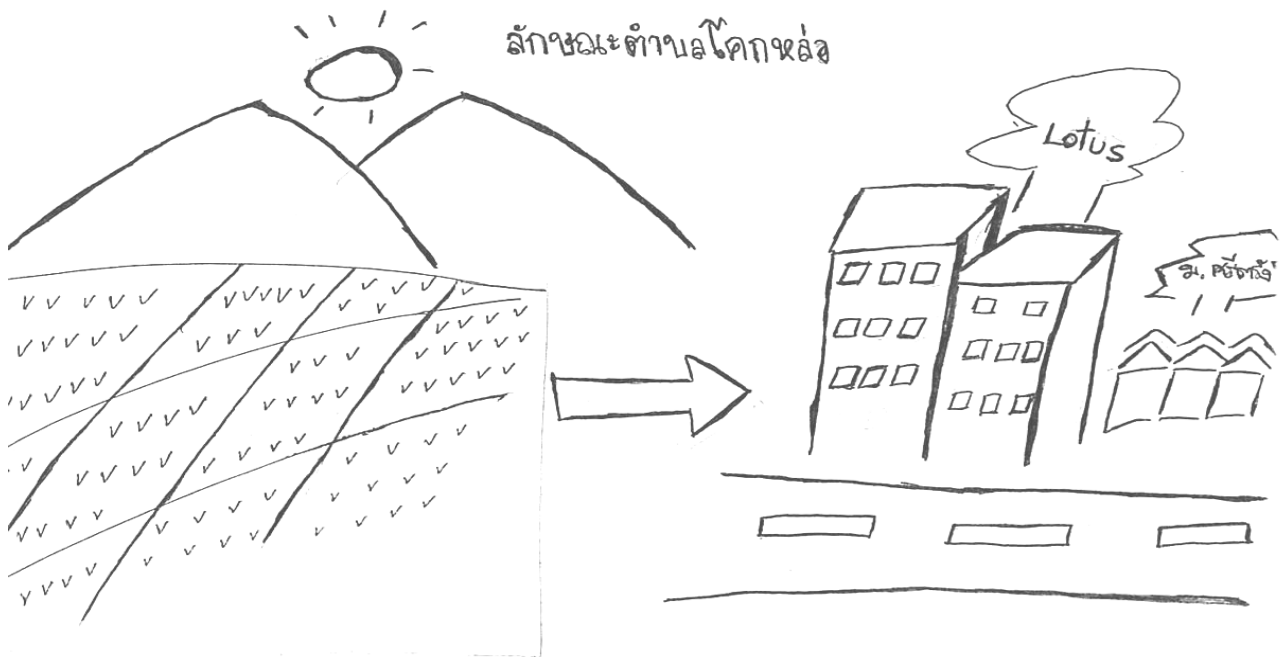
ชื่อ นางนวพร เบญจนราพันธ์
เบอร์โทรศัพท์ 075-218366 , 01-2701095
วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีคณะรัฐศาสตร์
สถานที่ทำงาน สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดตรัง
ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคม 6 ว.

ประวัติส่วนตัวของทีมวิจัย ท่านที่ 8

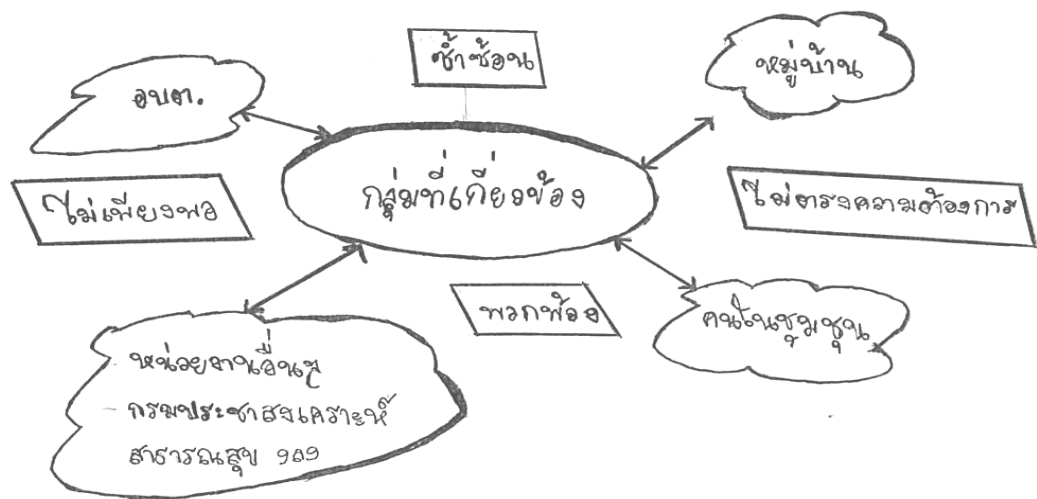
ชื่อ นางโสภา คงมา
วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี
สถานศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ทำงาน สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดตรัง

ประวัติส่วนตัวของทีมวิจัย ท่านที่ 9

ชื่อ นางสาวนิษฐา จุลบล
ที่อยู่ 29/16 หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต
สถานศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ทำงาน ศูนย์ประสานงาน สกว.ตรัง โทรศัพท์ 01-1252052
คติประจำใจ “คนมีดีบ้างเลวบ้าง ช่างหัวเขา.. จงเลือกเอาส่วนดีเขามีอยู่...”

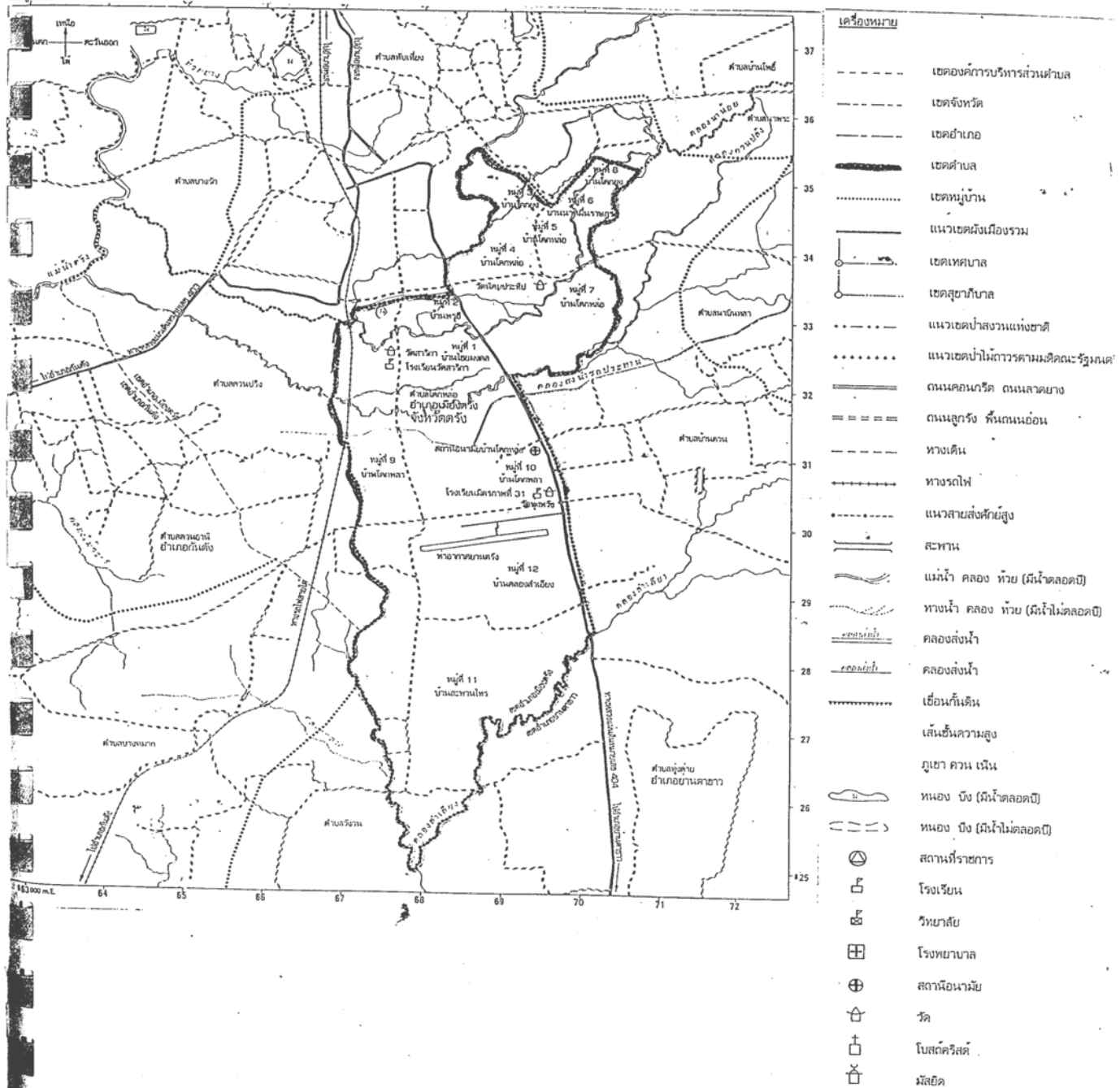

ลักษณะตำบลโคกหล่อ

แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบล
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ
อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

0 0.5 1 2 4 กิโลเมตร

บทที่ ๒

การดำเนินงาน

เนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลโคกหล่อ เป็นแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีจำนวนทั้งหมด ๑๒ หมู่บ้าน จึงได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น ๒ โซนคือ โซนกึ่งเมือง ที่มีพื้นที่ติดเขตเทศบาลอำเภอเมือง ตรง ค่อนข้างเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญ มีการพัฒนาพื้นที่ที่กลายสภาพจากทุ่งนาเป็นตึกกรมบ้านช่อง มีหน่วยงานราชการหลายหน่วยงาน มีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ถึง ๒ ห้าง วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไป มี ๖ หมู่บ้านคือ หมู่ที่ ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, อีกโซนคือ กึ่งชนบท สภาพพื้นที่ค่อนข้างเป็นพื้นที่ยังมีการประกอบอาชีพเกษตร มี ๖ หมู่บ้านเช่นกัน คือ หมู่ที่ ๑, ๒, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒ ทีมวิจัยได้แบ่งเก็บข้อมูลในส่วน of โซนกึ่งเมืองสลับกับการเปิดเวทีย่อยในพื้นที่ ดังนี้

๒.๑ กิจกรรมสัมภาษณ์เก็บข้อมูลชุมชน

กิจกรรมสัมภาษณ์ชุมชนบ้านโคกหล่อ หมู่ที่ ๕

นายเจริญ จรรย์ศักดิ์ สมาชิกอบต.หมู่ที่ ๕ และตำแหน่งทางสังคมอีกหลายตำแหน่ง รวมทั้งเป็นคนเก่งประจำหมู่บ้าน (คัดเลือกเพียงหมู่บ้านละ ๑ คน)

กลุ่ม/องค์กรที่มีในชุมชน

กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชมรมอนุรักษ์ป่าสาละ กลุ่มบริการโต๊ะเต็นท์เก้าอี้ (ได้มาจากบพ.มียาชาว่า) ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน หอกระจายข่าว (บริการประชาสัมพันธ์ทุกวัน)

นายเจริญเล่าว่า หมู่ ๕ เป็นหมู่ที่มีความเข้มแข็งมากพอสมควร มีกิจกรรมอยู่เรื่อย ๆ เช่น ในวันสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ในชุมชนจะจัดให้มีเพื่อเป็นการสร้างพลัง สร้างความรักความสามัคคีในชุมชน เช่น วันปีใหม่ (จัดต่อเนื่องมาประมาณ ๑๐ ปี เริ่มตั้งแต่สมัยผู้ใหญ่ชวน ชัยมี) วันเด็ก วันสงกรานต์ วันทำบุญทอด ทอด วันงานเดือนสิบ วันผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งในการจัดกิจกรรมของชุมชนจะใช้การมีส่วนร่วมของชุมชน ไม่ได้ของงบจากที่ไหน เช่น ไร่ไร ๆ บางส่วนที่เป็นสวัสดิการของกลุ่มออมทรัพย์ หรือกองทุนหมู่บ้าน หรือจะมีบางกิจกรรม อบต.ก็สนับสนุน แขนงนำในชุมชนให้ความร่วมมือร่วมไม้กันดี รวมทั้งข้าราชการที่เกษียณ ก็มักให้ความเอื้อเฟื้อ เอาใจใส่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

เมื่อมีงานใด ๆ เต็นท์ โต๊ะ ให้เช่าในราคาถูกมาก โต๊ะเก้าอี้กินละ ๑๐ บาท เต็นท์ตลอดงาน ๑๐๐ บาท เป็นต้น ส่วนเงินที่ได้จะนำไปฝากไว้กับกลุ่มออมทรัพย์ เมื่อมีกิจกรรมในหมู่บ้านสามารถดึงมาใช้ได้ที่เหลือเก็บไว้เพื่อการบำรุงซ่อมแซม

ส่วนกลุ่มออมทรัพย์ มีการจัดการที่ดี ๕๕% ของคนในชุมชนเป็นสมาชิก ผลกำไรที่ได้ทุกสิ้นปีจะจ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิก และสมาชิกคนไหนเป็นสมาชิกดีเด่น ผ่อน ส่งคืนตามกำหนด จะมีการจัดเลี้ยงฉลอง และมีของรางวัลพิเศษให้ นอกจากนี้ยังให้เงินเป็นของขวัญสำหรับคนแก่ คนพิการ ปีละ ๑๐ ราย เมื่อสมาชิกรายได้มีพ่อ แม่ ลูก เมียสามี ดาย จะเก็บเล่มละ ๒๐ บาท ให้กับสมาชิกคนนั้น เป็นเจ้าภาพสวดศพ ๑ คืน และให้เงินทอรองจ่ายจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท ไม่มีดอกเบี้ย กำไรของกลุ่มออมทรัพย์ ๑๐% จะเป็นทุนการศึกษาให้กับเด็ก

วันเด็กของทุกปีจะมีการเรียไรเงินเพื่อซื้อเลี้ยงอาหารและซื้อของขวัญสำหรับเด็ก ๆ ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ประกวดเขาวงกตคนแก่ โดยคนในชุมชนมาร่วม

เดือนเมษายนของทุกปี จะมีการทำบุญหลาหวาด ซึ่งถือได้ว่าเป็นที่เคารพนับถือของคนในหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียง มีการทำบุญเลี้ยงพระ บางปีมีหนังตะลุง มโนราห์ มีอาหารเลี้ยง ชาวบ้านหิ้วปิ่นโตมาพร้อมเพรียง งบประมาณไม่ต้องพึ่งภายนอกหรืออบต. แต่คนในชุมชนรวมทั้งกลุ่มต่าง ๆ จะช่วยกันเอง ปัจจุบันคนยิ่งมากขึ้นเรื่อย ๆ

ประวัติหลาหวาด น้ำเรียวเล่าว่า เดิมชื่อ ทวดรักษ์ ล้วนเลี้ยง เป็นคนพ่ตูลง หนีมาเพราะถูกเกณฑ์แรงงาน ระหว่างทางเจอทวดคำอยู่ในนา เลขชวนหนีมาด้วยกัน มาบุกเบิกบริเวณหมู่ ๕ ปัจจุบัน มีลูก ๒ คน ก่อนตายได้สั่งเสียให้ลูกหลานฝังศพตัวเองไว้บริเวณหลาหวาดปัจจุบัน ใกล้ ๆ กับห้วยน้ำใส และป่าสาธุ และเป็นต้นบถือของคนบริเวณนี้ เพราะไม่ว่าจะบนบานอะไรก็มักสำเร็จอยู่เสมอ เช่น หมูหายก็บนให้ทวดรักษ์ตามให้ก็ได้คืน บนให้ลูกหลานได้มีงานทำก็มักประสบความสำเร็จ

น้ำเรียวบอกว่า “เมื่อก่อนก็ไม่เคยเชื่อ เพราะไม่ใช่คนแถวนี้ เป็นเขยเข้ามาอยู่ มีอยู่วันหนึ่ง เข้าไปที่หลาหวาด จดรูป ๕ ดอก เทียน ๑ เล่ม บนว่าให้เทียนดับภายในนับ ๑, ๒, ๓ ปรากฏว่าดับจริง ก็เลยเชื่อและมีอยู่คืนหนึ่งเคยฝันเห็นและความรู้สึกรู้ว่าเป็นทวดรักษ์ ตัวดำ สูงใหญ่ มีขนตามตัว แต่หัวล้าน ก็เลยนับถือนับถือน และชวนให้คนบริเวณใกล้เคียงทำบุญหลาหวาดตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ ก็เลยต่อเนื่องมาจนวันนี้”

สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน ทรัพยากรมีแต่ป่าสาธุ และห้วยน้ำใส หรือเดิมชื่อหนองไม้แก่น น้ำไม่แห้งตลอดปี ชาวบ้านมีประมาณ ๘๐ ครัวเรือน หรือประมาณ ๑๐๐ กว่าคน ไม่เคียดร้อนอะไร ส่วนมากพออยู่พอกิน อาชีพส่วนใหญ่คือรับราชการ เกษตรเล็ก ๆ น้อย รับจ้างบ้าง ค้าขาย เด็กเรียนหนังสือ ๑๐๐% เด็กว่างงานไม่ค่อยมี เมื่อก่อนเคยเป็นแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ปลอดภัย ปลอดภัยเสพติด วิถีปัจจุบันยังอยู่แบบเดิม ๆ มีจิตสำนึกดี พึ่งพาอาศัยกัน มีงานบ้านใครไปช่วยกันเหมือนเดิม มีความเป็นพี่เป็นน้อง คนหมู่ ๕ ยึดคิดว่า “หน่อไม้แก่กว่าลำ ถ้าหน่อไม้แก่กว่าลำก็โค่นทิ้ง”

ภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น ทำเหล้าเถื่อน ทำกลองยาว (มีกลุ่มกลองยาวชื่อกลองยาว ๓๐ ชีวิต) มโนราห์ เข้ายจาก ทำเลื้อจากทางสาธุ ค้างสาธุ

ความต้องการ

ประปาหมู่บ้าน ไฟสาธารณะในซอย เลียงตามสาย แอโอบิกเพื่อสุขภาพในพื้นที่ กระจกโค้งทุกโค้งถนน อาคารเอนกประสงค์ ถนนในซอย (ไปหลาหวด)

นางพริ้ง ชูสังข์ หรือน้ำปาน เกิดเมื่อ ๒๔๘๒

น้ำปาน อาชีพค้าขายเป็นคนบ้านนี้ตั้งแต่เกิด พ่อแม่บ้านนี้ก็อยู่ที่นี้ จึงเห็นความเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด ซึ่งถือว่าหมู่บ้าน ๕ มีผู้นำดี ชุมชนจึงเข้มแข็ง พ่อของน้ำปานชื่อ นายแคล้ว ชูสังข์ อดีตผู้ใหญ่บ้านเมื่อก่อนคนที่นี่มาจากตระกูลเดียวกันคือ ตระกูลล้วนแสง ที่ดินก็เป็นผืนเดียวกัน ตอนหลังคนเยอะขึ้น ทางพลีหายไป มีรั้วกันกลาง ผืนดินก็เลยถูกแบ่งแยกไป

น้ำปานมีลูก ๓ คน ปัจจุบันสามารถดูแลตัวเองได้แล้ว น้ำปานเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ด้วย เป็นสมาชิกดีเด่นของกองทุนหมู่บ้าน มีการเลี้ยงข้าวเลี้ยงขนมจีนให้ที่บ้านของน้ำปาน สมาชิกคนอื่น ๆ ก็มาร่วมด้วย แต่น้ำปานบอกว่าอยากให้กองทุนหมู่บ้านปล่อยกู้ให้ได้มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท เป็น ๕๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพราะน้ำปานลงทุนต่อร้านขายกิจการไปมาก น้ำปานยังบอกด้วยว่าการที่ในชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์หรือกองทุนหมู่บ้านเป็นสิ่งที่ดี เพราะช่วยให้คนได้มีเงินทุนบรรเทาความเดือดร้อน หรือสามารถกู้ไปประกอบอาชีพได้

สวัสดิการที่เคยได้รับจากอบต. น้ำปานบอกว่าเคยได้ผ้าถุงผ้านุ่งในวันผู้สูงอายุ และมักไปร่วมกิจกรรมของอบต.วันผู้สูงอายุ ส่วนการบริการด้านตรวจสอบสุขภาพเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ได้ขอสม. หรือเจ้าหน้าที่อนามัยดูแล

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕

๑. กิ่งจิต (หรือตาปลื้ม) ๒. ตาคลึง รักทองหล่อ ๓.ตาแคล้ว ชูสังข์ ๔.นายแจ้ง ปานคง ๕.นายชวน ชัยมี ๖.นายกณนทร์ แก้วประชุม (ปัจจุบัน)

นางประภา เดชนิยม (สิงหเสม) หรือน้ำเพียร เกิดเมื่อปี ๒๔๘๐

สามีน้ำเพียรเป็นนายทหาร ยศพันเอกพิเศษ น้ำเพียรเล่าประวัติของตัวเองคร่าว ๆ ว่า ปู่ชื่อเพียร ชื่อ ขุนหนู สิงหเสม น้องของปู่ชื่อ หลวงนรเทพ สิงหเสม เป็นนายอำเภอสมัยก่อน พ่อของน้ำเพียรชื่อพ่อลบ สิงหเสม เป็นที่นับถือของคนในหมู่บ้านต่อ ๆ กันมา น้ำเพียรมีลูก ๕ คน

ปกติแล้วน้ำเพียรเป็นคนรักสงบ แต่น้ำเพียรก็มีส่วนร่วมกิจกรรมชุมชน เช่น ร่วมปลูกต้นไม้ในวันแม่ วันพ่อ ซึ่งทำต่อเนื่องกันมาหลายปี วันเด็ก วันสงกรานต์ และยังเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ น้ำเพียรบอกว่าปัจจุบันในหมู่บ้านมีผู้คนมากขึ้น คนแปลกหน้ามากขึ้น ปัญหาที่เพิ่มขึ้นเพราะมีบ้านเช่ามากขึ้น แถมยังมีห้างสรรพสินค้าอยู่ใกล้ “เมื่อก่อนอยู่กันสบาย ไม่มีปัญหาอะไร ไม่ต้องกลัวอะไรแม้จะมีบ้านไม่กี่หลัง เมื่อมีเหตุการณ์อะไรก็มีการตีเกราะ หรือตีกลอง ชาวบ้านก็มากันเต็ม ฆ่า

หมู่บ้านก็แบ่งกันกินทั้งบ้าน เพราะเมื่อก่อนไม่มีไฟฟ้า ไม่มีตู้เย็น ถึงหน้าก็ผลิตกันช่วยผลิตกันเลี้ยง แต่เดี๋ยวนี้รู้สึกไม่ค่อยมั่นใจในความปลอดภัย”

สำหรับชาวบ้านที่มักเกี่ยวข้องกับความเฉพาะของที่นี่ ๆ เช่น บ้านโคกหล่อ ที่ได้ชื่อว่าโคกหล่อ เพราะมีบริเวณที่เป็นเนิน และมีต้นหล่อขึ้นเต็มไปหมด ก็เลยเรียกโคกหล่อกันมาตลอด ส่วนทวดรักย์ที่คนเคารพนับถือกันมากนั้น เกิดจากเมื่อหลายปีก่อน มีความขัดแย้งเกิดขึ้นในหมู่บ้าน คือการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้อาวุโสในหมู่บ้านก็เลยร่วมกันคิดหาวิธีให้คนปรองดองกัน ก็เลยคิดว่าจะมาร่วมกันทำบุญทวดต้นโพธิ์หรือทวดรักย์กันดีกว่า ก็เลยเริ่มตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ใครมีอะไรก็เอามาช่วย มีมากช่วยมากไปตามเรื่องตามราว และที่ผู้คนเคารพนับถือมากเช่นกันก็คือ มหาทวด ทองขาว หรือพระครูอดุลย์คุณาทาน เจ้าคณะอำเภอปะเหลียน เจ้าอาวาสวัดโคกหล่อ เข้ามาเป็นพระอยู่วัดโคกหล่อประมาณ ๓๐ กว่าปีแล้ว

ทรัพยากร

ป่าสาकु ห้วยน้ำใส หนองไม้แก่น จากสาकु

ภูมิปัญญา

เขียจาก ปลุกกล้วย (๒๐ กว่าปีแล้ว) หมอดัดฝัดดหนอง หมอบีบ หมอดำแย หมอดัดดื้อ ดื้อดา ดื้อลม ดื้อกระจก (น้ำเพียรสามารถดัดได้ รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยเฉพาะลูกคนสุดท้ายของตระกูล วิธีการก็คือ ผู้ที่เป็นดื้อเนื้อ ก็ต้องเอาข้าวสารมา ๑ ถ้วย พร้อมเนื้อหมูหรือไก่ หรือวัว หรือปลา ผู้เป็นดื้อกระจกก็เอาข้าวสารกับกระจก ผู้เป็นดื้อลม นอกจากข้าวสารแล้วก็ไม่ต้องเอาอะไร เมื่อหายก็ให้นำผลไม้มาให้ น้ำเพียร ๕ ลูก น้ำเพียรจะจัดการให้ตามพิธีกรรมที่สืบทอดมา)

ความต้องการ

อยากให้อบต. พัฒนาให้คนสามารถเป็นผู้นำได้ เพราะปัจจุบันผู้นำมักเฉย ๆ ไม่กระตือรือร้น อยากให้มีการพัฒนาหมู่บ้านให้ดี บริการชาวบ้านรวดเร็วขึ้น เช่น ช่อมไฟฟ้าที่ดับ หรือเพิ่มไฟในซอยที่มีด เปี้ยว เพื่อความปลอดภัยของคนในชุมชน ส่วนเรื่องขยะถือว่าบริการได้ดีพอสมควร สำหรับใช้หัดนกออยากให้มีการแก้ปัญหาที่ได้ผล ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ป้องกัน ระวังอย่างไร

นางประคิน ชัยมี (น้ำคิ่น) อายุ ๕๓ ปี เกิดพ.ศ.๒๔๕๕ บ้านเลขที่ ๒๖ หมู่ ๕

ทิมวิชัยต้องเดินอ้อมข้างบ้านไปหาน้ำคิ่นหลังบ้าน พร้อมกับร้องเรียกไปด้วย เพราะน้ำคิ่นปลุกกล้วย อยู่หลังบ้าน และสาย ๆ แบบนี้น้ำคิ่นมักนั่งแต่งผักกล้วยเพื่อเตรียมพ้อคำแม่คำคนกลางมารับไป นั่นไง..น้ำคิ่นกำลังนั่งแต่งกล้วยอยู่พอดี บนแคร่มีผักกล้วยอยู่เต็ม โกล้นน้ำคิ่นมีหลานสาวตัวเล็กหน้าตาน่ารักวิ่งเล่นอยู่ ส่วนหลานชายตัวเล็กอีกคนนอนหลับอยู่บนเสื่อใกล้ๆกัน ทิมวิชัยนั่งคุยกับน้ำคิ่นไปเรื่อย ๆ เล่นกับหลานสาวน้ำคิ่นไปด้วย น้ำคิ่นบอกว่าตัวเองมีชีวิตที่สุขสบายตามอัธยาศัย เพียงแต่รู้สึกว้ากมเปลี่ยนไป มีบ้านเช่ามาก มีคนแปลกหน้ามาอยู่ในหมู่บ้านมากขึ้น เมื่อก่อนทำงานอยู่หลังบ้าน หน้าบ้านไม่ต้องปิดประตู แต่สมัยนี้เปิดไว้ไม่ได้ ประตูหน้าบ้านจึงไม่ค่อยเปิด เพราะบ้านอยู่ติดถนน ระวังใครไม่ได้

มือของน้ำคั้นข้างซ้ายฝ่ามือหายไปเหลือแค่ข้อมือ แต่ดูท่าทางน้ำคั้นคล่องแคล่ว หยิบวาง ๆ แต่งผักกึ๋ยนำไปด้วยนั่งคุยไปด้วย น้ำคั้นเล่าว่า สมัยสาว ๆ ทำงานโรงยางตลอด (ไทยปักษ์ใต้ ปัจจุบันร้างไปแล้ว) ปรากฏว่าประมาณ ๒๐ กว่าปีที่แล้วเกิดอุบัติเหตุมือเข้าไปในมอเตอร์ซึ่งเป็นจักรรีดฝอย รีดเอามือเข้าไปด้วย ซึ่งด้านในของจักรรีดฝอยนี้มีใบมีดซึ่งคมมาก มือเลขขาดกระดูกแหลกละเอียดไม่สามารถต่อได้ สมัยนั้นยังไม่มีประกันสังคม น้ำคั้นได้ค่ามือ ๑ ข้างครั้งนั้นเป็นเงินประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาททดแทน บริษัทจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้ และใส่มือเทียม แต่ใส่แล้วเจ็บก็เลยไม่ใส่ หลังจากนั้นยังคงทำงานที่โรงยางต่ออีก ๑๐ กว่าปี จึงได้ลาออกมาอยู่บ้าน และเริ่มเรียนรู้การทำอาชีพอื่นนอกจากลูกจ้างโรงยาง

สามีน้ำคั้นเป็นอดีตผู้ใหญ่บ้านคือนายชวน ชัยมี เสียชีวิตไปเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๗ “ชีวิตเราไม่ค่อยได้รับการช่วยเหลืออะไร เพราะคนอาจมองว่ารวย แต่อันที่จริง เร้าเองดิ้นรนเอาเอง เพื่อลดภาระคนอื่นในสังคม ลูก ๓ คน ส่งเรียนหนังสือจนมีงานทำทั้งหมด ตรงนี้คือความภาคภูมิใจ” น้ำคั้นยังบอกว่าวันนี้ (๓ ธันวาคม เป็นวันคนพิการสากล แต่ก็ไม่ได้ไป)

ด้านผู้นำ ไม่ค่อยสนใจชาวบ้านเท่าไร เน้นผลงานของตัวเองมากกว่าความรู้สึกรักของชาวบ้าน การทำงานยังเป็นแบบวัวหายล้อมคอก อบต.มีกิจกรรมมาก แต่น้ำคั้นไม่ค่อยได้ไปร่วมกิจกรรมเท่าไร มีประชุมก็ไม่ค่อยได้ไปร่วม จึงออกความเห็นไม่ได้ แต่ก็ซื้อหุ้นสหกรณ์ตำบลโคกหล่อไว้ด้วยความต้องการ น้ำคั้นอยากได้เบี้ยยังชีพสำหรับคนพิการ สำหรับบัตร ๓๐ บาท น้ำคั้นมีแล้ว แต่การบริการไม่ประทับใจเท่าไร เวลาไม่สบายมักยอมเสียดั่งค์เอง

ผู้ช่วยน้อม ชัยวิเศษ และนางประครอง ชัยวิเศษ อายุ ๔๕ ปี บ้านเลขที่ ๒๒ หมู่ ๕

น้าน้อมเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (นายกณเฑธร แก้วประชุม) และยังเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ด้วย อาชีพจับสามล้อ ทำเกษตร เป็นช่างไม้ และช่วยน้ำคองขายของที่ตลาด น้าน้อมเล่าว่าเมื่อก่อนทรัพยากรแถบนี้อุดมสมบูรณ์มาก ไม่ต้องมีเงินมีทองก็อยู่ได้ เพราะมีสายน้ำมาก มีปลาสมบูรณ์หาเก็บไว้ทำปลาเค็มได้ ผักสมบูรณ์ นาก็มีข้าว แต่ปัจจุบันไม่ใช่แล้ว ทุกอย่างเปลี่ยนไปหมดแล้ว นาร้าง น้ำในเหมือง ในคลองแห้งแล้ง ไม่มีปลา ต้องซื้อกินตลอด ชีวิตต้องดิ้นรนตลอดเวลา สัตว์เลี้ยงก็มีโรคใหม่ ๆ ชาวบ้านไม่รู้วิธีรักษา เช่น ไข้หวัดนก ไม่รู้ว่ามิเชื้อหรือไม่มีเชื้อแต่ก็ส่งผลกระทบทำให้ราคาไม่ดีแทนที่ชาวบ้านจะได้เงินมากขึ้นกลับได้น้อยลงแม้จะเป็นช่วงเทศกาล ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้รับรู้เมื่อไปประชุมจะมากระจายข่าวบอกให้ชาวบ้านรับรู้ รับทราบเกือบทุกเรื่อง ทุกครั้ง

สำหรับกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนหมู่บ้าน ถือว่าเป็นสิ่งดีสำหรับคนในชุมชน ให้คนในชุมชนจัดการกันเอง ของหมู่ ๕ ถือได้ว่าไปได้ดี มีการจัดสวัสดิการให้กับผู้ด้อยโอกาสในชุมชน เด็ก กิจกรรมส่วนรวม มาตลอด สมาชิกพึงพอใจ เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์ ศูนย์สงเคราะห์ขณะนี้ไม่รู้ว่ามีโครงการอย่างไร แต่เมื่อประมาณ ๔-๕ ปีที่แล้ว ได้นำเงินช่วยเหลือผู้เดือดร้อนไปบ้างแล้ว รวมทั้งกิจกรรมส่วนรวมในหมู่บ้านด้วย

ในหมู่บ้านเมื่อใครเดือดร้อนจริงๆ ยังมีการลงขันช่วยเหลือกัน ใครมีมากลงมาก แต่คนลำบากจริง ๆ ไม่ค่อยมี ส่วนใหญ่จะทำมาหากินตามปกติ

สถานีนามัยไม่ค่อยได้ไป เพราะถ้าไม่สบายก็มักไปโรงพยาบาลใช้บัตร ๓๐ บาท เจ้าหน้าที่อนามัยเข้ามาถามเรื่องลูกน้ำ เรื่องยุง ส่วน อสม. รณรงค์ลูกน้ำยุงลาย ชั่งน้ำหนักเด็ก หยอดวัคซีน โปлио วัคซีนความดัน ชั่งน้ำหนักให้คนแก่

จำได้ว่าอบต.เคยให้งบเข้าหมู่บ้าน เป็นโครงการระยะเวลา ๕ ปี ไม่แน่ใจว่าให้มาเท่าไร แต่มีคณะกรรมการดูแล แบ่งให้สมาชิกคนละ ๑,๘๐๐ บาท ให้ไปประกอบอาชีพ ส่งคืนให้กับกรรมการ เพื่อให้กับอบต.ปีละครั้ง จริง ๆ แล้วอบต.ให้มาทำเป็นกลุ่ม แต่การรวมกลุ่มชาวบ้านยาก ถนัด หรืออยากทำไม่เหมือนกัน ก็ต่างคนต่างทำ ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ เช่น แจกผ้าผู้สูงอายุวันสงกรานต์

หน่วยงานเกษตร จำได้ว่าเคยเข้ามาประชุมที่วัดโคกหล่อ ชาวบ้านเสนอหลายเรื่อง เช่น ขุดบ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ แต่ก็เงียบไป ให้เซ็น ๔ ชื่อ ๒ วัน ให้ค่าประชุม ๕๐ บาท

ความต้องการ

ประปาหมู่บ้าน ไฟฟ้าข้างถนน เพื่อให้แสงสว่างสำหรับคนเดินทางและคนในชุมชน เพราะปัจจุบันคนแปลกหน้า วัยรุ่นเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านมากขึ้น รู้สึกไม่ค่อยปลอดภัย เดี่ยวนี้ค่าลงก็ไม่กล้าออกมานั่งหน้าบ้านเหมือนเมื่อก่อน ที่สำคัญคือ ทุนการศึกษาสำหรับทุกระดับการศึกษา โดยดูรูปแบบตามความเหมาะสม เพราะปัจจุบันคนหมู่บ้าน ๕ นิยมส่งลูกเรียน ฉะนั้น ค่าใช้จ่ายส่วนของการศึกษาเป็นภาระที่หนักที่สุด

นายลาย ล้วนแสง (ตาลาย) อายุ ๗๒ ปี บ้านเลขที่ ๓๓/๑ หมู่ ๕

ตาลายแม้จะอายุมาก แต่ยังแข็งแรง กระฉับกระเฉงมาก อาชีพ ปลูกผัก ปลูกกุยช่าย ทำสวนเล็ก ๆ น้อย ๆ ข้างบ้านไปตามเรื่อง ไม่เคยอยู่เฉย เรื่องราวปัจจุบันแม้ตาลายจะทันสมัยติดตามข่าวคราวอยู่เสมอ แต่ตาลายก็ไม่ขอออกความเห็น กิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นการประชุม หรือการรวมกลุ่มใด ๆ ก็ตาม ตาลายมักให้ลูกสาวไปแทนเสมอ ตาลายอยู่แบบพอเพียง ตาลายจะเล่าเรื่องราวของโคกหล่อสมัยอดีตเป็นส่วนใหญ่ เช่นเรื่องทวศรัย เรื่องชื่อโคกหล่อซึ่งตั้งมานานแล้ว ทางราชการเป็นคนตั้ง คงเพราะเห็นว่ามีดินหล่อขึ้นอยู่หนาแน่น ส่วนผู้ใหญ่บ้าน เมื่อก่อนชาวบ้านจะเลือกกันเอง ใครเป็นที่นับหน้าถือตา ก็ตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน และยังมีมอบอำนาจให้กับลูกหลานหรือคนที่ตัวเองชอบได้ด้วย เท่าที่ตาจำได้ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ น่าจะเรียงลำดับได้ดังนี้

๑. ตาเหลื่อม
๒. กังจิต
๓. ตาคิ่ง รักทองหล่อ
๔. ตาห้วย จำปา

๕. ตาหน่วย จำปา

๖. ตาแก้ว ชูสังข์

๗. ครูแจ้ง ปานคง

๘. นายชวน ชัยมี

๙. นายคณนทร์ แก้วประชุม

สิ่งที่ตาตายหนักใจก็คือ คนแปลกหน้ามากขึ้น รู้สึกไม่ค่อยปลอดภัย ไปไหนใกล้ ๆ ก็ต้องปิดบ้าน ใส่กุญแจ อีกอย่างก็คือ ตอนนี้มีการถมดินบริเวณป่าสาธุ ซึ่งเป็นที่จับน้ำของชุมชนจนแทบไม่เหลือ บ้านตาตายอยู่ที่ลุ่ม ปีไหนน้ำมาก บ้านตาตายน้ำท่วมอยู่แล้ว ยิ่งมีการถมป่าสาธุมาก ๆ แบบนี้ ถ้าฝนตกมาก น้ำท่วมบ้านตาตายแน่นอน ถึงตอนนั้นไม่รู้จะทำอย่างไร

นายวิโรจน์ นัยแสง (ครูโรจน์) อายุ ๖๒ ปี เกิด ๑๖ ส.ค.๒๔๘๖ บ้านเลขที่ ๓๐/๒ หมู่ ๕

ครูโรจน์เข้ามาเป็นเขยของหมู่ ๕ อดีตข้าราชการครู ปัจจุบันประธานกลุ่มออมทรัพย์ ครูโรจน์บอกว่ากลุ่มออมทรัพย์ของหมู่ ๕ ชาวบ้านจัดตั้งกันเองหลายปีแล้ว เลิกไปช่วงหนึ่ง มาเริ่มจัดการกันใหม่เมื่อประมาณ ๓-๔ ปีที่ผ่านมา ทีมกรรมการชุดใหม่ สมาชิกเกือบ ๑๐๐% ขาดเพียงครอบครัวเดียว ปัจจุบันมีสมาชิกกว่า ๒๐๐ เล่ม คนหมู่ ๕ มีจิตสำนึกดี ซื่อสัตย์ พร้อมเพรียง ตรงเวลา ไม่ถือโอ้อวด วันทำการทุกวันอาทิตย์แรกของเดือน เริ่มตั้งแต่ ๕.๐๐ – ๑๑.๓๐ น. กรรมการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การทำงานจึงรวดเร็ว

ถ้าในส่วนหนึ่งเฉลี่ยคืนสมาชิก ปันผลทุกสิ้นปี อีกส่วนเป็นการจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ เช่น งานศพ งานบุญ งานกุศลในหมู่บ้าน เช่น ปีใหม่ วันเด็ก ให้รางวัลกับเด็กทำดี เช่น เขวชนคนเก่ง หรือเด็กคนไหนไม่ถือหนังสือ ไม่อึ่งนง จะมีรางวัล ทำบุญหลาหวด วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ ซึ่งแต่ละกิจกรรมจะได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนมาก ไม่เพียงแต่หมู่ ๕ เท่านั้น หมู่บ้านใกล้เคียงก็มาร่วมด้วยเช่นกัน

ครูโรจน์บอกว่า คนในหมู่บ้านไม่ค่อยเที่ยว ไม่ค่อยกินเหล้าพราเปรื่อ ส่วนใหญ่ทำแต่งงาน เด็ก ๆ ก็เรียนหนังสือกันทุกคน มีงานมีการก็ช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ใครมีปัญหาอะไรก็ปรึกษาหารือ ช่วยเหลือกัน หมู่ ๕ จึงน่าอยู่ “สมมติไปไหน ที่บ้านตากผ้าไว้เต็ม บังเอิญฝนตก ผ้าที่ตากจะไม่เปียก เพราะมีคนข้างบ้านช่วยเก็บให้ ไม่อยู่บ้านหลายวันหมาก็ไม่อด เพราะมีคนข้างบ้านคอยเอาข้าวปลาให้ ผมจึงอยู่ที่นี้อย่างสบายใจ และรู้สึกว่าเป็นหมู่บ้านที่น่าอยู่ ผู้ใหญ่ในหมู่บ้านก็สามารถเป็นที่พึ่ง เป็นที่รวมจิตใจของคน ของเด็ก ๆ ได้ หลาหวดก็เป็นที่นับถือของคนในหมู่บ้าน รู้สึกดี”

สิ่งที่ต้องการ

ครูบายน้า เพราะน้ำท่วมเกือบทุกปี ชาวบ้านบางส่วนเดือดร้อนมาก อยากให้มีการดูแล รักษาคนแก่และเด็กให้ดี ทุนการศึกษาให้เด็กข้าง และอีกอย่างก็คืออยากได้ห้องสมุด ซึ่งครูโรจน์บอกว่าพร้อมที่จะให้ที่ดินหน้าบ้านของครูโรจน์เองเป็นห้องสมุด หนังสือของครูโรจน์มีมากมาย จะได้เป็นประโยชน์

สำหรับหมู่บ้าน อีกอย่างก็คือ อยากใช้ห้องสมุดนี้เป็นแหล่งคุยเรื่องราวต่าง ๆ เรื่องราวที่ควรรู้ สิ่งที่เป็นความรู้ หรือเป็นที่แลกเปลี่ยนความคิดกันบ้าง

ตาแจ้ง ปานคง หรือครูแจ้ง อายุ ๗๘ ปี เกิดปี ๒๔๖๕

ยายกิมจิ้น ปานคง หรือยายเขียว อายุ ๗๕ ปี เกิดปี ๒๔๖๘

เห็นครูแจ้งนั่งเก้าอี้ม้าหินอ่อน ใต้ต้นเงาะ คุ่มรึ้น น่าสบาย ทีมวิจัยแวะเข้าไปสวัสดี พอดีทราบดีว่า ยายเขียวเป็นหลานของทวดศรีภักดิ์ ทีมวิจัยจัดแจงถามหาเรื่องราว ครูแจ้งร้องเรียกยายเขียวที่ทำธุระอยู่หลังบ้านดั่งลั่น บอกว่าตาไม่รู้เรื่อง ต้องถามยายเขียว ลึกครู่เห็นยายเขียวเดินอ้อมกว้างท่าทางอารมณ์ดีก็เบาใจชวนคุยสัพเพเหระ บอกว่าตัวเป็นเองใครมาทำอะไร ครูแจ้งนั่งฟังตลอด ยายเขียวบอกว่าเป็นหลานของทวดศรีภักดิ์ ทวดศรีภักดิ์หนีเกณฑ์แรงงานมาจากพม่า เดินทางเข้าพบฝ้ามาแรมเดือน ระหว่างทางพบทวดคำทำนาเลี้ยงควายแดดเผาจนตัวเกรียมก็เลยชวนหนีมาด้วยกัน มาปักหลักที่นี่ เมื่อก่อนรกร้าง ไม่มีใครอยู่สัตว์ก็มาก นกกบิกทำนา ทำไร่ ทำสวน มีหยาขนาดใหญ่มีมาก ใช้น้ำ (อีสุกอีใส) ระบายมาก หลายคนตาย ย่าของยายเล่าให้ฟังว่า เห็นคนอีกฝั่งถนนใช้ดาบ ย่าบอกว่า “ขอให้พ่อแม่ (หมายถึงทวดศรีภักดิ์) ไปใช้น้ำไปให้พ้น อย่าให้เข้ามาในเขต ก็เห็นงูบองหลา (งูจงอาง) ตัวเท่าต้นเงาะ นอนขวางถนน และคนบ้านยาก็ไม่มีใครเป็นไข้ น้ำ ย่าของยายเล่าให้ฟังว่า ก่อนทวดศรีภักดิ์ตาย สั่งเสียว่า “กูไม่รอดแล้ว ให้ปลูกโรงเลี้ยงตงนี่ แล้วกูให้ฝังที่โคนต้นโพธิ์ กูจะอยู่เฝ้าลูกหลานอยู่ที่นี่ ไม่ไปไหน” เมื่อก่อนต้นโพธิ์ต้นใหญ่มากขนาดหลายคนโอบ ต้นที่เห็นปัจจุบันเป็นต้นที่ปลูกแทนต้นเก่าที่ล้มไปแล้ว ส่วนหลา หรือศาลาที่ลูกหลานทำไว้เมื่อก่อนเป็นไม้ มีงูตัวใหญ่ไปนอนมีหงอนสีแดง หลายคนที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน บางคนก็ยังคอยดึงตัวเห็บที่เกาะตัวงูออกให้ งูไม่ทำร้ายใคร ตอนนั้นยายเขียวยังเด็กก็เคยเก็บกับเขาเหมือนกัน

ทวดศรีภักดิ์นิสัยใจคอเป็นคนจริง คนดู ไม่กลัวใคร ไม่กลัวนาย ตัวใหญ่ ผิวดำ ขนมาก หัวล้าน ฯลฯ ตลอดเวลาที่นั่งคุยกัน สังเกตเห็นครูแจ้งมีส่วนร่วมในการพูดคุย คอยเสริมหนุนเสริมนี้ด้วยรอยยิ้มตลอดเวลา แถมก่อนกลับยังปล่อยให้ทีมวิจัยถ่ายรูปเดี่ยว รูปคู่ พร้อมทั้งพาไปดูบ้านหลังเก่าที่ครูแจ้งถูกมิออกภูมิไจนักหนาว่าสร้างด้วยเงินเพียง ๑๕๐ บาท และเป็นบ้านที่อาศัยอยู่กับยายเขียวตลอดเวลาที่ผ่านมา อีกทั้งเป็นบ้านเก่าบ้านเก่าที่เหลืออยู่เพียงหลังเดียวในหมู่ ๕ ปัจจุบันครูแจ้งให้ลูกสาวอยู่ ลักษณะเป็นบ้านได้ทุนสูง แข็งแรง และดูน่าสบายทีเดียว รอบบ้านมีผลไม้ เงาะ ทุเรียน มังคุด พืชผัก ปลูกเต็ม บ้านหลังนี้แหละยายเขียวเล่าว่าเมื่อก่อนนั่งทอดูก็ได้ดูบ้านหลังนี้ทุกวัน

ก่อนกลับครูแจ้งบอกว่ามีของดีจะมอบให้

“เกิดเป็นคนจนมีดีหรือชั่ว
ก็เพราะตัวของตัวอย่ามัวหลง
จะโทษใครทำให้นั้นไม่ตรง
เราแหละคงทำไว้ให้มันเป็น
อันการงานสิ่งใดในหน้าที่
จะชั่วดีมีผลตนคงเห็น
อุดสำหันธ์ฝึกฝน ทุกเช้าเย็น
ทำสิ่งเป็นประโยชน์ไว้ให้ดีเถย”
เท่านี้ยังไม่พอ ครูแจ๊ยังร้องเพลงเกี่ยวกับ “การคมนาคม” ให้ฟังอีกด้วย

นายสุเทพ จิตราวุธ อายุ ๓๓ ปี เกิดพ.ศ. ๒๕๑๔ บ้านเลขที่ ๓๑ หมู่ ๕

นายสุเทพ เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและกลุ่มออมทรัพย์เหมือนคนอื่น ๆ อาชีพปลูกกล้วยน้ำว้า และเลี้ยงหมูเป็นรายได้เสริม น้ำที่ระบายจากท่อน้ำทิ้งคอกหมู ก็นำมารดน้ำผัก ทำให้ประหยัดต้นทุนในการปลูกผักไปได้มาก กล้วยน้ำว้าก็ปลูกตัด ๆ หมุนเวียนไปได้เรื่อย ๆ มีรายได้ทั้งปี ปัญหาคือ น้ำที่รดผักเหม็น โดยเฉพาะเมื่อใช้หัวพ่นน้ำแบบสปริงเกิ้ล ยิ่งทำให้เป็นฝอยปลิวไปตามลมได้ไกล ปัญหาคือ บ้านใกล้เรือนเคียงไม่ชอบใจ แต่ก็ไม่รู้จะอย่างไร เพราะนี่คืออาชีพที่สร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว ส่งลูกเรียนหนังสือ จึงต้องการให้เจ้าหน้าที่ด้านเกษตรให้คำแนะนำ เพื่อป้องกันปัญหาเหล่านี้

ที่ต้องการและคิดว่าจำเป็นสำหรับคนที่ไม่ค่อยมีที่ดินทำกินมาก ๆ ก็คือ เครื่องมือทำการเกษตรขนาดเล็ก เช่นรถไถ เครื่องตัดหญ้า เครื่องดายหญ้า ให้ยืม เงินสำหรับประกอบอาชีพเกษตร ยังไม่ต้องมีดอกเบี้ยยืมดี กำหนดให้ส่งคืนเป็นงวด ๆ เงินส่วนนี้จะได้นำไปบุกเบิกปลูกพืชผักเพิ่มเติม

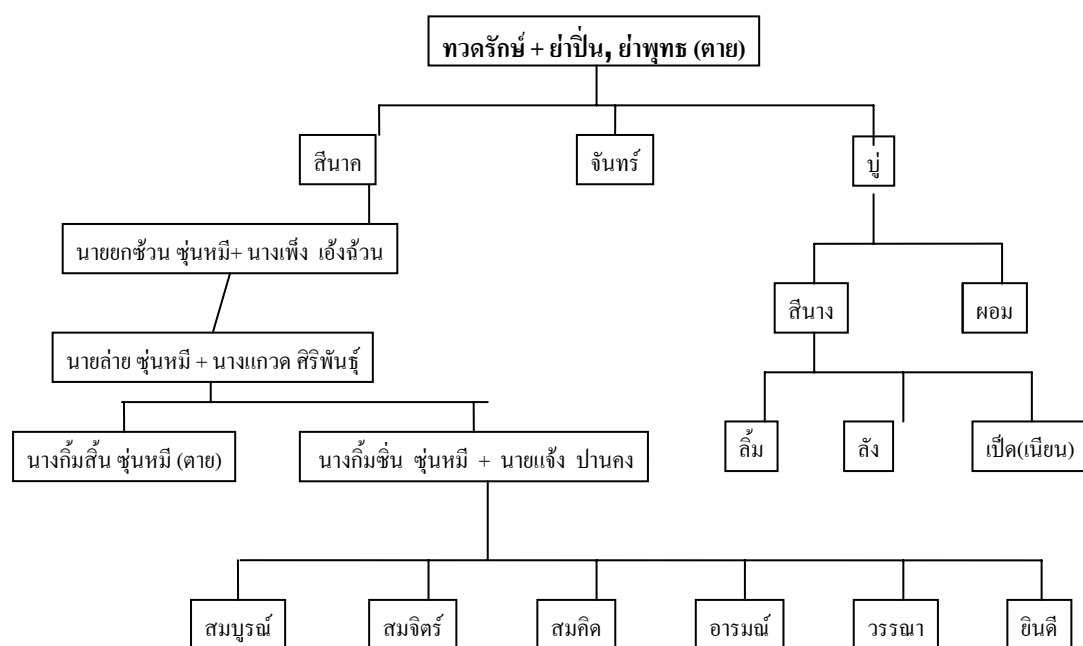
สำหรับอบต. อยากให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ทั่วถึงมากกว่านี้ และทุกเรื่องที่ชาวบ้านควรรู้ เชื่อว่าชาวบ้านจะให้ความร่วมมืออย่าง สนับสนุนให้มีกิจกรรมในหมู่บ้านที่เหมาะสม ผู้นำในหมู่บ้าน ต้องการให้ดูแลลูกบ้านให้ทั่วถึงเช่นกัน อย่าปกครองแบบແຂງຂ້າງ

นายลาย ล้วนแสง (เพิ่มเติมรอบที่ ๒)

ตาลายเป็นหม้ายมาหลายปี ทีมวิจัยถามว่าวันนี้ตาลายเป็นอย่างไรบ้าง มีอะไรที่คิดว่าอยากให้หมู่บ้านปรับปรุงให้ดีขึ้นทั้งส่วนตัวหรือส่วนรวม หรือว่าตาลายอยากได้อะไรบ้าง ตาลายตอบที่เล่นทีจริงว่า “อยากได้แม่หม้ายสักคน” แล้วตาลายก็หัวเราะเสียงดัง ปัจจุบันตาลายอาศัยอยู่กับลูกสาวคือนางวิไล ล้วนแสง และหลานชายอายุ ๑๐ ปี กำลังเรียนชั้นป.๔ อีกหนึ่งคน บ้านนี้จึงมีเพียง คนแก่ เด็ก และสตรี

รายได้ของครอบครัวไม่แน่นอนปลูกผักเล็ก ๆ น้อย ไม่มีงานประจำ บางครั้งอึดอัดบ้าง หน้าฝนที่ไร่น้ำท่วมทุกที ไหนน้ำท่วมต้องขนของไปฝากไว้บ้านอื่น เพราะบ้านของตาตายอยู่ทางน้ำ ที่ลุ่มใกล้ป่าสาธุพоди แต่ทุกคนในครอบครัวก็ขยันทำงาน ไม่ยอมแพ้ที่ตาตายเป็นห่วงก็คือ

บ้านเช่า ห้องแถว น่าจะมีการเลือกคนมาเช่าด้วย เพื่อให้คนในชุมชนไม่เดือดร้อน จะได้อยู่อย่างสงบสุขเหมือนเดิม อยากได้ทุนการศึกษาสำหรับเด็ก อดทนเข้ามาดูเวลาหน้าฝนหรือน้ำท่วม หรือหาทางแก้ปัญหาให้กับชาวบ้าน

นายปลอด ล้วนแสง อายุ ๘๘ ปี เกิดปีชวด บ้านเลขที่ ๓๐ หมู่ ๕

วันที่ทีมวิจัยเข้าไปหาตาปลอดกำลังนั่งเฝ้าจากอยู่ที่หลังบ้าน ทีมวิจัยก็เลยนอนเปลไกล ๆ ที่ตาปลอดนั่ง กลับไปพลาญ คุยไปพลาญ เพราะบรรยากาศใกล้ป่าสาธุเย็นสบายจริง ๆ ไกล ๆ บ้านเป็นทุ่งนาไร่ที่ตาปลอดใช้ปลูกผักนึ่งหมูนึ่งเวียนไปเรื่อย ๆ ผักนึ่งของตาปลอดงามมากมีคนเข้ามาสั่งซื้อถึงบ้าน เพราะตาปลอดขายถูก จะให้เท่าไรตาปลอดก็เอาทั้งนั้น เพราะตาปลอดไปขายเองไม่ได้ ได้แต่ปลูก ปัญหาคือแล้งมากก็ปลูกไม่ได้ หน้าฝนน้ำท่วมตากก็ปลูกไม่ได้เช่นกัน ตาปลอดบอกว่า ภาคเหนือเวลาน้ำท่วมเขาบริจาคกันเยอะแยะ แต่ที่นี้น้ำท่วมไม่เคยมีใครมาเหลียวแลและคนที่นี้ก็ไม่เคยเรียกร้องเช่นกัน

บ้านหลังนี้เป็นบ้านไม้หลังเก่าที่ตาเคยอยู่มาสมัยหนุ่ม ๆ ตาปลอดมีลูก ๗ คน เมีย ๑ คน แต่หลายปีมาแล้วตาปลอดอยู่เพียงคนเดียว ดิด ๆ กันเป็นบ้านลูกสาว เมียตาปลอดก็อยู่กับลูกสาว ตาปลอดบอกว่าอยู่กับใครไม่ได้ เพราะตาปลอดกินข้าวต้ม ข้าวต้ม ๆ ไม่กินข้าวแข็ง แกงเผ็ดก็กินไม่ได้ อยู่คนเดียวคง

สะดวกกว่า ตาปลอตเล่าว่า สมัยหนุ่ม ๆ ตาปลอตไม่เคยเกร ไม่เป็นนักเลง เป็นคนตรง ซื่อสัตย์ ไม่คบไม่
โกงใคร ไม่กินเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ทำงานอย่างเดียว

ตาปลอตได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ ๓๐๐ บาทนานหลายปีแล้ว ตาปลอตบอกว่าดีแล้ว พอแล้ว เขา
ให้ก็ดีแล้ว ไว้กินกาแฟเช้า ๆ ส่วนรายได้อื่นก็มาจากปลูกผักบึงบ้าง เย็บจากบ้าง จากของตาปลอตแข็งแรง
และดูเรียบริบร้อย ตาปลอตบอกว่าขายแค่ดั่งละ ๘ บาท ของคนอื่นเขาขายกันดั่งละ ๑๐ บาทแล้ว ตาปลอต
ยังไม่ขึ้นราคา แต่ปัญหาคือไม้แกน คือต้นหมาก หายาก ส่วนน้ำกินตาปลอตกินน้ำบ่อ แต่หน้าแล้ง น้ำใน
บ่อจะเป็นสนิม สีแดง กินไม่ได้ ตาปลอตต้องซื้อน้ำกิน

วันนี้ตาปลอตอายุเกือบ ๘๐ ปีแล้ว ตาปลอตยังดูแข็งแรง แต่มีโรคประจำตัวคืออัมพาตไม่ได้ ๓
เดือนไปหาหมอครั้ง ตาปลอตบอกว่าชีวิตนี้ขอยู่แบบพอเพียง ไม่เห็นแก่ได้ สิ่งที่ตาปลอตต้องการคือ
แสงสว่างที่เพียงพอ และความสงบสุขในหมู่บ้าน

นายสามารถ กาญจน (น้ามาด) อายุ ๖๐ ปี เกิดปี ๒๔๘๘ บ้านเลขที่ ๓๖

น้ามาดตอนนี้ถือว่าเป็นคนพิการเพราะถูกตัดหลอดลม เรียกว่า ภาวะไร้กล่องเสียง ที่คอของน้ามาด
ยังเป็นรู ยังไม่ได้ปิด น้ามาดไปผ่าตัดที่มอ.หาดใหญ่เมื่อประมาณ ๔-๕ ปีที่แล้ว โดยคณะกรรมการศูนย์
สงเคราะห์ให้เงินน้ามาด ๕๐๐ บาท ทุกวันนี้ น้ามาดช่วยปลูกผักเล็ก ๆ น้อย ๆ กับภรรยาหน้าบ้านของน้า
มาด น้ามาดไม่มีลูก เข้า ๆ น้ามาดจะออกไปขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง สายก็กลับเข้าบ้าน เพราะแสงแดด
และฝุ่นเป็นอันตรายกับลำคอที่ยังเป็นรู น้ามาดกินข้าวสวยไม่ได้ ส่วนใหญ่จะกินข้าวต้มหรือไม้มาม่า
วันที่ทีมวิจัยไปนั่งคุยด้วย น้ามาดกำลังลวกมาม่าอยู่พอดี

น้ามาดช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่บ้านทุกงาน ไม่เคยบ่น ไม่เคยผลัด และยังเป็น อสม.ของหมู่บ้าน
ด้วย แม้วันนี้ครอบครัวจะมีฐานะยากจน เป็นหนี้ เพราะต้องรักษาตัวเอง ต้องเดินทางไปหาหมอเป็น
ประจำ

สิ่งที่คิดว่าน่าจะมี น้ามาดบอกว่า

เครื่องตัดหญ้าประจำหมู่บ้าน จะได้ช่วยกันดูแลให้เป็นหมู่บ้านที่สะอาดสะอ้าน น่าอยู่ น่าเดิน

ถังขยะ หรือรถขยะ เก็บให้ทั่วถึง ทุกซอกซอย

ไฟตามถนน เพื่อจะได้ปลอดภัยกับคนในชุมชน เพราะตอนนี้คนนอกผ่านเข้าออกในหมู่บ้านเยอะ
หออกระจายข่าวทั่วถึง ประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นประโยชน์สิ่งที่ชาวบ้านควรรับรู้

เจ้าของบ้านเช่าควรจะเลือกผู้เช่า คำนึงถึงส่วนรวม ความสงบในหมู่บ้านด้วย และจัดการขยะให้ดี

นางทัศนีย์ จ่านง (มิก) อายุ ๓๔ ปี บ้านเลขที่ ๓๕/๑ หมู่ ๕

มิกมีลูกสาว ๓ คน ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะแปลงเป็นทุนประกอบอาชีพได้ จึงต้องการเงินทุนประกอบอาชีพ มิกบอกว่าคนที่ไม่มีเงินทุนได้มีเงินทุนประกอบอาชีพในหมู่บ้าน ไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ปัจจุบันมิกรับตัดเสื้อผ้าอยู่กับบ้าน มีจักรเย็บผ้าอยู่ ๑ คัน มิกฝีมือการตัดเย็บประณีต สะอาด บ้านมิกไม่เหมาะที่จะเป็นที่ตัดเย็บ เพราะเป็นห้องแถวแค่ห้องเดียว มิกนั่งตัดผ้าอยู่ในห้องซึ่งใช้เป็นห้องนอน ห้องแต่งตัวเสร็จสรรพ บ้านมิกอยู่ในซอยแคบ ๆ มิกจึงอยากได้เงินทุนเพื่อจะได้ปรับปรุงให้เป็นร้านตัดเย็บเสื้อผ้า อำนวยความสะดวกให้ลูกค้า หรือจะเป็นอุปกรณ์สำหรับตัดเย็บเสื้อผ้าที่สภาพดีกว่านี้ จะได้มีเงินทุนส่งเสียลูกสาวทั้ง ๓ คน เรียนหนังสือ สามีของมิกช่วยหารายได้ด้วยการปลูกผักในทุ่งนา หลายครั้งมีวัวของเพื่อนบ้านเข้าไปกินผักเสียหาย

ครอบครัวของมิกเคยได้เงินทุนประกอบอาชีพจากอบต. ผ่านมาทางคณะกรรมการที่รับผิดชอบประมาณ ๑,๘๐๐ บาท ส่งคืนให้กับคณะกรรมการ มิกเอามาลงทุนเลี้ยงไก่ แต่พอดีใจใช้หัวคนกระบาด มิกเลยต้องขายไก่ในราคาถูก อสม.เข้าไปให้ความรู้เหมือนกัน บางทีก็ซังน้ำหนักรเด็ก หยอดวัคซีน หยอดโพลีโอ เจ้าหน้าที่อนามัยก็เข้ามาเยี่ยมทั้งแม่ทั้งลูกเมื่อตอนมิกได้ลูกใหม่ ๆ

นอกจากนี้มิกอยากให้มีการกระจายข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับชาวบ้านทุกเรื่อง อย่างทั่วถึง ไฟฟ้าในซอยบ้านมิกยังมีด จึงอยากให้สว่างบ้าง

กิจกรรมสัมภาษณ์เก็บข้อมูลหมู่ที่ ๖ บ้านนาหมื่นราษฎร์

นายอิทธิ เลิศวรปรีชา อายุ ๔๖ ปี หมู่ ๖

พื้ทบอกว่าไม่ได้เป็นคนโลกหล่อ บ้านเดิมอยู่สามแยกหมี ในตัวเมืองตรัง ย้ายเข้ามาอยู่หมู่ ๖ ได้ประมาณ ๖ – ๗ ปี มาเช่าที่ของป้าหน้าวัด บ้านพื้ทเป็นร้านขายโรงศพ พื้ทบอกว่าแต่ละเดือนจะมีคนมาซื้อโลงประมาณ ๘ – ๑๐ ใบ ราคาโลงแอร์เช่าตลอดงานประมาณ ๑,๕๐๐ บาท ถ้าโลงธรรมดาแต่สวยก็ ๑,๕๐๐ บาทเหมือนกัน นี่เป็นโลงสำหรับคนที่มิเงิน แต่ก็มีโลงศพที่ราคาถูกลงไปอีกคือ ๑,๕๐๐ บาท และ ๒,๕๐๐ บาท ตามลำดับ พื้ทไม่ได้ไปเรียน บรรพบุรุษก็ไม่ได้เป็นช่างโลง พื้ทเคยเป็นช่างกลึง ที่ได้มาเป็นช่างทำโลงเพราะไปหัดไปเรียนรู้กับเพื่อน แล้วก็มาเปิดร้านที่หมู่ ๖ แต่ก็ไม่ได้ทำเองทั้งหมด ตัวโลงศพที่เป็นไม้พื้ทจะสั่งซื้อมา พื้ทเพียงแต่นำมาตกแต่งข้าง และ บนโลงด้วยสติกเกอร์ โลงพื้ทก็สวยดี พื้ทบอกว่าเฉพาะโลกหล่อมีร้านขายโรงศพถึง ๓ ร้าน ร้านพื้ทเป็นร้านที่เล็กที่สุด แต่พื้ทก็ถือว่ามิรายได้พอสมควรในแต่ละเดือน

ในส่วนความเห็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของคนหมู่ ๖ พื้ทบอกว่า ไม่เป็นไร ก็ต่างคนต่างอยู่ ไม่เป็นภาระให้ใคร ตัวพื้ทก็ไม่ต้องการอะไร หมู่บ้านก็เจริญ ถนนก็สะดวกสบาย มิมีปัญหาแต่ในอาชีพแล้วพื้ทจำเป็นต้องคบคนมาก ต้องกว้างขวาง ใจต้องถึง และต้องนักเลงพอสมควร มิงานที่ไหนก็ต้องไปร่วมเสมอ เพื่อทำความสนิทสนมจะได้มาใช้บริการโรงศพที่ร้านพื้ทในโอกาสต่อไป

นางสำเนียง ขวัญนิมิต อายุ ๖๕ บ้านเลขที่ ๕๘ หมู่ ๖

บ้านป่าสำเนียงอยู่ติดถนนหน้าวัดโคกหล่อ เป็นที่ต่ำ ป่าบอกว่าน้ำท่วมเกือบทุกปี สิ่งที่บ้านต้องการมากที่สุดตอนนี้ก็คือ ระบายน้ำที่ระบายน้ำได้ดี ป้องกันน้ำท่วมเข้าบ้านเวลาหน้าฝน เพราะเดี๋ยวนี้บ้านคนมาก บ้านเช่ามาก น้ำเสียปล่อยลงในท่อไม่ได้บำบัด น้ำดำสกปรกมาก ป่าสำเนียงจึงเบื่อหน้าฝนที่สุด อีกอย่างคือ น้ำประปา บ้านป่าใช้น้ำบ่อ แต่น้ำจะเป็นสีแดง ๆ “อย่าว่าแต่จะกินเลย ชักเสื้อผ้าก็ไม่ได้ ผ้าแดงหมด ยิ่งหน้าแล้งยังเป็นเหมือนสีสนิมลอยบนผิวน้ำ” ป่าจึงต้องการน้ำประปา ตอนนี้มีที่ตั้งแทงก์น้ำประปาในหมู่ ๖ แต่เป็นประปาของหมู่ ๗ คนหมู่ ๖ ยังไม่ได้ใช้น้ำประปา

และเนื่องจากถนนหน้าวัดโคกหล่อที่จะผ่านไปยังตำบลบ้านควนค่อนข้างแคบ ป่าสำเนียงบอกว่า สมัยนายชวนเป็นนายกรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ได้ลงมาวัดที่ดินจากกึ่งกลางถนนออกข้างประมาณ ๑๕ เมตร นั่นหมายถึงเขตถนนจะเข้าไปในบ้านป่าครึ่งหนึ่ง แต่ป่าบอกว่าไม่เคียดร้อน ถ้าจะมีการเวนคืนจริงก็คงจะมีค่าเวนคืนที่เหมาะสม ป่าจะได้สร้างบ้านใหม่ เพราะเบื่อน้ำท่วม อีกอย่างอยู่ติดถนนมากเกินไปก็ไม่ได้ ใจฝืนเยอะ กลัวโจรผู้ร้ายด้วย

ป่าสำเนียงบอกว่า สมัยก่อนผู้คนกลมเกลียว รักใคร่ปรองดอง สมัยนี้ต่างคนต่างไปทำงานนอกบ้าน พี่น้องเครือญาติไม่ค่อยรู้จัก ไม่สนิทสนมเหมือนก่อน ทำอะไรก็ไม่พร้อมเพรียง มีงานมีการก็ไม่ได้ไปช่วยกันเต็มที่เหมือนสมัยก่อน มีงานที่ไปกินข้าวเสร็จใส่ของทำบุญแล้วก็กลับบ้าน ไม่ค่อยมีการถามสารทุกข์สุขดิบ ญาติพี่น้องไม่ได้มาช่วยงานเหนียวแน่นเท่าไร ถนนก็มาก รถก็มาก ขวางกั้นความผูกพันของคนไปด้วย

สมัยก่อนนิยมมีลูกมาก รัฐบาลสนับสนุน บ้านไหนมีลูกได้ถึง ๑๒ คน รัฐบาลจะมีรางวัลให้ ป่ามีลูก ๕ คน เป็นลูกชาย ๔ คน สมัยก่อนไม่ลำบากเท่าสมัยนี้ ถึงจะต้องทำงานทำนา ปลูปลูกไปด้วย แต่ก็เลี้ยงง่าย ง่าย สมัยนี้ลูก ๒ คน ก็ถือว่าหนัก หนักทั้งค่าใช้จ่าย หนักทั้งใจ สังคมที่เปลี่ยนไป เด็กสมัยนี้ไม่รู้จักบุญคุณ สอนไม่ฟัง ก็ต้องไปตามยุคตามสมัย คนรวยเอาเปรียบคนจน ตัวใครตัวมัน

สำหรับอบต.ป่าสำเนียงบอกว่าเคยได้ผ่านจากอบต. ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมวันผู้สูงอายุที่ อบต. เพราะไกลเกินไป แต่เมื่อเมษายนที่ผ่านมา อบต.ได้จัดวันผู้สูงอายุที่วัดโคกหล่อ ป่าเลยได้ไปร่วมด้วยตัวเอง รู้สึกอบอุ่นดี อบต.จัดดี คนเยอะ การแสดงก็ดี การเล่นเกมสนุกสนาน ลอยกระทงก็เหมือนกัน คนมากเหมือนกัน

ส่วนกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ ป่าไม่เคยรับรู้ ไม่เคยเข้าไปยุ่ง แต่ดูเหมือนว่าจะไม่ประสบความสำเร็จเท่าใด

ที่สำคัญคือโรงเรียนวัดโคกหล่อ เป็นโรงเรียนระดับประถม แต่ตอนนี้เด็กเหลือไม่ถึง ๑๐๐ คน อยากให้มีการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานกว่านี้ รวมทั้งปรับปรุงอาคารสถานที่ให้น่าเรียน

นายปิ่น ผันนิมิตร อายุ ๓๘ ปี บ้านเลขที่ ๔๑ สมาชิกอบต. หมู่ที่ 6

อันที่จริงวันนี้แะไปดูพี่ปิ่นเป็นบ้านแรก แต่ไม่มีใครอยู่ บังเอิญเดินมาเจอพี่ปิ่นทานข้าวที่ยังอยู่ที่ร้านพี่ภา ก็เลยถือโอกาสนั่งคุยกับพี่ปิ่นที่ร้านนี้เอง

พี่ปิ่นบอกว่า วันนี้ (จันทร์ที่ ๒๐ มิถุนายน) มีการเปิดสภาเพื่อพิจารณาแผนงบประมาณ ๓ ปี (๒๕๔๘ – ๒๕๕๑) แต่ปรากฏว่าฝ่ายค้านไม่เข้าร่วมประชุม ก็เลยไม่ได้เปิดสภา ได้ยินพี่ปิ่นบ่นเบา ๆ ว่า ที่จริงประโยชน์ของชาวบ้านแต่ผู้นำไม่ได้แยกแยะ การบริหารลำบาก ไม่รู้จะทำอะไรให้เข้าใจกันได้ทำงานกันได้

พี่ปิ่นเป็นประธานสภา อบต. พี่ปิ่นบอกว่า ปัจจุบันนี้อบต.ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนมาก มีโครงการ มีแผนงานที่เกี่ยวกับสวัสดิการในชุมชนมากมาย เฉพาะงบประมาณช่วยเหลือผู้เดือดร้อนทุกประเภทตั้งบฯไว้ถึง ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท (ศูนย์สองเคราะห์ตำบลโคกหล่อ) ซึ่งวันนี้ช่วงบ่ายจะมีการประชุมคณะกรรมการศูนย์เพื่อพิจารณาผู้เดือดร้อนทั้ง ๑๒ หมู่ ซึ่งมีรายชื่อไว้แล้ว นี่ยังไม่นับบฯสำหรับการประกอบอาชีพ แต่ที่ผ่านมากคนไม่ค่อยรู้ ไม่ค่อยไปของบประมาณส่วนนี้ โดยเฉพาะหมู่ ๖ ไม่เคยมีการขอเพื่อประกอบอาชีพแบบรวมกลุ่มเลย อาจเป็นเพราะ การรวมกลุ่มเป็นไปได้นยาก ต่างคนต่างอยากทำของตัวเอง ไม่อยากรวมกลุ่ม ไม่มีผู้นำ เป็นกลุ่มขึ้นมาแล้วก็บริหารจัดการกันไม่เป็น อีกอย่างคนนอกมาอยู่เยอะมาก เพราะมีทั้งบ้านเช่า บ้านจัดสรร ห้องแถว คนนอกที่เข้ามาอยู่ส่วนใหญ่เป็นคนในเมืองทำงานในเมือง รับราชการบ้าง ธุรกิจส่วนตัวบ้าง รับจ้างบ้าง ส่วนนี้ไม่สนใจประชุมหรือรวมกลุ่มอยู่แล้ว

บริการอื่น ๆ เช่น บัตร ๓๐ บาทรักษาทุกโรค มีเกือบทุกหมู่บ้าน แต่บัตรนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีเช่น หากเกิดอุบัติเหตุค่าใช้จ่ายเป็นหมื่น แต่จ่าย ๓๐ บาท ช่วยได้มาก ข้อเสียคือ ยาที่ใช้ในการรักษาคนละเกรดกับคนไม่ใช้บัตร

อื่น ๆ เช่น การส่งเสริมให้เด็กนักเรียนได้เรียนฟรีทุกอย่าง พัฒนาโรงเรียน สนับสนุนการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ การสร้างลานกีฬาให้เยาวชน เป็นต้น

หมู่ ๖ มีครัวเรือนเกือบ ๒๐๐ ครัวเรือน เมื่อปีก่อนประมาณ ๑๕๐ ครัวเรือน เพิ่มขึ้นรวดเร็วเหมือนกัน

ในฐานะที่เป็นผู้นำหมู่บ้าน สิ่งสำคัญคือ การเอาใจใส่ เอาใจเขามาใส่ใจเรา ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนเต็มความสามารถ ก็ไม่อยากที่จะได้ใจคน แต่บางเรื่องก็ต้องใช้เวลาเหมือนกัน อย่างไรก็ตามปฏิเสธไม่ได้ว่าการเมืองระดับบน กับการเมืองท้องถิ่นเกี่ยวพันกันอย่างแยกไม่ออก

ปัญหาตอนนี้คือ วัชรูนมาก ยาเสพติด ทะเลาะ โจรขโมย ถนนขี้ฝุ่นมากเพราะสร้างยังไม่เสร็จเป็นถนนของกรมทางหลวงชนบท แต่อบต.ต้องเอาน้ำมารดให้ทุกวัน

ส่วนพี่ภา เสริมว่า อยากให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมในคนวัยเดียวกันเหมือนกัน เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเพื่อมีแนวทางสร้างรายได้เสริม และถ้าเป็นไปได้ก็อยากได้เงินทุนประกอบอาชีพมาปรับปรุงร้านอาหารตามสั่งที่พี่ภาเพิ่งเปิดได้ประมาณ ๒ เดือน พี่ภาบอกว่าขายทุกวัน ไม่หยุด

ส่วนศักดิ์ ซึ่งเป็นอีกคนหนึ่งที่กำลังจะลงสมัครสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะมีการใช้สิทธิกันในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม นี้ บอกว่า เดิมนั้นการเมืองระดับบนลงมาเกี่ยวข้องกับระดับล่างแยกไม่ออก ทั้งตัวผู้สมัคร ทั้งชาวบ้าน หมายความว่า ถ้าชอบพรรคนี้ก็ต้องเลือกคนที่เข้ากับฝ่ายพรรคเดียวกัน ไม่ได้เลือกตัวบุคคลเหมือนสมัยก่อน ตั้งแต่การเลือกตั้งเมื่อสมัยที่ผ่านมา มีพรรคใหญ่มาลงแข่งกับพรรคของคนตรง ทำให้คนแตกแยกกันมาก พี่น้องเพื่อนฝูงไม่เหมือนเดิมเสียแล้ว ตอนนี้มีคนที่จะลงสมัคร ๔ คน คนที่ลงก็จะประกาศตัวชัดเจนหรือไม่ก็เป็นที่รู้กันว่าสังกัดพรรคการเมืองพรรคไหน ไม่มีคนไหนที่เป็นอิสระจากการเมือง

นาย ยี่ ขวัญนิมิต อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๖ (อยู่หน้าวัดโคกหล่อ)

มีปัญหาเรื่องความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
สมัยนี้แบ่งบพาทกันมาก แบ่งพรรคแบ่งพวกกันมากเกินไป
ออกปากพัฒนาแรงงานกันไม่ค่อยได้ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ
สมัยก่อนดีเถาะก็มากันเต็ม หลัง ๆ หลวงจ้างตลอด คนติดนิสัย

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๖

๑. นายหน่ง กุ้ยแสง
๒. นายเฒ่า คีรีรัตน์
๓. นายเพียร ชูสุวรรณ
๔. นาย ยี่ ขวัญนิมิต
๕. นายชาติชาย ขวัญนิมิต
๖. นายโลด ชูสุวรรณ
๗. นายปิ่น ขวัญนิมิต
๘. นายนิเวศน์ ชูสุวรรณ

น.ส.ณฤมล ดงเย็น (น้องปาล์ม) อายุ ๑๗ ปี เกิดปี ๒๕๓๐ บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๖

น้องปาล์มกำลังเรียนมัธยมปีที่ ๖ น้องปาล์มบอกว่าที่บอกว่าเรียนฟรีที่จริงแล้วก็ได้ฟรี นักเรียนต้องจ่ายนู่นจ่ายนี่เทอมละหลายพันบาท เพราะฉะนั้นอยากให้ฟรีจริง ๆ นอกจากนี้อยากให้มทุนในการเรียนหนังสือ อาจจะเป็นเงินทุนเพื่อการศึกษาที่ไม่มีดอกเบี้ย กำหนดระยะส่งคืนยาว ๆ ที่ละไม่ต้องมาก อย่างน้อยเพื่อให้เด็กนักเรียนที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเงินได้เรียนหนังสือสูง ๆ เพื่อจะได้มีงานทำ

กิจกรรมสัมภาษณ์เก็บข้อมูลชุมชนหมู่ที่ ๗ บ้านนาหมื่นราษฎร

ยายเสริม จู้ห้อง อายุ ๗๒ ปี เกิดปีระกา บ้านเลขที่ ๔๖ หมู่ ๗

สามียายเสริมตายไป ๗ ปีแล้ว ยายเสริมมีลูกหลายคนแต่แยกไปมีครอบครัวไปหมด ยายเสริมจึงอยู่เพียงคนเดียว ยายเสริมขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ หาขายได้เลี้ยงตัวเอง โชคดีที่สุขภาพของยายแข็งแรง จึงไม่ค่อยเจ็บไข้ได้ป่วย หากเจ็บเล็กน้อย ๆ ก็ไปเอายาที่อนามัยโลกหล่อ บัตรทองก็มี โชคดียายยังมีเบี้ยยังชีพเดือนละ ๓๐๐ บาท ที่รัฐบาลเขาให้ได้ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ พอได้จ่ายค่าน้ำค่าไฟ

ยายเสริมเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สะสมเดือนละ ๑๐๐ บ. เริ่มเป็นสมาชิกมาประมาณ ๔ - ๕ ปีแล้ว ถ้าจำเป็นต้องใช้เงินก็จะใช้วิธีถอนเงินออกมา ไม่กู้

อบต.เคยให้ผ้าถุงผ้านุ่งยาย ๒ ครั้ง ในวันผู้สูงอายุ บางปีมีรถอบต.มารับไปร่วมงานวันสงกรานต์ที่อบต. ยายเสริมบอกว่ารู้สึกอบอุ่นดี มีการพูดให้เห็นความสำคัญของคนแก่ เลี้ยงข้าว คนแก่ก็ได้อุดหนุนอาหารทุกซอกทุกซอก มีการรดน้ำอวยพรคนแก่ คนแก่ก็อวยพรให้ลูกหลาน

วันลากพระก็ไปร่วมลากพระด้วยเป็นประจำ ปีก่อนลากไปศาลากลาง ลากไปส่งแล้วก็ลากกลับอบต.เขาให้ออกเงินค่าตกแต่งรดพระให้วัดละ ๒๐,๐๐๐ บาท เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา (๒๕๕๗) มีการฉลองพระ (ฉลองพระ) รูปเหมือนท่านพระครูวัดโคกหล่อ เหมารถไปเที่ยวหลายที่ มีงานทอดกฐินทอดผ้าป่า ลูกเสือชาวบ้าน ยายเสริมไปร่วมด้วยตลอด

ปัญหาของยายก็คือบ้านที่ยายอยู่ไม่มีห้องน้ำ ยายอยากได้ห้องน้ำแต่ไม่มีเงินจะทำ

น้ำลาก หมู่ ๗

น้ำลากมีลูก ๑ คน ตอนนี้อยู่ห่างแล้ว เพราะลูกไปทำงานที่ศูนย์วิเคราะห์พันธุ์พืชที่ มอ.หาดใหญ่ ส่วนสามีน้ำลากทำงานก่อสร้าง น้ำลากเองก็ตัดยาง สรุปแล้วค่าใช้จ่ายหรือความเป็นอยู่ตอนนี้ไม่เดือดร้อน

น้ำลากเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ส่วนกองทุนหมู่บ้าน น้ำลากบอกว่าไม่ค่อยสนใจ และไม่ค่อยรู้เรื่องว่าทำอะไรถึงไหนแล้ว แต่ออมทรัพย์ก็ปันผลน้อย ไม่น่าสนใจ แต่ก็จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มในหมู่บ้านบ้าง

กลุ่มเคยมี เคยได้งบประมาณ แต่บางทีเพราะหัวหน้าทีมไม่เข้มแข็ง ลูกทีมไม่ทำจริง ทำให้ประเดี๋ยวประด๋าวก็เลิกทำ

สิ่งที่น้ำลากอยากได้วันนี้ก็คือ อยากให้มีการประกาศข่าวสาร มีการประชาสัมพันธ์ทุก ๆ เรื่องที่ชาวบ้านควรรู้ ทั้งเรื่องสิทธิชาวบ้าน เรื่องประโยชน์ชาวบ้าน หรือมีเรื่องราวอะไรใหม่ๆ ก็ควรบอกให้ชาวบ้านรับรู้โดยทั่วกัน แต่หลายเรื่องที่ผ่านมาคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้เรื่อง จะรู้กันแต่เฉพาะแกนนำหรือคนที่อยู่ใกล้ชิด

น้ำเคียง อายุ ๕๐ ปี หมู่ ๗

วันที่ทีมวิจัยไปคุยกับน้ำเคียง น้ำเคียงขายขนมจีนไปตลาด คุยกับทีมวิจัยไปตลาด ขนมจีนน้ำเคียง กินอร่อยคนแถวนี้ล้วนเป็นลูกค้าของน้ำเคียง น้ำเคียงเล่าว่าตัวเองเป็นคนดั้งเดิมที่นี่ มีบ้านมีที่ดิน แต่ตอนนี้ กำลังเดือดร้อน เพราะมีหนี้สินมากพอสมควร แคมต้องเลี้ยงดูหลานที่กำลังเรียน ป.๔ พ่อแม่ไม่ส่งเสียอีก น้ำเคียงจึงต้องขายขนมจีน ขายขนมเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้าวันหนึ่ง ๆ ๑๐๐ กว่าบาท ร้านที่ตั้งขายอยู่เป็นของ อบต.หมู่ ๗ (เกียรติศักดิ์ สมานกุล) ส่วนสามีรับจ้างทำงานก่อสร้าง ได้งานบ้างไม่ได้งานบ้าง ที่สำคัญน้ำ เคียงเป็นหนี้ธนาคาร เป็นเงินก้อนใหญ่พอสมควร กู้คิดพินมาตั้งแต่สมัยส่งลูก ๆ เรียนหนังสือ เป็นสิ่งที่ น้ำเคียงหนักใจอยู่ทุกวัน เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้านก็กู้ไม่ได้เพราะไม่มีใครยกมือให้ เขา กลัวเงินสูญ น้ำเคียงพูดเศร้า ๆ ว่าอยากให้ทุกอย่างเหมือนเดิมแต่คงเป็นไปได้

เรื่องชุมชนน้ำเคียงบอกว่าตอนนี้ในหมู่บ้านแตกสามัคคีกันมาก แบ่งพรรคแบ่งพวก การเมือง รุนแรงทำให้ชาวบ้านแตกแยก มีกิจกรรมหรือมีอะไรก็ไม่มีคุณธรรม ทั้งๆ ที่เป็นพี่เป็นน้องกันทุกบ้าน เดียวนี้ผู้คนจึงเบื่อหน่าย ไม่อยากรวมกลุ่ม ไม่อยากร่วมประชุม น้ำเคียงจึงไม่หวังอะไรแค่ทำกินไปวัน ๆ เท่านั้น

นางอุไร สุขตลอดยั่งยืน อายุ ๕๒ ปี บ้านเลขที่ ๔/๒ หมู่ ๗

เห็นน้ำอุไรกำลังนอนให้ยายเรหมอนวดประจำหมู่บ้านนวดเหยียบให้ดูน่าสบาย จนนึกอยากให้ ยายเรเหยียบให้บ้าง น้ำอุไรมีลูก ๔ คน สามมีขับรถตุ๊ก ตุ๊ก เคยเป็นอัมพฤกษ์เดินไม่ได้ แต่ปัจจุบันหาย แล้ว เมื่อก่อนน้ำอุไรเคยขายขนมจีนที่หน้าวัดเพชร ขายอยู่ประมาณ ๒๐ กว่าปี ไม่สบายก็เลยเลิกขาย

เคยเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ส่งเดือนละ ๑๐๐ บ. เคยกู้แต่ปัจจุบันไม่ส่งไม่ผ่อนต่อหยุดไปเฉยๆ เคยได้ปันผล ๗ บาท เป็นสมาชิกเงินกองทุนหมู่บ้าน เคยกู้เงินไป ๒๐,๐๐๐ บาท แต่ตอนหลังไม่รู้ บริหารอย่างไร ใคร ก็เลยยังไม่ได้จ่ายไม่ได้ส่งคืน

น้ำอุไรบอกว่าหมู่ ๗ ไม่ค่อยมีการรวมกลุ่มกัน ถึงรวมก็ไม่นาน เดียวก็พัง เวลาในงาน มีกิจกรรม อะไร เขาก็แบ่งพรรคแบ่งพวกกันทำ เขาใครขามัน ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ เวลาบ้านไหนมีงานอะไร ก็จ้างทุกอย่าง จ้างขนดินที่ จ้างทำกับข้าว จ้างล้างจาน จ้างเสริฟอาหารให้แขก ไม่คลุกคลีไม่ใกล้ชิด เหมือนเมื่อก่อน

น้ำอุไรตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อก่อนไม่มีอบต. รู้สึกว่าอยู่กันดี สงบ มีความสุขดี แต่พอมีอบต.ก็เกิดมี การแบ่งพรรคแบ่งพวก แบ่งพี่แบ่งน้องกัน น่าเสียดาย

ยายเขียว ขำทอง หรือยายเร อายุ ๘๕ ปีอยู่หมู่ ๗

สมัยสาว ๆ ยายเรเคยเป็นผู้หญิงร่างเล็ก แบบบาง แต่ปัจจุบัน อายุ ๘๕ ปี ทำให้ยายเรเดินหลังคู้ เพราะความชรา แต่ยังเห็นถึงความกระฉับกระเฉง ความแข็งแรง และอารมณ์ดี ยายเรเล่าว่าเดิมเป็นคน เกาะหิย แต่มาอยู่ที่โคกหล่อกับพี่สาว แล้วก็ไม่ได้กลับบ้าน ตอนนี้อยู่กับลูกชาย ทำงานที่โลดัส

ยายเรเป็นหมอนวดให้คนในบ้านและที่อื่น ใครมารับยายเรไปไหน ยายเรไปทุกที่ ใกล้เคียง ๆ ยายเรก็ เดินไปเองได้ ยายเรบอกว่าภูมิปัญญาการนวด ได้รับมรดกมาจากแม่ของยายเรเอง ยายเรเริ่มเหิยครั้งแรก อายุ ๓๐ ปี และเหิยมาตลอด นอกจากเหิยบหายเจ็บหายเมื่อยแล้ว ยายเรยังบิบ ยังต่อกระดูกได้ เพราะยายเรมีความรู้ หรือมีของติดตัวนั่นเอง

วันที่ทีมวิจัยไป ยายเรยังงูมือเข้าห้อง ไปดูตะโพน จำนวน ๕ ใบ พร้อมทั้งหน้ากากพราน หน้ากากฤาษี ซึ่งดูแล้วต้องทึ่งจริง ๆ เพราะยังเห็น รู้สึกถึงความขลัง ความมีวิญญาณของสิ่งเหล่านี้ ยายเร เคยเป็นนางเอกลิเกป่า และสิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่ยายเรภาคภูมิใจที่สุด ยายเรบอกว่าไม่ต้องการอะไร ขอเพียง ให้ร่างกายแข็งแรงไปเหิยบไปนวดให้คนอื่นสุขกาย ยายก็สุขใจแล้ว

พีดิษฐ์ อบต.หมู่ ๗ ผู้ช่วยกำนัน คนในชุมชน ๔-๕ คน นั่งคุยวงเล็ก

แวะเข้าบ้านกำนัน บังเอิญกำนันไปต่างจังหวัดหลายวัน ทีมวิจัยเลยถือโอกาสเข้าไปหลบแดดตอน บ่าย โชคดีเห็นมีคนนั่งรวมกลุ่มอยู่หลายคน ทีมวิจัยแนะนำตัวเอง และเริ่มชวนคุย หลายคนก็พูดกันคนละ เรื่องสองเรื่อง ช่วยกันเล่าว่าเมื่อก่อนหมู่ ๗ เคยมีกลุ่มประกอบอาชีพ แต่ตอนหลังล้มไปหมด เพราะแต่ละ คนต่างก็มีภาระของตัวเอง ยิ่งการทำงานแบบกลุ่มมีปัญหา ยิ่งทำให้ชาวบ้านไม่อยากทำอะไรเป็นกลุ่ม ผู้คนแตกแยกกันเป็นฝักเป็นฝ่าย เพราะเป็นบ้านที่อยู่ติดเมือง กิ่งบ้านกิ่งเมือง แต่รายได้ของคนในหมู่บ้าน ไม่ได้มากมาย พออยู่พอกิน ไม่ได้ร่ำรวย บางคนก็ไม่เพียงพอ ที่ดินทำกินก็ไม่มี เพราะบ้านติดกันแทบทุก หลังคาเรือน บางคนก็ไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง เพราะขายที่ดินแล้วเช่าบ้านเขาอยู่ วิธีปัจจุบันคือคนรุ่น จำเป็นต้องออกไปทำงาน หางานทำ รับจ้าง ลูกจ้างไปตามเรื่อง บางคนก็ไม่มีอาชีพที่แน่นอน รับจ้าง คั้น รนไปเรื่อย ๆ ส่วนใหญ่เป็นหนี้เป็นสิน เพราะค่าใช้จ่ายแต่ละวันสูง ภาระอื่น ๆ มาก สิ่งอำนวยความสะดวก มีกันทุกบ้าน ขอมเป็นหนี้ ไหนจะส่งลูกเรียนหนังสือ เพราะปัจจุบันไม่มีใครยอมให้ลูกออกจากโรงเรียน มาช่วยพ่อแม่ทำงาน นอกจากว่าลูกจะเกรดไม่เรียนหนังสือเอง แต่น้อย ส่วนมากเรียนจบแล้วก็หางานทำ แต่น้อยที่จะให้พ่อแม่ได้พึ่งพา ได้แค่ช่วยเหลือตัวเองได้เท่านั้น และส่วนมากก็มีอาชีพเดียว ไม่ได้มี อาชีพเสริม หรือรายได้เสริม มีเพียงส่วนน้อยที่จะมีฐานะมีอันจะกิน ความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ยังอยู่ กันเหมือนเดิม คือปานกลาง แต่สภาพยากจนเรื้อรังไม่มี อีกอย่างนับวันผู้คนยิ่งมากขึ้น ห้องแถว บ้าน เข้ามามากขึ้น คนนอกก็เข้ามาอยู่มากขึ้น ยิ่งรวมกลุ่มกันยาก

ที่ถือว่าเป็นองค์กรหรือกลุ่มอยู่เช่น ศูนย์สงเคราะห์ราษฎร เงินกองทุนยังมี ที่ผ่านมามีการให้ยืม สำหรับคนเดือดร้อน เช่น ทนสำรองในการจัดงานศพ อช.(อาสาพัฒนาชุมชน) จะทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เป็นครั้งคราว อพป.(อาสาพัฒนาป้องกันตนเอง)

ความต้องการ

ไฟในซอยทุกซอย หอกระจายข่าว เพราะที่มีปัจจุบัน เสียหาย ขุดลอกลำห้วยเพื่อให้น้ำเพียงพอ ทำการเกษตร คุ้ระบายน้ำในหมู่บ้าน ขยะในซอยมาก มีกิจกรรมเสริมสร้างความรักสามัคคี (ประชุมทุก เดือนแต่ชาวบ้านมาไม่ถึงครึ่ง) สถานที่สาธารณะที่เป็นของส่วนรวม เช่น ศาลาเอนกประสงค์ เพื่อได้ทำ เป็นที่ประชุม เป็นที่ของคนในหมู่บ้านไม่ว่าสังกัดการเมืองฝ่ายไหนก็เข้ามาใช้ มาร่วมประชุมด้วยกันได้

กำนันวิเชียร รักทองหล่อ กำนันตำบลโลกหล่อ

กำนันเป็นคนหมู่ ๗ กำนันเล่าว่า คนหมู่ ๗ อาชีพรับจ้าง และธุรกิจส่วนตัว มากกว่าอาชีพอื่น ถัดมาเป็นค้าขาย รับราชการ อื่น ๆ หลากหลายมาก ผู้คนมากขึ้นก็เพราะมีบ้านเช่า คนนอกเข้ามาแต่ก็เข้ามาแต่ตัวชื่อไม่ได้ย้ายเข้ามา

“คนบ้านเรถ้าไม่มอเมืองอเท้า ไม่จนเค็ดขาด ส่วนใหญ่พออยู่พอกิน รวยล้นฟ้าก็มี ยากจนก็มี แต่คนจนจริงไม่มี”

ที่ดินทำกินแต่ละคนมีไม่มาก ถ้ามีก็ไปมีที่อื่น เพราะแถวนี้มีแต่บ้านคน ปัญหาขัดแย้งไม่ค่อยมี ลักษณะไม่มี ยาเสพติดไม่มี

“สมัยนี้ผู้นำ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ไม่มีส่วนในการวางแผนพัฒนาตำบล หมู่บ้าน ไม่เคยสนองความต้องการให้ชาวบ้าน ไม่เคยมีการประสานงาน”

การให้เงินยังชีพผู้สูงอายุ น่าจะมีการตรวจสอบคุณสมบัติกันใหม่ เบี้ยหลวงก็จริง แต่ก็ต้องจัดลำดับความเดือดร้อนให้กับคนเดือดร้อนจริงก่อน

สิ่งที่ต้องการที่สุดคือทำอะไรให้นักเรียนเข้ามาเรียนในตำบล ไม่ต้องเดินทางไปเรียนที่อื่น หรือไปเรียนในเมือง ค่าใช้จ่ายสูง เพราะฉะนั้น อบต.อาจจะต้องเข้ามาดูแลโรงเรียนในเขตให้ทั่วถึง ถึงแม้ครูไม่ยอมรับก็ต้องหาวิธีการในการเข้าไปดูแล ควบคุม อาจจะมีการวัดประเมินผลครู จากเด็กที่จบแล้วไปสอบเข้าโรงเรียนอื่นได้หรือไม่ ได้ก็คน ต้องติดตามไปโดยตลอด เพราะมันแสดงถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนการสอน ผู้อำนวยการโรงเรียนก็ต้องกระตุ้นการรื้อฟื้นในการพัฒนา อาคาร การเรียนรู้ สถานที่ที่ต้องพัฒนา

เครื่องเสียงหมู่บ้านยังใช้ได้แต่ไม่ค่อยดี ต้องการความพร้อม ความมีประสิทธิภาพมากกว่านี้ ที่ทำการส่วนรวม หรือศาลาเอนกประสงค์ สำหรับคนในหมู่บ้านได้ร่วมทำกิจกรรม แต่ไม่มีที่อยากเน้นเรื่องอาชีพ ตั้งแต่ด้านศักยภาพ ฝีมือ ความรู้ งบประมาณ แต่การทำเป็นกลุ่มยากเหลือเกิน

ยายป่วน ล้วนเส้ง อายุ ๘๘ ปี เกิดปีจอ บ้านเลขที่ ๓๒ หมู่ ๑ ตั้งวงคุยพร้อมด้วยลูกสาวและลูกเขย

บ้านยายป่วนมีรั้วรอบขอบชิด ทีมวิจัยเข้าไปนั่งม้าหินอ่อนใต้ต้นมังคุด ร่มรื่นน่าอน ลมพัดเบาๆ พอคลายร้อน ลูกเขยยายป่วนที่เป็นอาจารย์ยกน้ำเย็น ๆ มาต้อนรับ พวกเราขอบคุณและดื่มจนหมดแก้ว ยายป่วนเป็นคนดั้งเดิมที่นี้อยู่มาตั้งแต่เกิด พวกเราก็ก๊เลยให้ยายป่วนเล่าเรื่องราวแต่หลัง ยายป่วนคุยไปเรื่อย ๆ ทำทางสบายใจ ยายป่วนเริ่มเล่าเรื่องตรงวัดเก่าที่ปัจจุบันเป็นวัดร้างแต่ยังเห็นเปลวเผาศพแบบเก่ามีต้นไม้รักครึม ใครผ่านไปหน้าวัดนิคมประทีปสายไปบ้านควนหรือนาบินหลามองไปทางขวามือจะมองเห็นยายบอกว่า ก่อนจะเป็นวัดโคกหล่อ เมื่อก่อนไม่ได้ตั้งอยู่ที่ปัจจุบัน แต่อยู่ฝั่งตรงกันข้าม ชื่อวัดนาหมื่นราษฎร์ สมัยก่อนที่บริเวณนี้เป็นป่ายาง พอป่ายางหมด พระมาอยู่ มีกุฏิหลังเล็ก ๆ หลังคามุงด้วยจาก เพราะบริเวณนี้มีคนเจ็บจากเยาะ แต่ก็ไม่ได้คิด เปลี่ยนหัววัดมาหลายหนก็ไม่คิด อยู่ก็ไม่ได้นาน เพราะคนไม่เข้าวัดก็เลยกลายเป็นวัดร้าง แต่เปลวยังใช้เผาศพอยู่ ต่อมาวัดก็ย้ายไปตั้งอยู่บริเวณวัดโคกหล่อปัจจุบันและก็เปลี่ยนเป็นวัดนิคมประทีป ส่วนที่วัดนาหมื่นราษฎร์เดิมกลายเป็นสนามฟุตบอล สนามเด็กเล่น แต่สำหรับชื่อนาหมื่นราษฎร์ความเป็นมาไม่ชัดเจน

ตัวยายป่วนเองเมื่อก่อนนอกจากตัดยางแล้วยังเป็นหมอด้ายด้วย ว่างจากตัดยางก็ทำขนมไปขายแถวสนามบิน เพราะแถวนั้นคนเยอะ เช่น ขนมจาก ลอดช่อง ขนมครก เป็นต้น เกือบทุกวันยายป่วนยังมีเวลาว่างนั่งทอดลูกใต้ถุนบ้าน ผ้าที่ยายป่วนทอมีหลายลาย หลายสี บางสียังเก็บเอาไว้ และเอาออกมาโชว์ให้ทีมวิจัยได้ชมด้วย ลูกสาวยายป่วนบอกว่า ผ้าเก่า ๆ ของยายมีอยู่หลายผืน หน้านาก็ต้องทำนา ครกสีข้าวก็มี (ทำด้วยไม้ไผ่ โยก หมุน คล้าย ๆ บดแป้ง) สมัยก่อนไม่ต้องซื้อข้าวกิน แม้ทีนจะไม่มาก แต่ปลูกข้าวก็อุดมสมบูรณ์พอกินในครอบครัว สมัยนี้สบายไม่ต้องทำอะไร อยากได้อะไรมีขายทุกอย่าง รถราถนนหนทางไปไหนมาไหนสะดวกสบาย ยายป่วนบอกว่า เมื่อความเจริญสืบคลานเข้ามา คนก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป

สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทุกบ้านจุดหลุมหลบภัย เวลาผีเสียงเครื่องบินมาก็วิ่งหอบลูกหอบผ้าหลบไปอยู่ในหลุม ในหลุมบ้านยายป่วนจะมีเสบียงอาหารเตรียมพร้อมไว้เสมอ ยายป่วนยังบอกว่า ยายรักการทอผ้ามาก เสียงเครื่องบินมาก็ไม่หยุด อยากจะทอให้เสร็จ ผ้าที่ยายทอมีผ้าขาวม้า ผ้าห่ม ผ้านุ่ง ทอลายหางกระรอก ตาไก่ (พุ่งยื่นคนละสี่เป็นห้อง ๆ) ตาสมุก ลายลูกแก้วล้อมรอบ (๑๓ นั้ด) ดาวล้อมเดือน (๑๒ นั้ด) หักทอจากป่าตั้งแต่อายุได้ ๑๘ ปี

สามีของยายป่วนคือผู้ใหญ่จ้ง ล้วนเส้ง ผู้ใหญ่คนที่ ๒ ของหมู่บ้าน ยายป่วนก็เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงฝ่ายผู้ใหญ่ ช่วยทำสิ่งที่ผู้ชายเขาไม่ทำ ผู้ชายทำงานกลางแดดผู้ใหญ่ก็ทำงานในร่มแทน เช่น ยกน้ำทำกับข้าวกับปลาเลี้ยง พูดยุกันเอง รวมกลุ่มทำนุ่นทำนี้ตามประสา เวลาใครมาก็ต้องมาหาผู้ใหญ่ มากินมานอนบ้านผู้ใหญ่ เพราะสมัยก่อนรถราไม่ค่อยสะดวก ไปไหนก็ต้องใช้เวลานาน เวลาเจ้านายหรือแขกมาบ้าน ก็ทำกับข้าวให้กิน เช่น แกงหอยโข่ง แกงปลา แกงไก่บ้าน จนไก่ที่บ้านไม่เหลือ มีอะไรทำให้กินหมด

ยายป่วนเล่าต่อว่าเมื่อก่อน ผู้ว่าฯ นายอำเภอ จะสนิทกับประชาชนมาก ใกล้ชิดกันมาก ลงมาร่วมพัฒนาหมู่บ้าน มากิน มานอนด้วยกัน ผู้คนรัก นับถือ เกรงใจ ฟังได้

คลองนางน้อย เป็นสายคลองที่ไหลผ่านหมู่บ้านทางซีกตะวันออก ดันน้ำน่าจะมาจากคลองท่าปราบ ไหลผ่านหมู่ ๗ ไปหมู่ ๖ ไปหมู่ ๒ แล้วไปหมู่บ้านศรีตรัง ไปหมู่ ๑ แล้วก็ไหลไปสมทบคลองน้ำเจ็ด ก่อนจะไปออกคลองท่าจีนหรือแม่น้ำตรง เป็นสายคลองที่ไหลผ่านหลายหมู่บ้านเป็นระยะทางหลาย กิโลเมตร ผู้คนได้กินได้ใช้น้ำในคลอง คลองจึงเป็นเหมือนเส้นชีวิตของคนสมัยก่อน เมื่อก่อนกว้างมาก ลึกด้วย มีการแข่งเรือพายกันทุกปี ไปหาปลาหากุ้งกินไม่อด มากมาย คนหลายหมู่บ้านก็ใช้คลองนางน้อย เป็นที่ทำมาหากิน ยายบอกว่ายกยอแต่ละที่ได้กุ้งเยอะมาก กินไม่หมด คลองเมื่อก่อน เป็นทั้ง ที่อยู่ของสัตว์ น้ำ (อาหาร) เป็นที่ประกอบอาชีพ (รายได้) และเป็นเส้นทางคมนาคม (สะดวก) แต่ปัจจุบันเหลือคลอง กว้างนิดเดียว ไม่มีอะไรเหลืออยู่ในคลองเลย ยายป่วนบอกว่าวันก่อนบังเอิญผ่านไปทางคลองนางน้อย เห็นแล้วใจหาย คิดถึงคลองนางน้อยเมื่อ ๒๐ ปีที่แล้ว

ยายป่วนฝากบอกว่า อยากให้ช่วยกันรักษาคคลองนางน้อยเอาไว้ให้ดี อย่าให้คลองหายไป และอย่าให้ใครบุกรุกที่สาธารณะริมคลอง ที่คลองแควลงทุกวัน ๆ ก็เพราะมีคนบุกรุกที่คลอง

นายเฉลิม สมนกุล หรือลุงแมว - ป้าชี อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗

ลุงแมวเป็นอดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๗ เป็นคนที่อยู่ในตำแหน่งผู้ใหญ่มายาวนานถึง ๓๐ ปี คือตั้งแต่ปี ๒๕๐๘ - ๒๕๓๘ เป็นคนที่พัฒนาหมู่ ๗ มานาน ทำทางเป็นคนอารมณ์ดี ใจดี ลุงแมวเริ่มเล่าว่า สมัยนั้น หมู่ ๗ มีครัวเรือนแค่ ๖๐ ครัวเรือนเท่านั้น คนรักสามัคคีกันดีมาก อาชีพเมื่อก่อนส่วนใหญ่เป็นอาชีพ เกษตร เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำนากันก็มาก มีโรงสีข้าวที่บ้านลุงแมว ค้าขาย ส่วนบางพาราสมัยก่อนมีเจ้าเดียว และไม่มาก แค่ ๒ - ๓ แผ่นเท่านั้น แต่สวนใหญ่จะปลูกผักผลไม้ หมด มะพร้าว ทุเรียน ชาวบ้านมีน้ำมี อาหารอุดมสมบูรณ์ ในน้ำ ในนามีปลา กุ้ง หอยเต็ม ผักก็หาได้ง่าย ทุกบ้านกินน้ำ ขุดลงไปแค่ ๓ เมตร ก็มีน้ำให้กินตลอดปี เดียวนี้ถ้าจะขุดก็ต้องหลายสิบเมตรจึงจะได้พบน้ำ ประปาเพิ่งเข้าหมู่บ้านสมัยลุงแมว เป็นผู้ใหญ่ได้หลายปีแล้ว คือประมาณ ๒๕๓๔

จริง ๆ แล้วบ้านลุงแมวอยู่ในเมืองใกล้หอนาฬิกาตรงในปัจจุบัน ซึ่งบริเวณนั้นเมื่อประมาณ ๔๐ ปี ก่อน เป็นสวนพริก เป็นสวนผลไม้ ผู้คนตีกรามบ้านช่องไม่ได้มากอย่างตอนนี้ และบริเวณศาลากลางก็ เป็นที่ดินของพ่อลุงแมวนี่เอง ลุงแมวบอกว่าเมืองตรงเจริญเร็วมากเหลือเกิน เผลอไม่เท่าไรบนดินก็มีแต่ ดึก บนถนนก็มีแต่รถ ลุงแมวมาอยู่ที่หมู่ ๗ เพราะมาแต่งงานกับป้าชี ซึ่งพอแต่งได้ ๒ ปีก็ปรากฏว่า ชาวบ้านให้เป็นผู้ใหญ่ เป็นได้ ๓๐ ปี ลูกชายคือนายเกียรติศักดิ์ สมนกุล ก็มาเป็นผู้ใหญ่ต่ออีกที แต่ไม่นานก็ได้รับเลือกให้เป็นอบต.

ลุงแมวเล่าต่อว่า พอเป็นผู้ใหญ่ได้ ๓ วัน ญาติของป้าชี (ภรรยา) ก็เอาเกราะมาให้ เป็นเกราะที่ แข็งแรง ใบใหญ่ทำด้วยไม้ขนุน ปัจจุบันก็ยังอยู่ วันที่ทีมวิจัยไปนั่งคุย ลุงแมวยังเอามาทำท่าดีให้พวกเราดู

ลุงแมวบอกว่าสมัยก่อนดีเถาะเดียวชาวบ้านมากันเต็ม สมัยนี้มีลำโพงเรียกประชุมอยู่ตรงไหนก็ได้ยิน ชาวบ้านก็ไม่ค่อยมาทั้ง ๆ ถนนหนทางก็สะดวก รถราก็มีใช้กันทุกบ้าน เมื่อก่อนเป็นทางดินแฉะ ๆ ด้วยซ้ำ

สิ่งที่มีสมัยก่อน เช่น มีศาลาประชาคม แต่ปัจจุบันพังไปแล้ว ใครไปใครมาหรือมีประชุมก็ใช้ศาลาประชาคม และมีโรงทอผ้า ซึ่งลุงแมวเห็นว่าชาวบ้านมีการทอผ้ากันมาก ก็เลยขอกีกระตุกไปทางนายอำเภอเมืองสมัยนั้น (จำชื่อไม่ได้) ก็ได้กีกะตุกมา จำนวน ๘ หลัง แต่ตอนหลังไม่มีคนทอ ก็เลยมอบให้กับกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรีไปแล้ว

กลุ่มออมทรัพย์ของหมู่ ๗ ก็มีมานานแล้ว พร้อม ๆ กับอพป. (อาสาพัฒนาป้องกันตนเอง) ตั้งกันเอง ออมทรัพย์เดือนละ ๕๐ บาท เป็นสมาชิกกันเกือบทุกครัวเรือน วัตถุประสงค์แรกตั้งก็เพื่อเก็บเงินไว้ให้นักเรียนตอนเปิดเทอม จะได้เอาเงินที่สะสมไว้มาซื้อหนังสือ ซื้ออุปกรณ์การเรียน ละแวกนี้ไม่มีบ้านไหนทำ มีก็แต่หมู่ ๗ ส่วนอพป. ก็ทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมมาก ตั้งแต่ ขุดถนน ปรับปรุงบริเวณวัดโคกหล่อ ขุดบ่อ ขุดส้วมให้ชาวบ้าน ทำโอ่งใส่น้ำให้ชาวบ้าน มีงานศพก็เป็นเจ้าภาพสวดศพให้ ๑ คืน เรียกได้ว่าสมาชิกอพป.สมัยนั้นเข้มแข็งและทำงานสนุกมาก เงินทุนไม่มี ส่วนมากจะเป็นเงินของผู้ใหญ่นี้แหละ ผู้ใหญ่สมัยก่อนต้องเป็นคนที่ยึดสละมาก ทำงานหนัก ออกเงินของตัวเองเกือบทุกครั้งในการทำกิจกรรม ภาระยา (ป่าช้า) ก็ช่วยเหลือทุกอย่าง รับแขก ทำกับข้าว ดูแล ถือว่าเป็นแรงหนุนสำคัญอยู่เบื้องหลัง

ถนนหน้าบ้านก้านันปัจจุบันที่ทะลุไปถึงตำบลบ้านควน ก็เพราะลุงแมวกับชาวบ้านสมัยนั้นช่วยกัน ขุด ช่วยกันถาง รวมทั้งถนนซอยโปลีเทคนิค ไฟฟ้าก็เข้ามาสมัยผู้ใหญ่แมวนี่เอง

สมัยนั้นมีตระกูลเก่าแก่ก็ตระกูล เช่น ศรีคง ไกรเทพ ขวัญนิมิตร เป็นต้น ที่มาซื้อบ้านนาหมื่นราษฎร์ เพราะบริเวณนี้ล้วนเป็นที่นา (ติดเขตตำบลบ้านควน) และเป็นของคนชั้นปกครองบริเวณนี้ที่มีบรรดาศักดิ์เป็นหมื่นราษฎร์ ก็เลยเรียกต่อ ๆ กันมาว่า นาหมื่นราษฎร์

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๗

๑. ตาสงค์ ล้วนเส้ง
๒. นายจ้ง ล้วนเส้ง (ลูกตาสงค์)
๓. นายเลี่ยม ชุมดี
๔. นายเฉลิม สมานกุล (ตั้งแต่ ๒๕๐๘ – ๒๕๓๘)
๕. นายเกียรติศักดิ์ สมานกุล (ลูก) ตั้งแต่ ๒๕๓๘ – ๒๕๔๓ (ปัจจุบันเป็นสมาชิก อบต.)
๖. นายวิเชียร รักทองหล่อ (ปัจจุบันเป็นกำนันตำบลโคกหล่อ)

นายเฟียน ขวัญนิมิตร อายุ ๘๕ ปี เกิดปีจอ บ้านเลขที่ ๑๘ หมู่ ๗

นางริม ขวัญนิมิตร อายุ ๗๘ ปี เกิดปีมะโรง

ตาเฟียนแม้จะอายุมาก แต่ยังดูกระฉับกระเฉง แข็งแรงมาก ความจำเป็นเลิศ ตาเฟียนเป็นพิธีกรในวัดโคกหล่อ บ้านตาเฟียนอยู่ห่างวัดประมาณ ๑ กิโลเมตร ๖๖ ตาเฟียนบอกว่าทุกวันนี้ตาเฟียนยังขี่รถจักรยาน

(รุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒) ไปวัดอยู่เสมอ ตาเขียนให้ข้อคิดเกี่ยวกับการไปทำบุญว่า “เวลาขงขึ้น (ปีนโค) ไม่ใช่เอาขะไปเท ให้นึกถึงพ่อแม่ปู่ย่าตายายครอบครัวทุกท่านสุขสบาย อธิษฐานให้ปลอดภัยทั้ง ๔ ทิศ เกิดชาติหนึ่งชาติใดขออย่าให้พิกลพิการ อย่าลืมว่าคนเราหายใจที่ตายที่ เค้นที่แก่ที่ ให้ทำแต่ความดี อยู่ในศีลในธรรมแล้วชีวิตจะไม่ตกอับ ไปไหนก็ปลอดภัย”

นอกจากจะเป็นพิธีกรแล้ว ตาเขียนยังมีความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมทั้งหลาย เช่น สะเดาะห์เคราะห์ บ้าน ทำขวัญบ้าน ขวัญนาค แต่งตัวบ่าวสาว เรียงหมอนบ่าวสาว น้ำมันเรียกขวัญ

ชีวิตปัจจุบันตาเขียนอยู่อย่างสุขสบายกับยายริม และลูกสาว ไม่ต้องเหนื่อยเหมือนเมื่อก่อน วันนี้ ตาเขียนจึงไม่ต้องการอะไรมากไปกว่าเห็นคนในชุมชนปรองดอง รักใคร่ มีศีลธรรมในจิตใจ

นางวันดี รักทองหล่อ อายุ ๕๐ ปี บ้านเลขที่ ๒๕ หมู่ ๗

นางวันดี เป็นภรรยาภานันวิเชียร เป็นประธาน อสม. หมู่ ๗ (มีทั้งหมด ๑๒ คน) นางวันดีบอกว่า ปัจจุบันอสม.ทำงานบริการหลายสิ่งหลายอย่างในชุมชน โดยเฉพาะที่ได้รับมอบหมายจากสถานีอนามัย หรือสาธารณสุข ถือเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดชาวบ้านมาก ตั้งแต่ ให้ความรู้และกำจัดลูกน้ำยุงลาย หยอด วัคซีนโปลิโอ แข่งกีฬา รมรณรงค์ร่วมกันออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ สืบหาข้อมูลต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ถือเป็น แหล่งข้อมูลที่ดีในหมู่บ้านได้เหมือนกัน ทางอบต.เคยให้งบฯ ๒๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้สมาชิกอสม.ไปดูงานที่จังหวัดสงขลา ตอนนั้นไปกันทั้ง ๑๒ หมู่บ้าน

บ้านนางวันดี รับเหมาทำกับข้าวตามงานต่าง ๆ ประมาณ ๕ – ๖ ปีแล้ว รับงานทุกแบบงานเล็กงานใหญ่ โต๊ะจีน โต๊ะไทย ไปไกลแค่ไหนก็รับหมด

กลุ่มอาชีพเคยมีเช่น ทำถั่วคั่ว แต่ปัจจุบันกลุ่มอาชีพของหมู่ ๗ ไม่มี ตั้งไม่ได้ เพราะคนปัจจุบัน ต่างคนต่างทำ ไม่ชอบรวมกลุ่มทำด้วยกัน เพราะคิดว่ายุ่งยาก และมีการเอาเปรียบกัน ทำให้ตั้งไม่ได้ แต่ถ้าให้ต่างคนต่างทำคงได้ อีกอย่างคนส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้าน รับจ้าง ข้าราชการ ค้าขาย กลางวันจะไม่ค่อยมีคนอยู่บ้าน การมีส่วนร่วมของคนน้อยลงไปเรื่อย ๆ ปัจจุบันความเป็นอยู่เปลี่ยนไป คนพึ่งตัวเองมากขึ้น องค์กร หรือผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทในชุมชนน้อยลง

กลุ่มออมทรัพย์ ทำการทุกวันอาทิตย์ที่ ๒ ของเดือน เงินฝากประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ กว่าบาท มีสมาชิกไม่ถึง ๓๐ คน

กองทุนหมู่บ้าน ไม่ค่อยเท่าไร ภูไปแล้วต่างคนต่างก็ไม่จ่าย เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคมที่ผ่านมา ประชุมตั้งกติกาใหม่ เพราะทางการเงินรัดกุมแล้ว กลัวจะมีการฟ้องร้อง ดอกเบี้ยก็ทำอะไรไม่ได้

อสม. ให้สมาชิกรักษาพยาบาล แต่ละปี อนามัยจะให้งบฯหมู่บ้านละ ๕,๕๐๐ บาท แต่ต้องเขียนเป็นโครงการประมาณ ๔ – ๕ โครงการ อสม.จะได้ค่าทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ๕๐ บาทเท่านั้น เงินไม่เหลือ ก็ไม่ได้ และมีงบฯศึกษาดูงานบ้าง

อบต. ปัจจุบัน ไม่ได้ขอความช่วยเหลืออะไร ไฟในซอยมืด ขอไปแล้ว ยังไม่ได้มาทำให้

กิจกรรมสัมภาษณ์เก็บข้อมูลชุมชนหมู่ที่ ๘

นายเวียง จันทรัฐ อายุ ๕๕ ปี บ้านเลขที่ ๑๕/๑ หมู่ ๘

เบียด้านยกเลิก เพราะได้ไปก็ไม่ทั่วถึง ไม่รู้บริหารกันอยู่อย่างไร

คนจนยิ่งจนลง คนรวยยิ่งรวยขึ้น

ทำอาชีพเกษตร ปลูกผัก อยากได้ความรู้เรื่องผัก ตั้งแต่การปรับปรุง บำรุงดิน บำรุงรักษาต้นไม้

บัตรทองไม่มี ไม่รู้ว่าเขาทำกันตรงไหน เมื่อไหร่ ต้องการแต่ไม่รู้เรื่อง

เจ้าหน้าที่เกษตรมาเก็บข้อมูลแล้วหายไปเลย ไม่ได้อะไรคืนกลับมา ไม่รู้จะเอาข้อมูลไปทำไม แจก

พันธุ์ผักก็หมดอายุ ปลูกก็ไม่ขึ้น

ผู้นำไม่ค่อยดูแล

กทบ.เอาชื่อไปเป็นกรรมการพอได้เงินมาแล้วก็ไม่เคยรู้เรื่องอีกเลย บริหารล้มเหลว

เสาไฟหน้าบ้านคนไม่มี ไฟไม่ทั่วถึง

ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

กลุ่มทำผักไม่เคยมี กลุ่มอาชีพเคยมี แต่ไม่รู้ทำกันอย่างไร

ประปาหมู่บ้านทั่วแล้ว โอนให้ อบต.ดูแล

อยากให้หวานแล้วต้องติดตามผล

กองทุนเพื่อการเกษตร

ผู้นำควรกระจายบ้าง เอาคนที่ทำงานจริงจัง เห็นกับส่วนรวมมาทำงาน

ต้องการเจ้าหน้าที่เอาใจใส่ ติดตามจริงจัง

นายชม จ้างาบ อายุ ๔๘ บ้านเลขที่ ๑๐/๒ หมู่ ๘

มีผู้นำก็ได้ประโยชน์อะไร เหมือนไม่มี

ผู้นำเห็นแก่ตัว

ชาวบ้านให้ความร่วมมือ แต่ผู้นำไม่ทั่วถึง

พรศ.ผู้รักษาความสงบในหมู่บ้านมีเงินเดือนแต่ไม่ทำงานจริง

ผู้นำรู้เรื่องอะไรไปประชุมว่าอย่างไรก็ไม่บอกชาวบ้านให้รู้

อยากมีเจ้าหน้าที่ปรึกษาด้านการเกษตร

เช็กรายชื่อผู้ประกอบการอาชีพให้มีข้อมูลชัดเจน ใคร ทำอะไร เท่าใด มีปัญหาอะไร ต้องการอะไร
ช่วยได้หรือไม่ ช่วยอย่างไร

ต่างคนต่างทำ

นายปรีชา คงเมฆ บ้านเลขที่ ๕๓ หมู่ ๘

๔ – ๕ ปีที่แล้ว น้ำท่วมบ้านเสียหายมาก ท่วมหลายวัน เพราะบ้านอยู่ในนา ได้รับการช่วยเหลือจากสำนักงานประชาสัมพันธ์โดยบัณฑิตอาสาหมู่บ้าน ได้ กระเบื้อง ปูน เพื่อทำบ้านใหม่ อบต.เข้ามาให้เครื่องยังชีพ แต่ส้วมไม่ได้เลย เจ้าหน้าที่เข้ามาสำรวจ แต่ก็ไม่ได้อะไรเลย

ไฟแสงจันทร์ที่ติดเสาไฟฟ้าหน้าบ้านไปขออนายก อบต.ด้วยตัวเอง

ถนนหน้าบ้านเพื่อเดินทางไปยังตลาดทับเที่ยงได้สะดวก ไม่ต้อง อ้อมไปไกล

ไฟฟ้าแสงสว่างพอเพียง

หอกระจายข่าวที่มีประสิทธิภาพ

ปรับปรุงถนนอย่าให้มีฝุ่น (ดินแดง)

ตู้โทรศัพท์ตั้งตามจุดสำคัญ ๆ ไว้เวลาจำเป็น

ทำอะไรก็ไม่ให้คนว่างงาน

เบียดชีพคนแก่เพิ่ม

ขุดลอกคลองไฟ

ขุดลอกคู คลอง เหมือน เพื่อให้คนมีน้ำพอประกอบอาชีพเกษตร

นายอโศก กาญจนพรหม (ผู้ใหญ่เอียด) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๘ บ้านเลขที่ ๒๐

กิจกรรมของหมู่ ๘ มีเกือบทั้งปี เช่น วันเด็ก วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ วันลอยกระทง วันปีใหม่ เป็นต้น งบประมาณในการจัดกิจกรรมมีทั้งช่วยกันเรียไร ช่วยกันออก และขอสนับสนุนจากห้างร้าน อบต. หน่วยงาน บางกิจกรรมไปร่วมกับอบต. บางกิจกรรมทำกันเองในหมู่บ้าน

กลุ่มอาชีพเคมี เช่น กลุ่มเลี้ยงปลา งบประมาณจากอบต. ๔๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินย่ำขาด มีสมาชิก ๑๐ คน แบ่งคนละ ๔,๐๐๐ บาท ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการจริง

คนในหมู่บ้านเป็นสมาชิกชมรมแอโรบิกส์ ของอบต. แจกเสื้อ อุปกรณ์ เต้นแอโรบิกส์ฟรี ทั้งที่อบต.และที่หน้าห้างสรรพสินค้าโลตัส

กลุ่มเลี้ยงวัว ประมาณ ๕๐ – ๖๐ ตัว สมาชิกประมาณ ๑๐ คน ซื้อกันเอง ปศุสัตว์มาฉีดยาให้ ปัญหาคือไม่มีหญ้าให้วัวกินเพียงพอ โดยเฉพาะหน้าแล้ง

กองทุนหมู่บ้าน การบริหารมีปัญหา ๓ ปีที่ผ่านมาไม่ได้ส่งเอกสารให้พัฒนากร กำลังจะจัดประชุมใหญ่

กลุ่มออมทรัพย์ เกิดขึ้นประมาณ ๕ – ๖ ปีที่แล้ว สมาชิกประมาณ ๑๐๐ คน โดยพช.เข้ามากระตุ้นเป็นเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน วงเงินกู้ ๓๐,๐๐๐ บาท ดอกเบี้ยร้อยละ ๐.๕๐ บาทต่อเดือน มีสวัสดิการคือเมื่อสมาชิกเสียชีวิต กลุ่มมีพวงหรีดให้ เงินสำรอง ๒๐,๐๐๐ บาท ไม่มีดอกเบี้ย และสนับสนุนลำโพง

ประจำหมู่บ้าน ๓,๐๐๐ บาท คนยากจนจ่ายขาดให้รายละ ๑,๐๐๐ บาท สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

กลุ่มบาติก เป็นกลุ่มเกิดใหม่ ได้รับการสนับสนุนจากอบต. ๖๐,๐๐๐ บาท เมื่อปี ๒๕๕๗ ขาดเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม แก้ปัญหาโดยเอากลุ่มเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน งบฯครั้งแรกจากสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด หลายปีมาแล้ว หลังจากนั้น อบต.สนับสนุนให้ปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท ประมาณ ๒ – ๓ ปี ตอนนี้หยุดไปแล้ว

ต้องการผลักดันชมรมผู้สูงอายุ ให้เป็นชมรมแท้จริง เริ่มก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๕๗ มีคณะกรรมการ มีสมาชิกประมาณ ๕๐ คน

คนพิการ

นางวันดี บุญชัย พิกุลสมอง

นายเกียรติสิน สุทธิ มือข้างขวาขาด ไม่มีอาชีพรายได้ที่แน่นอน

นายเนบ พั่งเส่งทอง ประสาทหลอน

สิ่งเคารพนับถือในชุมชน

ทวดนายทอง หนองบัว

ทวดจักรัส หนองกลิ้ง

พระครูอตุลย์คุณาทาน

กิจกรรมสัมผัสกับข้อมูลชุมชนหมู่ที่ ๓ บ้านโคกยูง

นายสุนทร ขวัญนิมิตร (น้าทร) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๓ อายุ ๕๗ ปี บ้านเลขที่ ๗๘

รู้จักน้าทรมาหลายปีแล้ว น้าทรใจดี รวมมือดีทุกครั้ง วันที่ทีมวิจัยไปหาเวลาเกือบเที่ยง น้าทรนอนหลับอยู่หน้าพัดลมในบ้านดูแล้วน่าเย็นสบาย เพราะตอนนี้แดดร้อนเหลือเกินรู้สึกปีนี้แห้งแล้ง แล้วก็ร้อนมาก ๆ เหมือนกับว่าดวงอาทิตย์ลอยลงมาใกล้โลกกว่าเดิม เราเรียกให้น้าทรตื่น น้าทรจ้วเงียลุกขึ้น พอเห็นพวกเราสามคน น้าทรรีบเชื้อเชิญให้นั่ง ถามที่ไปที่มา แล้วก็เริ่มคุยเริ่มเล่าให้ฟัง

น้าทรเล่าว่า เป็นผู้ใหญ่บ้านมาเกือบ ๒๐ ปีแล้ว และเป็นรุ่นสุดท้ายที่ยังใช้กฎเดิมคือเกษียณอายุรุ่นหลังน้าทรเป็นเป็นวาระเหมือนนักการเมืองท้องถิ่นอื่น ๆ ชื่อบ้านโคกยูงก็มีมานานแล้ว น้าทรโตมาก็เรียกบ้านหัวควนโคกยูงแล้ว แต่ความเป็นมาอย่างไรไม่ทราบแน่ชัด คงต้องไปถามคนเฒ่าคนแก่ หรือไม่ก็น้าเทือง เพราะน้าเทืองเป็นคนชอบศึกษาเรื่องราวพวกนี้และคงจะรู้ที่ไปที่มาของชื่อบ้านแถวนี้ดี คนรุ่นหลังคงไม่มีใครรู้ แต่เท่าที่จำได้ เมื่อก่อนบริเวณนี้เป็นสวนผลไม้ข้างบ้าน ยางพาราบ้าง ปะปนกันไปอย่างละเล็กละน้อย ไม้เยอะ ไม่มาก เพราะพื้นที่บริเวณนี้ไม่มาก แต่จะมีบริเวณชายแดนหมู่ ๓ ที่เป็นต้นนาเสียมาก ตอนนีกลายเป็นนาร้างแล้ว ถนนในหมู่บ้านจะเป็นทางเดินเล็ก ๆ เลาะเลี้ยวไปที่ที่มีบ้านคนอยู่ ปัจจุบันเป็นถนนลูกรัง กว้างขึ้น ผู้คนเยอะขึ้น คนนอกก็เข้ามาอยู่เยอะ เมื่อก่อนมีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพบ้าง แต่

เดี๋ยวนี้ไม่มีการรวมกลุ่มแล้ว ถึงจะรวมก็ไม่ติด คนทำงานนอกบ้านกันเยอะ ทั้งรับราชการ รับจ้าง ค้าขาย คนแก่ ๆ กับเด็กตัวเล็ก ๆ เท่านั้นที่อยู่บ้าน

ทรัพยากรของหมู่ ๑ ไม่มีอะไรที่สำคัญนอกจากนาไร่ และพรุเล็ก ๆ น้อย ๆ กลุ่มออมทรัพย์ก็ไม่มี กองทุนหมู่บ้านก็ไม่ค่อยเท่าไร อบต.เคยให้บขหมู่บ้านละแสนให้ชาวบ้านแบ่งกันไปลงทุนประกอบอาชีพ ตอนนี้เก็บไม่ค่อยได้ ปีที่แล้วเก็บได้ไม่ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท อบต.ไม่เอา ก็อยู่ที่กรรมการ ส่วนบขมีรายงานว่าหลายปีก่อนก็นำมาปรับปรุงถนนเข้าหมู่บ้าน ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์เมื่อก่อนทางรัฐบาลให้ศูนย์ละ ๑๒,๐๐๐ บาท เมื่อประมาณปี ๒๕๓๘ ตอนหลังอบต.เพิ่มให้ปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท ใช้บรรเทาความเดือดร้อนของชาวบ้านตอนน้ำท่วมเมื่อปี ๒๕๔๒ บ้าง ทำกิจกรรมในหมู่บ้านบ้าง ตอนนี้เหลืออยู่ประมาณสองหมื่นกว่าบาท กิจกรรมในหมู่บ้านเช่น ลอยกระทง วันเด็ก วันสงกรานต์

น้ำทรงบอกว่าตอนนี้ชาวบ้านหมู่ ๑ กำลังสับสน เพื่อเมื่อ ๒ เดือนที่ผ่านมา มีการประชุมชาวบ้านมีมติให้แบ่งแยกพื้นที่ส่วนหนึ่งให้ขึ้นกับเทศบาลควนขนุน อำเภอเมือง เพราะพื้นที่ติดกัน แต่ไม่รู้ว่ามีเมื่อไหร่จะมีการแบ่งแยก จะแบ่งอย่างไร ตรงไหนเป็นเขตไหน แต่เท่าที่คุยคร่าวๆที่จะไปขึ้นกับเทศบาลควนขนุนคงประมาณ ๔๐ กว่าครัวเรือน ที่นี้คงเหลือที่เป็นหมู่ ๑ ตำบลโคกหล่อ ประมาณ ๘๐ ครัวเรือน

นางราตรี กิ่งเลียน (พี่ตรี) อายุ ๕๖ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๒๕/๑๖

พี่ตรีเป็นอสม. ข้อมูลหลาย ๆ อย่างในหมู่บ้านพี่ตรีรู้ พี่ตรีบอกว่า จริง ๆ แล้วเมื่อก่อนหมู่ ๑ ที่เป็นของตำบลโคกหล่ออยู่ปัจจุบันส่วนที่ติดกับเทศบาลก็เป็นของเทศบาลนั่นแหละ แต่เขาเรียกชุมชนโคกยูง สมัยผู้ใหญ่แหล้ม เทศบาลเขามีการขยายเขต แต่เขาเอาไปไม่หมด ที่เหลือก็เลยเข้ามาอยู่ในเขตหมู่ ๑ โคกหล่อ สมัยก้านันพันรินพื้นที่ตรงนี้ติดเขตตำบลควนขันหมด พอก้านันพันรินตายไป ผู้ใหญ่ลิ้ม เลื่อนล่อง ได้เป็นผู้ใหญ่แทน ต่อมาผู้ใหญ่ลิ้มตาย เลือกกันใหม่ได้ผู้ใหญ่ประคอง แก้วสียง ที่นี้ช่วงนี้ติดเขตหมู่ ๔ ซีกควนขันย้ายเข้าเขตเทศบาล ที่เหลือเป็นของตำบลโคกหล่อ สมัยน้ำคองเป็นผู้ใหญ่ กลายเป็นหมู่ ๑ ต.โคกหล่อแล้ว พอ น้ำคองลาออก น้ำทรงก็เลยเป็นผู้ใหญ่มาจนทุกวันนี้

เมื่อก่อนแถวนี้เป็นยางพารามาก ส่วนผลไม้มันมี มีก็ใกล้บ้านบ้านละไม่กี่ต้น ไม่เป็นสวนใหญ่ ๆ แล้วก็ปลูกผัก ทำนา บ้านคนไม่กี่หลัง ตอนหลังยางพาราโค่นหมด บ้านคนเพิ่มขึ้น ๆ จนเหลือพื้นที่ทำมาหากินคนละไม่กี่เท่าไร่ ส่วนใหญ่จะมีกันแต่บ้าน

ตระกูลเดิม ๆ ของคนหมู่ ๑ มีไม่กี่ตระกูล เช่น แสงคำ แก่นจันทร์ แก้วสียง ล้อมคง พรหมมี คงแทน ส่องสง ศรีคง อินทร์ทอง ขวัญนิมิต ชูสุวรรณ ชัยเดช พญารัง

ส่วนชื่อบ้านที่ชื่อโคกยูงเพราะเมื่อก่อนบริเวณนี้เป็นที่สูงมาก เขาเรียกหัวควน แล้วก็มิดันไม้ขนาดใหญ่พวกยูง ยาง ก็เลยเรียกบ้านหัวควนโคกยูง สมัยพี่ตรีเป็นเด็ก ยังจำได้ว่ามีก้อนหินก้อนใหญ่มากอยู่ ๑ ก้อน อยู่ตรงหัวควนพอดี ใครผ่านไปผ่านมาต้องเห็น จำได้ เพราะใหญ่มาก แต่ตอนหลังเขาทำถนนกันใหญ่โต ไม่รู้เหมือนกันว่าก้อนหินก้อนนั้นเขาเอาไปไหน

พีธีร์บอกว่าตอนนี้หมู่ ๓ ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตัวเอง ทำงานของตัวเอง เพราะต้องดิ้นรนกันทุกคน อาชีพของคนหมู่ ๓ หลากหลาย มีทั้งรับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว ปลุกผัก เกษตร เลี้ยงวัว รับราชการ ลูกจ้างทั่วไป ทำงานรายวันก็มี หมู่ ๓ จึงไม่สามารถรวมกลุ่มทำอะไรร่วมกันได้ อาจเป็นเพราะที่ผ่านมาก็ไม่เคยประสบความสำเร็จ ไม่ว่ากลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน ก็ไปได้ไม่ดีสักอย่าง คนหมู่ ๓ นิยสเกือบจะเป็นคนเมืองเข้าทุกที ทั้ง ๆ ที่ยังมีความเป็นชาวบ้านอยู่ ครึ่งๆท่อนๆ บอกไม่ถูก อย่างกลุ่มสตรี ที่ทางพัฒนาชุมชนเขามาจัดตั้งให้ พีธีร์เป็นประธานเอง มีกรรมการ ๕ คน สมาชิก รวมทั้งหมดแค่ ๑๕ คน ก็ยังไม่มีการทำอะไรร่วมกันจริง ๆ จัง ๆ สักที เพราะต่างคนต่างก็อยากทำส่วนตัว ความคิดเห็นก็ไม่ตรงกัน แดกแยกหลายความคิดมาก เพราะแต่ละคนมีความถนัด มีความต้องการไม่เหมือนกันสักราย พีธีร์เองต้องการเย็บผ้าอยู่กับบ้าน จะเป็นเย็บผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน หรืออะไรก็ได้ จะเป็นกลุ่มหรือเป็นส่วนตัวก็ได้ ถ้าเป็นกลุ่มพีธีร์ก็ยินดียกบ้านของลูกชายให้เป็นที่รวมกลุ่ม

กิจกรรมในหมู่บ้านเช่น วันผู้สูงอายุจัดทุกปี ไ้ดั่งบ๑หากันเอง ช่วยกันเอง แล้วก็เอาจบส่วนหนึ่งจาก อสม.มาสมทบ กลุ่มผู้สูงอายุ ตั้งมา ๒ - ๓ ปีแล้ว โดยสาธารณสุข มีสมาชิกหลายคน ส่วนอื่น ๆ มีเช่น อช. อพม. อาสาพัฒนาชุมชน ศูนย์สงเคราะห์ แต่ส่วนใหญ่มีกอยู่ในคน ๆ เดียวกัน เป็นหลายตำแหน่ง คนที่ร่วมประชุมก็ร่วมประชุมกันแทบทุกงาน ทุกที คนที่ไม่ไปก็ไม่ไป ไม่สนใจ

ภูมิปัญญา เช่น หมอปิดฟก หมอไ้หัวภูมิเจ้าที่ หมองู (ประเทือง อินทร์ทอง) จักรสาน แต่ปัจจุบันไม่มีใครทำแล้ว เพราะวัตถุดิบหายาก

เด็กที่ถูกทอดทิ้งมี ด.ช.วัชรพงศ์ ศรีเทพ หลานตาหน๑ย กำลังเรียนชั้นอนุบาล พ่อแม่ทอดทิ้ง อยู่กับตาหน๑ยที่เป็นอัมพลกฤษ์ ขายก็แก่แล้ว ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายไ้ ลูกหลานไ้ล้ ๆ ช่วยเหลือส่งข้าวส่งแกง

คนพิการก็ลูกชายของพีธีร์เอง พิการไม่รู้เรื่องเลย เพราะถูกรถชน สมองจำอะไรไ้ไม่ได้ ลูก ๑ คนเป็นภาระหนัก เพราะพีธีร์เองก็ไ้ไ้ทำอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน เงินเดือน อสม.ก็ไม่มี ลำบากเหมือนกัน ถ้าไ้ได้รับการช่วยเหลือบ้างก็ไ้

ความต้องการอื่น ๆ เช่น เงินลงทุนค้าขาย ปลอดดอกเบี๊ย ถนนในซอยเพื่อไปมาสะดวก หน้าฝนน้ำท่วมทุกปี (สายริมน๑) คูแเลเรื่องบ้านเช่า รีสอร์ท ที่จะมีการสร้างในพื้นที่

ยายเกลือม ขวัญนิมิตร อายุ ๘๕ ปี พร้อมด้วยลูก ๆ หลาน ๆ ที่มาร่วมคุยด้วย ทำงานไปด้วย(ทำขนมขาย)

ยายเกลือม มีลูกทั้งหมด ๗ คน ขายอายุมาก บางครั้งก็เริ่มหลง ๆ ลืม ๆ บ้านขายเป็นบ้านไม้ไ้ ๑นสูงนั้งสบาย มีแคร่ไ้ถุน ใครไปใครมา ลูกหลานมาก็ไ้นั่งเล่นนอนเล่นไ้ถุนบ้าน บ้านหลังนี้ไ้เป็นบ้านที่ขายสร้างเองกับสามีของยาย ขายไ้ยอมขายไปอยู่กับลูกคนไ้หน ขายบอกว่าอยู่บ้านหลังนี้ขายสบายใจ ยายรักและผูกพันกับบ้านหลังนี้ สามีของยายตายไปหลายปีแล้ว ความเป็นอยู่ของยายยังเหมือนกับสมัย ๖๐ ปีที่ไ้แล้ว ก็ยังมีเตาไม้ฟืนอยู่บนบ้าน ขายยังหุงข้าวทำกับข้าวกินเอง ยังมีหม้อดินเอาไ้ไ้ใส่ข้าวสาร บางคืนหลานก็มานอนด้วย บ้านขายหลังนี้จึงน่าจะเป็นหลังที่เก่าแก่ที่สุดไ้หมู่ ๓ เพราะยายตอนนี้อายุ

๘๕ ปีแล้ว ยายเลื่อมบอกว่า ยายเกิดมาบ้านนี้เขาก็เรียกโคกยูงกันแล้ว ยายบอกว่าเมื่อก่อนติดเขตตำบล
ควนขัน พอถ้านั้นพันรินตายก็เลยมาติดเขตโคกหล่อ คนเมื่อก่อนก็ทำงานจ้างเหมือนสมัยนี้ เพราะไม่มี
สวนจะทำที่ดินน้อย แล่ทำกินกันในครอบครัว ที่ทางก็ขายกันไปมาก เปลี่ยนมือกันไปเรื่อย ๆ เมื่อก่อนมี
แค่ ๒๐ กว่าหลังคาเรือน ตอนนี้เกือบ ๒๐๐ หลังแล้ว

สมัยก่อนสงครามโลก ยายทอดผ้าขาย ฟ้านุ่ง ผ้าห่ม (ผ้าขาวม้า) ยายบอกว่าขายผืนละ ๔๐ – ๕๐
บาท บางทีก็ไปขายตลาดทับเที่ยง บางทีก็มีคนมาซื้อถึงบ้าน ตอนหลังยกก็ให้เขาหมด เพราะลูก ๆ ไม่มี
ใครทอเป็นสักคน ครกสีข้าวก็ยกให้เขาไปหมด เพราะนาไม่มีใครทำ ข้าวสารเมื่อก่อนขายเป็นกระป๋อง ๆ
ละ ๒ บาท ปลาเลี้ยงอย่างขาย ๑๐ ตัว ๑ บาท “คนเมื่อก่อนอยู่กันสนุก สบาย ไม่มีดั่งก็อยู่ได้ จะอุปถัมภ์
(ลำบาก) ก็สมัยสงคราม เอาปลาอย่างลงหลุมหลบภัยไปกัน คิดว่าได้เลี้ยงปลาอย่างก่อนตาย ทั้งระเบิดที่แผ่น
เหมือนจะพลิก”

อยากได้ถนนที่ไม่มีขี้ฝุ่น (คอนกรีตหรือลาดยาง) ไฟฟ้าในซอย น้ำประปา เพราะตอนนี้ใช้น้ำบ่อ
ไม่กล้ากิน เพราะบ้านคนมากขึ้น ผู้นำเอาใจใส่ดี ทั้งอบต. ทั้งผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอบต.คำ ดีกับชาวบ้านมาก
มีอะไรก็มาช่วยเสมอ พุดจริงทำจริง ปัญหาอีกอย่างคือ รวมกลุ่มไม่ได้

นายจอม ล้อมคง อายุ ๔๕ ปี บ้านเลขที่ ๑๘/๒ หมู่ ๓

มีบัตรประกันสังคม พยาบาลเอาใจใส่ดี ผ้าห่มผืนหนา

ใช้บัตรทองหมอไม่ค่อยดูแล

กองทุนหมู่บ้านไม่ค่อยได้ผล

ไม่หวังพึ่งเจ้าหน้าที่

ผู้นำไม่ค่อยดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน

แบ่งแยก

บางคนย้ายเข้าไปติดเขตเทศบาล

ต้องการเงินทุนประกอบอาชีพเกษตร

ดินเป็นโรคไม่รู้จะปรึกษาใคร ใช้จ่ายก็เอาไม่อยู่

ผักอายุสั้น

เจ้าหน้าที่เกษตรไม่ลงมาดูงานในพื้นที่

ชาวบ้านเบื่อประชุม เจ้าหน้าที่ไม่ลงพื้นที่ ประชุมแล้วก็หายไป

หากลงพื้นที่บ่อย ๆ ชาวบ้านคงร่วมมือดีกว่านี้

กระจายสิ่งที่ชาวบ้านควรได้ ไม่ทั่วถึง

เครื่องมือทำกินอาชีพเกษตร

ผู้คนห่างเหิน

กระจายงบประมาณหรือสิ่งให้ชาวบ้านให้ทั่วทุกกลุ่มและติดตามด้วย

นายประเทือง อินทร์ทอง (น้ำเที่ยงหรือ หมอเณร) อายุ ๕๒ ปี บ้านเลขที่ ๓๕ หมู่ ๓

น้ำเที่ยงบวชเณรเรียนตั้งแต่เล็ก เป็นพระธุดงค์ ไปอยู่มากหลายที่ น้ำเที่ยงมีความรู้หลายทาง เช่น ไหว้ภูมิจำที่ แต่งบ่าวสาว หมอสู บิ๊ป เอ็นจัม เช็ด กระเคล็ด หักแตกข้าว น้ำเที่ยงทำได้ ปกติน้ำเที่ยงไม่ค่อยได้อยู่บ้าน มักมีคนมารับน้ำเที่ยงไปทำพิธีกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ โชคดี วันที่ทีมวิจัยไปหาน้ำเที่ยงอยู่บ้าน เลยได้นั่งคุยกันนาน

น้ำเที่ยงเล่าว่า แต่ก่อนตรงนี้เขาเรียกหัวควน เพราะเป็นเนินดินสูงขึ้นมา มองเห็นแต่ไกล มองจากข้างล่างขึ้นไปไม่เห็นหัวควนข้างบน ดันไม้ขนาดใหญ่ ๓ - ๔ คนโอบจะมีมาก เช่น ดันยุง เป็นไม้ตระกูลเดียวกับยาง ดันคล้าย ดันจีหนอ มีมาก ลักษณะคล้ายดันเหียง มีขนาดใหญ่ ดันหนาด ดันหาด (มีลูกกินได้รูปร่างภายนอกผลเหมือนลูกกะทอน แต่ข้างในเมล็ดคล้าย ๆ จำปาอะ ปัจจุบันสูญพันธุ์ไปแล้ว) บนดันหาดทุกปีจะมีการขงลูกกลม ขงกันปีละครั้ง แต่ละปีมีการทำพิธี มีพระมาสวด ชาวบ้านหิ้วปิ่นโตคนละถาดมาร่วมงาน ถือเป็นงานบุญประจำปีของหมู่บ้าน เพราะคนสมัยก่อนถือว่าเป็นการขงให้เทวดา แสดงถึงความเคารพนับถือเทวดา ให้เทวดาให้พร น้ำเที่ยงจะได้สมบุญ จะทำพิธีประมาณเดือนอ้ายหรือเดือนยี่ หรือช่วงลมออกพัดมา หรือที่เราเรียกว่าลมเกี่ยวข้าว วันแล้วแต่ชาวบ้านจะกำหนดกันเอง

เพราะว่าเมื่อก่อนมีดันไม้ขนาดใหญ่ โคนดันไม้ก็จะกางใหญ่ไปด้วย (พอนไม้) เด็ก ๆ สมัยก่อนก็เล่นหยบ (เล่นซ่อนหา) หากันไม้เจอก็มี เพราะป่าสมบูรณ์มาก วันไหนมีหมู วัว คลาย หรือไก่ล้มตาย ชาวบ้านจะไม่กิน แต่จะลากไปไว้กลางทุ่งนา ในทุ่งนาจะมีดันไม้ใหญ่ขึ้นอยู่เหมือนกัน ชาวบ้านไม่โค่นทิ้ง เพราะให้ร่มเงา เวลาลงไปทำนา เกี่ยวข้าว ทำให้เป็นที่พักของแร่ ซึ่งจะบินมาพัก ๓ - ๔ วัน บนดันจีหนอน รอให้ซากสัตว์เน่า จะได้จิกกิน เด็กผู้ชายจึงมีของเล่นอย่างนี้สมัยนี้ไม่มี เช่น เอาขานกลอย ดำให้แหลก แล้วยัดใส่ซากสัตว์ พอแร่กินจะเมา บินไม่เป็น เด็ก ๆ ก็จะฉวยปีกพาเดิน พาวิ่ง เล่นไปในทุ่งนา

ตอนหลังไม้ถูกโค่นทิ้งเพื่อขยายที่ข้าง โคนทำบ้านข้าง ทำวัดข้าง ทำให้ไม้หมดไป เพียงแค่ประมาณ ๔๐ ปี บริเวณนี้เปลี่ยนไปเยอะ แม้กระทั่งสายน้ำ ห้วยหนองคลอง ก็มีสภาพไม่เหมือนเดิมเลย และสถานที่แต่ละที่มักจะมีชื่อเรียก เช่น ทุ่งต้นโหนด ทุ่งหมาสั่ง คลองไฟ คลองน้ำเจ็ด คลองนางน้อย ห้วยน้ำใส เป็นต้น

บ้านคนก็ล้วนแต่เป็นบ้านไม้ ไม่มีตึก มีแค่ไม่กี่หลังคาเรือน ส่วนใหญ่เป็นบ้านมีใต้ถุน ใต้ถุนบ้านก็เป็นที่นั่งเล่นนอนเล่น เก็บเครื่องมือทำมาหากิน เป็นที่รับแขกไปด้วย และที่ขาดไม่ได้แทบทุกบ้านจะมีที่ทอดผ้าไว้ใต้ถุนบ้าน เห็นกันจนชิน เพราะคนสมัยก่อนไม่ซื้อเสื้อผ้าใส่ แต่จะทอใช้เอง คนเมื่อก่อนเมื่อมีคนตายข้างบ้าน ต้องเอาลูกปั้น (ด้าย) ไปวางข้างศพ พอเอาศพใส่โลงก็เอากลับ พอเด็กร้องไม่หยุด เช่น ร้องกลางคืน ก็เอาด้ายที่ลูกปั้น แขนวนแขนแขนคอเด็กก็หยุดร้อง บางทีไปดูหนังกลางแจ้งที่วัดโคกหล่อ ขากลับพากันวิ่งกลับบ้าน เพราะกลัวผี บ้านข้างทางสมัยนั้นมีไม่กี่หลัง โดยเฉพาะบริเวณสี่แยกต้นสมอ

ปัจจุบัน เมื่อก่อนเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ กลางคืนใครผ่านมักโดนผีหลอก ผีจะไล่ชุดขาว ห้อยตัวอยู่บนกิ่งไม้ เป็นประจำ คนจึงไม่กล้าไปไหนมาไหนเวลากลางคืน แต่คนสมัยนี้กลางวันนอน กลางคืนออกหากิน

ส่วนอาชีพเป็นการทำเกษตรเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำสวน ทำนา แต่ก่อน ทำนากันมาก ข้าวหนองกล้าเขาว่ากินดี ทำปีกินได้ถึง ๓ ปี ถึงหน้าแล้งน้ำบ่อแห้งคนโคกหล่อก็ได้ใช้น้ำจากคลองนางน้อยดำรงชีวิต ต้นกล้าที่อยู่ตลอดชายคลองรากเป็นฝอยกลายเป็นที่อยู่อาศัยหลบภัยของสัตว์น้ำ กุ้งหอยปูปลา ทำให้ชาวบ้านมีกินอุดมสมบูรณ์ กุ้งแกงส้มกับมะละกอ ต้มกับเกลือ ตากแห้งเก็บไว้เป็นไห ๆ หน้าแล้งคนอื่น คนพัทลุง ข้ามเขาพับผ้ามาหาปลาหากุ้งที่นี่ ตอนหลังต้นกล้าเขาเลื้อยเอาไปทำไม้กระดานเสียบลิ้น “ฤดูแล้งน้ำแห้ง นาไม่ได้ทำ บ่า ๆ ก็ดอน่วลงทุ่ง หาปลาในทุ่งในคลองไปด้วย เลี้ยงวัวไปด้วย สาว ๆ ก็นั่งทอดลูกอยู่บ้าน”

ส่วนผลไม้มีเกือบทุกชนิด แต่อย่างละเล็กละน้อย ทุเรียนจะเป็นทุเรียนบ้าน และมีชื่อเรียกกันทุกต้น เช่น อีแดง อีปรังค้อ อีขี้มัน อีเขียว อีมอ อีตู ฯลฯ ว่ากันว่าถ้าเป็นผลไม้ก็ต้องโคกหล่อถึงจะรสชาติดี

เขตหมู่ ๓ สืบสานกันมาตั้งแต่แรก เริ่มตั้งต้นที่บนหูกานา บริเวณสนามยิงปืน ซึ่งตอนนี้อยู่ไม่ได้ ยิงกันแล้ว เป็นเขตแดนแยกตำบลควนขันกับหมู่ ๑ ส่วนทำนบกั้นน้ำเมื่อก่อนมีการเปิดปิดเรียบร้อย เพราะมีน้ำเยอะ ที่นี่เมื่อก่อนบางส่วนก็ติดเขต หมู่ ๒ ต.ควนขัน อ.เมือง สมัยพันรินเป็นกำนัน แต่ตอนหลังเป็นของหมู่ ๑ โคกหล่อ ในสมัยกำนันคล้าย ทวีสุวรรณ เมื่อก่อนกำนันเรียก พัน เช่น พันริน พันคล้าย และตอนนี้กำลังสืบสานอีกครั้งว่าจะแบ่งเขตกันอย่างไร แก่ไหน

ภูมิปัญญา เช่น ทำเครื่องสี่ข้าว ทำครกบดข้าว (ดาบุด) ทำกับไม้ไผ่ ทำเครื่องมือเครื่องมือทำมาหากินด้านเกษตร เช่น กระด้ง สุ่ม เจ็บ ข้อง นาง หมาด้อ สมัยก่อนยังไม่มีพลาสติกใช้ เครื่องไม้เครื่องมือก็คิดประดิษฐ์กันเอง

ประเพณี วัฒนธรรม เมื่อก่อนทุกบ้าน ทุกปีจะมีการทำเคราะห์บ้าน ทำกันทั่วไป คนธรรมดาทำกันแบบธรรมดา คนมีฐานะก็มีการรับกาหลอมการเล่น แต่เล่นเป็นเวลา หัวค่ำ กลางดึก ประเพณีลากพระ ชงลูกกลม งานบุญเดือนสิบ งานตามวันสำคัญ ๆ

วัดโคกหล่อถือเป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นศูนย์รวมศรัทธาของคนบริเวณนี้ ของคนบริเวณนี้ ตั้งขึ้นเมื่อราวปี ๒๔๒๒ และน้ำเทืองได้ลำดับเจ้าอาวาสของวัดโคกหล่อให้ฟังดังนี้ องค์แรกชื่อ พระครูอนาคารคุณะดำรง (พ่อท่านช่วย) คนแถวโคกขี้เหล็ก อ.นาโยงใต้ เคยเป็นเจ้าคณะจังหวัดครั้งที่ ๒ ของจังหวัดตรัง ถัดมาเป็นพ่อท่านกลับ ขวัญนิมิต ชาวบ้านเรียกท่านปลัดกลับ ต่อมาคือ พระเจ้าคุณอนุสารโสภณ แล้วก็พระครูพัน พระครูวิมลบรรณกิจ และองค์ปัจจุบันคือพระครูอดุลคุณาธาร เริ่มเป็นมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๑

น้ำเทืองมีความรู้หลายด้าน เพราะได้จากการบวชพระส่วนหนึ่ง และตกทอดมาจากบรรพบุรุษส่วนหนึ่ง และค้นคว้าหาความรู้อีกส่วนหนึ่ง (น้ำเทืองบอกว่าลมชักให้กินเกลือก็หาย)

อยากให้พัฒนาเรื่องเด็ก เพราะเด็กที่นี่เรียนกันทุกคนก็จริง แต่ไม่ได้เป็น “นาย” ลักคน และส่วนใหญ่จบไปแล้วก็ไม่ได้กลับมาพัฒนาบ้านเกิด ทำอย่างไรให้เด็กที่เรียนสูง มีความรู้ดี ๆ กลับมาพัฒนาบ้าน

เกิด หรือเด็กที่อยู่กับบ้านก็อยากให้บทบาทหรือมีการพัฒนาหรือทำประโยชน์เพื่อชุมชนบ้าง อยากให้คนรักใครกลมเกลียว ไปในทางที่ดี คนหมู่ ๓ ไม่มีที่สำหรับออกกำลังกาย อยากให้เด็กมีศูนย์รวมจิตใจ มีที่พึ่งเวลามีปัญหา เป็นเสาหลักให้ สนับสนุนให้มีกิจกรรมร่วมกันในชุมชน

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้าน เพราะเพิ่งแยกหมู่บ้านมาได้เพียงไม่กี่ปี ผู้ใหญ่บ้านจึงเพิ่งไม่กี่คน

กำนันพันริน

ผู้ใหญ่ลีม เลื่อนล่อง

ผู้ใหญ่ประคอง แก้วสียง

ผู้ใหญ่สุนทร ขวัญนิมิต (ปัจจุบัน)

นายประเทือง อินทร์ทอง (น้ำเทือง) บ้านเลขที่ ๓๕ หมู่ ๓

วันนี้เป็นรอบที่ ๓ ที่มาหาน้ำเทือง เพราะยังไม่แน่ใจข้อมูลที่สรุปได้ เลยเอามาให้น้ำเทืองตรวจสอบและเพิ่มเติมอีกครั้ง

เกี่ยวกับประวัติชุมชนที่ทบทวนข้อมูลเพื่อความชัดเจนอีกครั้ง และการเล่นกาหลอ เพราะตอนนี้บริเวณใกล้ ๆ ไม่มีคนเล่นแล้ว แต่รู้สึกว่ายังมีที่นาโยงอยู่สักคน แลวทำปาบ กาหลอจะเล่นเฉพาะงานศพ คนเล่นมีประมาณ ๔ – ๕ คน คนตรีมีไม่กี่ชิ้น เช่น ปี่ ช้อง โทน เป็นดนตรีที่แสดงออกถึงความอาลัยเศร้า ที่พลัดพราก เล่นตั้งแต่หัวค่ำ เล่นเป็นช่วง ๆ จนกว่าจะสว่าง ยิ่งดึกยิ่งเงียบ ยิ่งวังเวง เสียงกาหลอจะได้ยินไปไกล ลอยไปตามลม เพราะเมื่อก่อนไม่มีรถรา เสียงจะไปไกลมาก คนเมื่อก่อนเดินตามเสียงกาหลอเพื่อไปร่วมงานก็มี (เดินตามเสียงลมเสียงปี่)

คนที่เล่นกาหลอ จะไม่กินข้าวร่วมกับแขก เจ้าบ้านจะต้องจัดสำรับไว้ให้เฉพาะ เหมือนจัดไว้ให้พระ กาหลอรับเฉพาะงานศพคนมีอายุ เพราะถือเป็นการให้เกียรติ เจ้าบ้านจะใส่ซองให้ ไม่รับเป็นเงินสด เขาเรียกค่าครู จะให้เท่าใดก็ได้ ยกครัววันแรกเบิกโรง ๑๒ บาท ไม่ให้ขาด

น้ำเทืองบอกว่าที่ของดี ของเก่า ๆ ของดี ๆ ที่หายไป ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะพิธีกรรมมาก ข้อห้ามมาก เพราะคนโบราณต้องการสอนให้คนรุ่นหลังทำแต่ความดี แต่คนรุ่นหลังที่ไม่รับไว้เพราะส่วนมากทำไม่ได้ เขามีกฎ มีกติกาในการรับของดีของบรรพบุรุษ

การรงลูกลมก็เหมือนกัน เป็นคติสอนให้คนทำความดี เป็นการทำบุญให้ทาน อยู่ในศีลในธรรม ให้คนรัก สามัคคีจากกิจกรรมเล็ก ๆ ไม่ให้ตัดโค่นต้นไม้ใหญ่ ให้อูเล่สิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละอย่างคนโบราณจะไม่สอนกันตรง ๆ แต่จะให้คิดจากการกระทำผ่านกิจกรรมต่างๆ ลูกลมคนที่ยังทำอยู่ก็มีคนเดียว คือน้ำเทือง คนหมู่ ๓ เหมือนกัน

นายเทิ้ม ด้วงหมัน อายุ ๖๗ ปี เกิดปี ฉลู บ้านเลขที่ ๓๕/๒ หมู่ ๓

นายจิต บุญจันทร์ อายุ ๗๐ ปี เกิดปีเถาะ บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ ๓

วันที่ทีมวิจัยไป น้ำเทิ้มปลูกผักหวานอยู่หลังบ้าน เราลองเรียกเสียงดัง เดินเข้าไปดูเห็นเสาถูกลม อยู่ใกล้ๆ คอกหมู มีหางประดับสวยงาม มีหลานชายตัวเล็ก ๆ ๒ คน ของน้ำเทิ้มวิ่งวนรอบ ๆ น้ำเทิ้ม บอกว่าของโคกล้อ หายไปนานแล้ว แต่บางที่ยังมีอยู่ เช่น ที่วัดหัวเขา เขายังมีการแข่งรถถูกลมกันเดือน ๔ มีการแข่งขันให้รางวัลกันด้วย ของบ้านเราเมื่อก่อนมีเพียงพิธีกรรม นิมนต์พระ หิวปีนโคกล้อเถา นึกกันว่าเหมาะวันไหน เลี้ยงข้าว เลี้ยงขนม น้ำเทิ้มบอกว่าทำมาหลายสิบปีแล้ว ถ้าว่าง ๆ ยังอยากทำ

ว่าแล้วน้ำเทิ้มก็เดินหายไปในบ้าน แล้วก็หยิบออกมาให้ดู ๒ อัน พวกเราเป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ไม่เคยเห็นก็ไม่เข้าใจว่ามันจะเกิดเสียงได้อย่างไร เพราะที่เห็นเป็นไม้ไผ่แบนๆ กว้างราว ๓ นิ้ว ยาวราวฟุตกว่าๆ หัวท้ายมีไม้ไผ่อันเล็ก ๆ โดกว่าปากกานิดหน่อย มีรูด้านเดียวอีกด้านตัน ตัดเฉียง ๆ ด้านที่มีรู ยาวประมาณ ๕ - ๖ นิ้ว มัดติดอยู่ ทั้ง ๒ ด้าน สลับรูคนละด้าน (ด้านมีรูหมุนตามเข็มนาฬิกา) ส่วนแกนกลางของไม้ไผ่ มีไม้ไผ่เหลาเป็นลักษณะ ๔ เหลี่ยม มีรูอีกที เจาะเสียบติดอยู่ตรงกลาง ดูแล้วจะมีเสียงได้อย่างไร น้ำเทิ้มบอกว่าเป็นตัวของถูกลม แต่เวลานำขึ้นไปขึงไว้บนต้นไม้จริง ๆ ต้องมีหาง มีส่วนประกอบอื่นอีก ซึ่งเมื่อลมพัดจะให้เสียงดังไปไกล โดยเฉพาะคนที่มียี่มือทำถูกลมดีเสียงจะดังไพเราะ และดังไปไกลมาก อันที่น้ำเทิ้มเอามาให้ดูทำไว้ ๔๐ กว่าปีแล้ว ดูยังแข็งแรง สวยงาม เหมือนเพิ่งทำ

คนเมื่อก่อนวัวควายตาย ไม่มีการกิน แต่จะลากไปไว้ในนา ให้เนาเปื่อย ให้เร้งจิกกิน สมัยก่อนกับสมัยนี้ต่างกันเยอะ เปลี่ยนแปลงไปเยอะ ฝนฟ้าอากาศก็ไม่เหมือนเดิม อาชีพคนก็ไม่เหมือนเดิม น้ำในแม่น้ำลำคลองก็ตื้นเขิน เน่าเสียหมด ปลาไม่มีกิน

คลองไฟเดิมชื่อเหมืองเมน เพราะเขาขุดสระที่วัดพระงาม แล้วต้องการน้ำจากคลองนางน้อยไปใส่สระ น้ำเลยกัดเซาะกลายเป็นคลองสั้น ๆ แยกจากสระในวัดพระงามเป็นทางน้ำ เป็นเหมืองไม่มีอนุญาตมารวมกับคลองนางน้อย ปลายไปทิ้งที่คลองน้ำเจ็ด ยาวประมาณ ๓ กม.กว่า

คลองนางน้อยไหลเรื่อยมาจากค.ช่อง ตรงบริเวณหลักเขตตรัง-พัทลุง เป็นจุดกำเนิดน้ำ ตรงนี้เป็นจุดปันน้ำปันลม (ที่หลาทวด) ชื่อคลองนางน้อยตลอดทั้งสาย ไปรวมที่คลองน้ำเจ็ดที่วัดคลองน้ำเจ็ด ไหลผ่านหมู่บ้านในตำบลโคกล้อหลายหมู่บ้าน เช่น หมู่ ๗ ๖ ๒ ๑ ๓ ไหลเรื่อยไปลงแม่น้ำตรัง การละเล่นสมัยก่อน

ขงถูกลม ทอยลูกสะบ้า (ช่วงสงกรานต์) ลูกสะบ้าจะไหลลงมากับน้ำคลองน้ำเจ็ด มาจากน้ำตกช่อง หรือเขาช่อง เพราะบริเวณนั้นมีเถาสะบ้ามาก กำตัด เป็นการเล่นพนัน ตามงานศพ งานสงกรานต์ เป็นต้น ลูกปอ ทำด้วยทองเหลือง แข่งมโนราห์ เช่น โนราห์เคลื่อน โนราห์ล้อย

หมู่ ๓ บ้านเช่ามาก ทิ้งน้ำเสีย เค็ดร่อน

ให้กำนัน ผู้ใหญ่ อบต. ผู้นำ อย่าให้มีการทิ้งน้ำเสียลงสู่คลอง ห้วย ให้ช่วยกันดูแลให้ดี รวมทั้งเทศบาลด้วย ช่วยกันทุกฝ่าย

ที่ดินของคนดั้งเดิมขาย เปลี่ยนมือ เป็นของนายทุนเกือบหมดแล้ว คนไม่ยอมทำนา เพราะ
รัฐบาลขูดลอกคลองหมด ลอกเสียลึก พาน้ำเข้านาไม่ได้ ทำนาไม่ได้ ก้มตักก็ไม่ถึง ที่เขาลอกเพราะไม่
ต้องการให้น้ำท่วม แต่ทำนาไม่ได้

ชาวบ้านเคยร่วมกันลงชื่อคัดค้านไม่ให้ชลประทานผ่าน
หมู่ ๓ ขึ้นกับอบต.ดีกว่าเทศบาล แต่ให้อบต.ผู้นำดูแลให้ดีกว่านี้
ไม่ทำบัตร ๓๐ บาท เพราะเจ้าหน้าที่ไม่ดูแลรักษา
ไม่ร่วมกิจกรรม ไม่เข้ากลุ่ม ไม่เป็นสมาชิกใด ๆ

ภูมิปัญญา

ทำลูกกลม รักษาทุ่งคุด หมอพิธีกรรม

(ค้ำคุด = เสือ ตัวขนาดหมา มี ๒ พันธุ์ ค้ำคุดดำ และค้ำคุดแดง ถ้ากัดจะไม่ปล่อย)

นางชูลีพร คงยิ่ง อายุ ๒๕ ปี บ้านเลขที่ ๓๓ หมู่ที่ ๓

มีลูกพิการ ชื่อ ด.ญ.สุวรรณา คงยิ่ง อายุ ๑๓ ปี สมองพิการ โปลิโอ พิการซ้ำซ้อน พูดไม่ได้
ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ เมื่อก่อนเคยเป็นลูกจ้างโรงยาง แต่ตอนนี้ตัวเองไม่ได้ทำอะไร ไม่มีรายได้
เพราะต้องเลี้ยงดูลูกที่พิการ และลูกเล็กอีก ๑ คน สามีรับจ้างโรงยาง พาดยาง รายได้เดือนละประมาณ ๒,
๐๐๐ – ๓,๐๐๐ บาท ถ้าหากเหมือนกัน บ้านที่อยู่ไม่ใช่บ้านของตัวเอง แต่เป็นบ้านน้ำ ลูกสาวมีบัตรคน
พิการ เคยได้รับเงินจากประชาสงเคราะห์ ๒,๐๐๐ บาท เมื่อหลายปีมาแล้ว

ไม่เข้ากลุ่มใด ๆ ในหมู่บ้าน

อยากได้รถเข็นสำหรับลูก

ไม่มีบ้านของตัวเอง

อยากประกอบอาชีพ แต่ไม่รู้จะทำอะไร เพราะภาระลูก อีกอย่างไม่มีทุน ไม่มีฝีมือ เพราะตั้งแต่โต
มาทำงานโรงยางอย่างเดียว เคยปลูกดอกดาวเรืองแต่ไม่ได้ผล

อยากให้ทางการช่วยเหลือตามสมควร

พระปลัดอาทิตย์ จิตสาโร (หลวงเอม) รองเจ้าอาวาสวัดโคกหล่อ

ชื่อนาหมื่นราษฎร์น่าจะมาจากตำแหน่งผู้ปกครองบริเวณนี้สมัยก่อน ที่เป็นขุน หลวง หมื่น แต่
ตรงนี้ผู้ปกครองตำแหน่งเป็นท่านหมื่นราษฎร์ วัดนาหมื่นราษฎร์มีมาตั้งแต่ยังไม่เกิด ปัจจุบันเมรุที่เผาศพ
หลังเก่ายังอยู่ แต่ผู้พังเต็มที จริง ๆ ก็อยากให้อนุรักษ์ไว้ ตอนหลังย้ายวัดมาอยู่ที่วัดโคกหล่อ ปัจจุบันพร้อม
ทั้งเปลี่ยนเป็นชื่อวัดโคกหล่อ และวัดนิคมประทีปตามลำดับ สำหรับไม้หล่อ ใบคล้ายใบโพธิ์ ไม้ข้างใน
กลวง เพราะ ไม่มีแกน ลักษณะเป็นพุ่ม ดอกสวย สีขาว แต่ไม่หอม ในวัดปลูกไว้ให้คนที่สนใจมาดู
เหมือนกัน

พระครูอดุลย์คุณาทาน เจ้าอาวาสวัดนิคมประทีป หรือวัดโคกหล่อ

วันที่นักวิจัยไปหา พอดี “ท่านครู” ติดธุระ แต่ท่านก็ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัดต่าง ๆ ในตำบลโคกหล่อ ซึ่งทีมวิจัยได้รวบรวมไว้ด้วยแล้ว

กิจกรรมสัมภาษณ์เก็บข้อมูลชุมชน หมู่ที่ ๔ บ้านโคกหล่อ

นายอาภรณ์ โพธิ์ (น้ำเขียว) หมอдин อายุ ๖๑ ปี เกิดปี ๒๔๗๘ หมู่ ๔

น้ำเขียวมีความรู้เรื่องการแต่งกายปกกลอน แต่งได้ทุกเรื่องถ้ามีข้อมูล เป็นคนชัดเจนในความคิด และการกระทำ ข้างบ้านน้ำเขียวปลูกผัก ปลูกดอกไม้ เล็ก ๆ น้อย ๆ ทำปุ๋ยชีวภาพเอง

น้ำเขียวบอกว่าจริงๆ แล้วเรือพระเพิ่งทำเมื่อประมาณ ๔ ปีที่แล้วนี้เอง เพราะนโยบายผู้ว่าฯ สงวน จันทรอักษร ที่ต้องการให้มีการประกวดเรือพระ ที่ศาลากลาง เลยให้งบฯ ๓,๐๐๐ บาท ปี ๒๕๕๔ เริ่มมีการประกวดเรือพระจังหวัดตรัง ตอนนั้นมีนายธานินทร์ บัวเลิศเป็นกำนัน น้ำเขียวเป็นผู้ช่วยกำนัน วัดโคกหล่อทำเรือพระส่งเข้าประกวดทุกปี เพราะคนมีฝีมือมาช่วยกัน เช่น น้ำเขียว น้ำเขียว อีกหลาย ๆ คน ได้รางวัลทุกปี ทั้งรางวัลชมเชย รางวัลที่ ๑

น้ำเขียว เป็นหมอдин เป็นตัวแทนหมู่บ้าน เคยประกาศทางหอกระจายข่าว เกี่ยวกับเรื่องราว ความรู้ต่าง ๆ และการให้บริการที่กรมที่ดินมีข่าวสารมาให้แต่ไม่ค่อยมีคนมาใช้บริการ มีภูมิปัญญาเกี่ยวกับดิน เป็นหมอдин ดูรด ค่าง ของดิน แก้ไขได้ แนะนำชาวบ้านได้ เคยมีโครงการต่าง ๆ เช่น ไร่นาสวนผสม กรมพัฒนาที่ดินจะขุดดินยกร่องให้ฟรี ๆ หัวเชื้อหมักปุ๋ย สารเร่ง การทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น

น้ำเขียวบอกว่า ที่จริง อบต.โคกหล่อ เป็นเทศบาลดีกว่า เพราะตอนนี้รู้สึกครั้ง ๆ กลาง ๆ เป็นเทศบาลน่าจะได้รับการบริการที่ดี

น้ำเขียวเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและออมทรัพย์ แต่ตอนนี้ไม่รู้จะไปถึงไหนแล้ว

น้ำเขียวบอกว่าคนเดี๋ยวนี้หลากหลาย แดกแยก มีการรวมกลุ่มน้อย เพราะไม่ค่อยสามัคคี อาจเพราะเศรษฐกิจไม่ดี

หมู่ ๔ มีหอกระจายข่าวแต่ไม่ค่อยได้ใช้ประโยชน์

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่ค่อยมี คนนอกมาอยู่มาก บ้านเช่ามาก ต่างคนต่างใช้ชีวิตส่วนตัว คนดั้งเดิมยังรักกันบ้าง

กองทุนได้เท่าใดก็เท่ากับคิดหนี้กันมากขึ้น

อบต.ถ้ามีโอกาสส่งเสริมก็สนับสนุนอาชีพเล็ก ๆ น้อย ๆ คนหมู่ ๔ ไม่ค่อยมีที่ดินทำกิน ไม่มีเรือกสวนไร่นา

มีเงินทุนให้ก็ดีแต่ทำให้คนเป็นหนี้

อบต.ทำอะไรก็ได้ที่เห็นว่ามีประโยชน์กับชาวบ้าน กับสังคม

“ยังให้ทุนมากยิ่งเป็นหนี้มาก เป็นหนี้กันจนตาย”

นางอารมณฺ์ สิงหเสน (พี่มณฺ์) อายุ ๔๕ ปี บ้านเลขที่ ๓๘/๑ หมู่ ๔

พี่มณฺ์บิบบิ้น คลายปวด คลายเมื่อยได้ เคยไปเรียนที่วัดกุฎ

กิจกรรมในหมู่บ้านมี เช่น วันเด็ก วันปีใหม่ วันสงกรานต์ก็ไปร่วมกิจกรรมที่อบต.จัดรวม

เงิน กองทุน กลุ่มต่าง ๆ ที่ลงมาในหมู่ ๔ รู้ตอนมา หลังจากนั้นไม่ค่อยมีใครรู้ว่าทำอะไร อย่างไร เหลือเท่าใด อยู่ที่ใคร ถามใครก็ไม่รู้ กองทุนหมู่บ้านก็ไม่วางอยู่ที่ไหน ก็แล้วไม่รู้จักเสียกับใคร แต่ถ้าจะทำกันอีกก็อยากให้ลดดอกเบี้ยลงอีก และให้ผ่อนระยะยาว แล้วก็เอาแต่ต้นก่อน เพื่อให้ได้เงินกองทุนออกมาอยู่ในบัญชีได้ครบ

ถึงขยะไม่มี ไปตั้งขยะที่เสาไฟหน้าถนน

ความปลอดภัยน้อยลง ดี ๔ ดี ๕ หัวรุ่ง ออกมาทำงานหรือมาวิ่งมาเดินออกกำลังกายหน้าบ้านไม่ปลอดภัย วิทยุรบกวน เคยเห็นวิทยุรบกวนวิ่งเข้าวิ่งออกอยู่ในป่าข้างบ้าน น่ากลัว

ผู้นำในหมู่บ้านน่าจะมี น่าจะได้ไม่ท่วม

ถนนในหมู่บ้านแคบ ไม่รู้จะขยายไปไหน คนสร้างบ้านติดถนน

คนสูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพ

นายเชี่ยน แสงเงิน

นายเบ็ญ สารกุล

นายโมลี สัตเสน

นายขาม มีชู

นายสุคใจ นามไพร

นางหนูเนียน รอดจันทร์

คนแก่ที่ยังมีความเป็นอยู่ลำบาก เช่น น้ำเสม บัวเลิศ หาเลี้ยงตัวเอง ลูกห่วย หวนสินกับยายพริ้ง หวนสิน นายกระจำ จูห้อง นางสาวเย็น เดียวยอง เป็นต้น

นายเชี่ยน แสงเงิน อายุ ๘๔ ปี เกิดปีมะเมีย (ตรงข้ามบ้านนายประมวล บัวเลิศ)

ลุงเชี่ยน เป็นคนเก่าแก่ที่นี่ เกิดที่นี่ และเป็นคนดั้งเดิมที่เหลืออยู่เพียงไม่กี่คน บ้านที่ลุงเชี่ยนอยู่แต่เล็ก ๆ ก็ยังอยู่ แต่ปัจจุบันน้องสาวอยู่ ลุงเชี่ยนบอกว่าเมื่อก่อนแถวนี้เป็นป่า มีต้นพรวัว หนาม เาะะ จีแรด ยาง ทุเรียน มีบ้านอยู่หลังเดียวคือบ้านนางชวน แสงเงิน บ้านคนแต่ละหลังห่างกันมาก เป็นป่า

ลุงเชี่ยนเป็นหลานนายขาว จางวาง ซึ่งเป็นนายกเทศมนตรีกันตั้งคนแรก

“เมื่อก่อนเราอยู่กันอย่างโอบอ้อมมากที่สุด ใครตีเกราะดังขึ้นมากก็จะมีการตีเกราะขานรับกันทุกบ้าน ทุกบ้านมีเกราะ ถ้าตีรัวแสดงว่าฉุกเฉิน มีเหตุร้าย เช่น ลักวัว โจรปล้นบ้าน เดียวคนก็จะมากันทุกบ้านบางทีคนในหมู่บ้านที่รู้ว่าบ้านไหนมีเงินจะเป็นคนต่อให้โจรมาปล้นบ้าน ส่วนมากโจรมาจากพัทลุง”

คนไหนมีเงิน ๑๕๐ – ๒๐๐ บาท แสดงว่ามีเงินมาก รวย ข้าวสาร ๓ ทะนาน (๑ แล่ง) เป็นเงิน ๑ สตางค์ ลูกเขียนเคยทำนาปลูกข้าวไว้กินเอง แต่ตอนหลังต้องซื้อกิน

สมัยเป็นเด็กลูกเขียนบอกว่าลำบากมาก ตัวเองอายุ ๓ ขวบ ในท้องแม่มีน้อง ๘ เดือน พอลูกเขียนอายุได้ ๔ ขวบ ก็ขึ้นหมากอ่อนไปขายเอง ขึ้น ๔ ดัน ได้เงินประมาณ ๑ สตางค์ พออายุได้ ๗ ขวบ ก็ไปอยู่กันดั่ง กับนายขาว จางวาง ที่เป็นปู่ พออายุได้ ๑๔ ปี ปู่ตายก็กลับมาอยู่กับแม่ที่โคกหล่อเหมือนเดิม แม่เป็นมะเร็งที่ตาคุม แม่ยืมเงินเพื่อนบ้านไปหาหมอ ๒๐ บาท ไปรักษาน้ำนมอื่กลี (ชินแซ หรือตังชาตะปัจจุบัน) ไม่ไปอยู่บ้านหมอได้ ๓ วัน ก็หุงข้าว ทำน้ำพริก หาปลาในคลองตากแดดแล้วทอดกับน้ำมันมะพร้าวที่เคี่ยวเองเอาไปให้แม่กิน รถไม่มีก็เดินไป หลังจากนั้นน้ำสาวคือ นางหวล จางวาง มาตามหา บอกว่าก่อนปู่ตายได้เก็บเงินไว้ให้ ๕๐ บาท เป็นเหรียญแดงทั้งหมด

เมื่อก่อนรถใช้แก๊ส ใช้คนขับคน คนคอยหมุนปั่นไอ้เข้าเครื่องคน (ใช้ไอ้จากแก๊สเป็นแรงขับ) เป็นรถ ๔ ล้อ รถ ๖ ล้อ และมีแค่ ๒ คันเท่านั้น (ของโกลิ้ม และของนาย่านตาขาว) สมมติว่าเดินทางจากกันดั่งถึงทับเที่ยงใช้เวลาตั้งแต่ ๕ ชั่วโมง กว่าที่จะถึงก็ ๒ ชม

คนส่วนใหญ่เดินทางโดยใช้ล้อ (เกวียน) มีวัวลาก ๑ ตัว ใช้ไปไหนมาไหน หรือไม่ก็บรรทุกของบรรทุกข้าวสาร

ลูกเป็นกรรมกรรับจ้าง ส่วนเมียค้าขาย พอลูกอายุ ๑๑ ปี ได้สมัครทำงานกับกรมทางหลวง สมัยสงครามโลก ลูกถูกส่งไปอยู่ที่ดอนเมือง สังกัดกรมทางหลวงแผ่นดิน ถูกเกณฑ์เข้าไปเป็นแผนกกองช่างกล พ่อของลูกเขียนเป็นคนจีนแท้ ๆ ปู่นามสกุล ลิมฮวด มาจากประเทศจีน ออกเดินทางกว่าจะถึงประเทศไทยใช้เวลา ๖ ปีกว่า เพราะพบงานที่ไหนก็ทำงานหาเงินเลี้ยงชีวิตไปด้วย ไปพักที่กันดั่ง เพราะที่กันดั่งมีคนจีนมาก

ปัจจุบันลูกเขียนอยู่กับลูกสาว ลูกเขียนบอกว่าเด็กสมัยนี้สบาย ไม่ต้องทำอะไร เรียนหนังสืออย่างเดียว สะดวกสบายทุกอย่าง (ชีวิตคนวนเวียนไปเรื่อย ๆ)

ลูกได้รับเบี้ยยังชีพตั้งแต่สมัยกำนันเขียน เดียวช่อง ลูกบอกว่ารับ ๓ เดือนดีกว่า ๖ เดือนครึ่ง

ลูกมีความรู้ในการรักษาหลายโรค เคยมีตำราโบราณของฝรั่ง สมัยจอมพลป. พิบูลสงคราม แต่หายไปแล้ว

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๔

นายหัน วาณิช

นายน่วม จันทรัฐ

นายจำ เนี่ยว้อย

นายเขียน เดียวช่อง (กำนัน)

นายธานินทร์ บัวเลิศ (กำนัน)

ทำเนียบกำนันตำบลโคกหล่อ

ขุนหะลัง
กำนันพันริน
กำนันครูสง แสงคำ
กำนันคล้าย ทวีสุวรรณ
กำนันแน่น จันทรัฐ
กำนันเขียนเดิวย่อง
กำนันธานินทร์ บัวเลิศ
กำนันวิเชียร รักทองหล่อ (ปัจจุบัน)
นางปิยะรัตน์ จริงจิตร (ปัจจุบัน)

กิจกรรมในหมู่บ้าน

ผู้สูงอายุที่จัดที่อบต.ไม่ได้ไป เพราะนานเกินไป เหนื่อย พิธีกรรมมาก พาคนแก่ไปทรมาน ควรจัดในหมู่บ้าน แต่เขาก็เอาผ้าขาวม้ามาให้ที่บ้าน วันเด็กก็มีเวทีให้เด็ก

ปัญหาในหมู่บ้าน

ส่วนใหญ่มาจากคนนอก เช่น เด็กชิง เลียงดง
เด็กไม่ค่อยมีจิตสำนึก ไม่เคารพผู้ใหญ่
คนขัดสน ไม่ค่อยมีเงินลูกหลานมักได้ดี คนยังเงิน คนรวย ลูกหลานฟุ่มเฟือยเที่ยวหนัก
ไม่สม่ำเสมอ บางคนดี บางคนไม่ดี
ผู้ช่วยมีบทบาทมากกว่าผู้ใหญ่ ไปประชุมแล้วก็มาเล่าให้ลูกบ้านฟัง ใครไปก็ไม่เล่า
อบต.เอาเปรียบกันอยู่เสมอ
ผู้นำตกเดือนไม่ได้ แผลงไม่ได้ ไม่พัฒนา ไม่ปรับปรุงให้อะไร ๆ ดีขึ้น
คูน้ำ บ้านคนมาก น้ำไม่ค่อยไหล ไม่มีทางน้ำไหล
สายมาบตื้นไม่มีน้ำจะรดผัก ขุดให้พอเพียงคนจะได้ใช้ทำมาหากิน
ลอกคลองให้ยาวตลอดทั้งสาย
มาตรการ หรือระเบียบสำหรับเจ้าของบ้านเช่า

“ดอกไม้สุชอบ รดน้ำพรวนดิน นึกถึงตัวเองบ้างหรือไม่ ว่าตัวเองเป็นดอกไม้สูงส่ง มีศักดิ์มีศรี
ทำไมไม่ดูแล รักษาคุณค่าของตัวเอง เป็นผู้หญิงก็ต้องรักนวลสงวนตัวเอาไว้ให้สวยงาม ผู้หญิงสมัยนี้ไม่
สวยงามเหมือนเมื่อก่อน ทั้ง ๆ ที่หน้าตาก็ดี”

นายวิโรจน์ ชูหุ่น อายุ ๖๓ ปี บ้านเลขที่ ๒/๑ หมู่ ๔

ต่างคนต่างอยู่ สามัคคีกันน้อย ตั้งกลุ่มอะไรก็ตั้งไม่ติด เงินอะไรลงมาก็ใช้กันหมด ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ตกอยู่ในมือคนไม่กี่คน อบต.ให้เงินมาก็ทำไม่สำเร็จ คนไม่เข้าใจว่าเงินไปไหน หลักฐานไม่มี ชี้แจงไม่มี ผู้นำไม่ยุติธรรม นำโรจน์ไปเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ หมู่ ๕ หมู่ ๔ สาธารณูปโภคพร้อมแล้ว เหลือแต่ด้านจิตใจ

นางสิริวรรณ เตียวยอง อายุ ๔๐ ปี บ้านเลขที่ ๒๗ หมู่ ๔

ไฟเลี้ยงแจ้งแล้วไม่ทำให้ การรวมกลุ่มไม่มี อะไรลงมาไม่ค่อยถึงชาวบ้าน พัฒนาไม่ทั่วถึง ไม่เข้ากลุ่มเพราะเป็นคนทำงานรายวัน พอถึงเวลาไม่มีเงินจะเสียกลัวมีปัญหา ออมทรัพย์เคยเป็นสมาชิกแต่ตอนหลังไม่เอา ถอนตัวเพราะดูแล้วไม่น่าจะโปร่งใส เรียกประชุมไปแต่ไม่เข้ากลุ่ม อยากร่วมมือ อยากรวมกลุ่ม แต่ไม่โปร่งใส ไม่หวังพึ่งอะไร พอใจส่วนตัวที่มี มีปัญหาอะไรเสนอไปก็เท่านั้น ไม่ได้ผล ก็เลยไม่เอา การบริหารกองทุนหมู่บ้านตกอยู่ในมือคนไม่กี่คน กลุ่มเดิม กลุ่มเดียว ไม่มีหนี้สินในระบบ ลูก ๒ คน ยังเรียนประถม

บัตรทอง ๓๐ บาท ไปทำอนามัยก็ยังไม่ได้เพราะเจ้าหน้าที่ไม่อยู่

เมื่อก่อนเคยเป็น อสม. แต่ลาออก อสม.สมัยนี้ได้นอนห้องพิเศษ มีรักษาฟรี มีเงินปันผลประชุมที่ได้ ๕๐ บาท กิจกรรมในหมู่บ้านครั้งละ ๑๐๐ บาท พาไปเที่ยว ไปดูงาน มีทุนการศึกษา หมุนเวียนให้ปีละคน เปลี่ยนกันไป ทำหน้าเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขในหมู่บ้าน ตามที่เขามอบหมาย แต่ละหมู่บ้านมีจำนวนอสม.ประมาณ ๔ – ๗ คน แล้วแต่จำนวนประชากรของหมู่บ้าน

ทางออก ที่บ้านมีการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นในครอบครัว พี่น้อง ลูกหลานพ่อแม่เป็นสมาชิก บริหารเต็มรูปแบบ ประมาณ ๑๐ กว่าคน ใครจะฝากเดือนละเท่าไรก็ได้ เด็ก ๆ มีเงินเหลือจากโรงเรียนจะฝากวันละเท่าไรก็ได้ ถึงเวลาใครเดือดร้อนก็สามารถกู้ได้ เป็นการหาทางออกให้กับตัวเอง และครอบครัว

ยายพริ้ง หวนสิน ตาห้วย หวนสิน อายุ ๘๒ ปี หมู่ ๔

ยายพริ้งกับตาห้วย อายุมากแล้ว บางทีก็หลง ๆ ลืม กินข้าวแล้วก็บอกว่าไม่กินข้าว อาบน้ำแล้วก็บอกว่ายังไม่อาบน้ำ เป็นต้น แต่เมื่อที่มวิจัยชวนคุยเรื่องราวเก่า ๆ ยายพริ้งกับตาห้วย กลับจำได้ชัดเจน เช่น ช่วงสมัยสงครามโลก ชีวิตความเป็นอยู่ในอดีต เป็นต้น

ตาห้วยเล่าว่า สมัยสงครามความเป็นอยู่แร้นแค้น ลำบาก เศรษฐกิจฝืดฝืดจะนุง ขาดก็เอายางพารา มาปะ เติมก็ไม่มี หายาก เอามันมานุงก็มี ทำฝ้านุงจากใบสัประดก็มี ลำบากมากเรื่องฝ้านุง อาหารการกินก็ไม่ค่อยมี อยู่กันอย่างประหยัด ต้องคอยหลบภัย ข้าวสารก็ต้องเข้าคิวซื้อ แล้วก็ซื้อตามจำนวนจำกัด นามีแต่ไม่ได้ทำ ใช้ตั้งครุ ยืมเงิน ๑๐ บาทต้องทำสัญญา เพราะตอนนี้เป็นใบ เช่น ใบ ๑๐ ใบ ๒๐ เขาสั่ง

พิมพ์ที่ประเทศอังกฤษ ไทยยังพิมพ์ไม่ได้ รถไฟมีมาก่อนสมัยสงคราม เพราะกันดั้มเป็นเมืองเก่า มีเรือตุงกั้ง (เรือใบ) ขนสินค้าระหว่างประเทศ เรือยนต์ยังไม่มี

ตาห้วยบอกว่าเมื่อก่อนตานามสกุล ง่วนเลี้ยง แต่เจ้าหน้าที่เขาบอกว่าเป็นคนจีน ก็เลยเปลี่ยนเป็น หวนสิน ตาห้วยเคยเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ บ้านเลขที่ตั่งสมัยตาห้วยเป็นผู้ใหญ่บ้านนี้เอง ทะเบียนบ้านตาก็เป็นคนทำ ลงสำรวจทุกบ้าน เขาเรียกทะเบียนราษฎร เป็นคนให้บ้านเลขที่เป็นคนแรก เป็นอยู่ประมาณ ๓-๔ ปีก็ลาออก เพราะเถียงกับกำนันคล้าย ทวีสุวรรณ เพราะตอนนั้นวัวที่ใช้ไถนาของชาวบ้านตาย ก็ไปแจ้งนายอำเภอว่าจะเถรวัวเพื่อให้เจ้าของเขาได้ขายเนื้อ เพื่อขอเถียวขาย ไม่ได้บอกกำนันคล้าย ก็เลยขัดกัน ตาบอกว่าตาเป็นคนทำงานตรงไปตรงมา กำนันคล้ายก็เหมือนกัน เป็นคนเคร่งครัด ไม่โกงไม่กิน ปกครองดี แต่จี้ตลาดสิ่งผิดกฎหมาย

ส่วนยายพริ้ง แม้จะหลง ๆ ลืม ๆ แต่ยังประทับใจกับผ้าที่เคยทอ พอแหล่งเรื่องทอผ้า ยายรีบไปซื้อหีบ ฝ้ายดู่เสื่อผ้า เพื่อเอามาให้ทิมวิจัยดู ยายค้นจนเหงื่อท่วม ก็ไม่เจอ บอกว่ามี ...แต่ไม่รู้เอาไปเก็บไว้ตรงไหน ทำทางยายเสียใจที่ไม่เจอ ลูกสาวยายบอกว่ายายลืม ฝ้ายยายไม่มีแล้ว

นางละม่อม ล้วนเลี้ยง อายุ ๖๗ ปี หมู่ ๔

นางนิล ล้วนเลี้ยง อายุ ๖๓ ปี

ป้าม่อม กับป้านิล อยู่กัน ๒ คนพี่น้อง ทำสวน ปลูกผักขายเป็นอาชีพหลัก บ้านป่าสะอาด หลังบ้านเป็นสวนผลไม้ สวนผัก ติดกับคลองน้ำเจ็ด แต่เป็นช่วงที่เล็ก และแคบ ป้าบอกว่า น้ำในคลองสกปรกมาก ไม่ว่าจะเป็นอะไรเดี๋ยวนี้คนชอบทิ้งลงคลอง ทั้งขยะ ทั้งท่อน้ำเสีย บางคนก็ถมดินถมหิน เพื่อให้เป็นที่ดินงอกออกไป

นาไม่มีคนทำ เพราะน้ำไม่มี

ประปายังไม่มี จะได้เอาน้ำไปรดผัก บ่อน้ำแห้งหน้าแล้ง

เคยถูกโจรจี้ แต่ไม่ได้อะไรไป ทุกวันจะใส่สร้อยทอง แต่บังเอิญวันนั้นไม่ได้ใส่ และเดินอยู่ริมถนนใกล้ ๆ บ้าน ยังไม่ปลอดภัย

คนแปลกหน้ามาบ่อย ไม่กล้าเปิดบ้าน ปิดตลอด (วันที่ทิมวิจัยไปป่าเห็นเป็นผู้หญิงก็เลยเปิดให้เลยได้คุย) อยู่ในบ้านยังไม่ค่อยปลอดภัย

อยากได้เงินกู้เพื่อการเกษตร (อันที่จริงบ้านป่าไม่มีหนี้เลย ซึ่งหายาก)

อยากให้น้ำในคลองใสสะอาดเหมือนเมื่อก่อน

สร้างจิตสำนึกให้คนรักคลอง รักแม่น้ำ รักษาไม่ให้เน่าเสียมากกว่านี้

น้ำใจคนดั้งเดิมยังมี แต่คนนอกไว้ใจไม่ค่อยได้

“คนแต่แรกไม่ได้ขายสมบัติกินเหมือนคนสมัยนี้ มีอะไรก็กินอันนั้น แกงผักแกงหญ้าไปตามเรื่อง”

“โจรเมื่อก่อนแลรู้ โจรสมัยนี้หน้าเหมือนคน แลไม่รู้ว่าเป็นโจร”

ป้าละไม กฤษณะพันธุ์ อายุ ๖๘ ปี บ้านเลขที่ ๑๘/๑ หมู่ ๔

ป้าละไม เป็นเพื่อนบ้านกับป้านิล ป้าม่อม ป้าทั้ง ๓ คนมักนั่งคุยปรับทุกข์สุขกันเสมอ ป้าละไมไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ ในหมู่บ้าน “ทำคนจนให้เป็นคนรวย เป็นไปไม่ได้” ไม่ได้ร่วมทำกิจกรรมในหมู่บ้าน ไม่หวังพึ่งใคร ป้าละไมอยากได้ประปาหมู่บ้าน ส่วนตลาดต้นหมอ เป็นที่ทำมาหากินของคนโคกหล่อ อย่าให้นายมาไล่ แต่ควรจัดระเบียบให้อยู่กันได้ ขายกันได้ กินกันได้

ป้าเทียน หนูวงษ์ บ้านเลขที่ 28 ม.4

ป้าเทียน อายุ 72 ปี ตอนสัมภาษณ์ ป้านั้น ทีมงานกำลังนั่งกินขนมจีนอยู่ที่ร้านขายขนมจีนร้านเล็ก ๆ ร้านหนึ่ง ตอนนั้นฝนกำลังตกพอดี

ป้าเทียนเป็นคนแก่ที่แข็งแรงมาก ป้าเล่าว่า อาศัยอยู่คนเดียว ไม่ได้แต่งงาน เลยไม่มีลูก มีแต่หลาน ๆ ลูกของน้องชาย ซึ่งปัจจุบันน้องชายเสียชีวิตแล้ว หลาน ๆ กับน้องสะใภ้ก็อยู่บ้านใกล้ ๆ กัน เวลาเจ็บ ป่วย ไม่สบาย หลานจะเป็นคนพาไปหาหมอเอง ได้รับการยกเว้นการรักษาพยาบาล เพราะมีบัตรผู้สูงอายุ

ป้าเทียนบอกว่า ได้รับ ผ้าถุง 1 ผืน จาก อบต. เอามาให้ในช่วงเทศกาล สงกรานต์ นอกจากนั้นก็ไม่ได้รับอะไรเลย ป้าเทียนไม่ค่อยได้เข้าร่วมเวทีใด เพราะป้าบอกว่าไม่มีเหตุอะไรที่ต้องเข้าร่วม หนี้สินก็ไม่มี ปัจจุบันป้าเทียนก็ทำอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อเลี้ยงชีพ จากเมื่อก่อนเย็บผ้า แต่ตอนนี้เลิกทำแล้ว เพราะร่างกายไม่ไหว

ป้าเทียนอยากให้ หมู่บ้าน มีน้ำประปาใช้ เพราะน้ำต้องตักจากบ่อ ส่วนน้ำกินก็ต้องซื้อ เราคุยไปกินขนมจีนไปอร่อยมาก ขอบคุณป้ามากค่ะ

นางวิมล มังกรสินธุ์ 7 มิถุนายน 2548 เวลา 10.20 น.

นางวิมล หรือ ป้าเล็ก อายุ 56 ปี อยู่บ้านเลขที่ 28/1 ม.5 ป้าเล็กเป็นคนโคกหล่อ มีอาชีพเป็นแม่บ้านค้าขาย นอกเหนือจากการกรีดยางพารา ซึ่งเป็นอาชีพหลัก ป้าเล็กมีลูกทั้งหมด 4 คน ซึ่งแต่ละคนก็มีงานทำเป็นหลักเป็นฐาน ป้าเล็กบอกว่าดีใจที่ลูก ๆ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

ป้าบอกว่า ผู้คนส่วนใหญ่ในหมู่ 5 นับถือศาสนาพุทธ และอาชีพส่วนใหญ่ของคนที่นี่ คือ เกษตรกรรม เช่น ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ และทำสวนยางพารา ซึ่งแต่ละครัวเรือนมียางพารา เฉลี่ยแล้วไม่เยอะมากนัก แต่ก็สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ปกติ โดยอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน ให้ความดูแลเอาใจใส่ลูกบ้านเป็นอย่างดี ป้าเล็กบอกว่า ผู้ใหญ่บ้านคนก่อน ได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านดีเด่นมาแล้ว คือ (ผู้ใหญ่บ้าน ขวน ชัยมี) ป้าบอกว่าในหมู่ 5 นี้ ไม่เคยมีโจรผู้ร้าย หรือว่าสิ่งเสียดสี การพนันเข้ามาในหมู่บ้าน การศึกษาของเยาวชนส่วนใหญ่รวมไปถึงเด็ก ๆ ได้รับการศึกษากันอย่างทั่วถึง ทั้งของรัฐและเอกชน

ทางด้านประเพณีวัฒนธรรม ป้าเล็กเล่าว่า มีการทำบุญหลายทอด ตักบาตรเหมือนกันทุกที่เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ และทำบุญเดือน 5 ซึ่งงานบุญเดือน 5 จะให้ความสำคัญมากกว่า เดือน 10 มีการรดน้ำดำหัวของ

คนแก่ ตลอดจนงานวันเด็ก สงกรานต์ ภายใต้การดูแลของ ท่านผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ด้านสวัสดิการในหมู่บ้านหรือชุมชน ป้าเล็กบอกว่า สิ่งที่มีอยู่แล้วและดี อยากให้มีต่อไปเรื่อย ๆ คือ อยากให้ดูแลรักษาไว้ ส่วนสิ่งที่ไม่มีก็ควรที่จะมีไว้เพราะเพื่อความสะดวกของประชาชน หรือมีอยู่แล้วบางสิ่งบางอย่างต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วนก็มีเยอะเหมือนกัน อย่างเช่น

- เงินกองทุนหมู่บ้าน (เงินล้าน) สำหรับเงินกองทุนหมู่บ้านนี้มีความสำคัญมาก สำหรับชาวบ้านที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ที่ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ไปแปลงเป็นทุนได้ เงินกองทุนนี้สามารถช่วยได้ในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งตัวป้าเล็กเองไม่ได้เข้ารับบริการ เพราะป้าบอกว่ากลัวเป็นหนี้
- กลุ่มออมทรัพย์มีประจำหมู่บ้าน ป้าบอกว่าเหมือนเดิมคือ เหตุผลคือ กลัวเป็นหนี้
- สวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ป้าเล็กเองตอนนี้มีโรคประจำตัว คือ เป็นโรคไตรอทย์ ต้องเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลรัฐบาลเป็นประจำคือ แต่ป้าเล็กโชคดีที่มีโครงการ 30 บาท ซึ่งป้าเล็กบอกว่าดีมาก เพราะว่า เวลาเข้ารับการรักษาทางโรงพยาบาลจะให้การบริการที่ดีมาก แต่ถ้าเปรียบเทียบกับบัตร 500 บาท ของรัฐบาล พ.ณ. ชวน หลีกภัย ถือว่ามีกว่าในความคิดของป้าเล็ก
- สวัสดิการเกี่ยวกับเด็ก คนพิการ มีสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน และมีโครงการของรัฐบาลตอนนี้คือ มอบจักรยานให้เด็กนักเรียน ในชนบททั่วประเทศรวมทั้งหมู่บ้านของป้าเอง (โครงการจากพี่ถึงน้อง)

สิ่งที่อยากได้ในตอนนี้ คือ

- น้ำประปาในหมู่บ้าน ตอนนี้ในหมู่บ้านยังไม่มีน้ำประปาใช้ ตัวป้าเล็กเองตอนนี้ต้องเข้าบ้านอยู่ ต้องซื้อเครื่องกรองน้ำเอง เพราะน้ำที่ใช้อยู่ คือน้ำบ่อ พอถึงหน้าแล้ง น้ำมักจะมึสีเหลืองซึ่งใช้ไม่ได้เลยในบางครั้ง ป้าเล่าอีกว่า เมื่อ 10 ปี ที่ผ่านมา เคยมีนโยบาย เรื่องน้ำประปาในหมู่บ้าน แต่ชาวบ้านเห็นว่ามันไม่สำคัญ เพราะครัวเรือนส่วนใหญ่มีน้ำบ่อไว้อุปโภคบริโภค และคิดว่าน่าจะเพียงพอ ไม่ต้องของประปาเพิ่มเติมในทางกลับกัน วันนี้ชาวบ้านต้องการที่จะมีน้ำประปาใช้ เพราะเห็นความสำคัญว่าจำเป็น
- ไฟฟ้า บนถนน ในหมู่บ้านตอนนี้ ยังมีไม่เพียงพอ ส่วนที่มีแล้วชำรุดเสียหายไม่มีใครให้ความดูแลหรือบำรุงรักษา

นายเจิม เดียวย่อง อายุ 77 ปี หมู่ 5

ตาเจิม อายุ 77 ปี แล้ว แต่สุขภาพร่างกายยังแข็งแรงมาก ตาเจิมเล่าว่าได้รับ เงินเลี้ยงชีพ ผู้สูงอายุ โดยได้รับ 6 เดือน 1 ครั้ง รวม 1,800 บาท ตกประมาณเดือนละ 300 บาท แต่ถ้าใครมาเสียชีวิตเสียก่อนที่จะครบ 6 เดือนก็จะไม่ได้รับเงินดังกล่าวนี้ โดยเงินนี้ต้องไปเบิกที่ธนาคาร ธกส.

ทุกครั้งที่มีการประชุมภายในหมู่บ้าน ตาเจิมจะเข้าร่วมทุกครั้ง ในการประชุมแต่ละครั้ง ทาง อบต. ได้ถามว่าต้องการอะไรบ้าง จะให้ปลา ให้วัว ไปเลี้ยงสำหรับคนที่ต้องการความช่วยเหลือ แต่ก็ไม่เคยได้สักครั้ง เป็นอย่างนี้ทุกครั้งที่มีการประชุม จนรู้สึกวุ่นวาย จึงไม่อยากจะเข้าร่วมประชุม

“ในปี 2548 นี้ มีการจัดประชุม ประมาณ 3-4 ครั้งแล้ว มีการซื้อขนมมาเลี้ยง เลี้ยงน้ำชา กาแฟ ไม่เห็นได้อะไรสักอย่าง”

อยากได้น้ำประปาใช้ อยากได้น้ำประปา ตาเจิมให้ข้อเสนอแนะว่า น่าจะทำฝาย หรือ ทำนบกั้นน้ำ ล้น หมู่บ้านจะได้มีน้ำใช้ ทาง อบต. ผู้ใหญ่บ้าน หรือ กำนัน จะฟังไม่ได้ คือ ลูกบ้านจะถามอะไร ขอปรึกษาอะไร ก็จะปฏิเสธว่าไม่ใช่หน้าที่

ป้าศรีคนขายข้าวแกง ม.4 เสริมว่า

- เมื่อก่อน ม.4 เคยมีสหกรณ์ ออมทรัพย์ แต่เนื่องจากการบริหารจัดการที่ล้มเหลวเคยทำให้ยุบไป มีการโกงเงินไปหมด ตอนนี้ คน หมู่ 4 เลยไปเข้าร่วมเป็นสมาชิก ของสหกรณ์ ออมทรัพย์ของหมู่ 5 เพราะมีทีมงานที่เข้มแข็ง และมีศักยภาพในการบริหารงาน
- อบต. ไม่สนใจชาวบ้าน
- มีการแข่งขันทางการเมืองสูงมาก
- มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก

นางสุดา ณ นคร อยู่บ้านเลขที่ 74/5 หมู่ที่ 4

บรรยายการเดินทาง โดนฝนทั้งวันเลยและแต่คิดอยู่อย่างเดียวคือ ถ้าเกิดไปแล้วไม่อยากกลับโดยที่ไม่ได้อะไรเลยขับรถมอเตอร์ไซด์ไปเรื่อยๆพอฝนเริ่ม ตกหนักเลยแวะที่บ้านหลังหนึ่งถือโอกาสหลบฝน นั่งคุยกับพี่เจ้าของบ้านเลย

นางสุดา ณ นคร พี่ดา อายุ 39 ปี มีอาชีพเปิดร้านเสริมสวยมี ลูกสองคน ยังเล็ก ๆ อยู่เปิดร้านเสริมสวยมาเป็นเวลา 6 ปี สภาพความเป็นอยู่ บวกกับรายได้ประจำถือว่าพอมีพอกินไม่เดือดร้อนชีวิตการเป็นอยู่ของคนทั่วไปของคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้านคือในโรงงาน ปลุกผัก เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริม พี่ดาเล่าอีกว่าชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธในวันสำคัญร่วมกันทำกิจกรรมและให้การช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีพี่ดาเล่าว่าผู้ใหญ่บ้านคือ ผู้ใหญ่ปิยะรัตน์ จรุงจิตร์ (กำนัน) บางครั้งการเป็นผู้นำยังขาดตกบกพร่องในหน้าที่อยู่บ้าง ส่วนมากจะมอบหมายให้ผู้ช่วยทำหน้าที่แทนคือ (ผู้ช่วยดวงพร แสงเงิน) เพราะว่าผู้ใหญ่มีการกิจที่ต้องทำเกือบทุกวัน ปัญหาเรื่องอื่น ในหมู่บ้านไม่ค่อยจะมี

ส่วนสวัสดิการในหมู่บ้านและชุมชนซึ่งมีอยู่ในขณะนี้ถือว่าดีพอใช้ แต่บางส่วนยังขาดตกบกพร่องอยู่บ้าง เช่น เงินกองทุนหมู่บ้าน เงินออมทรัพย์ และเงินคนชรายังมีปัญหากันอยู่ในขณะนี้

โครงการ 30 บาท พี่ดาเล่าว่าก็บริการค่อนข้างดี แต่สำหรับบัตรของ พณ.ชวน หลีกภัย บัตรสุขภาพ บัตรทอง 500 ถือว่าดี 大部分เรื่องการรักษาการบริการของอนามัยในตำบลก็มีบ้างนาน ๆ ครั้ง เช่น มาตรวจสุขภาพของคนในหมู่บ้าน

สิ่งที่อยากให้ช่วยเหลือคือ

- อยากให้มีองค์กรหรือว่าหน่วยงานเข้ามาดูแลเรื่องยุ่ง เพราะทุกวันนี้ มี สาเหตุของการ ไข้เลือดออกเพิ่มมากขึ้น เพราะสาเหตุมาจากยุงดังนั้น พี่ดาจึงอยากให้หน่วยงานเข้ามาช่วยพ่น ยากำจัดยุงลายบ้าง
- วัคซีนเกี่ยวกับสัตว์ เช่น สุนัข แมว รวมไปถึงสัตว์ชนิดอื่น ๆ และตลอดการทำหมันสัตว์ด้วย เพราะยังไม่มีมาให้บริการฟรี นอกเสียจากต้องจ่ายเงินเอง เช่น แมว และ สุนัข ต้องฉีดวัคซีน ป้อง กันโรคพิษสุนัขบ้าเข็มละ 20 บาท เช่นเดียวกัน ถ้าทำหมันเข็มละ 50 บาท
- ห้องสมุดประชาชน อยากให้มีอยู่ในหมู่บ้านเพราะต้องการให้เด็กๆ และคนในหมู่บ้านได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ใ้รู้ข่าวสารต่างๆ
- อยากให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงปิดภาคเรียน เพื่อให้เด็กๆ ได้เรียนรู้และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การสอนคอมพิวเตอร์ อบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

นางเจียน มีชู อายุ 76 ปี บ้านเลขที่ 40 ม. 4

ยายเจียนเป็นคนหมู่ที่ 4 โดยกำเนิดอยู่กับสามีและ ๆ ลูก ๆ สามียายเจียนอายุ 80 ปี ส่วน ลูกๆ ของ ยายเจียนเรียนจบมีงานทำกันหมดแล้ว สามีของยายเจียนมีอาชีพปลูกผักขาย เช่น ผักหวาน ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง และเลียงสัตว์เป็นอาชีพเสริม

ยายเจียนเล่าว่าคนส่วนใหญ่ในหมู่ ๔ นับถือศาสนาพุทธ และเวลามีงานมีการก็ช่วยเหลือกันดีในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก อาบน้ำผู้สูงอายุ ยายเจียนละชาวบ้านก็ไปร่วม กิจกรรมสง่าเสมอ ยายเจียนเล่าต่อไปว่าสวัสดิการต่างๆ ในหมู่บ้านที่มีอยู่ในตอนนี้ คือเงินกองทุนเงินล้าน เงิน กลุ่มออมทรัพย์ แต่ยายไม่ได้เป็นสมาชิกเพราะว่ายายกลัวเป็นหนี้ แต่ว่ายายได้รับสวัสดิการเงินยังชีพ ผู้สูงอายุ แต่กว่าจะได้ต้อง ๖ เดือนครึ่ง ซึ่งนานเกินไปอยากให้ลดระยะเวลาลง

ยายเจียนพูดต่อไปว่าสำหรับสวัสดิการของโรงพยาบาลและอนามัยก็มีเช่น บัตร 30 บาท บัตร 500 บาท ถือว่าบริการดีพอใช้ สำหรับอนามัยโลกหล่อได้เข้ามาตรวจร่างกายโรคทั่วไปให้กับชาวบ้าน เช่น โรคหัวใจ ความดัน เบาหวาน โรคอ้วน ฯลฯ ส่วนผู้นำ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. และคณะกรรมการหมู่บ้านก็ ให้ความร่วมมือพอใช้ได้ส่วนมากจะมอบหน้าที่ให้คนอื่นทำแทน

สิ่งที่ยายอยากฝากบอก คือ

- ยายอยากได้บัตรสุขภาพรักษาฟรีตลอดชีพ
- บัตรผู้สูงอายุที่เบิกได้(กรณีฉุกเฉิน)
- อยากให้มีเงินกองทุนสนับสนุนคนชรามากกว่านี้
- อยากได้น้ำประปาไว้ใช้ภายในหมู่บ้าน

นางถนอม กิ่งรัตนะ (ยายหนอม) อายุ 74 ปี อยู่บ้านเลขที่ 44 หมู่ 4

ยายหนอมเป็นคนที่นี้โดยกำเนิดอยู่กับสามีสองคน 1 คนทำงานอยู่กรุงเทพฯ นาน ๆ จะมาที่ ทุกครั้งที่มาเยี่ยมบ้านจะชวนยายกับตาไปอยู่ด้วย แต่ยายบอกว่าไม่อยากจะไปอยู่ อยู่บ้านเรามากกว่า (ไม่ชอบความวุ่นวาย) บ้านของคุณยายมีอาชีพทำสวนยางแต่ส่วนมากคุณตาเป็นคนทำสวนเองยายหนอมจะช่วยเป็นบางครั้ง คุณยายเล่าว่าการเป็นอยู่ของชาวบ้านอยู่กันอย่างมีความสุขสามัคคีช่วยเหลือกันดี การปกครองของผู้ใหญ่บ้านยายบอกว่าดี ถ้ามีการประชุมภายในหมู่บ้าน ยายก็ไม่เคยเข้าร่วมเพราะไปฟังแต่ละครั้งยายบอกว่าไม่ได้อะไรเลย

ขนบธรรมเนียมประเพณี ถือว่ามีมาตลอด และปฏิบัติตามกันมาตลอด เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ ตลอดจนการพัฒนาถนน เนื่องในวันสำคัญ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ

คุณยายเล่าว่า ตอนนี้ มีกองทุนเงินล้าน และกลุ่มออมทรัพย์แต่คุณยายบอกว่าไม่ได้เป็นสมาชิก เพราะไม่อยากจะเป็นหนี้สินและอีกอย่างไม่อยากจะไปยุ่งกับเขา

สิ่งที่อยากได้คือ

- น้ำประปาไว้ใช้ในหมู่บ้าน ซึ่งตอนนี้ไม่มีประปาไว้ใช้ ต้องใช้น้ำบ่อ ที่อยากมีน้ำประปาเพราะบ้านส่วนใหญ่เป็นบ้านเช่า
- ไฟฟ้าบนถนน เนื่องจากไฟมีอยู่แล้วแต่ชำรุดเสียหาย คือ อยากให้มาช่วยดูแล ซ่อมแซม

นายชอบ จริงจิตร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต) โคกหล่อ หมู่ที่ ๔

ณ ร้านขายของเบ็ดเตล็ดริมถนน มียายแก่ๆ คนหนึ่งนั่งเฝ้าร้านอยู่หน้าบ้านยายงงนิดหน่อยว่าพวกเราทำไม แต่ก็ได้อธิบายให้ยายเข้าใจ และมีหน้าตาขี้มึนแจ่มใสพูดดีแต่บังเอิญเลื้อบไปเห็นมีผู้ใหญ่กลุ่มหนึ่งนั่งคุยกันอยู่เลยแวะเข้าไปถามถึงเรื่องราวต่างๆ

อบต. ชอบเล่าว่าจริงๆแล้ว หมู่ 4 " มิใช่ชนบท" แต่เป็นส่วนหนึ่งของอำเภอเมืองหรือว่าอยู่ใกล้เมืองเกินไปจึงทำให้มืองข้าม ความเจริญส่วนมากเป็นสวัสดิการด้านต่างๆตลอดจนนโยบายที่ขอไปไม่เคยประสบความสำเร็จ อาจเป็นเพราะอำนาจทางการเมืองคือมีแบ่งพรรคแบ่งพวกกันคือส่วนมากอบต.แถบนี้จะเป็นฝ่ายค้านเป็นส่วนใหญ่ สภาพความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นบ้านเช่าเยอะและไม่มีสำเนาทะเบียนบ้านอยู่ในหมู่บ้าน ส่วนมากมักมาเรียนหนังสือ มาทำงาน

อาชีพส่วนใหญ่ของคนหมู่ ๔ มีทั้งรับราชการ ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว และทำงานนอกบ้านบ้าง หลากหลายอาชีพกันออกไป ส่วนความสามัคคีจึงไม่ค่อยที่จะกลมกลืนเท่าไรจะเป็นแบบสังคมต่างอยู่ มากกว่า

อบต.ชอบเล่าต่อไปอีก นโยบายต้องใช้เวลาในการดำเนินการพอสมควรกว่าจะได้ตรงตาม เป้าหมาย สำหรับบางสิ่งบางอย่างทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับชุมชนด้วยว่ามีความพร้อมแค่ไหนกับสิ่งที่ได้รับคือ จะต้องมืองค์ประกอบหลายๆ อย่าง

ด้านวัฒนธรรมประเพณี เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเด็ก ตลอดจนวันสำคัญต่างๆ ทาง อบต.เองก็ได้ปล่อยปละละเลยแต่อย่างไรในวันสำคัญที่ทางอบต.ให้ความสำคัญตลอดมาคือ วันอาบน้ำคน เฒ่าคนแก่ ซึ่งมีการจัดเป็นประจำทุกปีจะไปพร้อมกับหมู่บ้านอื่น ๆ อีก 12 หมู่บ้านในตำบล เมื่อก่อนจัดที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ ต่อเนื่องมาประมาณ ๖ ปี ต่อมาเมื่อปีที่ผ่านมา (๒๕๕๘) ได้เปลี่ยนมา จัดพิธีร่วมกันที่วัดโคกหล่อ (วัดนิคมประทีป) ซึ่งเป็นประเพณีที่ดีงาม ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม และ เห็นความสำคัญ เห็นคุณค่า ของคนเฒ่าคนแก่ ความรู้สึกดีงามก็เกิดขึ้น

สวัสดิการเกี่ยวกับชุมชนที่ได้รับอยู่ในขณะนี้

กองทุนเงินล้าน ซึ่งมีปัญหาภายในเยอะ

โครงการรักษาทุกโรค 30 บาท

องค์กรที่เข้าช่วยเหลือชุมชน

อนามัยเข้ามาให้บริการตรวจรักษาฟรีให้กับ เด็ก ผู้ใหญ่ คนชราตลอดจนบุคคลทั่วไป

ซึ่งทางอนามัยเองก็ได้เข้ามาตรวจเช็คเป็นประจำอยู่แล้ว

อสม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (นายชัยรัฐ เนียมเจริญ) เสริมว่ามีหน้าที่ทุก เรื่อง ที่เป็นเรื่องของของอนามัยเช่น เช็คสุขภาพ หยอดยาลูกน้ำยุงลาย

สวัสดิการของอสมที่ได้รับก็คือ

เงินปันผล

รักษาพยาบาลฟรี

สิ่งที่ อบต.ชอบ อยากบอกมากที่สุด

อยากให้องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาให้ความดูแลในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับชุมชน เพราะ ณ ตอนนี้ไม่มีองค์กรใด ๆ เลยที่เข้ามาให้ความรู้ต่าง ๆ

นาย โมลี ษัญเสน อายุ 67 ปี อยู่บ้านเลขที่ 49 ม.4

การเดินทางไปสัมภาษณ์ของทีมงานในวันนี้อากาศในตอนสาย ๆ ก็ค่อนข้างสบาย ๆ ทางทีมงาน ก็ขับมอเตอร์ไซค์ไปเรื่อย ๆ ก็ไปเจอคุณลุงคนหนึ่งนั่งอ่านหนังสือพิมพ์อยู่หน้าบ้าน ก็คือคุณลุงโมลี นั่นเอง

บ้านของคุณลุงเปิดร้านขายอาหารตามสั่ง และขายผลไม้ต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย คุณลุงเล่าว่าที่ขายผลไม้ควบคู่ไปด้วย เพราะว่าตัวคุณลุงเองอยู่ว่าง ๆ ไม่รู้จะทำอะไร ส่วนลูกชายก็เป็นคนขายอาหารตามสั่งเอง ทางทีมงานก็ได้ชวนคุณลุงคุยเรื่องสัพเพเหระไปเรื่อย ๆ แต่ก็ไม่มีสิ่งที่จะบอกว่าจุดประสงค์ที่มาในวัน นี้มาเพื่ออะไร ทางทีมงานก็เข้าเรื่องที่จะสัมภาษณ์ทันที ก็เริ่มแรกก็ถามประวัติคุณลุงทันทีว่าประวัติของตำบลโคกหล่อ คุณลุงเล่าว่าก็ได้มาจากชื่อของต้นไม้ที่เรียกว่า (ต้นหล่อ) แต่ตอนนี้มีให้แค่ในวัดโคกหล่อหรือวัดนิคม ประทีป คุณลุงเล่าว่าคนส่วนใหญ่ที่นี่มีอาชีพรับราชการประมาณ 70% ทัว ๆ ไปก็ประมาณ 30% เช่น ทำงานโรงงานไม่เพียงพอ ปลูกผักต่าง ๆ และรวมไปถึงการทำงานในห้างสรรพสินค้า คุณลุงเล่าว่าสิ่งต่าง ๆ ที่จะต้องอนุรักษ์ไว้ในหมู่บ้าน เช่น หมอพื้นบ้านหรือภูมิปัญญาต่าง ๆ ในหมู่บ้านส่วนมากไม่มีให้เห็นเลย เพราะว่าเวลาเปลี่ยนไปอะไร ๆ ก็ยอมที่จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในอดีตแต่ปัจจุบันไม่มีให้เห็นแล้ว คุณลุงเล่าว่าคนส่วนใหญ่ที่นี่มีความรักความสามัคคีกันดีช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่ เวลาว่างงานแต่งงาน งานศพ งานบวชหรือร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านหรือนอกหมู่บ้าน ส่วนวัด ยังคงเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนที่นี่ให้อยู่ในศีลธรรมกันตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ทางทีมงานวิจัยถามต่อไปว่า สวัสดิการต่าง ๆ ที่เข้ามาในหมู่บ้านมีบ้างหรือไม่ เช่น อะไรบ้าง และได้รับผลประโยชน์อย่างไร

- โครงการ 30 บาท แต่ก็ไม่ได้ใช้บริการ (คุณลุงจะไปใช้ของเอกชน เพราะว่าลูกชายรับราชการสามารถเบิกเงินรักษาได้)
- โครงการเงิน 300 บาท (เงินผู้สูงอายุ) คุณลุงเล่าว่าตอนแรกได้รับเงิน 1 เดือนต่อครั้ง ต่อมา 3 เดือนครั้ง แล้วพักหลัง ๆ นี่ก็ 6 เดือนต่อครั้งเรื่อยมา คุณลุงบอกว่าด้านตัวเองไม่ลำบากอะไร เพราะปกติถึงไม่มีเงินผู้สูงอายุนี่ ตัวคุณลุงเองก็ไม่เดือดร้อนอะไร มีเงินใช้จ่ายตามปกติไม่ลำบากอะไรเลย แต่สำหรับชาวบ้านคนอื่น ๆ แล้วก็คงจะจำเป็นมาก และอยากจะให้ลดระยะเวลาในการได้รับเงินจาก 6 เดือนให้ลดเป็น 2-3 เดือน เช่นเดิม
- โครงการบัตร 500 บาท ของ นายชวน หลีกภัย คุณลุงบอกว่าดีมาก แต่ตอนนี้ไม่มีแล้ว มีโครงการ 30 บาท มาใช้แทนเมื่อเปลี่ยนนายกฯคนใหม่
- กองทุนเงินล้านในหมู่บ้านก็มี คุณลุงเล่าว่ามีประโยชน์มากแต่คุณลุงไม่เข้าร่วมโครงการ เพราะกลัวเป็นหนี้ คุณลุงเล่าต่อไปว่าชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการนี้ก็เงินไปแล้วไม่ค่อยจะส่งคืนและดอกเบี้ย แต่ทางคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเกี่ยวกับโครงการนี้ก็ทำการเก็บดอกเบี้ยไปบ้างแล้ว
- เงินกองทุนทั่ว ๆ ไปที่นอกเหนือจากนี้ไม่มีคุณลุงบอก

คุณลุงเล่าต่อไปว่า อาสาสมัครจากอนามัยได้เข้ามาช่วยเหลือชาวบ้าน ก็ถือว่าบ่อยเหมือนกัน ก็ได้เข้ามา ตรวจสอบสุขภาพให้กับชาวบ้าน ตรวจโรคทั่ว ๆ ไป เช่น โรคความดัน เบาหวาน หัวใจ ตลอดจนตรวจสอบสุขภาพของคนที่กำลังตั้งครรภ์และการดูแลตัวเองในขณะตั้งครรภ์ตลอดจนคนที่คลอดบุตรใหม่ ๆ และรวมไปถึงสุขภาพของผู้สูงอายุด้วย คุณลุงเล่าต่อไปเรื่อย ๆ ว่าทาง อบต. รวมไปถึงผู้ใหญ่บ้านก็

สนใจช่วยเหลือชาวบ้านดีใน (ภาพรวม) แต่ส่วนมากเวลามีกิจกรรมก็ส่ง อสม . ไปดูงาน ทาง อบต. เข้าจัดให้ไปคุณลุงเล่าต่อไปว่าการใช้จ่ายฟรีตลอด แต่ถ้าชาวบ้านก็คงจะไม่ฟรีหรอก คุณตาบอกต่อไปว่าปัญหาในชุมชนไม่ค่อยมีเพราะเจริญกันหมดแล้ว ไม่มีคนจนในหมู่บ้าน ส่วนมากคนแก่จะเยอะแต่ว่าลูกหลานก็ดูแลดีตลอด

สิ่งที่คุณลุงอยากที่จะได้

- ต้องการเงินรักษาโรคไต เบาหวาน ไชมัน ภูมิแพ้ คุณลุงบอกว่าตัวคุณลุงเองเป็นโรคเกือบทุกโรค
- ประปา คุณลุงบอกว่าถ้ามีก็ดีมาก ๆ แต่ถ้าไม่มีก็ไม่เป็นไร เพราะมีบ่อน้ำใช้อยู่แล้วเกือบทุกบ้าน คุณลุงเล่าต่อไปว่าทาง อบต. จะจัดการเรื่องประปาให้แต่ต้องหลังจากเลือกนายก อบต. แล้ว คุณลุงพูดต่อไปว่าเวลาเลือกเข้าไปแล้วไม่รู้จะทำได้ดังที่พูดหรือเปล่า แต่ช่วงนี้ก็ต้องขอเอาไว้ก่อน (เลือกนายก อบต. 3 กรกฎาคม 2548 นี้)

นางดวงพร แสงเงิน (พี่แหม่ม)) อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4

พี่แหม่มเล่าว่า ขณะนี้ในหมู่บ้านสับสนมากพอสมควร เกี่ยวกับการบริหารงานระหว่างผู้นำ ผู้ช่วย แกนนำในหมู่บ้าน พอตีหมดวาระสมาชิกอบต.ของตำบล พี่แหม่มจึงลงสมัครเป็นสมาชิก อบต. ด้วย พี่แหม่มเล่าว่าเมื่อก่อนที่นี่เป็นป่ารกมากและมีบ้านไม่กี่หลัง และมีต้นไม้ใหญ่เยอะมาก ซึ่งปกคลุมไปด้วยต้นไม้ใหญ่มีการทำมาหากินแบบชาวบ้านปลูกผัก ทำนา เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงชีพไปวันๆ ไม่เคยเดือดร้อน มีความรักใคร่อยู่แบบพี่น้องพึ่งพาอาศัยกันได้ซึ่งจะแตกต่างกับปัจจุบันเป็นอย่างมากเพราะความเจริญขึ้นในด้านต่างๆ เช่นอาชีพ รับราชการ ทำงานโรงงาน ห้าง ร้าน บริษัทต่างๆ ความสามัคคีจึงไม่ค่อยมี จะเป็นแบบสังคมต่างคนต่างอยู่เพราะติดเขตเมือง ด้วยและอีกเหตุผลหนึ่งก็คือมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก คือกำนันกับ อบต.จะอยู่กันคนละฝ่ายไม่ค่อยจะลงรอยกัน ผู้คนส่วนใหญ่หมู่ 4 จะเข้าบ้านอยู่กันเยอะมากและมีใช้เป็นคนในพื้นที่ ส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ มีวัดเป็นที่พึ่งทางใจของชาวบ้าน ปัญหาของเด็กภายในชุมชนไม่ค่อยมีเพราะส่วนใหญ่ได้รับการศึกษากันอย่างทั่วถึงรวมไปถึงคนชราน้อยมากที่จะปล่อยให้อยู่ตามลำพังลูกหลาน ในครอบครัวยังมีการดูแลเอาใจใส่กันอยู่

ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีก็มีการจัดอยู่เป็นประจำ เช่น วันเด็ก ซึ่งทางผู้ใหญ่บ้านก็มีองขวัญและรางวัลมาให้เด็ก ๆ วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันอาบน้ำผู้สูงอายุซึ่งงานนี้ทาง อบต. จะให้ความสำคัญจะร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการ และรวมไปถึงชาวบ้านในหมู่บ้านจะร่วมแรงร่วมใจกันทำ ทางงบประมาณมาจาก อบต. ในการแจกของขวัญให้กับผู้สูงอายุ ตลอดจนงานอื่น ๆ ซึ่งช่วย เหลือและส่งเสริมกิจกรรมอยู่เป็นประจำด้วย

พี่แหม่มเล่าว่าการทำงานของ อบต. ตอนนี้พอใช้ได้ ดูแลสวัสดิการต่าง ๆ ของชุมชนได้เป็นอย่างดี เช่นถนนชำรุด ไฟฟ้า และมีการประสานงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เข้ามาดูแลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในชุมชน

- อนามัยได้เข้ามาตรวจเช็คสุขภาพร่างกายให้กับเด็ก ๆ และผู้ใหญ่ คนชรา ตลอดจนบุคคลทั่ว ๆ ไปที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในเบื้องต้น
- อสม. ในหมู่บ้านซึ่งตอนนี้มีสมาชิกอยู่ 11 คน แต่จะแบ่งเขตหน้าที่การรับผิดชอบครัวเรือนต่าง ๆ เช่นให้ความรู้ในการกำจัดขยะ หยอดลูกน้ำยุงลายบ้าง หยอดวัคซีนโปลิโอแก่เด็ก พี่เหม้มเล่าต่ออีกว่าตอนนี้ทางหมู่บ้านได้จัดซื้อ เครื่องวัดความดัน ไว้ประจำหมู่บ้าน ซึ่งเอาทุนมาจากงบประมาณที่จัดให้กับกลุ่ม อสม. ในแต่ละปี ปีละ 7,500 บาทนับว่าเป็นสิ่งที่ใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ๆ
- กองทุนเงินล้าน ซึ่งประสบปัญหาอยู่ในขณะนี้ก็คือ ชาวบ้านกู้แล้วไม่ยอมจ่ายคืน ก็เกิดปัญหาด้วยเหมือนกัน แต่ก็ได้ดำเนินการเรียกเก็บผ่อนดอกเบี้ยไปแล้วล่าสุดประมาณ 8,000 บาท ซึ่งทางคณะกรรมการหมู่บ้านให้พี่เหม้มเป็นคนเก็บดอกเบี้ยเอง และได้นำไปเข้าบัญชีธนาคารภายใต้การดูแลของคณะกรรมการ
- เงินสงเคราะห์ผู้ยากไร้ ซึ่งทาง อบต. จะเป็นผู้ดำเนินการให้ สำหรับผู้ยากไร้จริง ๆ ให้ในวงเงิน 2,000 บาท 4 เดือน ต่อ 1 ครั้งสำหรับผู้ยากไร้ในหมู่บ้าน

สำหรับโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วก็มีบ้างในส่วนรวม คือ ตอนนี้ก็มีการก่อตั้งชมรม

ผู้สูงอายุ ซึ่งหมู่ 4 มีผู้สูงอายุเยอะประมาณ 100 กว่าคน มอบหมายและแบ่งหน้าที่กันทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่แต่งตั้งขึ้นตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และยังมีโครงการอีกอย่างที่ยังไม่ได้ดำเนินการ คือ การทำยาหม่อง ยาหอม จะร่วมกันทั้ง 12 ตำบลและด้วยปัญหาที่มีอยู่ คือ ไม่มีความพร้อมเพียงในชุมชน

สิ่งที่พี่เหม้มอยากฝากบอกก็คือ

อยากให้มีความสามัคคีกันมากกว่านี้ ไม่อยากเห็นการแบ่งพรรคแบ่งพวกเพียงเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและบางครั้งอาจที่จะทำให้เกิดปัญหาในส่วนรวมซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในขณะนี้

นางยินดี บุญชัย อายุ 77 ปี อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ 6

อากาศร้อนแดดจัดมาก บวกกับฝนตั้งเค้ากำลังจะตกขับรถมอเตอร์ไซค์ไปเรื่อย ๆ จนถึงกำแพงวัดมีผู้หญิงคนหนึ่งกำลังนั่งอ่านหนังสือ จึงจี้รถเข้าไปถามว่าที่นี่ใช่หมู่ที่ 6 หรือเปล่า เขาก็บอกว่าใช่เลยถือโอกาสถามเสียเลย

นางยินดี บุญชัย (ยายยินดี) เป็นคนหมู่ที่ 6 โดยกำเนิดสามีชื่อลุงโกลมซึ่งตอนนี้ปลดเกษียณอยู่บ้านเลข ๗ แต่ทางรัฐบาลได้มอบเงินบำนาญกับคนที่ปลดเกษียณทุกเดือนซึ่งมีบุตรด้วยกัน 7 คนมีอาชีพรับราชการบ้าง ทำงานส่วนตัวบ้าง แต่ทุกคนก็มีงานทำกันหมดแล้วตำบลโคกหล่อขยายแล้วว่าแต่ก่อนยายเกิดเขาก็เรียกว่าโคกหล่อกันอยู่แล้วยายเล่าว่าอาชีพของคนหมู่ 6 นี้ทำนา ทำสวนแต่ปัจจุบันทำงานรับจ้างเพิ่มมากขึ้นและคนแก่ ๆ แลวนี้น่าจะอยู่มากจะอยู่เฝ้าบ้านกันทั้งนั้นมียัดเป็นที่พักทางใจและนับถือศาสนาพุทธ ปัญหาเรื่องโจรผู้ร้าย หรือยาเสพติดส่วนใหญ่ไม่ค่อยมี แต่คนชราค่อนข้างที่จะเยอะพอสมควรแต่ก็มีถูกหลานเลี้ยงดูดี แต่ก็มีบ้างที่อยู่คนเดียว แต่น้อย สำหรับคนพิการยายเล่าว่าบริเวณใกล้ ๆ กับที่ยายอาศัย

อยู่ไม่มีคนพิการ แต่สำหรับแถว ๆ อื่นคงจะมีบ้าง สำหรับคนในหมู่บ้านคุณยายบอกว่าก็มีความรักใคร่ สามัคคีกันดี (แบบเครือญาติ) เวลาในงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีในหมู่บ้านชาวบ้านรวมไปถึง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. และรวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องก็ร่วมมือช่วยเหลือกันดีตลอด ด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน คุณยายบอกว่า ไม่มีแล้วในหมู่ที่ 6 เมื่อก่อนเคยมีหมอ ตำแย แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีอีกแล้ว เพราะว่าโลกมันได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว คนที่ย่อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยเสมอ ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่จะต้องอนุรักษ์ คุณยายบอกว่าก็มีบ้าง เช่น ป่าสาकु คลองนางน้อย ทาง อบต. ได้เข้าไปขุดลอกคลองนางน้อยบ้าง ส่วนป่าสาकु ส่วนมากจะเป็นที่ดินที่มี กรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของก็จะอนุรักษ์ดูแลกันเอง

คุณยายเล่าต่อไปว่าทางด้าน อบต. ก็ดูแลดี สร้างถนนให้แก่หมู่บ้าน สร้างถนนเข้าไปในวัด เวลา มีกิจกรรมต่าง ๆ หรือมีการประชุมยายก็จะไปร่วมในการประชุมทุกครั้ง กิจกรรมที่ทาง อบต. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จัดขึ้น ก็มีกิจกรรมปีใหม่ วันสงกรานต์ ส่วนมากจะร่วมกันจัด (จัดที่วัดโคกหล่อ)

สวัสดิการที่ในหมู่บ้าน

- กองทุนเงินล้าน ยายเป็นสมาชิกแต่ไม่ได้กู้ยืมเงินมาใช้ เพราะกลัวเป็นหนี้ ทางบ้านของคุณยายก็ ไม่ได้เดือดร้อนเรื่องเงินด้วย จึงไม่จำเป็นต้องกู้ยืมเงินจำพวกนี้มาใช้
- บัตร 30 บาท ส่วนมากมีกันทุกคนทุกบ้าน คุณยายกับคุณตาไม่มี แต่คุณตาปลดเกษียณแล้วมีเงิน บำนาญใช้ ก็เลยไม่มีบัตร 30 บาทให้ สามารถเบิกเงินรักษาได้ทั้งคุณยายและคุณตา
- เงินผู้สูงอายุมีให้ แต่คุณตาและคุณยายไม่ได้เงินผู้สูงอายุ (ลูกรับราชการ) ทางรัฐจึงไม่จัดให้ คุณ ยายบอกว่าเงินเหล่านี้ให้สำหรับคนที่เฒ่าลำบากจริง ๆ จะดีมาก ๆ
- บัตร 500 บาท ก็มีแต่เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว ตากับยายก็ไม่ได้รับเช่นกัน เพราะ (ลูกรับราชการ) การ บริการตามที่ได้ฟังมาคุณยายบอกว่าดีมาก ๆ (ฟังมาจากชาวบ้านทั่ว ๆ ไปพูด)
- สวัสดิการทางด้านอนามัยโคกหล่อก็มี เช่น เข้ามาตรวจเช็คโรคทั่ว ๆ ไป ประมาณปีละ 2 ครั้ง
- หน่วยงานของรัฐบาลก็เข้ามาฉีดและฟันยากันยุง ยายจำได้ว่าหน่วยมาลาเรียเข้ามาฉีดฟัน 1 ครั้งแต่ ครั้งหลัง ๆ ที่เข้ามาบ้าง ยายก็ไม่ทราบว่ามีมาจากที่ไหนและหน่วยงานไหนบ้างที่เข้ามาดูแลเกี่ยวกับ เรื่องนี้ ส่วนการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าก็มีเข้ามาเหมือนกัน แต่ไม่รู้ว่าหน่วยงานไหนที่เข้า มา
- เงินกองทุนอย่างอื่นที่นอกเหนือจากนี้ คุณยายบอกว่าไม่มี (คุณยายก็ไม่ค่อยจะทราบเช่นกัน)

คุณยายเล่าต่อว่าในช่วงประมาณปี 42 น้ำท่วม ต.โคกหล่อ ม.6 ทาง อบต. ก็เอาข้าวสารอาหารแห้ง ผ้าห่ม และของใช้ต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือ คุณยายบอกว่าทางด้านกลุ่ม อสม. และกลุ่มแม่บ้านก็มี ได้เข้ามา ช่วยเหลือเกี่ยวกับการมาบอกข่าวสารต่าง ๆ ให้กับชาวบ้าน และได้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทาง อบต. จัด ให้ไป บางครั้งก็ไปดูงานนอกสถานที่บ้างว่าสถานที่อื่น ๆ เป็นอย่างไรกันบ้างและกลับมาพัฒนาหมู่บ้าน ของตนเองให้ดีขึ้น(ยายบอกว่าไม่เห็นจะพัฒนาอะไรเลย)

สิ่งที่คุณยายอยากจะฝากบอกและอยากจะได้เพิ่มเติม

- อยากได้น้ำประปาเข้ามาในหมู่บ้าน
- อยากได้กิจกรรมเพิ่มขึ้นมาบ้างนอกเหนือจากที่มีอยู่ เพื่อให้คนในหมู่บ้านได้ร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ (ในส่วนรวม) คุณยายบอกทั้งท้ายไว้เพียงแค่นี้

นางปราณี ผลอ่อน บ้านเลขที่ ๒๑ หมู่ ๘

เป็นวิทยากรสอนบาติค ให้กับ กศน. เป็นเลขากลุ่มบาติคโคกหล่อ ซึ่งตั้งอยู่บ้านผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๘ ผู้ใหญ่บ้านนายอโศก กาญจนพรหม เป็นประธานกลุ่ม กลุ่มบาติคของโคกหล่อย้ายมาข้างโตเร็ว เป็นรูปเป็นร่างปี ๒๕๔๑ โดยอบต.ให้งบฯสนับสนุนประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท เพื่อซื้ออุปกรณ์ ฝึกสอนให้กับคนในหมู่บ้านและสมาชิก ซึ่งมีทั้งวัยเรียนและวัยกลางคน จำนวน ๒๐ คน ขณะนี้เหลือที่ทำจริงอยู่ประมาณ ๓ คน ปีเดียวกันขึ้นงานได้รับความสนใจสูง กลุ่มได้นำสินค้าออกไปร่วมงานที่ภาครัฐหรือภาคเอกชนตลอด

การจัดการปัจจุบัน ทางกลุ่มจะรับซื้อชิ้นงานจากสมาชิกในราคาส่ง โดยให้ครึ่งหนึ่งของราคาจริง เมื่อชิ้นงานขายได้จึงจะให้ครบ รวมทั้งรับสินค้าจากเครือข่ายมาช่วยขายด้วย

ปัญหากลุ่ม

- ต้องการประชาสัมพันธ์กว้าง ให้มีจุดเด่น จุดขายของชิ้นงาน
- เงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม เพราะกลุ่มไม่มีเงินสำรอง
- มีเงินกองทุนสำหรับรับซื้อชิ้นงานจากสมาชิก
- กว้างชิ้นงานจะขายได้บ้างที่ต้องใช้เวลานาน สมาชิกขายรายได้
- โรงเรือนสำหรับสมาชิก
- กำแนะนำในการผลิต เพื่อเพิ่มคุณภาพสินค้า
- หน่วยงานในพื้นที่ช่วยกันอุดหนุนสินค้าในพื้นที่ให้มากกว่านี้ เช่น นำไปเป็นแบบฟอร์มสำนักงาน

กลุ่มย่อยบ้านนางอำไพ สงรักษา (น้ำไผ่) ๑๕/๓ หมู่ ๘

ทีมวิจัยลงพื้นที่ตอนเช้า ไปบ้านน้ำไผ่ก่อน เลยได้ช่วยแต่งผักนึ่งที่สามีน้ำไผ่ปลูกไว้ในนา ผักนึ่งกองโตงามมาก ยอดขาวอ้วนน่ากิน ทำคนเดียวไม่ทัน วันนี้เลยมีผู้ช่วยถึง ๖ คน ตัด แต่ง ห่อ คนละไม้ คนละมือ น้ำไผ่ลุยไปพราง มือก็แต่งผักนึ่งเตรียมนำไปขายพราง น้ำไผ่บอกว่า ผักนึ่งปลูกไว้งามมาก ไปขายส่งที่ตลาดทับเที่ยง ขายดี แม่ค้ามารุม ที่ได้ทำผักนึ่งเพราะเป็นช่วงว่างงานของสามี ก็เลยไปบุกเบิกถางนาสร้างชุดรองปลูกผักนึ่ง ได้ผลมาก

น้ำไฟเล่าว่า เมื่อก่อนมีอะไรก็ปันกันใช้ ปันกันกิน ใครมีผัก มีผลไม้ก็แบ่งกัน มีอะไรก็ช่วยเหลือกัน คนไม่มีหนี้สินมากมายเหมือนสมัยนี้ สมัยนี้คนมากขึ้น แย่งกันทำมาหากิน น้ำใจก็ไม่ค่อยมี ความแตกแยกในพรรคในพวกก็มากขึ้น ไม่กลมเกลียวเสียแล้ว ทางรัฐบาลก็ส่งเสริมแต่เศรษฐกิจระดับใหญ่ ๆ

“เมื่อก่อน ก่อนไปโรงเรียนต้องช่วยแม่ตัดขาก่อน กลับจากโรงเรียนก็ต้องทิ่มข้าวกับครก (ครกสีข้าว) เพราะทำนาปลูกข้าวกินเอง ทำกันทุกบ้าน เพราะแถวนี้เป็นที่นามาก ที่สวนน้อย มีข้างกับบริเวณบ้าน โรงเรียนไม่มี ลูก ๆ ก็แทนที่จะไปเที่ยวเล่นไม่กลับบ้านเหมือนสมัยนี้ เสร็จจากเรียนก็ต้องรีบกลับบ้านช่วยพ่อแม่ทำงาน ถึงแม่เหนื่อยแต่ก็รู้สึกสบายกว่าสมัยนี้ น่าอยู่กว่า”

เวลาผ่านไปเพียงแค่ประมาณ ๓๐ – ๔๐ ปี ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก เมื่อก่อน ๔ แยกดินสมอที่เป็นห้างโลดศปปัจจุบัน เป็นที่พรุ รก มีต้นไม้ใหญ่ บ้านคนไม่ค่อยมี นากลัว ฝามาก โดยเฉพาะที่สี่แยกมีดินสมอสูงใหญ่อยู่ ๑ ดัน คนไม่ค่อยกล้าผ่านไปไหนมาไหนเวลาค่ำคืน

คำว่าในน้ำมีปลาในนามีข้าว ใช้ไม่ได้เสียแล้ว ในน้ำไม่มีปลา ในนามิถนขึ้นมาแทน เมื่อก่อนคลองไฟมีปลามาก กินกันทั่วทั้งหมู่บ้าน

อยากให้ทุกคนกลมเกลียว รักใคร่เหมือนเดิม

คนที่เดือดร้อนในหมู่บ้านช่วยเหลือจริงจัง

ไฟฟ้าสว่างทั้งซอย

นางทวิ ขวัญนิมิตร อสม.หมู่ ๘

ปัจจุบันการรวมกลุ่มยาก เพราะต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างถือตัวเองเป็นหลักเสียแล้ว อาชีพก็หลากหลาย ก็เลยไม่รู้จะรวมกันทำ รวมกันคิดได้อย่างไร

กองทุนหมู่บ้าน หากมีการบริหารจัดการดี ก็น่าสนใจ เพราะเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้คนในหมู่บ้าน เงินปันผลก็เป็นของทุกคน แต่หากบริหารไม่ดี กลายเป็นยุ่งยากเพิ่มขึ้น คนเป็นหนี้เพิ่มขึ้น

นางอนงค์ เกตุทอง อายุ ๖๕ ปี (ป้านง) บ้านเลขที่ ๑๑/๑๓ หมู่ ๘

ป้านงเป็นหม้าย อยู่คนเดียว สามปีป้านงเสียชีวิตตั้งแต่ลูกคนสุดท้องของป้านงอายุได้ ๖ เดือน ป้านงมีลูก ๕ คน ตอนนี้ไปมีครอบครัวของตัวเองที่อื่นหมดแล้ว บ้านที่ป้านงอยู่ปัจจุบันเป็นห้องแถวของพี่สาว ที่ให้ป้านงอยู่ ป้านงไม่ได้ทำอะไร ทุกวันนี้ลูกป้านงคนสุดท้องที่อยู่ภูเก็ตส่งเสียให้เดือนละ ๑๐๐๐ กว่าบาท

ป้านงบอกว่า ไม่ค่อยได้ร่วมกิจกรรมอะไรของหมู่บ้าน แต่ช่วงสงกรานต์ ป้านงจะได้ฟ้านุง ๑ ผืนจากอบต. หากปีไหนสะดวก ป้านงไปอบต.ได้ ป้านงก็ไปร่วมงานวันผู้สูงอายุที่อบต.

ปีนี้ป้านงอายุ ๖๕ ป้านงบอกว่า หากเขา(ผู้นำ)พิจารณาว่าป้าสมควรได้รับเบี้ยยังชีพ ก็คงจะดี

นางสาวฟองศรี บุญชัย บ้านเลขที่ ๒๕ หมู่ ๘

ต้องการให้มีการสืบทอดภูมิปัญญาของคนในชุมชน

ต้องการให้มีกิจกรรมเพื่อสร้างความกลมเกลียวในหมู่บ้าน

ต้องการให้คนมีรายได้ มีงานทำ

ต้องการให้ อสม.มีรายได้บ้าง (งานมากค่าตอบแทนน้อย)

นางตลาด น้อยผุด อายุ ๗๐ ปี บ้านเลขที่ ๓๕ หมู่ ๘

กว่าจะเจอทีมวิจัยหลงทางแล้วหลงทางอีก เพราะบ้านป่าตลาดเข้าไปในซอย แล้วก็ยังไปอยู่หลังบ้านคนอื่นอีกที ที่สำคัญสุนัขข้างบ้านก็คุ้ยเขี่ยกิน ทีมวิจัยถึงกับขวัญเสีย บ้านป่าตลาดหายากสำหรับคนไม่รู้จัก แต่เมื่อเข้าไปถึงรู้สึกว่าเป็นบ้านเรือนแบบไทย ๆ ที่สมัยนี้ไม่ค่อยเห็นแล้ว บ้านไม้ มีใต้ถุนสูง ข้าง ๆ มีเรือนข้าว แต่ตอนนี้กลายเป็นห้องเก็บของไปเสียแล้ว สมัยนี้ไม่มีใครทำ บ้านของป่าตลาดดูสวยดีสำหรับคนรุ่นใหม่อย่างทีมวิจัย แม้จะหลังเล็กแต่ดูสะอาด น่าอยู่

ป่าตลาดไม่มีครอบครัว แต่ได้เอาลูกของน้องสาวมาเลี้ยงดูตั้งแต่เล็ก ๆ สองสาวป่า-หลานจึงอยู่ด้วยกัน หลานสาวป่าตลาดชื่อ น.ส.เกสิณี ขูออน กำลังเรียนม.๓ ป่าตลาดบอกว่า เป็นเด็กดี ขยันเรียน ไม่เหลวไหล แต่ที่ป่าตลาดเป็นห่วงคือ ป่าตลาดอายุมากแล้ว ทุกวันนี้ป่าตลาดมีรายได้จากการปลูกผักเล็ก ๆ น้อย ๆ ในทุ่งนา

“ปีนี้ฝนทิ้งช่วงนาน น้ำไม่มีรดผัก ป่าปลูกอ้อย ปลูกข้าวโพดไว้ ๗๐๐ – ๘๐๐ ต้น ดายหมด ไม่รู้จะทำอย่างไร”

สิ่งที่ป่าตลาดกลัวก็คือ ไม่มีเงินส่งเสียหลานสาวให้เรียนหนังสือ แม้ป่าตลาดจะได้รับเงินผู้สูงอายุ แต่ก็แค่เดือนละ ๓๐๐ บาท และ ๖ เดือนถึงจะได้เบิกสักครั้ง

สมัยสาว ๆ ป่าตลาดมีฝีมือเหมือนกัน ป่าตลาดบอกว่า สานสาน สานเสื่อ กระสอบนั่ง (ใช้ใส่ข้าวสาร ใส่ของจิปาละ) ทำกระเป๋ แต่ปัจจุบันใบเตยปาหนันหายาก ไม่ได้สานนานแล้ว

ป่าตลาดบอกว่าตัวเองอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ฟุ่มเฟือย อดออม ไม่กล้าจะเป็นหนี้ใครกลัวไม่มีเงินจ่ายให้เขาเมื่อถึงเวลา ป่าตลาดจึงไม่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน แต่เวลาประชุม หรือมีกิจกรรม หากว่า ป่าตลาดไปร่วมทุกครั้ง

สิ่งที่ป่าตลาดต้องการก็คือ ให้รายได้จากการปลูกผักสม่ำเสมอ ก็เพียงพอ

น.ส.แหม่ม เกิดลอง อายุ ๖๖ ปี เกิดปีเถาะ ๒๒/๓ หมู่ ๘

บ้านป่าแหม่ม อยู่ติดถนนส่วนปลายของหมู่ ๘ ติดกับเขตหมู่ ๙ ฝั่งตรงข้ามบ้านป่าแหม่มก็เป็นหมู่ ๙ เลขบ้านป่าแหม่มไปนิดเดียวก็เป็นหมู่ ๕ ป่าแหม่มมีพี่น้อง ๔ คน แต่ตอนนี้ป่าแหม่มอยู่เพียงคนเดียว ป่าแหม่มบอกว่า เมื่อก่อนบ้านหลังนี้เป็นขุ้ข้าว พอพ่อ-แม่ตายหมด บ้านหลังที่ป่าแหม่มอยู่ตั้งแต่เล็ก ก็ยกให้น้อง

อยู่ ส่วนป้าแหม่มย้ายตัวเองมาอยู่ยั้งยั้งข้าง ๆ บ้านหลังเก่า เพราะไม่มีไฟฟ้าใช้ ป้าแหม่มจึงไม่มี
เครื่องใช้ไฟฟ้าแม้สักอย่าง สิ่งที่เป็นเพื่อนคลายเหงาของป้าแหม่มมีอย่างเดียวคือ วิทยุถูก ๆ อันเล็ก ๆ ที่
หลานชายซื้อมาฝาก

หลังคาสังกะสีเป็นสิ่งที่ป้าแหม่มทุกข์ใจ เพราะป้าแหม่มไม่มีเงินเปลี่ยนหลังคาใหม่ สังกะสีอายุนาน
หลายปีแล้ว ฝนตกที ป้าแหม่มต้องหากะละมังรองน้ำ ต้องคอยหลบฝนที่ไหลลงตามรูรั่ว เสื้อผ้าป้าแหม่มต้อง
หาพลาสติกปิดไว้กันเปียก ลมพัดแรงหลังคาป้าแหม่มเปิด คราวที่แล้วได้ผู้ใหญ่มาช่วยซ่อมให้ค่อยดีขึ้น
หน้าร้อน ป้าแหม่มหาที่ ๆ ร้อนน้อยที่สุดของบ้านนั่งเล่นนอนเล่นฟังวิทยุอยู่ตรงนั้น มีพัดทำจากกระดาษพัด
คลายร้อน กำลังป้าแหม่มอาศัยแสงสว่างจากไฟฟ้าสองข้างถนน

รายได้ของป้าแหม่มมาจากรับจ้างตัดยาง วันละประมาณ ๕๐ – ๑๐๐ บาท เดินไปสวนยางห่างจาก
บ้านไปกลับประมาณ กิโลเมตรกว่า ๆ รถจักรยานป้าแหม่มเสีย ป้าแหม่มจอดทิ้งไว้ในครัว ครัวของป้าแหม่ม มีเพียง
ไม่กี่อย่าง เตาถ่าน ๑ เตาแก๊สที่หลานชายซื้อให้ ๑ หม้อ และจานกินข้าว รายได้อื่นป้าแหม่มได้รับเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุเดือนละ ๓๐๐ บาท แม้รายได้ป้าแหม่มจะไม่มาก แต่ป้าแหม่มยังมีน้ำใจ แบ่งให้หลานที่กำลังเรียน
หนังสือ ซื้ออุปกรณ์การเรียนบ้าง ซื้อขนมบ้าง ป้าแหม่มบอกว่าเลี้ยงมาตั้งแต่เล็ก จะอย่างไรก็รัก

กิจกรรมในหมู่บ้านส่วนใหญ่ป้าแหม่มจะไปร่วม โดยเฉพาะวันผู้สูงอายุ ที่ขาดไม่ได้คือไปวัด
สังฆมส่วนรวมตอนนี้ป้าแหม่มบอกว่าต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยมีการให้เหมือนเมื่อก่อน

๒.๒ เวที / กิจกรรม / การประชุมทีมงาน ที่จัดให้มีขึ้น

สรุปเวทีเตรียมความพร้อมแกนนำและผู้เกี่ยวข้อง

16 กันยายน 2547 ณ หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ ตรัง

ผู้เข้าร่วมประชุม

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด แกนนำกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกในชุมชนจำนวน 50 คน เจ้าหน้าที่จากกระทรวง พม.รวม 50 คน

วิทยากร

คุณนิพัฒน์ บุญเพชร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงอีวัง อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช

คุณพรนิภา สินธุนาวา จากสำนักงานมาตรฐานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คุณมานพ ช่วยอินทร์ ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง

จ.ศ.อ.สมหวัง ช่วยเกลี้ยง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ

รายงานเวที

จ.ศ.อ.สมหวัง ช่วยทอง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ กล่าวรายงานเชิญปลัดอาวุโสจังหวัดตรังเปิดพิธี

โครงการศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของตำบลโคกหล่อ เป็นการร่วมมือกันระหว่าง 3 หน่วยงานคือ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง ร่วมกันศึกษาเพื่อให้เกิดการร่วมกันศึกษาการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างมีส่วนร่วม สืบหาข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสาร ในด้านสวัสดิการของชุมชนในชุมชนตำบลโคกหล่อ เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เป็นแนวทางในการจัดรูปแบบการจัดสวัสดิการของคนในชุมชนโคกหล่อต่อไป

คำถามในการวิจัย คือ แนวทางในการจัดสวัสดิการแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพของตำบลโคกหล่อควรเป็นอย่างไร

คำถามย่อย

- รูปแบบของสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชนตำบลโคกหล่อเป็นอย่างไร
- รูปแบบการจัดสวัสดิการในชุมชนตำบลโคกหล่ออย่างมีส่วนร่วมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโคกหล่อควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ทราบรูปแบบการจัดสวัสดิการที่มีอยู่เป็นอย่างไร
- เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ
- เพื่อจัดรูปแบบสวัสดิการในชุมชนมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ได้ทราบกลุ่มและรูปแบบการจัดสวัสดิการที่มีอยู่ในตำบลโคกหล่อ
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสวัสดิการที่ตรงกับความต้องการของชุมชน
- ได้รูปแบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ปลัดอาวุโสจังหวัดตรัง

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นงานที่ชาวบ้านต้องศึกษาต้องเรียนรู้กันเอง ชาวบ้านในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอย่างจริงจัง โครงการวิจัยศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลโคกหล่อเป็นโครงการที่ต้องการความร่วมมือ ความมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยเฉพาะด้านการจัดสวัสดิการในชุมชน นับว่าเป็นนิมิตรหมายที่ดีที่ทั้ง 3 หน่วยงานได้ร่วมมือกันศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีส่วนร่วมจากคนในชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีรูปแบบ สามารถนำไปใช้ในการจัดสวัสดิการในชุมชนที่มีส่วนร่วมและเหมาะสมที่มีประสิทธิภาพ ให้คุณภาพชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การศึกษานี้คงจะได้นำผลไปใช้ในการจัดสวัสดิการในชุมชนให้มีความเหมาะสมต่อไป

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง ได้ดำเนินงานมา 3-4 ปีที่ผ่านมา เกิดผลกระทบในทางที่ดีขึ้นกับคนในชุมชนหลายชุมชนที่ใช้กระบวนการของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งถือว่าการวิจัยอีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องการการมีส่วนร่วมของคนทุกฝ่ายในชุมชน ผิดกับการวิจัยของนักวิชาการที่ผ่านมา ถือเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดกิจกรรมในรูปแบบที่เหมาะสมกับความเป็นอยู่ ความเฉพาะของท้องถิ่นนั้น ๆ ตามประเด็นที่ต้องการศึกษา ชุมชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

การศึกษารูปแบบจัดสวัสดิการของตำบลโคกหล่อนี้ถือเป็นสิ่งดีที่คนในชุมชนจะได้รู้ว่าในชุมชนของตัวเองมีสวัสดิการอะไรบ้าง ตัวเองต้องการอะไร และมีสิทธิในการรับสวัสดิการอย่างไร ร่วมกันคิด ร่วมกันเสนอปัญหา ให้เกิดเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับความต้องการ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างแท้จริง เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการทำกิจกรรมร่วมกัน ได้เรียนรู้กระบวนการร่วมกัน เน้นให้ชุมชนสะท้อนภาพปัญหาความต้องการด้านสวัสดิการของชุมชนอย่างแท้จริง สกว.เป็นพี่เลี้ยง แต่ก็เป็นตัวจักรสำคัญร่วมกับคนในชุมชน จะเห็นได้ว่าเป็นงานวิจัยที่เกิดจากวิถีชีวิตของคนในชุมชน และที่สุดงานวิจัยนั้นก็จะกลับมาสู่ชุมชน รับใช้ชุมชน สอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบัน

กระแสสังคมปัจจุบันทั่วโลกกำลังพูดถึงกระแสความเป็นประชาธิปไตย การกระจายอำนาจ กระแสการร่วมกันอนุรักษ์ ดูแล หวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติ หวงแหนเรียกทรัพย์สินมนุษย์ชน ที่เห็น

ได้ชัดคือบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดไว้ชัดถึงสิทธิพื้นฐานของพี่น้องประชาชน กำหนดเรื่องของความชัดเจนเรื่องการกระจายอำนาจ การปกครองประเทศทั้ง อำนาจ ทั้งนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ รวมถึงท้องถิ่นให้พี่น้องในท้องถิ่นได้เรียนรู้ได้ดำเนินการ ได้จัดการบนพื้นฐานความคิดของคนในท้องถิ่น และสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยคนในท้องถิ่นชุมชนนั้น ๆ ใครที่ก่อให้เกิดปัญหาหรือกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือทำให้เสียหาย ผู้นั้นต้องรับผิดชอบ นั่นคือความคิดพื้นฐาน เป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ชัดเจน นำไปสู่การบริหารงานของกระทรวงต่าง ๆ ต่อไป

การเปิดให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการท้องถิ่นให้มีความโปร่งใสเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการท้องถิ่นที่สังคมชุมชนบ้านเมืองที่น้อยอยู่ สะท้อนภาพคือให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในเรื่องสิทธิเสรีภาพในการบริหารบ้านเมืองของตนเอง ซึ่งทุกชุมชนต้องเตรียมพร้อม

เมื่อก่อนงานวิจัยเป็นเรื่องของนักวิชาการ สถาบันการศึกษาใช้เงินงบประมาณไปมากมาย สิ้นเปลือง และผลการวิจัยไม่เป็นจริงทำให้ประเทศด้อยพัฒนา แต่ตรงนั้นเป็นเรื่องของหน่วยงานหรือสถาบันที่ไปทำกันเอง แต่งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนั้นคนในชุมชนต้องเป็นคนทำเองคิดเอง เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาของตัวเอง

งานวิจัยเป็นงานที่ผ่านกระบวนการหลายกระบวนการจนมาสู่ผลงานวิจัยนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยนั้น ๆ ถ้าทุกชุมชนมีพื้นฐานกระบวนการนี้จะเป็นชุมชนที่น้อยอยู่เข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ ดูแลความสงบเรียบร้อย มีการสืบทอดห่วงแหนสิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ทำให้ชุมชน สังคม ตำบล อำเภอ นำไปสู่บ้านเมืองที่น้อยอยู่ การศึกษาวิจัยหรือการจัดกิจกรรมประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อการมีส่วนร่วมวันนี้ ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ สกว.ตรัง ได้จัดเป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างแท้จริง

กำหนดแผนพัฒนาของตำบล ขอฝากท่านในฐานะผู้เข้าร่วมกับการวิจัยได้ช่วยกันเพื่อให้การศึกษาครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ งานวิจัยมีคุณค่าอยู่ที่คนรู้สึกรักคิด เกิดความภาคภูมิใจ เกิดความห่วงแหนสิ่งดี ๆ ในชุมชน ร่วมกันดูแลรักษา และอนุรักษ์ไว้ให้อยู่คู่กับชุมชน เกิดความรัก ความสามัคคี เป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นในชุมชน คนในชุมชนคงจะต้องมีส่วนร่วมมากกว่านี้ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จสูงสุดที่หลายฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วม นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชน

คุณนิพนธ์ บุญเพชร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกิโลตัน และนักพัฒนา

จากบ้านคีรีวง อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช

บ้านคีรีวงเมื่อก่อนไม่ได้เป็นเช่นที่เห็นกันทุกวัน ต้องใช้เวลา ต้องฝ่าฟันอุปสรรคมากมาย กว่าจะเดินมาถึงวันนี้ได้ แต่วันนี้ที่ประสบความสำเร็จ ก็ไม่ได้หมายความว่าปัญหาไม่มี ปัญหาในชุมชนไม่เคยหมด ปัญหาเก่าแก่ไป ปัญหาใหม่แทนที่ และตลอดเวลา ของการเป็นผู้นำชุมชนก็ต้องพบกับปัญหา เป็นเรื่องธรรมดา ที่สำคัญคนในชุมชน ทำอย่างไรให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับรู้ กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชน

สำหรับศิริวง ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก เพราะการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับเด็ก ซึ่งเท่ากับสร้างความมั่นคงให้กับอนาคตของชุมชนด้วย และทางผู้นำ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ทุกส่วน ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เกิดขึ้นในชุมชน และทางโรงเรียนได้นำไปใช้ ไปปรับ ให้เหมาะสมกับการสอนในโรงเรียน ซึ่งชาวบ้านเองก็รู้สึกภาคภูมิใจ

การให้เด็กได้เรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม สร้างคนให้มีจิตสำนึก ให้ทำประโยชน์เกิดขึ้นในชุมชน อบรมทีมวิทยากรเยาวชน โดยใช้วิทยากรในชุมชนเพื่อให้เด็กมาเรียนรู้เรื่องวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม ความเป็นมาเป็นไปในบ้านตัวเอง และฝึกให้เขาได้กล้าแสดงออกสามารถบอกเล่าเรื่องราวของ บ้านตัวเองได้ ซึ่งในส่วนนี้ อบต.เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทโดยตรงในการสนับสนุน เปิดโอกาสให้กับ ชุมชน ซึ่งหลายต่อหลายพื้นที่ไม่ได้ให้ความสนใจกับส่วนนี้

แต่สำหรับศิริวงคิดว่าการให้การศึกษาเป็นสิ่งที่ดีและสำคัญและจำเป็นที่สุดเพื่อให้ท้องถิ่นได้พัฒนา ไปพร้อม ๆ กัน จะเป็นผลดีต่อชุมชน เปิดการศึกษาเรียนรู้ให้กับเยาวชน โรงเรียน ที่ผ่านมา อบต.ศิริวงมี นโยบายด้านสวัสดิการให้กับโรงเรียนในชุมชน แทบครอบคลุม เพื่อแก้ปัญหาไปด้วย โดยเฉพาะเรื่อง เกี่ยวกับสวัสดิการจะมีนโยบายเพื่อสังคมมาก เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความรัก มีจิตสำนึกในวิถี ในสังคม ในความเป็นอยู่ ได้เกิดความคิดในการพัฒนาชุมชนต่อไป

หลายกิจกรรมที่ทำหรือที่เกิดขึ้น ไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันใด แต่เป็นกิจกรรมที่ได้ทดลองมานาน ทดลองกันหลายหน่วยงาน แรก ๆ ทำยากมาก ทำไม่ได้ คิดปัญหามากมาย ซึ่งต้องเข้าใจว่ารูปแบบนี้ต้องใช้ เวลาในการทำ ต้องใช้ความอดทนพอสมควร และต้องรักในการช่วยเหลือพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม บ้านตัวเอง แล้วปัญหามันจะค่อย ๆ ได้รับการแก้ไขต่อไป คนในชุมชนโคกหล่อ ก็มีสิทธิที่จะไปเกี่ยวข้องกับ อบต. โดยเฉพาะถ้านายกอบต.หรือผู้บริหารอบต. มีใจ โดยเฉพาะการได้ทำร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย ก็จะยิ่งดี ไม่ยากในการทำงานตรงนี้ ผู้ใหญ่กำนัน เป็นพ่อบ้าน อบต.เป็นแม่บ้าน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ ที่ต้องดูแลจัดการให้เรียบร้อย ประสานทั้งภายในภายนอก ถือว่าโคกหล่อได้เปรียบมากกว่าที่ศิริวง เพราะ มีคนที่มิไจรักท้องถิ่นมาก มีมันสมองในชุมชนมาก ของบ้านศิริวงต้องต่อสู้กันมากเหมือนกันกว่าจะถึงจุด นี้

คนโคกหล่อยกจะคิดมาแล้วว่าสวัสดิการที่จะให้ชุมชนมีอะไรบ้าง การศึกษาเป็นพื้นฐานในการ เรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อไป

แผน 3 ปีของ อบต. คิดว่าทาง สกว.ควรจะไปมีส่วนร่วมในการจัดทำด้วย จะเห็นเด่นชัดหาก เราลงพื้นที่จริง ๆ ผมเองลงไปพื้นที่พร้อมกับกำนันทุกบ้าน ลงทุกบ้านในตำบล โดยเน้นเรื่องปัญหาความ ยากจน ว่าคนในชุมชนมีปัญหาความยากจนตรงไหน เพราะเหตุใดจึงจน เก็บข้อมูล พูดคุยทุกบ้านที่ยากจน และต้องเก็บด้วยว่ามีปัญหาอะไรบ้างที่ต้องการด้านสวัสดิการ แล้วเราจะได้ข้อมูลที่จะช่วยการทำงาน ตอนนี้อย่าว่าแผน 3 ปี เป็นแผนที่ชัดเจนที่สุด ถ้าหากอบต.มีการทำจริง อันที่จริงสวัสดิการอาจจะกล่าวได้

ว่าเป็นปัญหาความยากจนของคนในหมู่บ้านนั่นเอง การจัดสวัสดิการจึงเป็นการพยายามจัดสรรสวัสดิการเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับคนในชุมชน

แผนสามปี คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการทำร่วมกันเพื่อให้ได้แผนที่แท้จริง เห็นภาพจริง อนาคตต้องไม่คิดกันเอง แต่คนในชุมชนต้องร่วมกันคิดว่าเขาต้องการอะไร อยากได้อะไร ตัวผู้นำหรือแกนนำชุมชนก็ต้องเข้มแข็งเพื่อให้คนในชุมชนได้แสดงความต้องการของตัวเองออกมา สร้างความมั่นคงให้กับสมาชิก แม้กระทั่งในอบต.เอง สวัสดิการเรื่องทุนการศึกษาหรือการเจ็บไข้ได้ป่วยก็ได้แต่นายกฯกับรองนายกฯ สมาชิกคนอื่นๆ ไม่ได้ สมาชิกก็ต้องมาคิดว่ากันว่าเราจะเอากันอย่างไรดี เอากองทุนกองไหนมาใช้ให้กับสมาชิกอื่นๆ ได้ด้วย การแบ่งปันสิ่งดีๆ ในสังคม ให้กับคนที่ด้อยโอกาสกว่าเป็นสิ่งที่ดี และสิ่งนี้ต้องใช้เวลาในการทวน ทำจริง คนในโลกหล่นหลาหลาย อยู่ใกล้เมือง ก็ยากสักหน่อยในการพัฒนา หรือในการร่วมวงหันหน้ามาพูดคุยกัน แต่ถ้าเราไม่รวมกันทำ เราก็ยังจะต้องจนกันต่อไป เพราะฉะนั้นเราต้องรวมตัวกันทำอย่างไรจะมีความมั่นคงในสังคมให้ได้ แม้ว่าภาวะเศรษฐกิจจะมาบีบให้คนในชุมชนหันหน้ามาคุยกันน้อยแต่ก็ต้องพยายามทำต่อไป หาเครือข่ายเพิ่ม

การอยู่ดีมีสุขไม่จำเป็นต้องเป็นคนรวย แต่หมายถึงความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่าจะเป็น ควรจะได้ มีความเอื้ออาทร มีการแบ่งปัน มีการพูดคุยกันในชุมชน

รัฐให้อะไรมากมาย สารพัดกองทุน จนทำให้ชาวบ้านคิดเองไม่ได้ นี่เป็นข้อเสีย บางสิ่งบางอย่างชุมชนต้องรู้จักปฏิเสธ เพราะฉะนั้นความเข้มแข็งในชุมชนต้องมี ชุมชนอ่อนแอเมื่อไหร่ความเป็นกลุ่มก้อน ความรักความสามัคคีในชุมชนจะลดน้อยลงทันที อย่างเช่นท่อประปาแตกหน้าบ้าน ถ้าใกล้เมืองอาจจะต้องนั่งดูกันไม่มีใครคิดเป็นธุระ หรือเรียกหาช่างมาซ่อม หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ มาซ่อม แต่ถ้าเป็นเมื่อก่อนก็มาช่วยกันเต็มที่ไม่ต้องจ้าง ไม่ต้องบอก

สวัสดิการที่ศิริวงจัดให้คนในชุมชน อาทิ

- สวัสดิการสำหรับคนแก่
- สวัสดิการสำหรับการศึกษา
- สวัสดิการด้านการกีฬา
- สวัสดิการสำหรับชุมชนเพื่อการพัฒนา (ผ่านกลุ่มต่างๆ กว่า 20 กลุ่ม)

การศึกษาที่เน้นก็เรื่องศูนย์เด็กเล็ก และเยาวชน ให้ครูมีแผนการสอน ล้วงลงลึกให้มีแผนการสอน เอาจริงเอาจังกับการศึกษามากเพื่อให้ประสบผลสำเร็จจริง

ด้านการกีฬา สนับสนุน แต่เรื่องงบประมาณนี้สนับสนุนไม่ได้อยู่แล้ว แต่ได้ปรับแผนนโยบาย ประยุกต์ให้เข้ากับชุมชน จัดกิจกรรมให้เหมาะสม ร่วมกันได้ทุกคนทุกวัยในชุมชน หมู่บ้านที่มีปัญหาสามารถใช้เรื่องกีฬาเข้าร่วมได้หมด ทุกคนทุกหน่วยงาน ให้ความสำคัญกับการจัดกีฬา ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมให้ได้ เช่น การจัดกีฬาประจำหมู่บ้านหรือประจำตำบล มีให้ครบทุกชนิดเพื่อให้คนได้เล่นตามความถนัด มีกีฬาที่คิดขึ้นมาเหมาะสมกับวัสดุหรือเพื่อความสนุกสนานของชุมชนเป็นหลัก ไม่ได้คิดกันเรื่องแพ้

เรื่องชนะ เช่น ลากดื้อ เพราะคีร์วังมีต้นหมากมากกบหมากจึงมีเยอะ ก็เลยนำมาลาก ผัวลากเมียนั่ง นี่ได้หลายต่อหลายชั้น สนุกด้วย วังผลัด 80 * 50 เมตร ก็คนอายุแปดสิบมาร่วมวังผลัดตามระดับอายุ แล้วออกแบบ เทคนิคให้เหมาะสมเพื่อดึงคนให้อยู่ตลอดเวลาที่มีกิจกรรม สองวันคนก็เต็มทั้งสองวันสนุกสนาน เชื่อมสามัคคีมาก มีการประกวดเชียร์ลีดเดอร์ ประกวดกองเชียร์ โดยกลุ่มแม่บ้านนี่แหละเป็นเชียร์ลีดเดอร์เป็นต้น

คนแก่คนเฒ่าในชุมชนก็ตั้งบฯเพิ่มเพื่อให้คนแก่ได้รับสวัสดิการครบถ้วน

กลุ่มผู้สูงอายุ ตอนนี้มีสมาชิกเกือบ 200 คนแล้ว เขาจัดกันเอง รวมตัวกันเอง เราคอยสนับสนุนเขาบ้าง

เน้นวิถีชีวิตด้วยเหมือนกัน วัฒนธรรม ช่วยเหลือกันเอง ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจ

สวนสมรม เพราะสวนยางได้ผลกว่า สวนสมรมมีปัญหาเพราะฝนไม่ต้องตามฤดูกาล เราก็ต้องพยายามแก้ปัญหา ทำอย่างไรให้เขาช่วยเหลือตัวเองให้เขาอยู่รอดก็ด้วยการสร้างอาชีพเสริม ตอนนี้มี 25 องค์กรหรือกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพเสริมในชุมชน แม้แต่กบหมาก ใบมังคุดก็เก็บขายกันหมดแล้ว จุดเด่นของชุมชนให้เขาหาให้พบ แล้วนำมาใช้ เพราะชุมชนเราเป็นชุมชนที่ถูกแรงอัดมาก

คีร์วังแบ่งโซน เป็น 2 โซน เพื่อจัดระเบียบให้กับสังคมชุมชนทั้ง 11 หมู่บ้าน อะไร ๆ ก็ลงที่คีร์วังทั้ง ๆ ที่ว่านั่นคือการจัดการของชุมชนเอง เมื่อหน่วยงานไหนลงมาเขาก็มาที่คีร์วัง เพราะเขาเห็นของเขาเอง ปัญหาเขาเสพติดก็มีเหมือนกันก็พยายามดึงกิจกรรมตัวอื่นมาช่วยเสริม

กระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนภายในตำบล ต้องหาจุดไหนมาดึงดูดให้คนเป็นกลุ่มเป็นก้อน คนที่เรียนจบสมัยนี้เขาก็หวังทำงานดี ๆ ทำงานราชการ เขาทำงานที่บ้านไม่เป็น ไม่มีอะไรทำ การวิจัยเรื่องสวัสดิการของคนในชุมชนเป็นเรื่องที่ควรทำที่สุด เพราะมันหมายถึงการอยู่ดี กินดี ชีวิตมีคุณภาพของคนในชุมชน

คุณมานพ ช่วยอินทร์ ผู้ประสานงาน สกว.ตรัง

เราน่าจะศึกษาให้ครอบคลุมทั้งหมดที่มีการจัดสวัสดิการทั้งหน่วยงานจัดให้และที่คนในชุมชนดูแลหรือให้สวัสดิการกันเอง ชุมชนจะเข้มแข็งเมื่อมีการดูแลกันเองในชุมชน คีร์วังเขามีประสบการณ์ตั้งแต่การวิกฤติหรือการล่มสลาย เขาต่อสู้เพื่อให้ชุมชนของเขาอยู่รอด แต่ตอนนี้ชุมชนเขาเข้มแข็งมาก ไม่มีใครไม่รู้จักคีร์วัง ทุกหน่วยงานเข้าไปที่คีร์วัง เป็นศูนย์เรียนรู้ เป็นจุดที่ใครก็สนใจอยากไปดูงาน

วันนี้เรามาเตรียมความพร้อมกัน ว่าเราต้องทำอะไรบ้าง มีสวัสดิการอะไรอยู่บ้าง คนพอใจหรือไม่อยากได้อะไร มีความเห็นอย่างไร องค์กรที่เกี่ยวข้อง จะมีการหนุนเสริมกันได้อย่างไร เวทีระดับตำบลคิดว่าน่าจะเป็นแนวทางความต้องการสวัสดิการของคนในตำบลโลกหล่อ

การวิจัยคือการค้นหา จะไปกำหนดก่อนไม่ได้

กลุ่มเป้าหมายคือใคร พอได้ข้อมูลแล้วเราก็มารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอในหมู่บ้าน เชิญชาวบ้านมาร่วมคุย ตรวจสอบกันในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันดูว่าใช่หรือไม่ ต้องการอย่างไร สภาพเป็นอย่างไร เติมเต็มข้อมูลในหมู่บ้าน ตรวจสอบความต้องการ แนวทางที่ต้องการ ผ่านเวทีย่อยทั้ง 12 หมู่บ้าน

โครงการนี้ถือเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน เพราะฉะนั้นหากมีการศึกษากันอย่างจริงจัง โรงเรียนก็อาจจะนำไปทำเป็นหลักสูตรก็ได้ งานนี้ไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นของคนในชุมชน เหมือนกับว่าเป็นแนวทางให้กับคนอื่น ที่อื่น ได้ด้วย

วันนี้หลักสูตรท้องถิ่นกำลังหลงทางกันมาก เพราะฉะนั้นหากในชุมชนมีการศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจังก็ไม่มีปัญหา เวทีนี้เราอยากบอกกับท่านซึ่งเป็นผู้นำชุมชนว่าเราจะทำอะไร แล้วจะขอความร่วมมือจากท่านได้อย่างไร งานนี้มันไม่ง่าย แต่ก็ไม่ยาก เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องการเมือง แต่ให้คิดว่าเป็นเรื่องของคนในชุมชน

กลุ่มนำเสนอการจัดสวัสดิการที่อยู่ในชุมชน ตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน

ในชุมชนมีการรวมกลุ่ม เราต้องมีการบริหารจัดการภายใน เช่น การทำกลุ่มออมทรัพย์ เมื่อสมาชิกมีงานศพ ก็ให้ค่าทำศพ ค่าจัดงาน

สวัสดิการที่มีในชุมชน

- 30 บาท รักษาทุกโรค
- ฌาปนกิจ งานศพ ในชุมชนช่วยเหลือกัน เงินสำรอง พวงหรีด เงินทำบุญ
- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- กองทุนหมู่บ้าน
- สัจจะกองทุนหมู่บ้าน
- ดอกเบี้ยจากกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน (จัดสรรสวัสดิการ)
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของตำบลโคกหล่อ บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในตำบล ให้ประชาชนรู้คุณค่าของการศึกษา พัฒนาค้น
- บริการด้านข่าวสารในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว ที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน
- สหกรณ์น้ำดื่ม ให้คนในชุมชนซื้อหุ้นรอเงินปันผลคืนชุมชน (อบต.ลงทุนให้)
- สาธารณสุข สถานีอนามัยในหมู่บ้าน บริการตรวจสุขภาพถึงที่
- การบริการเก็บขยะในหมู่บ้านของอบต.
- บริการด้านการออกกำลังกาย ชมรมกีฬาประจำตำบล
- (ต้องการให้คนแก่ได้สวัสดิการทั่วถึง)

- สวัสดิการเกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ประจำตำบล

สวัสดิการในชุมชน ถือว่าเราได้ศึกษา ได้เรียนรู้กันระดับหนึ่งในส่วนของสวัสดิการที่คนในชุมชนได้รับอยู่ในปัจจุบัน

งานวิจัยแบบนี้ถือว่าเป็นงานวิจัยแบบชาวบ้าน ไม่ใช่งานทางวิชาการ เป็นสิ่งที่เราศึกษาตัวเองในหมู่บ้าน

วันนี้เป็นเพียงการบอกเล่าถึงวัตถุประสงค์ แผนงานคร่าว ๆ ก่อนที่จะทำโครงการนี้ในตำบลโลกหล่อ ขณะนี้ทีมวิจัยยังไม่ได้ลงพื้นที่จริง คนที่ทำงานประสบความสำเร็จต้องมีข้อมูลอยู่ในมือ เป็นข้อมูลที่แท้จริง เพื่อนำมาสู่การพูดคุยหาทางในการแก้ปัญหาให้ตรงจุด และให้ชุมชนได้ประโยชน์อย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลครั้งนี้ไม่ใช่แบบสอบถาม แต่เป็นการลงไปพูดคุยเหมือนเป็นลูกเป็นหลาน เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องของคนในโลกหล่อ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริมในประเด็นการจัดสวัสดิการ หน่วยงานที่เขามีหน้าที่โดยตรงเขาจะได้รับรู้ข้อมูลและจัดการได้ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง งบประมาณแผ่นดินจะได้ไม่รั่วไหลไปในทางไม่ถูกไม่ควร แต่การเก็บข้อมูลครั้งนี้จำเป็นที่จะต้องมีการเพื่อรับผิดชอบในการค้นหาข้อมูลขึ้นมาทีมหนึ่ง

ทำอย่างไรให้เป็นข้อมูลที่แท้จริง ได้มาจริง เป็นเรื่องจริง ดังนั้นนอกจากไปนั่งคุยตามบ้านแล้วต่อไปก็จะมีการเปิดเวทีในพื้นที่ทุกหมู่บ้าน ไม่ว่าเรื่องอะไรที่เข้าไปเกิดขึ้นในหมู่บ้าน คนในชุมชนน่าจะมีส่วนในการรับรู้ หรือมีส่วนในการจัดการ สิ่งใหม่กับสิ่งเก่าเราจะเอามาใช้ประโยชน์อย่างไร วิถีชีวิตของเราแบบดั้งเดิมกับวิถีหรือกระแสนิยมใหม่ที่เข้ามาเราจะปรับตัวหรือจะอยู่กับมันได้อย่างไร หากินแบบชาวสวนแต่ใช้ชีวิตแบบคนเมือง เรื่องนี้ก็น่าคิดอยู่เหมือนกัน

หลังจากวันนี้ทีมวิจัยซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่จะลงพื้นที่ทุกหมู่บ้าน ร่วมกับหลายท่านที่ร่วมประชุมในวันนี้

กิจกรรม ร่วมปลูกต้นไม้วันพ่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ หมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๕

ทีมวิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ริมคลอง (มาบ) ในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นสายน้ำที่ไหลมาจาก อ.นาโยง จ.ตรัง ผ่านหมู่ ๘ หมู่ ๓ หมู่ ๕ หมู่ ๔ หมู่ ๒ และหมู่ ๑ แต่ครั้งนี้เจ้าภาพคือ หมู่ ๕ ที่แกนนำในชุมชนมีการเตรียมความพร้อม และเป็นกิจกรรมที่ชุมชนบ้านโลกหล่อหมู่ ๕ ทำต่อเนื่องกันมาหลายปีแล้ว เพื่อรักษาน้ำในคลอง ป้องกันน้ำแห้ง น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ โดยดึงคนเฒ่าคนแก่ ชาวชนและนักเรียนมาร่วมกิจกรรมด้วย ก่อนปลูกป่า ได้นิมนต์พระสงฆ์จากวัดโลกหล่อมาร่วมทำพิธี ชาวบ้านนำปิ่นโตมาร่วมหลายถาด ทานอาหารเที่ยงร่วมกัน นับเป็นโอกาสในการสร้างความรัก ความสามัคคีขึ้น ระหว่างรุ่นระหว่างคนในชุมชน เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น และถือเป็นสวัสดิการที่ทุกคนร่วมกันสร้างให้กับทุกคนในชุมชน

เวทีชาวบ้าน สวัสดิการชุมชนอบต.โคกหล่อ

เสาร์ 19 มีนาคม 2548 (หมู่ที่ 3, 5, 7, 8)

ณ ศาลาการเปรียญ วัดโคกหล่อ

ผู้เข้าร่วมประชุม

นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าหน้าที่บ้านพักฉุกเฉินจังหวัดตรัง นักวิชาการกระทรวง พม. สกว.ภาค
ชาวบ้านหมู่ 3 5 7 8 รวม 104 คน

คุณมานพ ช่วยอินทร์ ผู้ประสานงาน สกว.ตรัง

สกว. หรือสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เป็นองค์กรอิสระ ขึ้นกับสำนักนายกรัฐมนตรี สนับสนุนศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ จากฐานราก เพื่อรับใช้งานพัฒนา ประเด็นการศึกษาหรือการวิจัยเป็นสิ่งที่ชาวบ้านต้องการ สิ่งที่เป็นปัญหาคืออะไรกันแน่ เป็นการวิจัยในรูปแบบใหม่คือให้ชาวบ้านได้ทำเอง คิดเอง แก้ปัญหาเอง โดยชาวบ้านหรือคนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง สกว.จะมีหน่วยประสานงานหรือศูนย์ประสานงานทั่วทุกภาคในหลายจังหวัด สำหรับ สกว.ตรัง ตั้งมาประมาณ 4 – 5 ปีแล้ว ปัจจุบันมีศูนย์ประสานงานที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติตรัง

สำหรับโครงการวิจัยในการดูแลของ สกว.ตรัง ปัจจุบันมีประมาณ 10 โครงการ การทำงานของสกว.จะไม่เน้นปริมาณ แต่จะเน้นคุณภาพ แต่ละโครงการพัฒนาซ้ำบ้างหรือการเดินของงานวิจัยซ้ำบ้างก็ไม่เป็นไร หากจะเป็นการสร้างการเรียนรู้อย่างแท้จริงให้กับคนในชุมชนได้ สำหรับโครงการสวัสดิการชุมชนโคกหล่อ ได้เริ่มคุยกันหลายส่วน คือ อบต.โคกหล่อ พม. และสกว. เพื่อร่วมกันศึกษา ในเรื่องการจัดสวัสดิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีรูปแบบอย่างไร และรูปแบบที่เหมาะสมควรจะเป็นอย่างไร ถือว่า อบต.โคกหล่อ เป็นโครงการนำร่อง และถ้าสำเร็จจะขยายไปยังพื้นที่อื่นต่อไป เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ ของภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ สู่ อบต. ด้วย

อบต.เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดคนในชุมชนมากที่สุด มีงบประมาณ มีบทบาทมากขึ้นในการดูแลคนทุก คนในชุมชน โครงการวิจัยนี้เป็นการศึกษาว่าสวัสดิการที่เป็นอยู่เป็นอย่างไร สิ่งที่ต้องการเป็นอย่างไร เป้าหมายเพื่อต้องการให้ได้เรื่องราวที่อยู่ในชุมชน อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างแท้จริง การลงพื้นที่ของทีมวิจัยจะลงไปหาชุมชนทั้ง 12 หมู่บ้านของตำบลโคกหล่อ ว่าสวัสดิการมีอะไรบ้าง เป็นอย่างไร ส่วนที่ชุมชนทำกันเอง มีอะไร และเป็นอย่างไรบ้าง (เช่นกลุ่มออมทรัพย์ กทบ. อสม.) และส่วนที่หน่วยงานรัฐ หรืออบต.จัดให้ เป็นอย่างไร ตรงกับความต้องการของชาวบ้านหรือไม่ และที่ชาวบ้านต้องการเป็นอย่างไร

สวัสดิการไม่เพียงเป็นแค่ตัวเงิน แต่รูปแบบของสวัสดิการจะมีหลากหลายรูปแบบ อันนี้ต้องรอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของทีมวิจัย สำหรับวันนี้เป็นการนำข้อมูลของ 4 หมู่บ้าน มาดู ว่าแต่ละหมู่บ้านได้อะไรมาบ้าง เพื่อให้ทุกคนได้ช่วยกันเติมเต็ม ช่วยกันคิดว่าใช่หรือไม่ใช่ อะไร อย่างไร เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างจริงจังของการบริหารท้องถิ่นอย่างเหมาะสมของอบต.

ส.ต.อ.สมหวัง เกลี้ยงทอง ปลัดอบต.โคกหล่อ และหัวหน้าโครงการวิจัย

โครงการนี้เป็นการศึกษาเพื่อต้องการทราบปัญหา เพื่อให้ได้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาให้ได้ตรงจุด สำหรับของ อบต.โคกหล่อที่ได้จัดทำสวัสดิการชุมชน ที่แล้วมา หน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานได้เข้ามาส่งเสริมเรื่องสวัสดิการต่าง ๆ เช่น ธนาคารหมู่บ้าน กทบ. หมู่บ้านละแสน ออมทรัพย์ สหกรณ์ ฯลฯ แต่ที่อยู่ในหมู่บ้าน ไม่ได้มีการประสาน ไม่ได้บูรณาการเข้าด้วยกัน จริง ๆ แล้วกรรมการ ส่วนใหญ่อยู่ในชุดเดียวกัน คนซ้ำกัน แต่ไปแยกประเด็น แยกโครงการ ทำให้จัดรูปแบบไม่ได้ ทำให้หลาย ๆ กลุ่ม ทำให้เกิดความสับสน และไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แต่ละชุมชนส่วนหนึ่งก็มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ได้ดี

ด้วยเหตุดังกล่าวทาง อบต.คิดว่าน่าจะมาศึกษาสภาพปัญหาที่แท้จริงของสวัสดิการด้านต่าง ๆ โดยการไปถามปัญหา ถามความต้องการจากพี่น้องในชุมชน ผ่านทีมวิจัย การลงไปหาข้อมูลจะลงไปหาครัวเรือนย่อย ๆ สำหรับวันนี้ได้จัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาเพื่อว่าจะได้คลี่คลาย จะได้เป็นเรื่องเดียวกัน และจะได้หาแนวทางในการแก้ไขต่อไป การที่เราทำโครงการวิจัยขึ้นมาเป็นแนวทางที่จะพัฒนาชุมชนตำบลให้เดินไปข้างหน้าโดยมีพื้นฐานข้อมูลที่แท้จริงรองรับ โดยฐานข้อมูลนี้มาจากรากหญ้า มาจากคนที่ประสบปัญหาจริง ๆ

สำหรับรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนตำบลได้เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2537 นับเป็นเวลา 7-8 ปี ถ้าเป็นเด็กก็ประมาณประถม 1 หรือประถม 2 เท่านั้น อย่างไรก็ตามการพัฒนา รูปแบบของ อบต.เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การกิจต่าง ๆ มีการถ่ายโอนมามาก อำนาจหน้าที่ของ อบต. รองรับ การถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานต่าง ๆ ตาม พรบ.การกระจายอำนาจ จะมีอยู่ 200 กว่าภารกิจ ตอนนี้ถ่ายโอนมาแล้ว 174 ภารกิจ ภารกิจที่กำลังจะถ่ายโอนมาก็เป็นเรื่องของการศึกษา ออมทรัพย์ ซึ่งกำลังมีปัญหาในการถ่ายโอนอยู่ในขณะนี้ รัฐบาลต้องการจะถ่ายโอนงบประมาณมาให้ 35% ของงบประมาณแผ่นดิน ภายในปี 2549 แต่ว่าการถ่ายโอนให้ได้ 35% จะต้องรวมการถ่ายโอนในส่วนของการทวงศึกษาและ การทวงสาธารณสุขมาอยู่กับท้องถิ่นก่อน จึงจะถ่ายโอนงบประมาณเต็มมาได้ ซึ่งรัฐบาลบอกว่า การที่จะถ่ายโอนมาให้ท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ได้ จะต้องถ่ายโอนทั้งกำลังคน งบประมาณ งานหรือภารกิจ พร้อม ๆ กัน เพื่อให้กลมกลืนกัน ที่ผ่านมามีถ่ายโอนแต่ภารกิจมามาก คนยังไม่ให้ งบฯก็ยังไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการ

โดยรวมคือภารกิจของ อบต. เป็นเรื่องที่จะต้องเข้ามาดูแลในทุก ๆ ด้านของคนในชุมชน ตั้งแต่เกิด จนถึงตาย เราต้องดูแลด้านสาธารณสุขตั้งแต่ท้อง จนคลอด เป็นคน การดูแลเด็กของอบต.ได้สนับสนุนศูนย์ เด็กเล็กที่วัดสาริการาม ปีนี้รับเด็ก 3 ปี ประมาณ 25 คน อบต.จะจัดสวัสดิการให้ทั้งหมด สมุดดินสอ อุปกรณ์เสื้อผ้า อาหาร หมดทุกคน แต่เป้าหมายแรกต้องการคนในพื้นที่ ถ้าถามว่าทำไมจำกัดแค่ที่ 25 คน เพราะข้อจำกัดเรื่องสถานที่ ที่เราฝากอยู่กับโรงเรียนสาริการาม จึงต้องการให้เด็กมีคุณภาพ

เรื่องที่ 2 พอเลยจากเด็กเล็กก็เป็นระดับประถม อบต.ได้ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาที่เรา

ถือเป็นนโยบายขั้นต้นที่เราต้องทำ เช่น เรื่องอาหารกลางวัน หนังสือ แบบเรียน ชุดพละ ชุดนักเรียน เป็นต้น เรียกได้ว่าเด็กนักเรียนที่เรียนในพื้นที่ที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เรียนฟรีอย่างแท้จริง

เรื่อง 3 เป็นเรื่องของการใช้เทคโนโลยี อบต.มีศูนย์คอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต นักเรียนที่เรียนระหว่างป.4 – ป.6 ทุกคนจะให้มาเรียนหลักสูตรนี้ทุกคน ภาคพิเศษก็มี ปัจจุบันได้เปิดสอนให้บุคคลทั่วไปด้วย

เรื่อง 4 เป็นเรื่องของเยาวชน เช่น เรื่องของการกีฬา อบต.จะจัดให้มีการเล่นกีฬาตลอดทั้งปี สนับสนุนอุปกรณ์กีฬา ตะกร้อ ฟุตบอล แต่ละปี อบต.จัดสรรให้อย่างจริงจัง ส่งเสริมจริงจัง แต่จะทำให้เกิดผลทันทีทันใดคงต้องทำไปเรื่อย ๆ

เรื่องที่ 5 เป็นเรื่องของการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน ได้จัดให้มีชมรมแอโรบิก อบต.สนับสนุนให้ทุกอย่าง เพื่อให้มีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ เกิดความสามัคคี

เรื่องที่ 6 เป็นเรื่องอาชีพ อบต.สนับสนุนกลุ่มอาชีพไว้หลายกลุ่ม แต่ยังไม่เกิดผลชัดเจนเท่าที่ควร และถึงอย่างไม่ได้มีการติดตามประเมินผลอย่างจริงจังในเรื่องนี้ แต่อบต.มีนโยบายที่ต้องการให้คนรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพอย่างจริงจัง ในเรื่องอาชีพคิดว่าคงได้รับการสะท้อนปัญหาจากชุมชนไปพอสมควร กลุ่มที่สนับสนุนแล้วเกิดรายได้ เกิดการผลิตจริงจัง อาทิ กลุ่มবাদิก เป็นต้น งบประมาณการส่งเสริมอาชีพก็ยังมีเป็นแสน พร้อมทั้งจะส่งเสริมเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

เรื่องที่ 6 เป็นเรื่องของผู้สูงอายุในตำบลโคกหล่อ ซึ่งผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีประมาณ 1000 กว่าคน ทางอบต. และทางอนามัยโคกหล่อ ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิจึงคิดร่วมกันว่าน่าจะมีชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งการจะมีชมรมได้ต้องเกิดจากแต่ละหมู่บ้านมีการรวมกันมา ส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันเช่น เอาข้าวไปวัด ฟังพระเทศน์ ตรวจสุขภาพ ซึ่งอบต.จะให้การสนับสนุนได้เมื่อเกิดเป็นชมรมผู้สูงอายุ เช่น ทักษะศึกษา ที่ผ่านมาได้จัดให้มีวันผู้สูงอายุ มีการรดน้ำดำหัว แข่งกีฬา ประกวดผู้สุขภาพดี แจกผ้าถุงผ้าถุง เป็นต้น

เรื่องที่ 7 เป็นเรื่องของผู้ด้อยโอกาสทุกประเภท เช่น ผู้พิการ ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส เอดส์ หากต้องการประกอบอาชีพก็สามารถขอการสนับสนุนได้ อบต.ได้ตั้งงบไว้เป็นล้าน เพื่อช่วยเหลือ ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคัดเลือกผู้ที่เดือดร้อนจริง เป็นสวัสดิการของอบต. ที่พยายามดูแลคนในชุมชน

เรื่องที่ 8 การบรรเทาสาธารณภัย ปัจจุบันสถานการณ์โลกเปลี่ยนรวดเร็ว สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย อบต.จัดให้มีรถแจกน้ำทุกวัน ประปาหมู่บ้านมีปัญหา มีข้อจำกัด หากเป็นของอบต.จะทำให้แก้ปัญหาได้ เพราะ อบต.ไม่ได้ทำเพื่อกำไร เพราะเป็นบริการที่จัดให้กับสาธารณะ

ในส่วนของการโครงการวิจัยและอบต. หลังจากนี้ต้องการจะใช้เวทีให้ทุกคนได้นำปัญหาต่าง ๆ มาเสนอ เพื่อการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง

คุณมานพ ช่วยอินทร์

จะเห็นว่าตอนนี้ อบต. ได้จัดสวัสดิการให้กับชุมชนมาก อย่างไรก็ตาม จะต้องช่วยกันคิดว่าที่ อบต.จัดให้ตรงกับความต้องการหรือไม่ ทัวถึง หรือทราบข้อมูลข่าวสารหรือไม่ ถ้าเราต้องการเราต้องการอะไร เป็นต้น อย่างไรก็ตามวันนี้มีหลายหน่วยงานที่มาร่วมเวที และน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับคนในชุมชน

คุณพรประภา สินธุนาวา กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

กระทรวงนี้เป็นกระทรวงใหม่ พูดย่าง ๆ คือแทนประชาสงเคราะห์เดิม ยังดูแลเหมือนเดิมหลาย ๆ เรื่อง เช่น คนพิการ เด็ก ผู้สูงอายุ ปัญหาหลักคือทำอย่างไรให้ทุกคนมีความมั่นคงในตัวเอง ฟังตัวเองได้ กระทรวงนี้มีภารกิจหลายอย่าง เช่น ทำอย่างไรให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม

ในส่วนของคุณเอง เห็นได้ว่าการจัดสวัสดิการอยู่มากพอสมควร และที่เป็นคำถามคือ เป็นอย่างไร และถ้าไม่เพียงพอ หรือไม่ตรงกับความต้องการจะทำอย่างไร อบต.หนุนเสริมได้อย่างไร โครงการวิจัยจึงเกิดขึ้นเพื่อทดลองศึกษาข้อมูลตรงนี้ดูเพื่อเอามาใช้อย่างถูกต้อง ตรงกับสิ่งที่คนในชุมชนต้องการ อะไรที่คนในชุมชนช่วยเหลือกันเองได้ อะไรที่ให้อบต.ช่วยเหลือ อะไรที่ดึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วย

คุณชาดาห์ เจ้าหน้าที่จากบ้านพักเด็กและครอบครัว จ.ตรัง

เป็นคนใหม่ของตรัง มาจากบ้านพักเด็กและครอบครัว หรือบ้านลูกเงิน เดิมอยู่ในเมือง ตั้งขึ้นเมื่อ 7 ม.ค.47 ตอนนี้สำนักงานอยู่ในหมู่บ้านศรีตรัง ซอย 8 วันนี้มีเวทีชาวบ้าน จึงถือโอกาสมาเปิดตัว

หน้าที่ของบ้านลูกเงินหลัก ๆ คือ รับแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับเด็ก ครอบครัว ผู้หญิง ที่เดือดร้อน เนื่องจากจังหวัดตรังตอนนี้เจริญรุดเร็วมาก มีหลาย ๆ อย่างเข้ามา มีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ มีคนภายนอกเข้ามาอยู่มาก ก็จะมีปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย เช่น ผู้หญิงท้องไม่มีพ่อ เด็กถูกทอดทิ้ง ก็เลยมีการตั้งบ้านพักเด็ก และครอบครัว ที่ประสบความสำเร็จเดือดร้อน มีการให้การสงเคราะห์ คอยดูแล ถือเป็นหน่วยงานใหม่ที่มาตั้งอยู่ในโลกหล่อ นับว่าเป็นโอกาสดีที่ได้มาเปิดตัววันนี้ เพราะฉะนั้นอยากขอความร่วมมือจากทุกท่าน หากพบเห็นคนเร่ร่อน เด็กขอทาน คนประสบปัญหาเดือดร้อน สามารถแจ้งข่าวไปได้ จะมีเจ้าหน้าที่ไปดูแล

จังหวัดตรังมี 10 อำเภอ 85 อบต. บ้านพักเด็กและครอบครัว จะมีเจ้าหน้าที่ออกไปพื้นที่ด้วยเหมือนกัน ถ้าใครมีปัญหา หรือพบเด็กเร่ร่อน เด็กถูกทิ้ง เกร ไม่เรียนหนังสือก็แจ้งไปได้ ที่ 075-216744 ,075 216752

คุณพรชัย โคจรตระกูล นักวิชาการจากโรงพยาบาลตรัง (สาธารณสุข)

ผมทำอยู่ที่ประชาสงเคราะห์ 7 ปี ปัจจุบันอยู่ที่โรงพยาบาลตรัง อยู่ที่นี่มา 1 ปี สองเดือน สำหรับเรื่องสวัสดิการที่ขาดไม่ได้คือ เรื่องสุขภาพ เพราะคนเราถ้าสุขภาพไม่ดีก็มีปัญหา เพราะเรามีหน้าที่ดูแลตั้งแต่แรกเกิด เช่น บัตรทอง คนไทยสามารถมีบัตรทองได้ตั้งแต่เกิดทุกคน

ยกเว้นกรณีที่ไม่สามารถทำบัตรทองได้ เช่น เป็นข้าราชการ มีลูก พ่อ แม่ ภรรยา สามเป็นข้าราชการ 60 ปีขึ้นไป(ทำบัตรคนแก่) มีประกันสังคมอยู่แล้ว เป็นคนต่างด้าว ทำงานรัฐวิสาหกิจ เช่น ธนาคารอาคารสงเคราะห์ หรือเป็นครูโรงเรียนเอกชน

บัตรทองใช้ได้ที่ไหนบ้าง โรงพยาบาลตรัง สถานีนอนมัย ที่สังกัด หากไปโรงพยาบาลอื่นจะต้องเป็นกรณีฉุกเฉินเท่านั้น ไม่อย่างนั้นต้องจ่ายเงินไปก่อน กรณีที่มีลูกเขยลูกสะใภ้มาอยู่ที่บ้าน แต่ยังไม่ได้แจ้งย้าย เข้าบ้านสามารถรับรองได้ หรือให้ผู้ใหญ่บ้านรับรองให้ หรือกรณีอยู่บ้านเช่า ก็เอาบิลค่าไฟ ค่าน้ำ ค่าโทรศัพท์ไปยื่นที่อนามัย หรือที่วรพ.ตรัง ให้รับรองว่าคนนี้อยู่บ้านหลังนี้จริง แล้วก็ขอทำบัตรทอง และยกเลิกของเก่า ทางโรงพยาบาลจะถือเอาบัตรที่ออกมาล่าสุด

กรณีที่ไม่บ้านมีคนต่างจังหวัดมาอยู่ มาทำงาน รับให้เขาทำบัตรทองเสีย เพราะพอมีเหตุขึ้นมาแล้วจะได้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแพง หรือถ้าเขามีรายได้บ้าง ก็อาจจะปรึกษาหารือเพื่อทำบัตรผู้มีรายได้บ้าง หรือให้อบต.รับรอง ก็ต้องจ่าย 30 บาท คน 60 ปีขึ้นไปก็ไม่ต้องจ่าย คนที่ต้องจ่าย 30 บาทคือ คนที่อายุ 15 ปี ถึง 59 ปี แต่ถ้าอบต.รับรองว่าเป็นผู้มีรายได้บ้างก็ไม่ต้องจ่ายเงิน นอกจากนี้คนพิการ ครอบครัวสม. ก็ไม่ต้องจ่าย 30 บาท และบัตรหมดปีต่อไป

เวลาเรถือบัตรทองหมดอายุ มีสิทธิใช้ได้หรือไม่ บัตรทองหมดอายุก็ใช้ได้เหมือนเดิม ถ้าในพื้นที่เรามีแรงงานต่างด้าว พม่า ลาว ให้ไปแจ้งขึ้นทะเบียนให้ถูกกฎหมาย เพราะเวลาไปหาหมอ ถ้าเขาไม่มีเงินค่ารักษา โรงพยาบาลจะเรียกเก็บที่เจ้าของบ้าน

นี่เป็นเรื่องพื้นฐานที่เกี่ยวกับพวกเราที่เราควรรู้และควรมีสติในการใช้ เรื่องสิทธิ เรื่องการรักษาพยาบาล เรื่องการดูแลรักษาของพวกเราเอง

กรณีคนพิการที่จำเป็นต้องใช้รถเข็น ถ้าเรามีบัตรคนพิการ อาจจะไปปรึกษากับศูนย์สิทธิคนพิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพคนพิการ สังกัดกระทรวงมหาดไทย หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

คุณมานพ ช่วยอินทร์

จะเห็นว่าโชคดีที่เรามีหลายหน่วยงานมาช่วยดูแลเรา แต่ที่ผ่านมาเราไม่รู้ ไม่รู้ว่าเวลามีปัญหา หรือต้องการอะไรจะไปไหน คนที่รู้เขาก็เอาไป คนที่เดือดร้อนก็ไม่ได้ เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่เราต้องมาคุยกัน ชุมชนต้องค้นหาสาเหตุของปัญหา เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยแก้ไขให้ตรงจุด ตรงปัญหา เราลองแล ภารกิจที่หน่วยงานแต่ละหน่วยงานมีต่อชุมชน อบต. งบประมาณจะถ่ายลงมามาก ถ้าเราศึกษาจากของจริงเป็นขั้นเป็นตอนมาแล้ว ไม่ว่าผู้บริหารคนไหนขึ้นมาก็ต้องนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการบริหารชุมชน

ท้องถิ่น ถ้าไม่ทำเราก็ช่วยกันทักท้วง ช่วยกันชี้แนะปัญหาให้ได้ ที่ทีมวิจัยลงไปเก็บ 3 – 4 หมู่บ้าน เป็นเพียงจุดเริ่มต้น ลองมาสรุปเป็นภาพของแต่ละหมู่บ้านเพื่อเป็นภาพรวมของตำบล

คุณนิษฐา จุลบล ทีมวิจัย

ที่ผ่านมา ได้ลงพื้นที่ที่ละหมู่บ้าน เก็บเสร็จก็มานั่งคุย นั่งสรุป หากยังไม่ได้ข้อมูลครบถ้วนก็ลงไปเก็บกันใหม่พยายามให้หลากหลายมากที่สุด เวลาลงพื้นที่พบคนตรงไหนก็คุยกันตรงนั้น ไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจง แต่เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นมาแล้ว ก็จะทราบว่า ถ้าเรื่องนี้ ต้องไปคุยกับคนไหน ถ้าเรื่องนั้นก็ต้องไปนั่งคุยกับคนนั้น ทำให้เราได้ข้อมูลที่ถือว่าเกือบจะครอบคลุมปัญหาความต้องการของชาวบ้านทุกด้าน

ที่สำคัญที่เราต้องทำอีกอย่างก็คือ ประวัติหมู่บ้าน ซึ่งตอนนี้คนที่เล่าประวัติของหมู่บ้านได้นับวันจะน้อยลงไปทุกที และที่ผ่านมาก็ไม่ได้เคยมีการทำประวัติหมู่บ้านอย่างละเอียดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ลูกหลาน คนรุ่นหลังจะไม่รู้ว่าที่ไปที่มาของชื่อบ้านเป็นอย่างไร รวมไปถึงสภาพความเป็นอยู่สมัยก่อนสมัยนี้ เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นสภาพที่เปลี่ยนไป ผลกระทบที่ตามมา การดำรงชีวิตของคนโคกหล่อ ซึ่งก็ได้สรุปข้อมูลแต่ละหมู่บ้านออกมาเป็นชาร์ต แสดงให้ทุกคนเห็นทั่วกัน และก็หวังว่าข้อมูลเหล่านี้จะเข้าไปอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. โรงเรียน ชุมชน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามที่ผ่านมามีทั้ง 4 หมู่บ้านที่ทีมวิจัยลงไปเก็บข้อมูล ปัญหาของแต่ละบ้านมีหลากหลาย เนื่องจากโคกหล่อเป็นพื้นที่ติดเขตเมือง หลายอย่างเปลี่ยนไป คนมากขึ้น การอยู่แบบพื้แบบนึ่งน้อยลง ต่างคนต่างไปประกอบอาชีพนอกบ้าน เพื่อที่ดินถูกเปลี่ยนมือไปแล้ว อาชีพดั้งเดิมของคนในชุมชน หรือว่าภูมิปัญญาแทบจะไม่มีสานต่อ แทบจะไม่หลงเหลือ หรือถึงจะมีก็อยู่ที่คนอายุมากแล้ว และไม่มีใครสนใจเรื่องราวเก่า ๆ ยิ่งการรวมกลุ่มยังเป็นไปได้ยาก

ประเด็นหลักที่ทีมวิจัยลงไปก็เพื่อทราบว่าการจัดสวัสดิการชุมชนตอนนี้เป็นอย่างไร การเอื้ออาทร การแบ่งปันเจือจานยังมีอยู่หรือไม่ หน่วยงานไหนบ้างที่ลงมาในชุมชน ทำอะไร อย่างไร และคนในชุมชนมีการจัด สวัสดิการเพื่อคนในชุมชนกันเองอย่างไรบ้าง เป็นต้น

คำถามต่อไปก็คือ แล้วคนในชุมชนได้รับสวัสดิการครบทุกด้านหรือยัง เพียงพอหรือยัง มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร ยังมีด้านใดบ้างที่ต้องการสนับสนุน อันไหนเร่งด่วน อันไหนรอได้ อันไหนแก้ปัญหากันเองได้ เหล่านี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นแต่ละบ้านที่ลงไปนั่งคุยใช้เวลานานเหมือนกัน บางครั้งก็อาจจะเป็นการพบเจอระหว่างทาง ก็นั่งคุยกันได้ และหลายครั้งก็เป็นแบบนี้ ซึ่งโครงการวิจัยนี้ถึงแม้จะเป็นเรื่องที่อธิบายกับชาวบ้านได้ยาก แต่ทุกคนก็ฟังพอใจของคนที่ได้พูด ได้ระบาย ได้ให้ข้อมูล การทำงานจึงมีความสุข

สำหรับสวัสดิการที่ได้สรุปอาจพูดรวม ๆ แยกเป็นประเด็นได้เช่น ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านสังคม ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งปัญหาการรับสวัสดิการที่ได้รับการสะท้อนมาก็อย่างเช่น

- การที่คนในชุมชนไม่รู้ข้อมูลข่าวสารทำให้ขาดโอกาส
- ผู้นำไม่มีความเป็นธรรม ซึ่งก็ต้องค้นข้อมูลเชิงลึกอีกว่า ที่เป็นอย่างนี้เป็นอย่างไร และหากมีการสะท้อนอย่างนี้ จะมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร ที่ชาวบ้านสะท้อนว่าผู้นำไม่มีความเป็นธรรมมีลักษณะการจัดการปัจจุบันอย่างไร
- ไม่มีการติดตามประเมินผลการให้เงินสนับสนุนแก่กลุ่มต่าง ๆ หรือในชุมชน
- ข้อมูลพื้นฐานในชุมชนไม่มี หายาก ซึ่งทำให้การกระจายสวัสดิการยังคงไม่ทั่วถึง และไม่ตรงตามความต้องการ

คนในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดการอย่างถูกต้อง เป็นธรรม ตรงประเด็นปัญหา เป็นต้น มีสวัสดิการเพื่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในชุมชนหลาย ๆ อย่าง แต่ก็มีปัญหาหลาย ๆ อย่างที่ยังไม่ได้รับการแก้ปัญหา ซึ่งก็ต้องถือว่าเป็นโอกาสที่ดี อบต. ให้การสนับสนุนโครงการนี้เป็นอย่างดี ตัวปลัดอบต.เองก็พร้อมที่จะนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน หรือนโยบายของอบต.อย่างจริงจัง

แบ่งกลุ่มระดมปัญหาความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน (แบ่ง 3 กลุ่มแยกหมู่)

หมู่ 7 นำเสนอ

- ต้องการให้ในหมู่บ้านมีแหล่งน้ำของตัวเอง เพราะเมื่อก่อนมีหนองน้ำ มีแหล่งน้ำของตัวเอง ตอนนี้พอทุกอย่างเจริญขึ้น นายทุนเป็นคนได้แหล่งน้ำไปไว้หมด อยากให้แต่ละหมู่บ้านมีแหล่งน้ำ อาจจะในรูปแบบอะไรก็ได้ แต่ก่อนโคกหล่อ มีห้วยน้ำใส ตอนนี้หาไม่พบแล้วเพราะถูกบุกรุกหมด หนองน้ำเดิมก็อยากทำให้มีน้ำ เช่น หนองบัว หนองไม้แก่น หนองใหญ่ ก็มีการขุดไปแล้ว ที่จำเป็นต้องมีแหล่งน้ำก็เพื่อให้คนทำมาหากินได้ ปลูกผักเลี้ยงชีพสร้างรายได้
- น้ำประปา
- คุ้ระบายน้ำ ฝนตกน้ำจมนโรงเรียนประจำ ทุกปี
- เงินกองทุนสร้างปัญหาในหมู่บ้าน สร้างความแตกแยก
- ปลูกต้นไม้ข้างคลอง ต้นไม้เป็นที่จับน้ำได้ดี ทุกคนก็รู้ เมื่อมีต้นไม้ น้ำก็มี ปลาก็มี ไม่มีไม้ก็ไม่มีน้ำ
- ในหมู่บ้านมีคอนกรีตแล้วทำไมต้องมีลาดยาง คอนกรีตทำลายล้อรถมากกว่าเร็วกว่าคอนกรีต เพราะเขาเทปูนไม่ได้ส่วน (น้ำลดตอผุด)
- ศาลาเอนกประสงค์ของหมู่บ้าน
- เพิ่มความสว่างให้กับถนนซอยในหมู่บ้าน
- ลาดยางถนนในหมู่บ้าน
- ทำพนักคลองนางน้อย 500-1000 เมตร ปลูกต้นไม้ริมคลอง
- ดูแลคนด้อยโอกาสในหมู่บ้าน

หมู่บ้าน 5 นำเสนอ

- ต้องการประปาหมู่บ้าน
- ขุดสายน้ำ ขุดลอกคลองระหว่างหมู่บ้าน 3 4 5
- ขุดคูระบายน้ำ
- แก้ปัญหาจากบ้านเช่า
- ติดตั้งกระจกหัวโค้งป้องกันอันตราย
- ให้มีหอกระจายข่าวทั่วถึงทั้งหมู่บ้าน เพราะเสียงน้อย
- มีเงินกองกลางช่วยเหลือคนด้อยโอกาสที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้
- ทุนการศึกษาถูกเงินสำหรับเยาวชนในหมู่บ้าน ที่พ่อแม่รายได้ไม่เพียงพอ ให้มีดอกเบี้ยต่ำ หรือไม่มี จ่ายคืนหลังจบการศึกษา

หมู่บ้าน 8 นำเสนอ

หมู่บ้าน 8 เป็นหมู่บ้านไม่ค่อยมีปัญหาอะไร เพราะผู้ใหญ่คอยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาให้กับคนในชุมชน

- งบประมาณชมรมผู้สูงอายุ
- ส่งเสริมรายได้ให้กลุ่มผู้สูงอายุ ส่งเสริมงานหรือกิจกรรม เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- เงินยังชีพผู้ที่ยังเดือดร้อน
- ต่อเติมประปาให้ครอบคลุมความต้องการ
- ขุดลอกคลองไฟ (ผ่านอนุมัติจากอบต. แต่ไม่มีผู้รับเหมา)
- ผู้ประกอบอาชีพเกษตรไม่มีน้ำใช้
- กองทุนสำหรับการศึกษา หรือกรณีฉุกเฉิน ต่าง ๆ
- คูระบายน้ำ
- พังกั้นน้ำคลองไฟ เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตร

คุณมานพ ช่วยอินทร์

เมื่อเห็นภาพรวมแล้ว อาจจะดูกันในรายละเอียดแต่ละข้อว่าข้อไหนทำกันเองได้ ข้อไหนปัญหาไหนให้หน่วยงานอื่น หรือจะให้ใครประสานให้ กลุ่มองค์กรใดบ้างในชุมชนที่จะดึงมาแก้ปัญหาได้เร็ว ตรงเป็นธรรม เพื่อลดความซ้ำซ้อน การช่วยเหลือกันเองในหมู่บ้านเป็นอันดับแรกที่เราควรทำที่สำคัญคนในชุมชนต้องหันหน้าเข้าหากัน อันไหนที่เป็นสิ่งดี ๆ ที่ชุมชนทำกันมาแล้ว อบต.หรือหน่วยงานอื่นจะมานุนเสริมเติมเต็มอย่างไร

เวทีองค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อ หมู่ที่ ๗,๘

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

วัตถุประสงค์ (โดยปลัดอบต. ส.ต.อ.สมหวัง เกลี้ยงทอง)

- เป็นเวทีเปิดในพื้นที่เพื่อให้คนในชุมชนนำเสนอปัญหา ความต้องการ ทุกประเด็น
- เพื่อหาทางออก ทางแก้ปัญหโดยเฉพาะเรื่องสวัสดิการในชุมชน
- จัดลำดับความสำคัญของแต่ละปัญหา และนำข้อมูลที่ได้จากเวทีนำเสนอเข้าแผนพัฒนาอบต. ๓ ปี
- เพื่อรองรับนโยบายของรัฐบาลในการกระจายอำนาจการปกครองสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นโยบายองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลโคกหล่อ (โดยนายกอบต. นายประเสริฐ รักไทย)

๑. ส่งเสริมการศึกษา เพื่อรองรับการถ่ายโอนสถานศึกษาให้อบต.คูแล ซึ่งอบต.โคกหล่อ ไม่จำเป็นต้องรอให้มีนโยบายออกจากรัฐบาล แต่อบต.มีศักยภาพ และต้องการเตรียมความพร้อมไม่ต้องรอการถ่ายโอนได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

- นักเรียนในเขตตำบลโคกหล่อ ทั้ง ๓ โรงเรียน ต้องได้รับการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน
- นักเรียนในเขตตำบลโคกหล่อ จะได้รับการเรียนการสอนด้านคอมพิวเตอร์โดยอบต.สนับสนุนครอบคลุมทุกพื้นที่ และจะครอบคลุมทุกชั้นเรียนในปีการศึกษาหน้า

- ให้บริการอาหารกลางวันฟรี
- ชุดพลละ ชุดนักเรียน พร้อม อุปกรณ์การเรียนอื่น ๆ ฟรีครบทุกด้าน
- จัดจ้างครูผู้สอนครบทุกกระบวนวิชา
- จัดให้มีห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ทุกหมู่บ้าน

๒. ส่งเสริมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาให้กับคนและเยาวชนในชุมชน โดยจัดให้มีกิจกรรมตลอดทั้งปี เพื่อให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด

- สร้างสนามกีฬาทุกชุมชน พร้อมอุปกรณ์กีฬา รวมไปถึงในวัด ในโรงเรียน
- จัดให้มีการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ตลอดทั้งปี
- ๓. ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับคนในชุมชน พร้อมทั้งสนับสนุนสหกรณ์ในพื้นที่
- อบต.จะให้บริการเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน
- ทุนเพื่อประกอบอาชีพ
- สนับสนุนการทำธุรกิจ / อาชีพ ทุกประเภท

๔. โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค อาทิ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา คูระบายน้ำ บริการครอบคลุมทั่วถึง ๑๐๐ % โดย

- ดูแลความเดือดร้อน ความเร่งด่วน ความจำเป็น
- สร้างรถกระเช้า ปรับปรุง ซ่อมแซม
- บริการรถน้ำ

๕. ดูแลผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส คนจน คนพิการ

- จัดให้มีรถพยาบาล พร้อมพยาบาลประจำ เพื่ออำนวยความสะดวก บริการดูแลผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสถึงบ้าน นำส่งโรงพยาบาล บริการจนถึงมือหมอ นำส่งโรงพยาบาล มอ. และส่งกลับบ้าน หากฐานะยากจน อบต.จะจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้ด้วย

- ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนจน ดูแลตลอดชีพ ตั้งแต่เกิดจนตาย

๖. ส่งเสริมสนับสนุนประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นให้อยู่คู่กับชุมชน

- รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ หนังสติ่ง มโนราห์

- รักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ของดีชุมชน

๗. ควบคุมดูแลรักษาสสิ่งแวดล้อม

- การเก็บขยะ โดยใช้ถุงดำแทนถังขยะ และให้รถขยะบริการเก็บทุกวัน ไม่ต้องจ่ายค่าบริการ

- ปลูกต้นไม้เพิ่ม พร้อมบริการรดน้ำต้นไม้ ลดวิกฤติน้ำแข็งหน้าแล้ง

หลังจากนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแถลงนโยบายแล้วเสร็จ เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงความเห็น ปัญหา ความต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่ จะเป็นระบายน้ำ ถนน ไฟฟ้า ประปา และชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งต้องการให้มีระดับตำบล (คนสูงอายุตำบลโคกหล่อมีประมาณ ๑,๒๐๐ คน) และมีกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

กิจกรรมประชุมทีมงาน

จัดให้มีขึ้นทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น

๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ หอจดหมายเหตุแห่งชาติฯตรัง นักวิจัยจำนวน ๕ คน พร้อมทั้งปรึกษา

โครงการของโคกหล่อถือว่าเดินได้ช้า เพราะปัญหาหลักตอนนี้คือ ทีมวิจัยมีงาน แลบบางคน เรียนเพิ่มด้วย ทำให้คนลงพื้นที่ไม่มี เพราะส่วนใหญ่มาด้วยใจ แต่ภาระหน้าที่ไม่อำนวยความสะดวก หากคนในพื้นที่ที่คิดว่าจะช่วยได้ มาคุย เพื่อช่วยกันเดินพื้นที่ แต่นักวิจัยหลักยังคงเดิม ในพื้นที่อาจจะเป็นทีมวิจัยสมทบ หรือถ้าเป็นไปได้หาแกนหลักสัก ๒ – ๓ คน เป็นคนรับผิดชอบพื้นที่

- รายงานการลงพื้นที่ของนักวิจัย
- ปัญหาในการทำงาน
- สิ่งที่ได้จากพื้นที่นำร่อง
- นัดคุยใหม่พร้อมกัน ทีมหลัก ทีมสมทบ
- ปรับวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา
- รอเปิดเวทีหมู่ ๕ ชิมกลางก่อน เพราะเก็บข้อมูลเสร็จแล้ว

เวทีรายงานความก้าวหน้าโครงการ พศจิกายน ๒๕๔๖

โครงการศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลโคกหล่อ เป็นการพยายามศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชน ที่หน่วยงานต่าง ๆ มีการจัดสวัสดิการให้ว่ามีอะไรบ้าง ถูกต้อง เป็นธรรมเนียมเหมาะสมสำหรับคนในชุมชนหรือยัง เฉพาะอย่างยิ่งตำบลโคกหล่อเป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ผู้คนมีอาชีพหลากหลาย ยิ่งทำหายเพราะทำได้ยาก แต่ถ้าศึกษาจนรู้ว่ามีอะไรอยู่บ้าง และชุมชนต้องการแบบใด มีปัญหาอุปสรรคในการจัดหรือการได้รับสวัสดิการอย่างไร จะเป็นแนวทางให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลในการนำไปใช้วางแผนนโยบายพัฒนาคนในชุมชน ตามนโยบายการกระจายอำนาจ เท่ากับเป็นการจัดเตรียมข้อมูลที่แท้จริง

ที่ผ่านมาทีมวิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชนแล้ว และได้แบ่งโซนพื้นที่เป็น ๒ โซนตามสภาพพื้นที่คือ โซนกึ่งเมือง และโซนดั้งเดิม เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบ ความเหมือนหรือความต่างของสวัสดิการ

อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดคือ อบต.หรือเจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาที่จะลงพื้นที่ การเมืองทั้งระดับบนและระดับท้องถิ่น ที่รุนแรงจนสามารถทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในชุมชน ทำให้การมีส่วนร่วมตามแนวทางการวิจัยท้องถิ่นลดน้อยลง อย่างไรก็ตามคาดหวังว่าเมื่อโครงการวิจัยนี้เสร็จจะสามารถนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการวางรูปแบบหรือนโยบายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการให้กับชุมชนท้องถิ่นได้

ประชุมทีมงาน เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๖

ทีมงานไม่พร้อมที่จะลงพื้นที่

แยกกันลง ไปหานักวิจัยสมทบในพื้นที่

หาคนรับผิดชอบหลัก

นัดคุยใหม่ ปรับวิธีการ

บางพื้นที่บางหมู่บ้านเก็บข้อมูลรวบรวม เรียบเรียงแล้ว รอนัดเปิดเวที

ประชุมทีมงานเดือนธันวาคม ๒๕๔๖

สิ่งที่ทำไปแล้ว

เก็บข้อมูลโซนกึ่งเมือง

เปิดเวทีระดับตำบล

ข้อมูลไม่ชัด ไม่ครบ ลงซ้ำ ตรวจสอบกับผู้นำ ผู้รู้ก่อนเปิดเวที ให้เวทีตรวจสอบเดิมเดิมอีกครั้ง

ความคาดหวัง

ได้รูปแบบหรือลักษณะสวัสดิการภาพรวมในชุมชน

ได้รูปแบบที่เหมาะสมตรงความต้องการของคน

อบต.รับลูก สนองตอบบนฐานข้อมูลของโครงการวิจัย

ประเด็นปัญหา

นักวิจัยไม่มีเวลา

คนในชุมชนส่วนใหญ่ที่ไปพบเมื่อลงพื้นที่มักมีอายุ คนวัยทำงานออกไปทำงานนอกบ้านกันหมด
ได้ไม่ครบทุกวัย

การเมืองกับชุมชนแยกไม่ออก พัวพัน

ผู้นำส่วนหนึ่งไม่เข้าใจไม่พอใจเสียงสะท้อนจากชาวบ้าน เกิดทัศนคติไม่ดี

ความสัมพันธ์ในชุมชนอ่อนแอ ต่างคนต่างอยู่ ไม่ยุ่งเกี่ยวกัน ไม่ใส่ใจกัน

การเมืองอาชีพหลากหลาย ไม่มีคนอยู่บ้าน ไม่สนใจการประชุม การรวมกลุ่ม เรียกประชุมยาก
รวมกลุ่มไม่ติด มีแต่ชื่อ ไม่มีการดำเนินการจริง

งบฯลงมาก แต่หายไปหมด ข้อมูลในชุมชนไม่มี

คนในชุมชนคาดหวังให้มีการเปลี่ยนแปลง

อุปสรรคในการรับสวัสดิการ

ขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลจากชุมชน และอบต.ไม่เป็นจริง (ไม่มีฐานข้อมูล)

ไม่ทั่วถึง ไม่กระจาย ไม่เพียงพอ

ไม่ตรงความต้องการ

ผู้นำไม่เป็นธรรม

ไม่มีการติดตามหรือประเมินผลจริงจัง

การเมืองท้องถิ่น (พวกใครพวกมัน)

สิ่งดี ๆ

อบต.เปิดและหนุนเต็มที่

ลงชุมชนด้วยความสบายใจ เป็นยาระบายให้กับคนในชุมชน กุญแจเปิดอกเปิดใจ

สวัสดิการที่อบต.จัดให้กับชุมชน

ด้านการศึกษา เรียนฟรี อุปกรณ์ฟรี อาหารกลางวัน บริการศูนย์คอมพิวเตอร์เน็ตเรียนฟรี
กสน.

การบริการ/การสาธารณสุข ไฟฟ้า ประปา ถนน น้ำดื่ม น้ำใช้ ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์
เก็บขยะฟรี ดูแลสิ่งปฏิกูล รถบรรเทาสาธารณภัย

ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม กิจกรรมต่าง ๆ ตามวันสำคัญ ๆ บำรุงวัด

ด้านกีฬาสุขภาพ ชมรมแอโรบิกส์ ชมรมกีฬา ชมรมเยาวชนรักกีฬา ชมรมผู้สูงอายุ

ด้านอาชีพ การรวมกลุ่ม กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน

ด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ปลูกต้นไม้ ดูแลสิ่งแวดล้อม

ด้านพัฒนาชุมชนและการสังคมสงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน สนับสนุนการรวมกลุ่มการจัดกิจกรรมในชุมชน ส่งเสริมการศึกษา ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร

ประชุมทีมวิจัยเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

เวทีรายงานความคืบหน้าในการทำงาน

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2548 ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ ตรัง

ทีมวิจัย สกว. และคุณพรประภา สิ้นฐานาวา จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์
ทีมวิจัย(ภาคพื้นที่)

วัตถุประสงค์

เพื่อรายงานความคืบหน้าปัญหาอุปสรรคในการทำงาน
วางแผนการทำงานช่วงต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

คนเฒ่าคนแก่
คนทำงาน
วัยรุ่น
ผู้นำชุมชน
แกนนำกลุ่ม/องค์กร สมาชิก กองทุนต่าง ๆ ที่มีในชุมชน

สถานที่

หมู่ 3 หมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 7

สิ่งที่ได้

ได้ข้อมูลประวัติความเป็นมาของแต่ละหมู่บ้าน
สภาพเป็นอยู่วิถีชีวิต การดำรงชีพ
การประกอบอาชีพ
การเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน
สภาพปัญหาและความต้องการ
ได้รับความร่วมมือที่ดีพอสมควรในการให้ข้อมูล

ปัญหาอุปสรรค

ล่าช้า (จำเป็นต้องปรับต้องแก้)
ทีมวิจัยเวลาไม่ตรงกัน (แก้ปัญหาดูโดยนักวิจัยสมทบในหมู่บ้าน)
การเมืองท้องถิ่น (กระทบบ้าง แต่ไม่รุนแรง สามารถทำความเข้าใจได้)

ประเด็นเรื่องราวเป็นสิ่งที่ใหม่ที่ไม่ค่อยได้รับการพูดถึง ทั้ง ๆ ที่จำเป็นต่อการเป็นอยู่ของคนในชุมชน จึงต้องใช้เวลาพอสมควรในการเก็บข้อมูล แนะนำ

ข้อมูลที่เป็นเอกสารของกลุ่มต่าง ๆ เช่น ออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน ไม่มี (ขาดการเก็บรวบรวมเอกสาร)

บางเรื่องราว บางหมู่บ้าน ไม่สามารถล่วงลึกถึงข้อมูลได้ ละเอียด ชับซ้อน

แนวทางการทำงานต่อไป

เก็บข้อมูลเพิ่มในโซนเมือง (ขาดอีก 2 หมู่ คือ หมู่ที่ 6 และ หมู่ที่ 8)

หาคำวิจัยสมทบในพื้นที่ไปด้วย

เปิดเวทีสังเคราะห์ข้อมูล จำนวน 3 หมู่บ้าน (วางไว้ 19 มีนาคม 2548)

สรุปบทเรียนการทำงาน

- ต้องเตรียมความพร้อมสำหรับเวทีมากกว่านี้
- การเปิดเวทีไกลจากชุมชนทำให้มีส่วนร่วมได้น้อย
- ในชุมชนมีงาน (ศพ แต่งงาน) ทำให้คนร่วมประชุมน้อย
- ส่วนใหญ่เป็นคนวัย 60 ปีขึ้นไป เพราะคนทำงานไม่ว่าง
- ทีมวิจัยส่วนใหญ่ทำตามภาระที่ได้รับมอบหมาย ไม่ได้ทำด้วยใจ ความต่อเนื่องจึงไม่มี

บทที่ ๓

สรุปข้อมูล

๓.๑ บ้านโคกยาง หมู่ที่ 3

ความเป็นมาของชื่อบ้านโคกยางยังไม่เป็นที่ปรากฏเด่นชัด แต่จากการสอบถามคนเฒ่าคนแก่ ผู้ที่ทราบเรื่องราวความเป็นอยู่สมัยก่อนได้ความว่า เหตุที่ชื่อ “โคกยาง” เพราะเมื่อหลายสิบปีก่อน บริเวณนี้มีต้นไม้ขนาดใหญ่มากมายหลายพันธุ์ไม้ โดยเฉพาะต้นยาง ซึ่งเป็นไม้ตระกูลเดียวกับไม้ยาง ประกอบกับที่ดินบริเวณที่ตั้งของหมู่บ้านในอดีตเป็นเนินสูงมาก ชาวบ้านเลยเรียก “หัวควนโคกยาง” มาตอนหลังตัด “หัวควน” ออก เหลือเพียงชื่อ “บ้านโคกยาง” มาจนทุกวันนี้

บริเวณนี้นอกจากจะมีไม้ใหญ่เช่น ยาง ยาง แล้วยังมีพันธุ์ไม้อีกหลายชนิด บางชนิดสูญพันธุ์ไปแล้วก็มี อาทิ ไม้เทียม ไม้หาด (ผลกินได้คล้ายลูกกะทอน ข้างในคล้ายจำปาตะ ออกลูกปีละครั้ง) ไม้รักเขา ยางพารา ต้นจิก ต้นคล้าย (ชอบขึ้นริมคลอง รากแผ่เป็นฝอย สัตว์น้ำชอบเข้าไปอาศัย หลัง ๆ ชาวบ้านเลื่อยทำไม้กระดาน) ต้นจันทน์ ลำต้นสูงใหญ่คล้ายต้นเหียง สมัยสร้างโบสถ์วัดโคกหล่อ มีการตัดไม้จันทน์และไม้อื่น ๆ บริเวณนี้ไปทำโบสถ์ ทำกุฏิ กันมาก ประกอบกับไม่มีการอนุรักษ์ ไม้จึงหมดไป

นอกจากนี้ผลไม้ขึ้นต้นประเภททุเรียนบ้าน (มีชื่อทุกต้นเช่นอีจี่มัน อีแดง อีปรางค์บ่อ อีตู ฯลฯ) เงาะบ้าน มังคุด จำปาตะ ลางสาด เป็นต้น ว่ากันว่าถ้าเป็นผลไม้ต้องผลไม้แถวโคกหล่อถึงจะมีรสชาติดี

“โคกยาง” นอกจากจะมีไม้ขึ้นต้น สวนผลไม้แล้ว เนื่องจากพื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบลุ่ม ลำคลอง คูเหมื่อนน้อยใหญ่ เหมาะแก่การทำการนา ดินน้ำอุดมสมบูรณ์มาก คนเฒ่าคนแก่เล่าให้ฟังว่า “สมัยก่อนทำนาปีเดียวมีข้าวกินถึง 3 ปี” บรรดาสัตว์น้ำมีเพียงพอให้คนในหมู่บ้านได้กินไม่เดือดร้อน โดยเฉพาะกุ้งมีมากมาย ตกแหงเก็บใส่ไหไว้ก็มี น้ำเทืองเล่าว่า “คนนาโย คนพัทลุง เขามารอมาหาปลา หากุ้งบ้านเราก็มียาบน้ำที่สำคัญของหมู่บ้าน เช่น คลองน้ำเจ็ด คลองไฟ คลองนางน้อย

บางครั้งเมื่อมีสัตว์ตายด้วยโรคระบาด หรือเมื่อวัว ควายล้มตาย ชาวบ้านจะไม่กิน แต่จะลากไปไว้กลางทุ่งนา ฝูงแร้งก็บินมาพอกบนต้นจันทน์ เมื่อสัตว์เน่าก็ลงมาจิกกิน เด็ก ๆ สมัยก่อนมักแก้งแร้ง ด้วยการเอาเถาถอย ซึ่งมีฤทธิ์เมา(แต่ถ้ารู้จักวิธีทำก็กินอร่อย) ต้มแล้วยัดใส่ในตัวสัตว์ เมื่อแร้งลงมาจิกกินก็จะเมา บินไม่ได้ เด็ก ๆ ก็จับปีกพาแร้งเดิน เป็นการ เล่นสนุกๆ ของเด็ก

ประเพณี วัฒนธรรม การละเล่น

การละเล่นที่หายไปของชุมชนก็คือ “ชงลูกกลม” ทำด้วยไม้ไผ่สีสุก เมื่อถึงเดือนอ้าย เดือนยี่ ลมออกหรือลมเกี่ยวข้าวพัดโชยมาจะมีประเพณีแข่งขัน “ชงลูกกลม” จัดเพียงปีละครั้ง เชื่อกันว่าเป็นการแสดงความเคารพแก่ทวดตาฟ้าดิน โดยนำขึ้นไปติดไว้บนต้นไม้สูง เช่น ต้นจันทน์ ของใครเสียงดีกว่าก็ชนะไป (ปัจจุบันยังมีที่วัดหัวเขา)

ขงลูกมนอกจากจะเป็การเล่นที่เก็วข้องกับภูมิปัญญาและสร้างคามเพลิตเพลินแล้ว ยังเป็คนคิให้คนทำคามดี มีคามรักสามัคคิในชุมชนด้วย เพราะทุกปีจะมีการนิมนต์พระมาสวดชยันโต ชาวบ้านข้างเคียงก็นำปิ่นโตมาร่วมทำบุญหลังจากนั้นก็จะทานอาหารด้วยกัน นอกจากนี้ก็มีการเล่นทอยสะบ้า กำดัด ลูกปอ แข่งมโนราห์ เป็นต้น

นอกจากนี้มี“กาหลอ”เล่นเฉพาะงานศพ วงละ4 -5 คน เครื่องดนตรีมี ปี่ชวา ฆ้อง โทน (หุ้มทั้ง 2 ด้านคล้ายตะโพน) เมื่อก่อนมีหลายคณะ ตอนนีไม่มีแล้ว น้ำท่วมเล่าว่า “กาหลอเขาก็จะเล่นกันเป็นช่วง ๆ ตอนกลางคืน เมื่อก่อนไม่มีไฟฟ้า ยิ่งดึกยิ่งเงียบ ยิ่งวังเวง คนสมัยก่อนเขาเดินไปตามเสียงลมเสียงปี่ ปัจจุบันที่หายไปจากพื้นที่เพราะมีพิธีกรรมที่เก็วข้องซึ่งล้วนแต่เป็นการให้ทำคามดีเมื่อเห็นว่าการหลานทำไม่ได้เลยไม่ค่อยมีการถ่ายทอด”

ด้านประเพณี เช่น ประเพณีที่เก็วข้องกับการทอผ้า ชาวบ้านบริเวณนี้มีการทอผ้ากันมาก เรียก “ทอโหก” ว่ากันว่าเมื่อก่อนงานศพต้องเอาลูกปิ่นด้ายวางข้างศพ หรือเมื่อเด็กร้องไห้แงไม่หยุด โดยเฉพาะยามค่ำคืน ก็ใช้ด้ายจากลูกปิ่นแขวนคอเด็ก และเลิกทอไปเมื่อสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2484) เนื่องจากไม่มีด้าย ส่วนผ้าทอยังพอหาได้จากคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้าน

ภูมิปัญญา

- การประกอบอาชีพ เช่น การทำนา การทำสวน คุนดินฟ้าอากาศ
- การทำลูกม
- การทำเครื่องมือการเกษตร หรือการประกอบอาชีพ
- การทำเครื่องจักสาน
- ทำครกสีข้าว
- ทอผ้า
- หมอพื้นบ้าน หมอสมุนไพร หมอพิธีกรรม

สภาพปัจจุบัน

เนื่องจากบ้านโคกยูงเป็นพื้นที่ติดกับเขตการปกครองของเทศบาลเมืองตรัง วิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้คนออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น อาชีพส่วนใหญ่ของคนในหมู่บ้านคือรับจ้าง ข้าราชการ งานอิสระ ธุรกิจส่วนตัว ส่วนอาชีพเกษตรยังมีอยู่ แต่ก็ลดน้อยลงไป ที่นาบางส่วนเปลี่ยนเป็นของนายทุน เพราะมีถนนวงแหวนตัดผ่านหมู่บ้าน พื้นที่ทำการเกษตรลดน้อยลง ถ้าคลองใหญ่น้อยตื้นเขิน น้ำไม่สะอาด ไม่เพียงพอต่อการทำอาชีพเกษตร บ้านเรือนและถนนมีมากขึ้น คนนอกเข้ามาอาศัยมากขึ้น เพราะมีบ้านเช่า มีดึกแถว ด้วยเหตุนี้ การรวมกลุ่มจึงเป็นไปได้ยาก อีกทั้งพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านอยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลง(ไปอยู่ในการปกครองของเทศบาลอำเภอเมืองตรัง) วันนี้คนส่วนใหญ่บ้านโคกยูงจึงดำรงชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างประกอบอาชีพ

สภาพปัญหาและความต้องการ

- ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้าไปดูแล ให้คำแนะนำ ให้ความรู้เกี่ยวกับประกอบอาชีพ
- เครื่องมือในการประกอบอาชีพ
- ขุดลอกคูคลองป้องกันน้ำท่วม ป้องกันปัญหาน้ำแห้ง และเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ
- ถนนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะท้ายหมู่บ้าน (ท้ายนา)
- แบ่งแยกหมู่บ้านให้ชัดเจน (ส่วนไหนเทศบาลควนขัน ส่วนไหนโคกหล่อ)
- กำจัดสุนัขจรจัดทำลายพืชผัก
- รวมกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอย่างจริงจัง เช่น อาชีพเกษตร
- ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อคนในชุมชน
- องค์กรท้องถิ่นกระจายการบริการให้ทั่วถึง
- น้ำในแม่น้ำลำคลองเน่าเสีย
- ดูแลให้สวัสดิการแก่คนชรา คนพิการ ผู้ที่เดือดร้อนในการดำรงชีพ อย่างจริงจัง เป็นธรรม และทั่วถึง

กลุ่มหรือองค์กรที่มีอยู่ในชุมชน

- กองทุนหมู่บ้าน
- ศูนย์ส่งเสริมรักษาดูแลประจําหมู่บ้าน
- อาสาสมัครหมู่บ้าน (อสม.)
- กลุ่มอาชีพ (งบฯอบต.หมู่บ้านละ 100,000 บาท) ชะงัก
- อาสาพัฒนาชุมชน (อช.)
- อาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.)

กิจกรรมในหมู่บ้าน

- วันขึ้นปีใหม่
- วันเด็ก
- วันผู้สูงอายุ
- วันลอยกระทง

รายชื่อผู้รับเบิยยังชีพ (ปัจจุบัน)

- นายอำนวย อําเจตแจ่ม
- นายจํารัส โพธิแก้ว
- นางนอย ล้อมคง
- น.ส.พิม สุตริภักย์

- นางพร้อม สุครักษ์
- นายหนาย แก่นจันทร์

รายชื่อคนขราที่ควรรับเบี้ยยังชีพรายต่อไป

(เป็นเพียงรายชื่อเบื้องต้นอาจจะเพิ่มหรือตัดรายชื่อ ขึ้นทะเบียนตามลำดับความเดือดร้อนจริง เช่น ไม่มีที่พึ่ง ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้)

- นางเชือบ แก่นจันทร์
- นางเอี่ยม กันดังกุล
- นางจิต ศรีคง
- นายเริ่ม พุ่มทอง
- นายเลือน ค้วนเล็ก

รายชื่อผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน

เช่น พิการ ครอบครัวยากจน เป็นต้น (เพิ่มเติมถ้ามี?)

- ด.ญ.สุวรรณา คงยิ่ง อายุ 13 ปี บ้านเลขที่ 33 หมู่ 3 โกกหล่อ (พิการเข้าซ้อน)
- นางสุลีพร คงยิ่ง อายุ 29 ปี (มารดา) รายได้น้อย

๓.๒ บ้านโคกยุง หมู่ที่ 8

เป็นพื้นที่ติดกับหมู่ที่ 3 ความเป็นมาของชื่อบ้านน่าจะเหมือนกัน เพราะสภาพความเป็นอยู่คล้ายคลึงกันมาก ผู้คนทั้ง ๒ หมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นญาติกัน มีเนื้อที่ 217 ไร่ จำนวน 109 ครัวเรือน อาณาเขตทิศตะวันออกติดกับหมู่ 3 ต.โคกหล่อ ทิศตะวันตกติดหมู่ 7 ต.โคกหล่อ ทิศเหนือติดหมู่ 5 ต.โคกหล่อ ทิศใต้ติดหมู่ 3 ต.บ้านควน

สภาพปัจจุบัน เนื่องจากความเป็นอยู่ของคนเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ การดำรงชีวิตจึงเปลี่ยนแปลงไปด้วย ผู้คนเพิ่มมากขึ้น และส่วนใหญ่ต่างคนต่างทำมาหากิน ออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่ได้พึ่งพาอาศัยอย่างแต่ก่อน การรวมกลุ่มจึงเป็นไปได้ยาก ในหมู่บ้านมีแต่เด็กก่อนวัยเรียน และคนแก่ อาชีพส่วนใหญ่ รับราชการ รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว อิสระ

สายน้ำที่ไหลผ่านหมู่บ้าน

- ๕๐ คลองไฟ
- ๕๐ คลองนางน้อย
- ๕๐ ห้วยไม้แก่น

สายน้ำทั้ง 3 สายนี้ ปัจจุบันตื้นเขิน และสกปรก บางตอนก็ขาดช่วง ไม่เพียงพอต่อการทำเกษตร การขุดลอกคงไม่ยาก แต่การดูแลรักษาให้เป็นน้ำสะอาดคงเดิมคงยากยิ่งกว่า

สภาพปัญหาและความต้องการ

- ๕๑ ผู้นำเห็นแก่ตัว ชาวบ้านจึงไม่ให้ความร่วมมือที่ดีเท่าที่ควร
- ๕๒ ผู้นำไม่ได้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เต็มที่
- ๕๓ ชาวบ้านไม่ได้รับแจ้งข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับชาวบ้านกับส่วนรวม
- ๕๔ ให้ตรวจสอบรายชื่อผู้ประกอบการอาชีพเกษตรให้ชัดเจน เพื่อรวมกลุ่ม ทำการเกษตร หรือนำเสนอปัญหาประเภทอาชีพเดียวกัน
- ๕๕ สนับสนุนจัดทำลายพืชผลทางการเกษตร
- ๕๖ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่เข้ามาดูแล ให้คำปรึกษา (เก็บข้อมูลแล้วสูญ)

กลุ่มต่าง ๆ ที่มีในหมู่บ้าน

- ๕๗ กองทุนหมู่บ้าน (ยังไม่ได้มีการจัดสวัสดิการให้ชุมชน)
- ๕๘ กลุ่มออมทรัพย์ (ช่วยเหลือคนยากจน ค่าทำศพ วางพวงหรีด กิฬา วันเด็ก วันผู้สูงอายุ)
- ๕๙ กลุ่มเลี้ยงปลาบ่อลอย
- ๕๙ กลุ่มผู้สูงอายุ
- ๕๙ กลุ่มเลี้ยงวัว
- ๕๙ กลุ่มบวชได้ รับทุนสนับสนุนจากอบต.(เกิดปี 2547)รับซื้อผ้าจากสมาชิก

ผู้รับเบี้ยยังชีพ (ปัจจุบัน)

- ๕๙ นางเอี่ยม จ้อยเร็ก
- ๕๙ นายเอี่ยม เทพอักษร
- ๕๙ นายเลี่ยม เกิดผล
- ๕๙ นางสาวโสพิณ กาญจนพรหม
- ๕๙ นางสาวตลาด น้อยผุด
- ๕๙ นางสาวแซม เกิดลอง
- ๕๙ นางเหียน แสงคำ (ยังขาดอีก 1 คนแทนนางบัวผัน กาญจนพรหม)

สิ่งที่ชุมชนเคารพนับถือ

- ๕๙ พระครูอดุลย์คุณาทาน วัดโคกหล่อ
- ๕๙ ทวดนายทองหนองบัว
- ๕๙ ทวดจักรีสหนองกลิ้ง

ภูมิปัญญา

- ๕๙ การทำว่าวชนิดต่าง ๆ เช่น ว่าวนก ว่าวจุฬา ว่าวปักเป้า ว่าวอีลุ้ม ว่าวถั่ง (ปีบ) ว่าวเรือบิน ว่าวควาย
- ๕๙ การทำครกสีข้าว

๓.๓ บ้านโลกหล่อ หมู่ที่ 4

หมู่ 4 และหมู่ 5 เป็นเสมือนบ้านพี่บ้านน้องเพราะอาณาเขตติดกัน มีประวัติความเป็นมาเดียวกัน สภาพความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน ผู้คนทั้ง 2 หมู่บ้านมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

จากการลงพื้นที่สืบหาประวัติชุมชนได้ความว่า เหตุที่ชื่อโลกหล่อเพราะเมื่อก่อนบริเวณนี้เป็นเนินหรือเป็นโคก ชาวบ้านจะนิยมตั้งบ้านเรือนอยู่บนโคก ส่วนพื้นที่ต่ำลงมาหรือที่ราบ มักเป็นที่นา และที่บนเนินหรือบนโคกนี้เอง จะมีต้นไม้ชนิดหนึ่งขึ้นอยู่หนาแน่น ซึ่งก็คือ “ต้นหล่อ” จึงเรียกกันติดปากว่า “โลกหล่อ” มาจนทุกวันนี้ ปัจจุบัน ต้นหล่อ ยังมีให้เห็นในวัดนิคมประทีป และบริเวณวัดร้างนาหมื่นราษฎร์ มีลักษณะเป็นไม้พุ่ม แต่เป็นไม้เนื้ออ่อน กิ่งก้านเปราะ หักได้ง่าย ใบใหญ่รูปร่างคล้ายใบโพธิ์ มีดอกเป็นช่อเล็ก ๆ สีขาว ไม่มีกลิ่นหอม

อย่างไรก็ตาม พื้นที่และจำนวนประชากรของหมู่ 4 หนาแน่นกว่าหมู่ 5 กว่าเท่าตัว (647:320 ข้อมูล :อบต.โลกหล่อ) สภาพปัญหาความต้องการ ตลอดจนรายละเอียดในชีวิตความเป็นอยู่อาจแตกต่างกัน

สภาพความเป็นอยู่ในอดีต

ลุงเชียน แสงเงิน วันนี้อายุ 84 ปี (เกิดปีมะเมีย) หลานชายนายขาว จางวาง นายกเทศมนตรี ก็นั่งคนแรก เล่าให้ฟังว่า เมื่อก่อนบริเวณนี้มีสภาพเป็นป่า มีไม้ใหญ่หลายชนิด รวมทั้งผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด เงาะ หมาก มะพร้าว และยางพารา ส่วนบ้านเรือนมีไม่กี่หลัง

“เมื่อก่อนอยู่กันอย่างโอบอ้อม ทุกบ้านมีเกราะเช่น เมื่อมีการลักวัว หรือมีโจรก็ตีเกราะ บ้านอื่นจะดี ขานรับทุกบ้าน เพื่อให้รู้ว่าบ้านนั้นไม่ได้เป็นโจร มีอะไรก็แบ่งกันกินแบ่งกันใช้”

เมื่อก่อนไปไหนมาไหนใช้เดิน หรือไม้เท้าสั้น (เกวียน) บางบ้านก็อาจจะมียกจกรยาน ส่วนรถยนต์มีน้อยมาก รถยนต์สมัยก่อนใช้แก๊สและมีแค่ 2 คันเท่านั้น ของโกลิ้ม และของนายตาขาว (เทียบเวลาเดินทางจากตรง-กระบี่ประมาณ 20 ชม.) การเป็นอยู่ยากลำบาก ไม่เหมือนสมัยนี้ สะดวกสบาย ทุกอย่าง

ส่วนอาชีพนอกจากปลูกผัก ผลไม้แล้วยังทำนาอีกมาก เพราะลูกหลานไม่ได้เรียนหนังสือ ก็ช่วยกันทำงาน อาหารการกินหาง่าย ๆ ตามสวนตามคลอง ชีวิตเรียบง่าย เจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็รักษาดูแลกันเอง

ภูมิปัญญา

- การรักษาด้วยสมุนไพร เช่น ฝิ่นมะม่วง ฟันผุ ใช้ทับทิม ยาเลือดขาลม ริดสีดวงทวาร ท้องเสีย ท้องผูก อาเจียน เป็นต้น
- กาพย์ กลอน
- เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
- บิ๊บ นวด คลายเส้น
- การทอโหล (ทอผ้าด้วยกี่โบราณ)

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 บ้านโคกหล่อ

- นายหิน วานิช
- นายน่วม จันทรัฐ
- นายจำ เนืวย้อย
- นายเขียน เดียวอ่อง (ก้านัน)
- นายธานินทร์ บัวเลิศ (ก้านัน)
- นางปิยะรัตน์ จริงจิตร (ปัจจุบัน)

สภาพปัญหาและความต้องการ

- ทำอย่างไรให้ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์จากดินที่มีอยู่น้อยให้คุ้มค่าที่สุด (ป้องกันการขายที่ดิน สร้างรายได้เพิ่ม)
- ทำอย่างไรให้คนในชุมชนมีการรวมกลุ่ม ลดความแตกแยก
- ทำอย่างไรเสริมธุรกิจคนในชุมชนดีขึ้น
- มีการกระจายข้อมูลข่าวสารให้ทั่วถึง
- คนนอกเข้ามาอยู่ในพื้นที่ สร้างปัญหา เช่น เสียดัง เด็กซิ่ง ขโมย
- ดูแลกองทุนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส
- ผู้คนต่างคนต่างอยู่ รวมกลุ่มไม่ได้ ตั้งกลุ่มอะไรก็ไม่ติด
- การบริหารจัดการอยู่ในมือคนไม่กี่คนไม่กระจายไม่มีข้อมูล
- ทำอย่างไรให้โจรขโมยหมดไปในหมู่บ้าน อยู่ในบ้านยังไม่ปลอดภัย (คนนอก คนหาบเร่อันตราย)
- มีเงินทุนกู้ยืมเพื่อการเกษตร
- น้ำในคลองสกปรกเหม็นเน่า
- ประปาหมู่บ้านไม่มี

การจัดสวัสดิการกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน หมู่ 4

- กองทุนหมู่บ้าน
- การบริหารจัดการยังไม่ชัดเจน
- ยังไม่มีการจัดสวัสดิการอย่างจริงจัง?
- กลุ่มออมทรัพย์
- ยังไม่กระจายคนไม่ค่อยรู้
- สวัสดิการของกลุ่ม?
- ชะงัก

รายชื่อผู้รับเบี้ยยังชีพ หมู่ 4 บ้านโคกหล่อ

- นายเขียน แสงเงิน

- นายเบ็ญ สารกุล
- นายโมลี สัตเสน
- นายชาม มีชู
- นายสุคใจ นามไทร
- นางหนูเนียน รอดพันธ์ (แทนนายประมวล ชู่นุ่น)

ทำเทียบกำนันตำบลโคกหล่อ

ขุนหะลัง

กำนันสง แสงดำ

กำนันคล้าย ทวีสุวรรณ

กำนันเขียน เดียวยอง

กำนันธนารินทร์ บัวเลิศ

กำนันวิเชียร รักทองหล่อ (ปัจจุบัน)

อาสาสมัครชุมชน (อสม.)

- คนในชุมชนตั้งกันเอง แล้วแต่จำนวนประชาชนในหมู่บ้าน
- ประชุมทุกวันศุกร์ที่ 2 ของเดือน
- เจ้าหน้าที่อนามัยดูแลรับผิดชอบ 3 - 4 หมู่บ้านต่อคน
- มีสวัสดิการคือ
- รักษาฟรี ใ้दनอนห้องพิเศษ
- ทุนการศึกษาบุตร (1ทุน/1คน/1ปี หมุนเวียน)
- ศึกษาดูงาน (ผลัดเปลี่ยน ปีละครั้ง)
- มีเงินปันผล มีค่าตอบแทนเมื่อประชุม(50บ./ครั้ง)วันทำงาน100บ.

งบประมาณหรือสวัสดิการที่เข้าสู่หมู่บ้าน

- ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพประจำหมู่บ้าน งบฯกลาง + งบฯจากอบต.
- เงินทุนหมุนเวียนกลุ่มประกอบอาชีพ 300,000 บาท (งบฯนายชวน หลีกภัย เฉพาะหมู่ 4 และหมู่ 5)
- เงินกู้ 5 ปี หมุนเวียนในหมู่บ้าน (จากอบต.)
- งบฯจากจังหวัด ในการทำเรือพระ วัดละ 3,000 บาท (วัดโคกหล่อ)
- หมอดิน (กรมพัฒนาที่ดิน) ในรูปความรู้ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการทำเกษตรกรรม
- บริการประจำปีจาก อสม. หรือสถานีนอนามัย หรือสาธารณสุข เช่น หยอดวัคซีน ชั่งน้ำหนัก วัดความดัน ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ลูกน้ำยุงลาย พืชสุนัขบ้า ไข้หวัดนก การเลือกตั้ง เป็นต้น
- วันผู้สูงอายุ (อบต.จัด)

๓.๔ บ้านโคกหล่อ หมู่ที่ ๕

สิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจที่สำคัญร่วมกันของชุมชนโคกหล่อคือ พระอศุขย์คุณาทาน (เจ้าอาวาสวัดนิคม ประทีปหรือวัดโคกหล่อ) และทวศรัยคันโพธิ์ ซึ่งปัจจุบันแม้จะมีศาลเพียงตาเล็ก ๆ ไว้ให้คนในชุมชน กราบไหว้บูชา แต่กลับเป็นที่เคารพสักการะของคนในชุมชนและใกล้เคียง เป็นอย่างมาก ทุกปีในช่วงเดือน เมษายน ก่อนจะถึงเทศกาลสงกรานต์ จะมีการทำบุญ “หลาทวด” กันทุกปี ประวัติของ หลาทวดเล่าต่อ ๆ กัน จับความได้ว่า

ประวัติทวศรัยคันโพธิ์ หรือทวศรัย หรือหลาทวด

ว่ากันว่า “ทวศรัย” มีรูปร่างลักษณะสูงใหญ่ ตัวดำ หัวล้าน ตามตัวมีขน นิสัยเป็นคนตรง ไม่ชอบอยู่ใต้อำนาจ ไม่ชอบให้ใครสั่งการ

เดิม “ทวศรัย” เป็นคนบ้านปรangkหมู่ จังหวัดพัทลุง สมัยเป็นหนุ่ม ทางกรมมีการเกณฑ์แรงงาน เพื่อขุดถนนคนละ 5 วา ด้วยความที่ไม่ชอบให้ใครมาบังคับสั่งการ “ทวศรัย” จึงชวนพี่ ๆ น้อง ๆ หนีออกจากบ้านมา ระหว่างทางเจอนายแข่ง ซึ่งโดนเจ้าแก้วบังคับให้เลี้ยงควายขุดคอกอยู่กลางทุ่งนาแดดแค้นตัว ดำเป็นเหนียง เลยชวนหนีมาด้วยกัน เดินข้ามเขาพบฝ้ากันมาเป็นแรมเดือน เมื่อถึงตรงจึงได้รับนายแข่งเป็น บุตรบุญธรรมและเปลี่ยนชื่อให้ใหม่เป็น นายดำ

“ทวศรัย” ได้มาปักหลักบุกเบิกพื้นที่ทำกินใหม่ที่ “บ้านโคกหล่อ” และได้ नामสกุลว่า “ล้วนแสง” และที่นี้เอง “ล้วนแสง” จึงเป็น नामสกุลแรกของบ้านโคกหล่อ

สมัยก่อนบริเวณนี้ยังเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งพืชพันธุ์ธัญญาหาร สัตว์บก สัตว์น้ำ ทวศรัยได้จับจองที่ดินนับพัน ๆ ไร่ แบ่งให้กับพี่ ๆ น้อง ๆ หลาน ๆ ได้ ทำมาหากิน ส่วนนายดำ ทวศรัยได้แบ่งที่ดิน บริเวณหมู่ 8 บ้านโคกยูงในปัจจุบันให้

เล่ากันว่า ทวศรัย เป็นคนไม่เกรงกลัวสิ่งใด เป็นคนจริง “ฟันไม่เข้า ยังไม่ออก” แม้กระทั่งกับ สัตว์ที่ดุร้ายอย่างเสือ ทวศรัยก็ไม่กลัว สามารถเล่นกับเสือ ลูบหัวเสือ ชวนไปไหนมาได้ด้วยกันได้ สิ่งได้

ก่อนตาย ทวศรัยเรียกลูกหลานมาสั่งเสียว่า ให้เผาและฝังกระดูกไว้ที่ ใต้ต้นโพธิ์คันนี้ เพราะ ทวศรัยต้องการอยู่เฝ้าดูแลลูกหลานอยู่ที่นี่ตลอดไป ปัจจุบันต้นโพธิ์คันใหญ่คันเดิมได้ตายไปแล้ว แต่ ชาวบ้านได้ปลูกต้นใหม่แทน

“ทวศรัย” ตายไป 200 กว่าปีแล้ว แต่คนโคกหล่อยังไม่ลืมบรรพบุรุษ ทุกวันสงกรานต์ คนในละแวกบ้านโคกหล่อจะไปพบปะทำบุญกันทุกปี เพื่อให้ทวศรัยรู้ว่า ลูกหลานยังคงระลึกถึงพระคุณ ของทวศรัย ที่ได้บุกเบิกป่าเป็นที่ทำกิน สร้างลูกสร้างหลานมาหลายชั่วคน

“หลาทวด” จึงถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนโคกหล่อให้การเคารพนับถือ และเป็นศูนย์รวมจิตใจที่สำคัญ สภาพความเป็นอยู่ปัจจุบัน บ้านโคกหล่อ หมู่ที่ ๕

แม้ว่าในปัจจุบันผู้คนจะมากขึ้นหลายตาขึ้น แต่คนในชุมชนโดยเฉพาะคนดั้งเดิมของชุมชน ยังมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีความเข้มแข็ง มีความรักสามัคคี เด็ก ๆ เยาวชน

ได้รูปแบบอย่างที่ดีจากคนรุ่นก่อน ผู้อาวุโสหลายต่อหลายคนในชุมชน ทุ่มเทและอุทิศแรงกายแรงใจเพื่อส่วนรวม หวังให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ ชาวชนมีสำนึกที่ดี การทำกิจกรรมหลาย ๆ อย่างในคนในชุมชนช่วยเหลือกันเองด้วยความเต็มใจ ไม่หวังพึ่งภายนอก

กลุ่มต่าง ๆ ที่มีในชุมชนมีการจัดสวัสดิการเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างเด่นชัด เช่น ออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

กิจกรรมประจำปีชุมชนบ้านโคกหล่อ

งานส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ (31 ธันวาคม - 1 มกราคม)

กิจกรรมวันเด็ก

วันสงกรานต์ (ทำบุญหลาหวด) (13 เมษายน)

กิจกรรมวันแม่ (12 ธันวาคม)

กิจกรรมวันพ่อ (5 ธันวาคม)

ทำบุญสารทเดือนสิบ (ทำหมรับชมมการร่วมประกวดระดับตำบล)

วันลอยกระทง

ทรัพยากรที่สำคัญ

ป่าสาเก

ห้วยน้ำใส

ภูมิปัญญา

เย็บจาก เสื่อสาเก

ตัดต้อ

ปิดเป่ารักษาฝีหนอง หรือ “ล้างลาวห้อยหัว”

ทำกลองยาว ทำสุราพื้นบ้าน ปลุกกล้วยน้ำ

ประวัตินักใหญ่บ้าน หมู่ 5 บ้านโคกหล่อ

ทวดปลื้ม

กั้งจืด (เป็นคนจีน)

ผู้ใหญ่คลัง รักทองหล่อ

ผู้ใหญ่ห้วย มอบอำนาจให้กับ

ผู้ใหญ่หน่วย จำปา

ผู้ใหญ่แคล้ว ชูสังข์

ผู้ใหญ่แจ้ง ปานคง

ผู้ใหญ่ชวน ชัยมี

ผู้ใหญ่เคนนทร์ แก้วประทุม (ปัจจุบัน)

ศูนย์รวมจิตใจ

พระครูอดุลย์ คุณาทน เจ้าคณะอำเภอปะเหลียน เจ้าอาวาสวัดโลกหล่อ
ทวศรัยคันโพธิ์ (ทวศรัย)

ปัญหาและความต้องการ

กระเจกทางโค้ง

ประปาหมู่บ้าน

ไฟสาธารณะในซอยหรือถนนที่ยังมืด

อาคารเอนกประสงค์

ปรับปรุงให้มีคูระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม

เสียงตามสายเพื่อกระจายข่าวได้ทั่วถึง

พื้นที่ทำการเกษตรมีน้อย คนต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน

ปัญหาที่เกิดจากบ้านเช่า เสียงดัง การกำจัดขยะ ลักขโมย วัชรุนรวมกลุ่ม

เบียดขังที่พักคนพิการที่ครอบครัวเดือดร้อน

เบียดขังที่พักคนชราที่ครอบครัวเดือดร้อน

ทุนการศึกษาสำหรับครอบครัวที่เดือดร้อน

ห้องสมุดสาธารณะ หรือศูนย์เรียนรู้สำหรับคนในชุมชน

การเข้าค่ายสำหรับเด็กวัย 7-15 ปี ก่อนเปิดเทอม

เงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยสำหรับผู้ต้องการประกอบอาชีพ

เครื่องมือการเกษตร เช่นรถไถเล็ก เครื่องตัดหญ้า (รูปแบบให้ยืมหรือให้เช่า)

สวัสดิการที่ได้รับจากภาครัฐ องค์กรต่าง ๆ

บัตรทอง

บัตรประกันสุขภาพ

30 บาทรักษาสุขภาพ

อสม.

ประชุม อบรรม ศึกษาดูงานจากกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

เงินกู้ยืมประกอบอาชีพ

โครงการต่าง ๆ จากอบต.

รายชื่อผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพ

นางหวน รักเด่น

นายเจิม เดียว่อง

นางหั่ว สุขสม

นายเจริญ ฤทธิ์พันธ์

นายปลอด ล้วนเส้ง

นายเพิ่ม แก้วประชุม

รายชื่อผู้สมควรได้รับเบี้ยยังชีพ

นายสามารถ กาญจนา

นายลาย ล้วนเส้ง

๓.๕ บ้านนาหมื่นราษฎร์ (หมู่ที่ 7)

ประวัติความเป็นมา

ชื่อ “นาหมื่นราษฎร์” มีความเป็นมาไม่ชัดเจน เนื่องจากคนเฒ่าคนแก่ที่จะบอกเล่าเรื่องราว หรือประวัติความเป็นมาของบ้าน ไม่ได้มีการเล่าต่อหรือบันทึกไว้เป็นเอกสาร แต่สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากการแบ่งเขตการปกครองสมัยต้นรัตนโกสินทร์ คำว่า หมื่นราษฎร์ น่าจะเป็นตำแหน่งผู้ปกครองที่นี่ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่นา จึงเรียกกันว่า นาหมื่นราษฎร์ (หรือบางกระแสนอกว่าบริเวณนี้เคยเป็นที่นาของหมื่นราชภักดี) แต่ปัจจุบันไม่ได้มีการทำนา โรงสีถูกยกเลิกไปนานแล้ว พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย และปลูกผักเล็ก ๆ น้อย ๆ ร้านค้าเล็ก ๆ บ้านเช่า ธุรกิจอื่น ๆ กระจายไปทั้ง 2 ฝากถนน เปลี่ยนแปลงไปตามการขยายตัวของพื้นที่ขานเมือง ส่วนคลองนางน้อยซึ่งเคยเป็นเส้นเลือดหล่อเลี้ยงชุมชนในอดีต มีทั้งการแข่งเรือ เป็นแหล่งอาหาร เป็นที่เล่นน้ำของเด็ก ๆ และคนในชุมชน ปัจจุบันลำน้ำคลองนางน้อยแห้งขอดไปแล้วและแคบลงทุกวัน

วิถีชีวิต

ในอดีตบ้านนาหมื่นราษฎร์ เคยอุดมสมบูรณ์มาก มีการทำนาแทบทุกครัวเรือน มีโรงสีข้าวในหมู่บ้าน รำจากโรงสีข้าวใช้เลี้ยงหมู มีการปลูกพืชผัก สวนผลไม้ผสม ใช้ปฎิธรรมชาติ ชีวิตเรียบง่าย พึ่งพาอาศัย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน มีบทบาทมากในการดูแลทุกข์สุขของลูกบ้าน ผู้คนอยู่อย่างสุขสบายแม้จะเหนื่อยแต่ก็ไม่เคียดร้อน

ลุงแมว หรืออดีตผู้ใหญ่เจิม สมานกุล เล่าให้ฟังว่า “ลุงเป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 4 เมื่อก่อนชาวบ้านรักใคร่ ช่วยเหลือกัน เวลาจะประชุมชาวบ้านหรือมีเหตุการณ์อะไรก็ดีเกเราะ ชาวบ้านมากันเต็ม เดี่ยวนี้มีลำโพงเรียกประชุมได้ยินทุกบ้านก็ไม่ค่อยมีใครมา” ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะเป็นชุมชนขานเมือง พื้นที่ในการประกอบอาชีพเกษตรมีน้อย ดังนั้นอาชีพของคนในหมู่บ้านเปลี่ยนไปจากเดิม และหลากหลายขึ้น ส่วน

ใหญ่เป็นการทำงานนอกบ้าน เช่น รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ คนภายนอกเข้าไปอยู่อาศัยมากขึ้น เพราะมีธุรกิจบ้านเช่า หรือห้องแถวในหมู่บ้าน การรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมในหมู่บ้าน รวมถึงภูมิปัญญาดั้งเดิมจึงไม่ค่อยมี

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้าน

- ๕๑ นายสงค์ ล้วนเส้ง
- ๕๒ นายจ้ง ล้วนเส้ง
- ๕๓ นายเลี่ยม ชุมดี
- ๕๔ นายเฉลิม สมานกุล
- ๕๕ นายเกียรติศักดิ์ สมานกุล
- ๕๖ นายวิเชียร รักทองหล่อ (ปัจจุบันเป็นกำนัน ต.โคกหล่อ)

กลุ่มหรือองค์กรในชุมชน

- ๕๗ กลุ่มทอผ้า (มีโรงทอ ที่กระตุกจำนวน 8 หลัง ตอนหลังเลิกไป)
- ๕๘ ออมทรัพย์ (ตั้งกันเองสมัยผู้ใหญ่เฉลิม)
- ๕๙ อาสาพัฒนาป้องกันตนเองหรืออปป. (ตั้งกันเองสมัยผู้ใหญ่เฉลิม)
- ๕๑ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเฉพาะกิจ ที่มาตามนโยบาย ทั้งส่วนท้องถิ่นและส่วนกลาง อยู่ได้ไม่นานก็มักเลิกไป
- ๕๒ อสม.
- ๕๓ กทบ.

ปัญหาและความต้องการ

- ๕๑ องค์กรส่วนท้องถิ่นกับชาวบ้านต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ
- ๕๒ ชาวบ้านต้องพึ่งตนเองในเกือบทุกเรื่อง
- ๕๓ ต้องการให้ดูแลคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน เช่น ถ้าไฟในซอยมืดก็ซ่อม สิทธิ หรือประโยชน์ที่ชาวบ้านพึงได้ก็ควรกระจายข่าวอย่างทั่วถึง ผู้ที่เดือดร้อนควรได้รับการช่วยเหลือตามสมควร
- ๕๔ ให้ความรู้ชาวบ้านด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ครบครัน
- ๕๕ มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรักความสามัคคีในชุมชน
- ๕๖ ผู้นำไม่ควรแตกแยกแบ่งฝ่าย ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน
- ๕๗ พัฒนาการเรียนรู้ ศักยภาพ ของผู้นำ และสร้างจิตสำนึกให้เด็ก
- ๕๘ จัดสร้างหอกระจายข่าว
- ๕๙ ดูแลปรับปรุงโรงเรียนในพื้นที่อย่างจริงจังทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กในชุมชนได้เรียนโรงเรียนใกล้บ้านที่มีคุณภาพทั้งระบบการเรียนการสอน และด้านการบริการ สวัสดิการ
- ๕๑ ประเมินคุณภาพของครู โดยการติดตามผลจากเด็กนักเรียน

- ๕๗ พื้นที่สาธารณะสำหรับคนในชุมชน เช่น อาคารเอนกประสงค์ ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น
- ๕๘ ปรับปรุงคุณภาพชีวิตคนในชุมชน ดูแลคนแก่ เด็ก คนพิการอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

สิ่งเคารพนับถือของคนในชุมชน

พระครูอดุลย์คุณาทาน

ทวดรักษ์ตันโพธิ์

รายชื่อผู้รับเบี้ยยังชีพ หมู่ 7

นายวิเชียร ขวัญนิมิตร

นางเลียบ ชุมดี

นายผัน อักษรกุล

นายเอี่ยม ศรีคง

นางเสริม จู้ห้อง

รายชื่อผู้มีสิทธิรับความช่วยเหลือประเภทผู้สูงอายุ

เรียงลำดับตามความเดือดร้อนจริง

(รายชื่อนี้อาจไม่ใช่ ขอให้เรียงตามความเป็นจริงตามเหตุผล เช่น ความเป็นอยู่เดือดร้อน อยู่คนเดียว ไม่มีคนดูแล)

๕๙ นางเคียน แต้มทอง

๕๙ นางบุญเจือ จันทร์กุล

๕๙ น.ส.กมล สุรชาติ

๕๙ น.ส.เจียม เพชรหนู

๕๙ น.ส.คล้าย ค้วนเล็ก

กลุ่ม/องค์กรกับการจัดสวัสดิการ

กองทุนหมู่บ้าน

กลุ่มออมทรัพย์

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

หอกระจายข่าว (ผู้นำหมู่บ้านจัดบริการ)

๓.๖ บ้านนาหมื่นราษฎร์ หมู่ที่ ๖

หมู่ที่ ๖ เป็นบ้านที่เมืองน้องกับหมู่ ๗ พื้นที่ติดกัน ผู้คนเป็นญาติพี่น้องกันเป็นส่วนใหญ่ ประวัติความเป็นมาอันเดียวกัน แต่จะหาความชัดเจนค่อนข้างยาก เพราะประวัติหมู่บ้านไม่ได้มีการบันทึกเอาไว้เป็นหลักฐาน เป็นเพียงคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมาพอจะจับเค้าได้ว่า ชื่อ “นาหมื่นราษฎร์” มาจากยศถาบรรดาศักดิ์ของผู้ปกครองสมัยก่อน ที่อาจจะชื่อ “หมื่นราษฎร์” มาจาก “หมื่นราษฎร์ภักดี” นายหมื่นราษฎร์ผู้นี้บ้างก็ว่าไม่มีลูก ไม่มีหลาน บ้างก็ว่ามีลูกหลานเยอะ เป็นผู้ร่ำรวย มีที่นาตามศัคนา บางส่วนยกให้เป็นวัด จึงชื่อ “วัดนาหมื่นราษฎร์” (ปัจจุบันเป็นวัดร้าง เหลืออยู่เพียงสามสร้าง หรือเจ็ดตะกอง บางส่วนกลายเป็นสนามกีฬา) การตั้งบ้านเรือนเมื่อก่อน มักตั้งบริเวณ ๒ ข้างถนน หรือ ๒ ข้างสายน้ำ

วิถีชีวิตของผู้คนในอดีต อุดมสมบูรณ์ ส่วนมากทำนาปลูกข้าวไว้กินในครัวเรือน เนื่องจากพื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบ อยู่ใกล้แหล่งน้ำ มีโรงสีในชุมชน ส่วนการปลูกผัก ทำสวน ก็มีไว้เพื่อการดำรงชีพในครัวเรือนเป็นหลัก เพราะพื้นที่ของหมู่ ๖ มีไม่มากนัก ไม่เหมาะที่จะทำสวนขนาดใหญ่

ปัจจุบัน ความเป็นอยู่ของคนเปลี่ยนเป็นต่างคนต่างอยู่มากขึ้น ระหว่างบ้าน หรือระหว่างเครือญาติ ไม่ค่อยได้ไปมาหาสู่เช่นแต่ก่อน เหตุผลหนึ่งก็คือ การต้องออกไปทำงานนอกบ้าน บ้านเช่าตึกแถว มากขึ้น คนต่างถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่มากขึ้น เพราะเป็นบ้านชนเมือง ทั้งเข้ามาทำงาน มาเรียนหนังสือ ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ที่อยู่ใกล้ชุมชน ถนนที่กว้างขวางความเป็นที่เป็นน้อง เป็นเพื่อนบ้านญาติมิตร ห่างขึ้น ทำให้วิถีเปลี่ยนไป ต้องระแวงระวังตัว หรือคนแปลกหน้ามากขึ้น อย่างไรก็ตาม วัดโคกหล่อหรือวัดนิคมประทีปยังคงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน

ภูมิปัญญา

หมอดำเยา (ปัจจุบันไม่มีแล้ว)

หมอกระดูก หมอเอ็น หมอนวดคลายเส้น

หมองู

เย็บจากสาเก

ปลูกกุ้ยช่าย

ทรัพยากรในชุมชน

ป่าสาเก

คลองนางน้อย (เมื่อก่อนเคยเป็นเส้นเลือดสำคัญ)

กิจกรรมประจำปีที่คนในชุมชนร่วมกันจัด

กิจกรรมวันเด็ก

กิจกรรมวันพ่อ วันแม่

รดน้ำดำหัวคนเฒ่าคนแก่ในวันสงกรานต์

วันลอยกระทง

วันทำบุญสารทเดือนสิบ

ประเพณีชักพระ (ชาวบ้านร่วมกันทำเรือพระ) เป็นต้น

สวัสดิการในชุมชน

กองทุนเงินล้าน

กลุ่มออมทรัพย์

๓๐ บาทรักษาทุกโรค

การบริการด้านสุขภาพอนามัยของสถานีนามัยตำบลโคกหล่อ

สวัสดิการเงินผู้สูงอายุ

สวัสดิการผู้ยากไร้

สหกรณ์น้ำดื่มตำบลโคกหล่อ

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

กองทุนยารักษาโรคในหมู่บ้าน

อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน)

อช. (อาสาพัฒนาชุมชน)

อพป. (อาสาพัฒนาป้องกันตนเองฝ่ายพลเรือน)

การช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในชุมชน

วัด โรงเรียน สนามกีฬา กิจกรรมต่าง ๆ

ปัญหาและความต้องการ

น้ำประปา

ชุดคูป้องกันน้ำท่วม

ไฟสาธารณะโดยเฉพาะในซอยที่ยังมืด

กระຈกทางโค้งป้องกันอันตราย

อาคารเอนกประสงค์

กิจกรรมสร้างความรักความสามัคคีในหมู่บ้าน

การรวมกลุ่มในชุมชน

ปัญหาเกี่ยวกับมลพิษ เช่น ฝุ่นจากถนน ฝุ่นจากเตาเผา(เมรุ)

ปัญหาที่เกิดจากบ้านเช่า

การลักเล็กขโมยน้อย จีป่ล้น

เงินสงเคราะห์สำหรับผู้เดือดร้อน

ความรู้ในการประกอบอาชีพ

ศูนย์เรียนรู้ในชุมชน

ทุนการศึกษาสำหรับเด็กครอบครัวยากจน

กองทุนบรรเทาทุกข์

ด้านผู้นำ

ต้องการให้ผู้นำชุมชนทุกฝ่าย ดูแลชุมชนให้ทั่วถึง เป็นธรรม

แจ้งข่าวสารให้ครบถ้วน ทั่วถึง

ประเมินครูอาจารย์ในโรงเรียนวัดโคกหล่อ ติดตามผลการดำเนินงานวัดจากเด็กนักเรียน

พัฒนาโรงเรียนในชุมชนให้มีศักยภาพที่จะไปเรียนต่อที่อื่นต่อไป

ให้มีการทำกิจกรรมระหว่างผู้ปกครอง ผู้นำ ครู นักเรียนร่วมกันบ้าง

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้าน

๑. นายหน่ง กุ้ยเส้ง

๒. นายเอม กิรีรัตน์

๓. นายเพชร ชูสุวรรณ

๔. นายยี่ ขวัญนิมิต

๕. นายชาติชาย ขวัญนิมิต

๖. นายโสด ชูสุวรรณ

๗. นายปิ่น ขวัญนิมิต

๘. นายนิเวศน์ ชูสุวรรณ

ประวัติความเป็นมา “วัดนิคมประทีป”

เมื่อประมาณ 100 กว่าปีที่ผ่านมา ชุมชนบริเวณนี้มีวัด ๆ หนึ่งชื่อ “วัดนาหมื่นราษฎร์” ตั้งอยู่บริเวณป่าช้า หมู่ 6 บ้านโคกหล่อ ใกล้ ๆ กับคลองนางน้อย แต่ต่อมากลายเป็นวัดร้าง เมื่อพ.ศ.๒๔๒๓ ชาวบ้านจึงร่วมมือกันสร้างวัดใหม่ใกล้ ๆ กันเรียก “วัดโคกหล่อ” ส่วนที่เดิมเหลือไว้เพียงเมรุเผาศพ

ที่ชื่อ “วัดโคกหล่อ” เพราะบริเวณนี้เคยมีดินหล่อหรือป่า ไม้หล่อจำนวนมาก ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “วัดนิคมประทีป” แต่คนส่วนใหญ่ยังคงเรียกวัดโคกหล่อ สำหรับบริเวณวัดนาหมื่นราษฎร์นั้นหลังจากถูกทิ้งร้างไปนานหลายปี ปัจจุบันได้ปรับปรุงสถานที่เป็นสนามกีฬา และสนามเด็กเล่นของหมู่บ้าน ส่วนเมรุเผาศพ ได้สร้างขึ้นใหม่ที่วัดโคกหล่อเมื่อ พ.ศ.๒๕๓๕ นี้เอง

วัดโคกหล่อ ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่ม พื้นที่โดยรอบเป็นที่นา ลำคลองนางน้อย และถนน สะดวกแก่การคมนาคม

ปัจจุบัน วัดโคกหล่อ เป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นศูนย์รวมความศรัทธาของคนในชุมชน และคนทั่วไปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะพระครูอดุลคุณาธาร (หวล ขนฺติโก) ซึ่งนอกจากจะเป็นเจ้าอาวาสวัดโคกหล่อแล้ว ยังเป็นเจ้าคณะอำเภอปะเหลียนอีกด้วย

ทำเนียบเจ้าอาวาสวัดนิคมประทีป

- พระสงฆ์ พ.ศ.๒๔๒๓ - ๒๔๔๕
- พระครูอนาคารคุณธำรง (ช่วย แสงอาทิตย์) พ.ศ.๒๔๔๕ - ๒๔๗๖
- พระปลัดกลับ สุวณฺโณ พ.ศ.๒๔๗๖ - ๒๔๘๐
- พระครูวิบูลศีลวัตร (แดง) พ.ศ.๒๔๘๐ - ๒๔๙๐
- พระอนุศาสน์โสภณ (พันธ์ จันทสโร) พ.ศ.๒๔๙๐ - ๒๕๐๓
- พระครูวิมลบรรณกิจ (พันธ์ เขมโก) พ.ศ.๒๕๐๓ - ๒๕๑๑
- พระครูอดุลคุณาธาร (หวล ขนฺติโก) พ.ศ.๒๕๑๑ - ปัจจุบัน

บทที่ ๔

สรุปผลการดำเนินงาน

๔.๑ สวัสดิการสังคมคืออะไร?

การเสียสละ การแบ่งปัน เจื้อจ้าน เพื่อยังประโยชน์ให้กับผู้อื่น และสังคม เป็นการส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนให้ดีขึ้น

๔.๒ เราได้รับสวัสดิการจากไหนบ้าง?

ภาครัฐ อาทิ หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบการอำนวยความสะดวก การให้บริการ และความมั่นคงต่าง ๆ ในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ข้อมูลข่าวสาร บริการสาธารณสุข เป็นต้น

ทั้งนี้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิด ชุมชนมากที่สุด รับรู้ปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนมากที่สุด มีบทบาทในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม โดยผ่านกระบวนการประชา-สังคม และเสริมสร้างศักยภาพการจัดการที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตผู้คนในท้องถิ่น

ภาคเอกชน เช่น องค์กรกุศล องค์กรพัฒนาเอกชน ธุรกิจเอกชน เป็นต้น

ภาคชุมชน เช่น กลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นเองภายใน ชุมชน การดูแลจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น การดูแลรักษาศิลป วัฒนธรรม ปฏิบัติตามประเพณี อันติงามของท้องถิ่น สิ่งที่ชุมชน ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคน สถานที่ ในท้องถิ่น การดูแลเอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน เป็นต้น

๔.๓ สวัสดิการที่ชุมชนจัดกันเอง อาทิ

สวัสดิการจากกลุ่มออมทรัพย์

สวัสดิการจากกองทุนหมู่บ้าน

สวัสดิการจากศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น วันขึ้นปีใหม่ (งบฯในหมู่บ้าน) วันเด็ก (งบฯในหมู่บ้าน) วันทำบุญ หลาทวด (งบฯในหมู่บ้าน) บริการเดินเท้า โต๊ะ เก้าอี้ ราคาถูกมาก (ตลอดงานค่าเช่า ๑๐๐ บาท) ปลูกต้นไม้เนื่องในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ อนุรักษ์ป่าสาธุ

หออกรายข่าว ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร กับคนในหมู่บ้าน

การช่วยเหลือเอื้ออาทรในชุมชน

ภูมิปัญญาด้านการรักษาคนในชุมชน

๔.๔ อุปสรรค / ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการในชุมชน

กรรมการหรือแกนนำมักเป็นคนคนเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ รู้เกือบทุกเรื่อง ปัญหาคือ บางครั้งไม่ได้กระจายให้กับส่วนใหญ่ในชุมชนทราบ รู้เพียงบางคนบางกลุ่ม ทำให้ชุมชนส่วนที่ไม่ได้รู้ไม่ได้เห็นรู้สึกในทางที่ไม่ดี และเกิดกรณีซ้ำกันบ่อย ๆ ทำให้เบื่อหน่าย ไม่อยากเข้าประชุม ส่วนหนึ่งร่วมประชุมแต่ไม่ได้ประโยชน์ พอถึงเวลาจริง กลุ่มคนที่ได้เข้าไปมีส่วนเป็นกลุ่มเดิมที่ใกล้ชิดผู้นำ

ขาดการเตรียมความพร้อมในชุมชน เมื่อเงินหรือสวัสดิการที่เข้าไปในชุมชนบางครั้ง มากก็จริง แต่ไม่ทั่วถึง ทำให้ชุมชนเกิดความแตกแยก ปัญหาที่ค้นพบส่วนหนึ่งมาจาก เช่น ถ้าอบต.หรือภาครัฐจัดให้ ก็มักเรียกผู้ใกล้ชิด หรือผู้นำหมู่บ้านเข้าพบ เข้าประชุม เพื่อนำไปกระจายข่าวสารในหมู่บ้าน ประเด็นปัญหา คือ หากผู้นำไม่ได้มีการกระจาย แต่เรียกบางคนบางกลุ่มเพื่อรับรู้และรับประโยชน์ ส่วนที่ไม่ได้เกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจทันที ประเด็นที่ 2 การเตรียมความพร้อมในชุมชน หรือข้อมูลที่แท้จริง ไม่ว่าผู้เดือดร้อน ผู้ประกอบอาชีพ ผู้เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้น ๆ โดยตรงไม่มี ไม่ได้มีการเตรียมข้อมูลเอาไว้ ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ ไม่ได้มีการเปิดเวที เมื่อถึงเวลาจึงมาทำให้รีบร้อนในการแถลง

การเมืองท้องถิ่นที่ไม่สามารถแยกออกจากการบริหารได้เด็ดขาด ปัญหา คือ ฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายค้าน แบ่งแยกกันอย่างเด่นชัด งบประมาณในการบริหารมักได้กับชุมชนที่เป็นฝ่ายรัฐบาล ในขณะที่ฝ่ายค้านก็ไม่ได้ทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำชุมชนอย่างจริงจัง ผลคือ ชาวบ้านถูกแบ่งแยกไปด้วย ทำให้ในชุมชนเกิดความแตกแยก ไม่สามัคคี ไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้ ความเข้มแข็งลดน้อยลง

งบประมาณในสนับสนุนชุมชน ไม่ว่าเรื่องการประกอบอาชีพ การรวมกลุ่ม เบี้ยผู้สูงอายุ คนพิการ คนเดือดร้อน คนในชุมชนต่างมองว่าไม่เป็นธรรม ผู้ที่ต้องการหรือ ผู้เดือดร้อนไม่ได้รับการช่วยเหลือ ซึ่งในเรื่องนี้ อาจแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1. เกิดจากตัวผู้นำ (รู้แล้วไม่บอก หรือบอกแค่บางส่วนบางคน) 2. เกิดจากการไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรืออาจจะเกิดจากตัวบุคคลที่ไม่สนใจ ไม่รับรู้ ไม่ร่วมเมื่อมีเวทีหรือมีการประชุม

คนในชุมชนเบื่อหน่ายการประชุม และรู้สึกว่าประชุมก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร เพราะที่พูดแล้ว มันก็เหมือนเดิม เลยไม่ร่วมประชุม ฝ่ายผู้นำก็เบื่อเห็นว่าเรียกประชุมก็ไม่มีใครมา กลายเป็นว่าต่างฝ่ายต่างก็เบื่อหน่าย และโทษกันไปโทษกันมา

เกิดจากตัวคนในชุมชนเอง เมื่อรับงบประมาณแล้วไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง เช่น การรวมกลุ่มประกอบอาชีพ หรือเงินเพื่อการประกอบอาชีพ ทำให้ภาวะหนี้สิน หรือความเดือดร้อนยังมีอยู่

ขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลจากชุมชน และอบต.ไม่เป็นจริง (ไม่มีฐานข้อมูล)

ไม่ทั่วถึง ไม่กระจาย ไม่เพียงพอ

ไม่ตรงความต้องการ

ไม่มีการติดตามหรือประเมินผลจริงจัง

๔.๕ ทางออกหรือแนวทางแก้ปัญหา

- เตรียมความพร้อมในด้านข้อมูลทุกด้านของชุมชน
- มีการกระจายข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม
- กระจายผู้รับผิดชอบโครงการ ลดความซ้ำซ้อนด้านตัวบุคคล
- อบต.ต้องมีข้อมูลที่แท้จริง ก่อนจะจัดสวัสดิการให้ชุมชน
- มีการเปิดเวทีชาวบ้าน เวทีผู้เกี่ยวข้องในชุมชน
- มีบุคลากรที่ต้องติดตามการสนับสนุนและการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและต้องเป็นธรรมกับทุกฝ่าย
- มีกิจกรรมเสริมเพื่อสร้างความรักความสามัคคีในชุมชน
- เงินให้เปล่าควรพิจารณาความจำเป็นเฉพาะกรณี เฉพาะรายเท่านั้น
- การช่วยเหลือใด ๆ ก็ตาม ควรคำนึงถึงความยั่งยืน และคำนึงถึงการยืนด้วยตัวเองให้ได้ด้วย

๔.๖ ผลที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการวิจัย

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่อให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการกับผู้เดือดร้อนในชุมชน โดยเฉพาะกรณีเร่งด่วน หากมีข้อมูลจะรีบลงพื้นที่และให้การช่วยเหลือทันทีหากมีเหตุผลและความจำเป็นมากพอ เช่น ช่วยเหลือผู้พิการ ช่วยเหลือคนชราที่เดือดร้อน ช่วยเหลือคนยากจน คนในชุมชนเริ่มรู้สึกว่าเป็นเรื่องจริง และรูปแบบจะค่อนข้างต่างจากอดีต ที่อำนาจการตัดสินใจมีเพียงใครบางคน ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

อบต.โคกหล่อ ให้การสนับสนุนการทำโครงการเต็มที่ เพียงแต่เจ้าหน้าที่ อบต.ไม่มีเวลาที่จะร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอนของการทำงาน อย่างไรก็ตาม ปลัดอบต.ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่และร่วมเวทีทุกครั้ง

ทีมวิจัยเป็นเหมือนยารักษาคนป่วย เพราะบางครั้งคนในชุมชนไม่ได้เรียกร้อง หรือต้องการอะไรมากมาย เพียงแต่สภาพความเป็นอยู่ที่เกือบจะเป็นชุมชนเมืองไปทุกขณะ ทำให้คนเฒ่าคนแก่ หรือคนที่อยู่กับบ้านด้วยเหตุจำเป็นเหงา ต้องการคนคุยด้วย ต้องการระบายทุกข์ ทีมวิจัยจึงได้บุญจากการเข้าไปช่วยคลายทุกข์ของคนในชุมชนได้บางส่วน แม้จะรู้ว่าปัญหาบางอย่างแก้ได้ยาก หรือต้องใช้เวลานาน หรือต้องใช้ความเสียสละของคนในชุมชน (ซึ่งเป็นเรื่องยาก) ก็ตาม

อบต.เห็นความสำคัญของสวัสดิการชุมชนด้านต่าง ๆ ที่ควรจะมี และได้เริ่มไปแล้ว และบางส่วนกำลังจะเริ่มขึ้น เช่น ด้านการศึกษา เรียนฟรี อุปกรณ์ฟรี อาหารกลางวัน บริการศูนย์คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตเรียนฟรี กสน.

การบริการ/การสาธารณสุข ไฟฟ้า ประปา ถนน น้ำดื่ม น้ำใช้ ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ เก็บขยะฟรี ดูแลสิ่งปฏิกูล รถบรรเทาสาธารณภัย ด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ตามวันสำคัญ ๆ บำรุงวัด ด้านกีฬาสุขภาพ สนับสนุนให้มีชมรมแอโรบิกส์ ชมรมกีฬา ชมรมเยาวชนรักกีฬา ชมรมผู้สูงอายุ ด้านอาชีพสนับสนุน การรวมกลุ่ม กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน ด้าน

ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ปลูกต้นไม้ ดูแลสิ่งแวดล้อม ด้านพัฒนาชุมชนและการสังคมสงเคราะห์
ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน สนับสนุนการรวมกลุ่มการจัดกิจกรรมในชุมชน ส่งเสริมการศึกษา ประชาสัมพันธ์
ข่าวสาร

๔.๗ ปัญหา / อุปสรรคในการดำเนินงาน

ทีมวิจัยไม่พร้อม ติดภารกิจจากงานประจำ ทำให้ลงพื้นที่ไม่ต่อเนื่อง
เนื่องจากเป็นพื้นที่กึ่งเมือง คนที่อยู่บ้านกลางวันส่วนใหญ่มีคนที่ดูแลเด็ก การเก็บข้อมูลยังไม่
หลากหลายกลุ่ม รวมถึงข้อมูลจากหลากหลายอาชีพที่อยู่ในชุมชน เช่น อาชีพรับราชการ ลูกจ้าง หรืออื่น ๆ
ผู้คนส่วนใหญ่เพื่อการประชุม ไม่ไว้ใจคนแปลกหน้า เนื่องจากในชุมชนมีเหตุการณ์จี้ปล้นบ่อยขึ้น
การเจอกับคนในชุมชนพัวพัน แยกไม่ออก
ผู้นำส่วนหนึ่งไม่เข้าใจไม่พอใจเสียงสะท้อนจากชาวบ้าน เกิดทัศนคติไม่ดี
ความสัมพันธ์ในชุมชนอ่อนแอ ต่างคนต่างอยู่ ไม่ยุ่งเกี่ยวกัน ไม่ใส่ใจกัน
ชุมชนกึ่งเมืองอาชีพหลากหลาย ไม่มีคนอยู่บ้าน ไม่สนใจการประชุม การรวมกลุ่ม เรียกประชุมยาก
รวมกลุ่มไม่ติด มีแต่ชื่อ ไม่มีการดำเนินการจริง หรือถึงจะมีก็ล้มเหลว
งบฯลงมาก แต่หายไปหมด ข้อมูลในชุมชนไม่มี และมักกระจุกอยู่ในกลุ่มเดิม
คนในชุมชนคาดหวังให้มีการเปลี่ยนแปลง

อุปสรรคในการได้รับสวัสดิการ

ขาดโอกาสในการรับรู้ข่าวสาร
ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง
ผู้นำไม่เป็นธรรม
กระจายไม่ทั่วถึง
ไม่เพียงพอกับความต้องการ
ไม่ตรงกับความต้องการ
ไม่มีการติดตาม ประเมินผลอย่างจริงจัง

ง